

รายงานการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาสภาพการดำเนินงานเทียบโอนผลการศึกษา
ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

371.27	สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
ส 691 ร	การศึกษาสภาพการดำเนินงานเทียบโอนผลการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน / สุมาลี สังข์ศรี และคณะ ผู้วิจัย. กรุงเทพฯ : 2549 300 หน้า ISBN. 978-974-559-947-5 1. การศึกษาขั้นพื้นฐาน - เทียบโอนผลการศึกษา 2. ชื่อเรื่อง

**การศึกษาสภาพการดำเนินงานเทียบโอนผลการศึกษาระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน**

สิ่งพิมพ์ สกศ.	อันดับที่ 11/2550
พิมพ์ครั้งที่ 1	กุมภาพันธ์ 2550
จำนวน	1,000 เล่ม
ผู้จัดพิมพ์เผยแพร่	สำนักประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา 99/20 ถนนสุขุทัย เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300 โทร. 0-2668-7123 โทรสาร 0-2243-7915 Web site: http://www.onec.go.th
ผู้พิมพ์	บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด 90/6 ซ.จรัญสนิทวงศ์ 34/1 ถนนจรัญสนิทวงศ์ แขวงอรุณอมรินทร์ เขตบางกอกน้อย กรุงเทพฯ 10700 โทร. 0-2424-3249, 0-2424-3252 โทรสาร 0-2424-3249, 0-2424-3252

ความเห็นทางวิชาการของผู้วิจัยในรายงานนี้
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา “ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย”

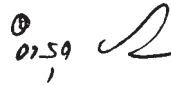
คำนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 15 ได้กำหนดให้การจัดการศึกษามี 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย และให้มีการเทียบโอนผลการเรียนที่ผู้เรียนสะสมไว้ในระหว่างรูปแบบเดียวกัน หรือต่างรูปแบบได้ ไม่ว่าจะเป็ผลการศึกษาจากสถานศึกษาเดียวกันหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งจากการเรียนรู้ นอกกระบบ ตามอัธยาศัย การฝึกอาชีพ หรือจากประสบการณ์การทำงาน และในมาตรา 16 วรรคท้าย ได้กำหนดว่า การแบ่งระดับหรือการเทียบระดับการศึกษานอกกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัย ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการก็ได้ดำเนินการจัดทำกฎกระทรวง และหลักเกณฑ์ต่างๆ เพื่อใช้ในการเทียบโอนผลการเรียนตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และในปัจจุบันหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็ได้นำไปปฏิบัติและได้มีการเทียบโอนผลการศึกษาไปบ้างแล้ว

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา จึงได้มอบหมายให้ศาสตราจารย์สุมาลี สังข์ศรี และคณะ ดำเนินการศึกษาสภาพการดำเนินงานเทียบโอนผลการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยวิเคราะห์ สังเคราะห์จากเอกสาร และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ทราบถึงสภาพการดำเนินงานทั้งในเรื่องเกี่ยวกับกฎหมาย หลักเกณฑ์ และผลการดำเนินงานเทียบโอนผลการศึกษา เพื่อเป็นองค์ความรู้ และเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดกรอบและตัวชี้วัดการประเมิน

ผลการดำเนินงานเทียบโอนผลการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในระยะต่อไป รวมทั้งเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้บริหารได้ใช้
ประกอบการตัดสินใจกำหนดนโยบายและปรับปรุงยุทธศาสตร์การ
ดำเนินงานให้เป็นไปในทิศทางที่พึงประสงค์

สำนักงานฯ ขอขอบคุณศาสตราจารย์สุมาลี สังข์ศรี และคณะ
ที่ได้ดำเนินการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิและผู้
บริหารทุกท่านที่ได้ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
ดร.สวัสดิ์ ตีชีน ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะในการ
ปรับปรุงรายงานการวิจัยอย่างละเอียด ทำให้รายงานฉบับนี้มีความ
ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และขอขอบคุณหน่วยงานที่ให้ความ
อนุเคราะห์ข้อมูล ที่ได้ให้ความร่วมมือด้วยดี จนทำให้การวิจัยครั้งนี้
สำเร็จลุล่วงได้ตามวัตถุประสงค์

(นายอรุณ จันทวานิช)
เลขาธิการสภาการศึกษา

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานเทียบโอนผลการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานประเภทสามัญและอาชีวศึกษาของประเทศไทยและต่างประเทศ สำหรับขอบเขตของการศึกษาครั้งนี้ในด้านเนื้อหาครอบคลุมกิจกรรม 2 ประเภท คือ การเทียบโอนผลการเรียน และการเทียบระดับการศึกษา ด้านประเด็นที่ศึกษา ประกอบด้วย 1) หลักการ แนวคิด 2) กฎหมาย ระเบียบ 3) ประกาศ หลักเกณฑ์ การเทียบโอนผลการเรียน และการเทียบระดับการศึกษา 4) โครงสร้างการบริหารจัดการ 5) รูปแบบและวิธีดำเนินงาน 6) ปัจจัยเสริม ปัญหาอุปสรรค และ 7) ผลการดำเนินงานที่ผ่านมาเกี่ยวกับการเทียบโอนผลการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในด้านหน่วยงานที่ศึกษาทำการศึกษานี้ทั้งในและต่างประเทศ สำหรับในประเทศไทยประกอบด้วย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน และหน่วยงานอื่น ๆ ที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่วนในต่างประเทศ ทำการศึกษาประเทศออสเตรเลีย ประเทศมาเลเซีย ประเทศสาธารณรัฐเกาหลี ประเทศสหราชอาณาจักร และประเทศฝรั่งเศส

แหล่งข้อมูลและผู้ให้ข้อมูล การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารรายงานและข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้แก่ 1) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับ

ที่ 2) พ.ศ. 2545 2) กฎ ระเบียบ เกี่ยวกับการเทียบโอนผลการ
ศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนัก
บริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน สำนักงานคณะกรรมการการ
อาชีวศึกษาและสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษา
เอกชน 3) แนวปฏิบัติการเทียบโอนผลการเรียน และการเทียบ
ระดับการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 4) ประกาศกระทรวง
ศึกษาธิการเรื่องกำหนดสถานศึกษาให้ทำหน้าที่เทียบระดับการศึกษา
5) เอกสารและหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการเทียบโอนผลการศึกษาใน
ประเทศ 6) รายงานความก้าวหน้าการเทียบโอนผลการเรียน และ
การเทียบระดับการศึกษา 7) เอกสารและหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับ
การเทียบโอนผลการเรียนและการเทียบระดับการศึกษาของต่าง
ประเทศ

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ได้แก่ แบบ
บันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการเทียบโอนผลการศึกษา เช่น ประกาศ ระเบียบ
คำสั่ง จำนวนหลักสูตรที่เปิดสอน จำนวนหลักสูตรที่ดำเนินการเทียบ
โอนผลการศึกษา จำนวนผู้เรียนที่ขอเทียบโอนผลการศึกษา เป็นต้น
การรวบรวมข้อมูลคณะผู้วิจัยทำการศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูล
จากเอกสาร รายงาน รายงานประจำปี ระเบียบ แนวปฏิบัติ ของ
หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ รวมทั้งการ
สืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต โดยผู้วิจัยกำหนดประเด็นที่จะรวบรวม
ข้อมูลจากแต่ละหน่วยงานและองค์กรในประเด็นต่อไปนี้คือ หลักการ
แนวคิด กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ หลักเกณฑ์ โครงสร้างการ
บริหารจัดการ รูปแบบ วิธีดำเนินงาน ปัจจัยเสริม ปัญหาอุปสรรค และ
ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสาร
เกี่ยวกับการเทียบโอนผลการศึกษา แล้ววิเคราะห์เนื้อหาและสรุป

สรุปผลการวิจัย

เป็นการสรุปผลการเทียบโอนผลการศึกษาจากทั้งในและต่าง
ประเทศ

1. การเทียบโอนผลการศึกษาในประเทศไทย

หน่วยงานหลักที่ศึกษาประกอบด้วย สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน สำนักบริหารงานการศึกษานอก
โรงเรียน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และสำนักบริหาร
งานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ซึ่งการเทียบโอนผลการ
ศึกษามี 2 ลักษณะคือ 1) การเทียบโอนผลการเรียน ทุกหน่วยงาน
ที่ทำการศึกษาดำเนินการเรื่องนี้ และ 2) การเทียบระดับการศึกษา
เฉพาะสำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียนดำเนินการเรื่องนี้

1.1 การเทียบโอนผลการเรียน พบว่าทุกหน่วยงาน
ที่ทำการศึกษาในครั้งนี้ได้ดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ผู้วิจัยจะ
นำเสนอการสรุปในภาพรวมของทุกหน่วยงานตามประเด็นที่ศึกษา
ดังต่อไปนี้

1.1.1 หลักการและแนวคิด ตามพระราชบัญญัติการ
ศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)
พ.ศ. 2545 มาตรา 15 ได้กำหนดให้มีการเทียบโอนผลการเรียนที่ผู้
เรียนสะสมไว้ระหว่างการศึกษาระบบ การศึกษานอกระบบ และ
การศึกษาตามอัธยาศัยโดยให้เทียบโอนผลจากการเรียนในระหว่าง
รูปแบบเดียวกัน หรือต่างรูปแบบได้ อีกทั้งสามารถนำผลการเรียนรู้

ตามอรรถาธิบาย การฝึกอาชีพ ประสบการณ์ทำงาน ความรู้ความสามารถต่าง ๆ มาเทียบโอนเป็นความรู้ได้เช่นกัน เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนและประชาชนนำความรู้และประสบการณ์มาเทียบโอนเป็นการให้โอกาสผู้ที่ออกจากการศึกษาในระบบหรือนอกระบบไปแล้วกลับเข้าสู่การศึกษาได้อีก เป็นการเชื่อมโยงการศึกษาทั้ง 3 รูปแบบและเป็นการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีการดำเนินการโดยการกระจายอำนาจ และระเบียบ กฎเกณฑ์ที่มีมาตรฐาน

1.1.2 กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ หลักเกณฑ์ กระทรวงศึกษาธิการซึ่งดูแลหน่วยงานในการจัดการศึกษาเกือบทั้งหมดของประเทศเป็นผู้ออกกฎกระทรวง (โดยมีผู้แทนของหน่วยงานการศึกษาต่าง ๆ เข้าร่วม) ตัวอย่างกฎกระทรวงที่ออกได้แก่ กฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งระดับและประเภทการศึกษาพื้นฐาน พ.ศ. 2546 กฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งระดับและการเทียบระดับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2546 จากนั้นแต่ละหน่วยงานไปออกระเบียบและข้อบังคับ ประกาศ หลักเกณฑ์ เป็นการเฉพาะของตนเองอีกครั้งหนึ่งเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติ เช่น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้จัดทำประกาศ หลักเกณฑ์การเทียบโอนผลการเรียนเพื่อให้เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาปฏิบัติ สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียนได้จัดทำระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์การเทียบโอนผลการเรียนสายสามัญและการประเมินความรู้และประสบการณ์

1.1.3 โครงสร้างการบริหารจัดการ การจัดโครงสร้างการบริหารจัดการเพื่อดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนนั้นพบว่าแต่ละสำนัก/หน่วยงาน ได้กระจายอำนาจให้สถานศึกษาเป็นผู้นำระเบียบ กฎเกณฑ์ที่กำหนดโดยสำนัก/หน่วยงานในส่วนกลางไป

ดำเนินงานในขั้นปฏิบัติ ซึ่งสถานศึกษาแต่ละแห่งจะดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนตามขั้นตอน 3 ขั้นตอน คือ 1) เตรียมการโดยกำหนดแนวปฏิบัติในการเทียบโอนผลการเรียนและแต่งตั้งคณะกรรมการ 2) ดำเนินการตามแนวปฏิบัติที่กำหนด และ 3) กำกับติดตามประเมินผลและรายงานผล ในส่วนของสำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดทุกแห่งเป็นผู้นำระเบียบหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ไปปฏิบัติและดำเนินการในรูปคณะกรรมการ ในส่วนของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนก็ดำเนินการเช่นเดียวกัน

1.1.4 รูปแบบ วิธีการดำเนินงาน แต่ละหน่วยงานเปิดโอกาสให้มีการเทียบโอนในหลากหลายรูปแบบแตกต่างกัน และแต่ละสถานศึกษาที่ดำเนินการเทียบโอนในขั้นปฏิบัติสามารถกำหนดแนวปฏิบัติของตนเองได้ เช่น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเปิดโอกาสให้มีการเทียบโอนผลการเรียนได้ 5 รูปแบบคือ 1) เทียบโอนผลการเรียนจากการศึกษาในระบบ 2) เทียบโอนผลการเรียนจากการศึกษาในระบบเข้าสู่การศึกษาในระบบ 3) เทียบโอนผลการเรียนจากการจัดการศึกษาโดยครอบครัวเข้าสู่การศึกษาในระบบ 4) เทียบโอนผลการเรียนจากการจัดการศึกษาโดยศูนย์การเรียน การศึกษาหลักสูตรระยะสั้น หลักสูตรเฉพาะ การฝึกอาชีพ ประสบการณ์ทำงานเข้าสู่การศึกษาในระบบ และ 5) เทียบโอนผลการเรียนจากการศึกษาตามหลักสูตรต่างประเทศเข้าสู่การศึกษาในระบบ

สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียนดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนโดยเปิดโอกาสให้เทียบโอนได้ 3 รูปแบบคือ 1)

เทียบโอนผลการเรียนทั้งที่เป็นหมวดวิชา/กลุ่มสาระเรียนรู้ รายวิชา และไม่เป็นหมวดวิชาเข้าสู่หลักสูตร 2) เทียบโอนผลการเรียนจากการศึกษาที่จัดเป็นหลักสูตรเฉพาะ หลักสูตรที่ได้รับการรับรองจากหน่วยงานรัฐ และ 3) เทียบโอนความรู้และประสบการณ์

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเทียบโอนผลการเรียนได้ 2 รูปแบบคือ 1) เทียบโอนผลการเรียนรายวิชา/กลุ่มวิชาจากการศึกษาในระบบและนอกระบบ 2) เทียบโอนความรู้และประสบการณ์เข้าสู่หน่วยกิต

สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนเทียบโอนได้ 2 รูปแบบคือ 1) เทียบโอนความรู้และประสบการณ์ประเภทสามัญศึกษา และ 2) เทียบโอนความรู้และประสบการณ์ประเภทอาชีวศึกษา

1.1.5 ปัจจัยเสริมและปัญหาอุปสรรค

ปัจจัยเสริมสำหรับการเทียบโอนผลการเรียน มีดังนี้

1) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 รวมทั้งฉบับปรับปรุงได้ให้ความสำคัญและกำหนดให้มีสาระสำคัญเกี่ยวกับการเทียบโอนผลการศึกษาเพื่อจะนำไปสู่การปฏิบัติต่อไป

2) มีการออกระเบียบ หลักเกณฑ์ และวิธีการปฏิบัติสำหรับสถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน

3) หน่วยงานและสถานศึกษา เห็นความสำคัญของการเทียบโอนผลการเรียน

4) เป็นการเพิ่มคุณวุฒิให้แก่ผู้ที่มีความรู้และ

ประสบการณ์ทั้งในระบบ นอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ทำให้ใช้เวลาในการศึกษาสั้นกว่าปกติ

5) เป็นการเอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้ทำงานแล้วสามารถนำประสบการณ์จากการทำงานมาเทียบโอนเพื่อเข้าศึกษาต่อได้

ปัญหาอุปสรรคที่พบสรุปได้ดังนี้คือ

1) สถานศึกษาบางแห่งยังไม่มี การจัดทำระเบียบการเทียบโอนผลการเรียนสำหรับเป็นแนวปฏิบัติของตนเอง

2) ครูและบุคลากรทางการศึกษาบางแห่งยังไม่มีแนวปฏิบัติที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ตลอดจนเจ้าหน้าที่ซึ่งดำเนินงานเทียบโอนยังขาดความรู้ความชัดเจนในการปฏิบัติ

3) หน่วยงานในระดับเขตพื้นที่การศึกษา ยังขาดข้อมูลผลการเทียบโอนทั้งในระดับเขตพื้นที่และในภาพรวมของประเทศ

4) นักศึกษาหรือผู้มีสิทธิเทียบโอนผลการเรียนไม่ทราบว่าตนเองมีสิทธิและไม่รู้รายละเอียดของขั้นตอนการเทียบโอนรวมทั้งหลักฐานที่จะนำมาประกอบ

5) การเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับโอกาสในการเทียบโอนผลการเรียนแก่ผู้ที่อยู่ในตลาดแรงงานยังไม่กว้างขวางเท่าที่ควร

6) การเทียบโอนผลการเรียนในส่วนที่ต้องมีการประเมินความรู้และประสบการณ์ของผู้เรียนภาคปฏิบัติต้องใช้บุคลากรและงบประมาณมาก

1.1.6 ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

1) ในส่วนของการออกกฎ ระเบียบ แนว

ปฏิบัติต่างๆ ปรากฏว่ากระทรวงศึกษาธิการซึ่งเป็นหน่วยงานที่ดูแลสถานศึกษาประเภทต่างๆ และในระดับต่างๆ ได้ออกกฎกระทรวงเพื่อเป็นแนวดำเนินงานในเรื่องนี้หลายฉบับ จากนั้นแต่ละหน่วยงาน เช่น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ได้ออกระเบียบการดำเนินงานภายในหน่วยงานของตนเองและในระดับปฏิบัติสถานศึกษาแต่ละแห่งได้กำหนดแนวทางและขั้นตอนในการปฏิบัติโดยยึดระเบียบของหน่วยงานของตน

2) ในส่วนของจำนวนผู้ขอเทียบโอนผลการเรียน ปรากฏว่ามีเพียงบางหน่วยงานที่สามารถให้รายละเอียดข้อมูลจำนวนผู้ขอเทียบโอนได้ชัดเจน เช่น สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในปี 2548 มีผู้ผ่านการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ 2,917 ราย และในปี 2549 จำนวน 4,723 ราย เป็นต้น

1.2 การเทียบระดับการศึกษา

การเทียบระดับการศึกษามีเพียงหน่วยงานเดียวที่ดำเนินการ คือ สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน การเทียบระดับการศึกษา สรุปได้ดังนี้

1.2.1 หลักการและแนวคิด การเทียบระดับการศึกษาเป็นการยอมรับคุณค่าของผลการเรียนรู้ที่เกิดจากการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย การประกอบอาชีพและประสบการณ์การทำงาน เป็นการให้ความสำคัญกับมวลประสบการณ์ ความรู้ ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรมที่เป็นองค์รวมของบุคคล

1.2.2 กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ หลักเกณฑ์ กระทรวงศึกษาธิการออกกฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งระดับและการเทียบระดับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2546 และออกระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินเทียบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา พ.ศ. 2546 หน่วยงานผู้รับผิดชอบได้ใช้กฎกระทรวงและระเบียบกระทรวงดังกล่าวเป็นกรอบทิศทางการดำเนินงาน และในการปฏิบัติสำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียนได้จัดทำคู่มือการดำเนินงานการประเมินเทียบระดับการศึกษา และแต่งตั้งคณะกรรมการกลางขึ้นเพื่อพิจารณามาตรฐาน เห็นชอบ หลักเกณฑ์ วิธีดำเนินการ และให้ข้อเสนอแนะ

1.2.3 โครงสร้างการบริหารจัดการ กระทรวงศึกษาธิการได้มอบหมายให้สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน ดำเนินการ สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียนมอบหมายให้ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด จำนวน 21 แห่งทั่วประเทศเป็น หน่วยปฏิบัติ โดยมีคณะกรรมการกลางระดับสำนัก และมีคณะกรรมการดำเนินงานในแต่ละศูนย์

1.2.4 รูปแบบและวิธีดำเนินการ การดำเนินงานทำในรูปของคณะกรรมการ การประเมินเทียบระดับการศึกษาใช้วิธีประเมินหลายวิธีประกอบกันทั้งการสัมภาษณ์ การปฏิบัติ การทดสอบ การตรวจสอบหลักฐาน คณะกรรมการจะเป็นผู้ประเมินและตัดสิน

1.2.5 ปัญหาอุปสรรค สรุปได้ดังนี้

1) เครื่องมือที่ใช้ประเมินมีหลากหลาย มีความยุ่งยากในการใช้ มีกฎและเกณฑ์การให้คะแนนที่ละเอียดเกินไป

- 2) การจัดทำแฟ้มสะสมผลงานยังไม่ชัดเจน และยังไม่สอดคล้องกับเกณฑ์การประเมินเท่าที่ควร
- 3) การดำเนินการเทียบระดับต้องจัดหา/ตั้ง คณะกรรมการที่มีความสามารถเฉพาะด้านซึ่งหาค่าค่อนข้างยากและ ต้องจ่ายค่าตอบแทนที่เหมาะสม
- 4) ยังขาดการประชาสัมพันธ์ แนะนำ/แนะแนว ให้แก่ผู้สนใจ

1.2.6 ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา สำนักบริหาร งานการศึกษาออกโรงเรียนโดยศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด 21 แห่ง ได้จัดประเมินการเทียบระดับมาแล้ว 2 ครั้ง (พ.ศ. 2548 - 2549) มีผู้ผ่านการประเมินจำนวน 550 ราย ทั้งในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย

2. การเทียบโอนผลการศึกษาในต่างประเทศ

ประเทศที่ทำการศึกษาประกอบด้วยประเทศออสเตรเลีย มาเลเซีย สาธารณรัฐเกาหลี สหราชอาณาจักร และฝรั่งเศส ซึ่งสรุป ในประเด็นหลัก ๆ ได้ดังนี้

2.1 หลักการและแนวคิด แต่ละประเทศมุ่งส่งเสริมการเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิตของประชาชน และผู้เรียนสามารถนำผลการเรียนทั้งในระบบ นอกกระบบ และประสบการณ์การเรียนรู้ในอดีต ประสบการณ์จากการทำงาน การประกอบอาชีพ มาเทียบโอนเพื่อ เข้าสู่ระบบการศึกษาและศึกษาอย่างต่อเนื่องได้

2.2 กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ หลักเกณฑ์ จากผลการ ศึกษาพบว่าแต่ละประเทศมีการออกกฎหมาย เช่น ประเทศฝรั่งเศส มีกฎหมายเทียบโอนผลการศึกษาหรือกำหนดหลักเกณฑ์ในการ เทียบโอนเพื่อเป็นมาตรฐานของประเทศ ออสเตรเลียมีเกณฑ์กรอบ

คุณวุฒิแห่งชาติ เรียกว่า National Qualification Framework มาเลเซีย เรียกว่า Malaysia Qualification Framework Structures นอกจากนี้ เกาหลียังมีนโยบายให้ผู้เรียนสะสมหน่วยกิตไว้ได้โดยมีหน่วย Credit Bank System

2.3 โครงสร้างการบริหารจัดการ กระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้ออกกฎหมายหรือกำหนดนโยบาย กรอบการเทียบโอน และเขตการศึกษาหรือสถานศึกษาเป็นผู้นำไปปฏิบัติ เช่น ประเทศออสเตรเลีย กระทรวงการศึกษาเป็นผู้กำหนดกรอบนโยบายและแนวปฏิบัติ สถานศึกษานำไปดำเนินการโดยมีอิสระในการจัดโครงสร้างระบบงานของตนเอง สหราชอาณาจักร แต่ละสถานศึกษาจัดให้มีศูนย์การเรียนรู้ดำเนินการเทียบโอน ประเทศฝรั่งเศสมอบให้เขตพื้นที่การศึกษา 28 เขต ซึ่งดูแล 95 จังหวัดดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

2.4 รูปแบบ วิธีการดำเนินงาน แต่ละประเทศมีรูปแบบและวิธีดำเนินงานแตกต่างกันไปบ้าง เช่น ออสเตรเลีย สถาบันการศึกษาทุกแห่งที่ได้รับการรับรองเป็นผู้ดำเนินการ โดยสิ่งที่นำมาเทียบโอนได้ประกอบด้วย 1) การศึกษาและฝึกอบรมทั้งในและนอกระบบ 2) ประสบการณ์การทำงาน 3) ประสบการณ์ชีวิต 4) ทั้ง 3 ส่วนตามข้อ 1), 2) และ 3) รวมกัน รูปแบบในการประเมินความรู้และประสบการณ์ใช้หลายวิธี สหราชอาณาจักร สถานศึกษาจัดศูนย์การเรียนรู้ให้บริการการเทียบโอนดำเนินการทั้งกลางวันและกลางคืน มีการใช้ ICT ช่วยในการดำเนินงาน ฝรั่งเศส สถานศึกษาตั้งคณะกรรมการพิจารณาประเมินความสามารถในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งเสนอแนะการศึกษาฝึกอบรมเพิ่มเติมตามความเหมาะสม

2.5 ปัจจัยเสริม ปัญหาอุปสรรค แต่ละประเทศมีการประชาสัมพันธ์สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเทียบโอนผลการ

เรียนแก่กลุ่มเป้าหมายอย่างกว้างขวางทางสื่อต่าง ๆ และทางบริการ Online มีการให้คำแนะนำ และบางประเทศเช่น สหราชอาณาจักรมี พี่เลี้ยงเพื่อให้คำปรึกษาและช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมาย นอกจากนี้ บางประเทศยังเน้นความรู้ความเข้าใจของผู้ปฏิบัติ เช่น ประเทศ ออสเตรเลียจัดทำชุดการเรียนรู้ให้ผู้ปฏิบัติได้ศึกษาด้วยตนเองและมี Website เรื่องนี้โดยเฉพาะ

ส่วนปัญหาอุปสรรคคล้ายคลึงกันแทบทุกประเทศ คือการ เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายยังไม่ทั่วถึงเท่าที่ควรและยังต้องพัฒนาปรับปรุง การดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ

2.6 ผลการดำเนินงานที่ผ่านมาปรากฏว่าระบบการเทียบ โอนผลการศึกษาของประเทศต่าง ๆ ได้ช่วยให้ผู้ที่ไม่มีโอกาสศึกษา ในระบบโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ได้รับโอกาสในการยกระดับความรู้ และพัฒนาทักษะที่เกี่ยวข้องกับการทำงานจนได้รับความเชื่อถือจาก ผู้จ้างงานและสังคม

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษานี้มีข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องดังนี้

1) เนื่องจากการเทียบโอนผลการศึกษาเป็นเรื่องที่มี ขอบเขตกว้างขวางมาก มีการเทียบโอนระหว่างการศึกษาทั้ง 3 รูปแบบ และดำเนินการได้ในหลายลักษณะ ดังนั้นก่อนที่จะมีการนำกฎระเบียบ แนวทางไปสู่การปฏิบัติ หน่วยงานในส่วนกลางและในระดับปฏิบัติ ควรที่จะซักซ้อมความเข้าใจกันอย่างชัดเจน

2) จากผลการวิจัย พบว่า การดำเนินการเทียบโอนผลการ ศึกษาในเชิงปฏิบัติจะอยู่ที่สถานศึกษา หน่วยงานในส่วนกลางเป็นผู้

กำหนด กฎ ระเบียบ แนวทางให้ ดังนั้นหลังจากที่สถานศึกษานำหลักการ แนวทางไปสู่การปฏิบัติได้ระยะหนึ่ง ควรจะมีการจัดสัมมนาระดมความคิดจากสถานศึกษา เพื่อให้ทราบปัญหาอุปสรรคในการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ

3) ควรมีการติดตามประเมินผลการเทียบโอนผลการศึกษาของสถานศึกษาเป็นระยะๆ เพื่อจะได้ทราบถึงความเป็นไปได้และปัญหาอุปสรรคที่พบโดยเฉพาะการดำเนินงานในช่วง 1-2 ปีแรก

4) ผลจากการศึกษา พบว่า ผู้เรียนหรือกลุ่มเป้าหมายจำนวนหนึ่งยังไม่รู้รายละเอียดของการเทียบโอน เช่น ไม่รู้ว่ามี การเทียบโอนได้ ไม่รู้ว่าจะเทียบโอนอย่างไร ไม่รู้ว่าจะใช้ความรู้หรือประสบการณ์ใดมาเทียบโอน เพราะฉะนั้นควรมีการประชาสัมพันธ์ การเทียบโอนอย่างกว้างขวาง เพื่อให้แน่ใจว่ากลุ่มเป้าหมายมีการรับรู้ถึงแนวทางและขั้นตอนการเทียบโอนอย่างชัดเจน

5) ควรมีการนำผลการเทียบโอนมาเผยแพร่ โดยหลังจากที่สถานศึกษาต่างๆ ดำเนินการเทียบโอนไปได้ระยะหนึ่งแล้ว ควรมีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ผลการดำเนินงานเทียบโอนผ่านสื่อต่างๆ รวมทั้งการจัดนิทรรศการเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้เห็นตัวอย่าง

6) ในบางหน่วยงาน เช่น สำนักงานการศึกษาท้องถิ่นซึ่งไม่ได้มีการจัดทำระเบียบ ข้อบังคับ เกี่ยวกับการเทียบโอนผลการศึกษาของหน่วยงานเอง แต่ให้ใช้กฎ ระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ ในกรณีนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเทียบโอนผลการศึกษาควรประสานงานเพื่อให้คำแนะนำในการจัดทำแนวทางการเทียบโอน ตลอดจนให้มีโอกาสศึกษางานการเทียบโอนของสถานศึกษาที่ดำเนินการไปแล้ว

7) ควรทำความเข้าใจให้ผู้ให้บริการ เจ้าหน้าที่ ผู้ปฏิบัติได้ตระหนักและให้ความสำคัญต่อการเทียบโอนผลการศึกษาให้มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในส่วนของการประเมินความรู้และประสบการณ์ของผู้เรียน เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีโอกาสใช้ผลการเรียนรู้และประสบการณ์ได้กว้างขวางยิ่งขึ้น

8) ในส่วนของการศึกษานอกโรงเรียนควรกระจายหน่วยการประเมินผลการศึกษาให้กว้างขวางยิ่งขึ้น โดยอาจจัดให้มีทุกจังหวัดเพื่อให้ผู้ประสงค์ขอเทียบโอนได้เข้าถึงโดยไม่ต้องเดินทางไกลไปยังบางจังหวัดที่ทำหน้าที่เป็นศูนย์เทียบโอนอยู่ในปัจจุบัน

9) การประเมินความรู้และประสบการณ์ของผู้ขอเทียบโอนควรดำเนินการเป็นองค์รวมให้มากยิ่งขึ้น กรณีผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์มากอยู่แล้ว อาจจะทำให้มีการประเมินเพียง 1-2 รายการก็อาจเพียงพอ

10) ควรนำวิธีการดำเนินงานที่ดีที่ได้เรียนรู้จากการเทียบโอนผลการศึกษาในต่างประเทศมาประยุกต์ใช้ เช่น

- การให้มีระบบการเรียนแบบสะสมหน่วยกิต
- การให้นำวิชาชีพรายวิชาที่นักเรียนเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมาเทียบโอนในการศึกษาต่อสายวิชาชีพระดับสูงขึ้นไปได้
- การให้เขตพื้นที่การศึกษาดูแลเรื่องการเทียบโอน
- การให้แต่ละสถานศึกษาจัดตั้งศูนย์การเทียบโอนผลการศึกษา
- การพัฒนากรอบมาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติเพื่อใช้เป็นแนวทางการเทียบโอนผลการศึกษาของทั้งประเทศ

- การพัฒนาผู้ทำหน้าที่เทียบโอนผลการศึกษาโดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการใช้ Website เพื่อให้เกิดความเข้าใจชัดเจนและมีแนวปฏิบัติเดียวกัน
- การนำระบบ ICT มาใช้จัดระบบข้อมูลเพื่อการเทียบโอนผลการศึกษา
- การสร้างความเชื่อมโยงระหว่างสถาบันหรือองค์กรเกี่ยวกับการเทียบโอนผลการศึกษาทั้งภายในและต่างประเทศ เพื่อความสะดวกในการประเมินคุณวุฒิ ความรู้ และประสบการณ์ของผู้ขอเทียบโอนผลการศึกษา

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	(ก)
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	(ค)
สารบัญ	(ต)
สารบัญตาราง	(ท)
สารบัญภาพ	(น)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาของปัญหาการวิจัย	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
คำนิยามและศัพท์เฉพาะ	5
วิธีดำเนินการวิจัย	6
บทที่ 2 การเทียบโอนผลการศึกษาในประเทศไทย	8
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	8
สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน	49
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	106
สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริม	126
การศึกษาเอกชน	
บทที่ 3 การเทียบโอนผลการศึกษาในต่างประเทศ	137
ประเทศออสเตรเลีย	137
ประเทศมาเลเซีย	144

	หน้า
ประเทศสาธารณรัฐเกาหลี	150
ประเทศสหราชอาณาจักร	157
ประเทศฝรั่งเศส	166
บทที่ 4 สรุปการวิจัยและข้อเสนอแนะ	175
สรุปการวิจัย	178
ข้อเสนอแนะ	210
บรรณานุกรม	214
ภาคผนวก	219

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 ตัวอย่างการกำหนดโครงสร้าง	31
คณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียน	
ตารางที่ 2 บทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้อง	38
ในการเทียบโอนผลการเรียน	
ตารางที่ 3 แนวปฏิบัติในการเทียบโอนผลการเรียน	41
เข้าสู่การศึกษาในระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	
ตารางที่ 4 การเทียบโอนจากวิชาต่างๆ	54
เข้าสู่หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน (ใหม่)	
ตารางที่ 5 หลักเกณฑ์การเทียบโอนผลการเรียน	64
จากหลักสูตรต่างประเทศ เข้าสู่หลักเกณฑ์และ	
วิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียน	
ตารางที่ 6 หลักเกณฑ์การเทียบโอนผลการเรียน	67
จากการศึกษาในโครงการแลกเปลี่ยน	
เข้าสู่หลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียน	
ตารางที่ 7 ร้อยละของผู้ผ่านการประเมินเทียบระดับรุ่น 1	101
ตารางที่ 8 กรอบการประเมินเทียบโอนความรู้	112
และประสบการณ์	
ตารางที่ 9 จำนวนผู้ผ่านการเทียบโอนความรู้และ	125
ประสบการณ์ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ	
จำแนกตามปีการศึกษาและประเภทวิชา	

	หน้า
ตารางที่ 10 ระบบการศึกษาของรัฐต่างๆ ในออสเตรเลีย	138
ตารางที่ 11 กรอบคุณวุฒิของออสเตรเลีย Australian Qualification Framework - AQF	139
ตารางที่ 12 คุณวุฒิต่างๆ ในประเทศมาเลเซีย และการเทียบเคียงกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติ ของมาเลเซีย	148
ตารางที่ 13 เปรียบเทียบกฎหมายการเทียบโอน ผลการศึกษาของประเทศฝรั่งเศส	169

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1	ขั้นตอนการเทียบโอนผลการเรียน 34
ภาพที่ 2	ระบบบริหารจัดการเทียบโอนผลการเรียน 37 ของสถานศึกษา
ภาพที่ 3	โครงสร้างของการเทียบระดับการศึกษาของ 84 สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน
ภาพที่ 4	ขั้นตอนการประเมินเทียบระดับการศึกษา 95
ภาพที่ 5	โครงสร้างการบริหารจัดการเทียบโอนผลการเรียน 117
ภาพที่ 6	ขั้นตอนการประเมินเทียบโอนความรู้ 121 และประสบการณ์
ภาพที่ 7	ขั้นตอนการขอเทียบโอนผลการเรียน 123
ภาพที่ 8	โครงสร้างในการบริหารจัดการเทียบโอน 130 ความรู้และประสบการณ์
ภาพที่ 9	ระบบการเทียบโอนผลการศึกษา 140 ของระดับการศึกษาต่างๆ
ภาพที่ 10	ระบบการศึกษาของประเทศมาเลเซีย 146
ภาพที่ 11	กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ และเส้นทาง 149 การเชื่อมโยงของคุณวุฒิอื่นๆ
ภาพที่ 12	ระบบการศึกษาของประเทศสาธารณรัฐเกาหลี 151
ภาพที่ 13	การบริหารจัดการระบบธนาคารหน่วยการเรียนรู้ 156
ภาพที่ 14	ระบบการศึกษาของ 159 ประเทศสหราชอาณาจักร

	หน้า
ภาพที่ 15 กรอบการเทียบโอนหน่วยการเรียนรู้	162
ภาพที่ 16 ขั้นตอนการรับโอนหน่วยการเรียนรู้	166
จากแหล่งต่างๆ	
ภาพที่ 17 ระบบการศึกษาของประเทศฝรั่งเศส	167
ภาพที่ 18 ขั้นตอนการเทียบโอนผลการเรียนรู้	171
ภาพที่ 19 การเชื่อมโยงคุณวุฒิของประเทศต่างๆ	173

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาของปัญหาการวิจัย

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การศึกษามีความจำเป็นต่อบุคคลทุกช่วงชีวิตมิใช่เฉพาะบุคคลที่อยู่ในวัยเรียนเท่านั้น เพราะการศึกษาจะช่วยให้บุคคลมีความรู้และมีทักษะในการดำเนินชีวิต ในการทำงาน และในการปรับตัวได้อย่างเหมาะสมกับสภาพสังคม สิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เนื่องจากบุคคลไม่สามารถศึกษาอยู่ในโรงเรียนได้ตลอดชีวิต ชีวิตที่พ้นจากวัยเรียนไปแล้วยาวนานกว่าชีวิตในวัยเรียนมาก และบุคคลยังคงต้องได้รับความรู้หรือการศึกษาอยู่ ดังนั้นการศึกษาสำหรับผู้ที่พ้นวัยเรียนไปแล้วนี้คงจะต้องมีรูปแบบที่แตกต่างออกไป ต้องเป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นและเอื้อต่อสภาพและการดำเนินชีวิตของคนในวัยทำงานและวัยผู้ใหญ่ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 15 ได้กำหนดให้การจัดการศึกษามี 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย และให้มีการเทียบโอนผลการเรียนที่ผู้เรียนสะสมไว้ในระหว่างรูปแบบเดียวกัน หรือต่างรูปแบบได้ ไม่ว่าจะเป็นผลการเรียนจากสถานศึกษาเดียวกันหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งจากการเรียนนอกระบบ ตามอัธยาศัย การฝึกอาชีพ หรือจากประสบการณ์การทำงาน รัฐจึงต้องดำเนินการให้มีการเทียบระดับ และการเทียบโอนผลการเรียน หรืออาจเรียกว่าการเทียบโอนผลการศึกษาเพื่อเชื่อมโยงการศึกษาทั้ง 3 รูปแบบ ทั้งจากสถานศึกษาเดียวกันหรือต่างสถานศึกษา นอกจากนี้

สถานศึกษาจะต้องเปิดโอกาสในการนำผลการเรียนรู้ตามอรรถยาศัยที่เป็นประสบการณ์ตรงจากการประกอบอาชีพและการเรียนรู้ในชีวิตชีวิตมาเทียบโอนสู่การศึกษาในระบบและนอกระบบได้ เพื่อช่วยให้การศึกษาสอดคล้องกับวิถีชีวิตของประชาชน ให้ประชาชนสามารถเลือกรูปแบบการศึกษาที่เหมาะสมกับความต้องการและความพร้อมของตนเอง ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้เกิดการศึกษาดลอดชีวิตอย่างแท้จริง

จากการติดตามและประเมินผลการปฏิรูปการศึกษา พ.ศ.2546 ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ เกี่ยวกับการเทียบโอนผลการศึกษาตามมาตรา 15 และ 16 พบว่า ได้มีการจัดทำกฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งระดับและประเภทของการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2546 และกฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งระดับและการเทียบระดับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอรรถยาศัย พ.ศ.2546 เสร็จเรียบร้อยแล้ว นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการได้ออกระเบียบ คือ ระเบียบว่าด้วยการประเมินเทียบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาดำกว่าระดับปริญญาตรีในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาต่ำกว่าปริญญา และการเทียบโอนผลการเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา

ในต่างประเทศได้เปิดโอกาสให้มีการเทียบโอนผลการศึกษาระหว่างการศึกษารูปแบบต่างๆ เช่นเดียวกัน ทั้งนี้ เพื่อให้ประชาชนมีโอกาสทางการศึกษากว้างขวางยิ่งขึ้นและมีแรงจูงใจที่จะศึกษาต่อในชั้นสูงขึ้น และศึกษาต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยอาจจะเลือกศึกษาในรูปแบบใดก็ได้ที่เหมาะสมกับสถานภาพและความพร้อม ความสะดวกของคนในแต่ละช่วงอายุและสามารถจะเปลี่ยนรูปแบบการศึกษาได้เมื่อสถานการณ์เปลี่ยนไป

ดังนั้นเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับหลักการ แนวทาง และสภาพการดำเนินงานเทียบโอนผลการศึกษาทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศ รวมทั้งปัญหาอุปสรรคที่พบในการดำเนินงานเทียบโอนผลการศึกษาของประเทศไทย คณะผู้วิจัยจึงศึกษาสภาพการดำเนินงานเทียบโอนผลการศึกษาของประเทศไทยและต่างประเทศ เพื่อจะได้นำข้อมูลความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับมาเป็นประโยชน์ในการเสนอแนะแนวทางและยุทธศาสตร์ในการดำเนินการเทียบโอนผลการศึกษาของไทยให้บรรลุผลต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานเทียบโอนผลการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประเภทสามัญและอาชีวศึกษาของประเทศไทยและต่างประเทศ

3. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตดังต่อไปนี้

3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา การเทียบโอนผลการศึกษาคครอบคลุมกิจกรรม 2 ประเภท คือ

- 1) การเทียบโอนผลการเรียน
- 2) การเทียบระดับการศึกษา

สำหรับการเทียบระดับศึกษานั้นมีเพียงหน่วยงานเดียวที่ดำเนินการในเรื่องนี้ คือ สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน

3.2 ขอบเขตด้านประเด็นที่ศึกษา

- 1) หลักการ แนวคิด
- 2) กฎหมาย ระเบียบ
- 3) ประกาศ หลักเกณฑ์

- 4) โครงสร้างการบริหารจัดการ
- 5) รูปแบบ วิธีดำเนินงาน
- 6) ปัจจัยเสริม ปัญหาอุปสรรค
- 7) ผลการดำเนินงาน

3.3 ขอบเขตด้านพื้นที่/หน่วยงาน

ในประเทศหน่วยงานที่ศึกษาประกอบด้วย

- 1) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 2) สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน
- 3) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
- 4) สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษา

เอกชน

ต่างประเทศ ประเทศที่ศึกษาประกอบด้วย

- 1) ประเทศออสเตรเลีย
- 2) ประเทศมาเลเซีย
- 3) ประเทศสาธารณรัฐเกาหลี
- 4) ประเทศสหราชอาณาจักร
- 5) ประเทศฝรั่งเศส

4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1) ได้ข้อมูลและองค์ความรู้เกี่ยวกับหลักการ แนวทาง และสภาพการดำเนินงานการเทียบโอนผลการศึกษาทั้งในและต่างประเทศ

2) ผู้บริหาร นักวิชาการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะได้ทราบสภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับการเทียบโอนผลการศึกษาของประเทศไทย

3) ได้แนวทางในการนำนโยบายการเทียบโอนผลการศึกษาไปสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ

5. คำนิยามและศัพท์เฉพาะ

5.1 การเทียบโอนผลการศึกษา หมายถึง การนำผลการศึกษาและผลการเรียนรู้ที่เป็นความรู้ ทักษะ และประสบการณ์จากการศึกษาทั้งในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัยมาประเมินเข้าสู่หลักสูตรระดับใดระดับหนึ่ง การเทียบโอนผลการศึกษาประกอบด้วย (1) การเทียบระดับการศึกษา และ (2) การเทียบโอนผลการเรียน

5.2 การเทียบระดับการศึกษา หมายถึง การกำหนดความเท่าเทียมกันของมาตรฐานการศึกษาตามหลักสูตรในแต่ละระดับทั้งการศึกษาในระบบและนอกระบบ หรือการนำผลการเรียนรู้ที่ได้จากการศึกษาตามอัธยาศัยมาประเมินเพื่อให้ได้หรือสำเร็จระดับการศึกษาระดับใดระดับหนึ่ง

5.3 การเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง การนำผลการเรียนรู้ซึ่งเป็นความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ของบุคคลที่เกิดจากการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัยที่ได้สั่งสมไว้ มาประเมินเป็นส่วนใดส่วนหนึ่งของหลักสูตรในแต่ละระดับการศึกษา

5.4 ความรู้และประสบการณ์ หมายถึง ความรู้ ความสามารถ ทักษะ และเจตคติ ที่เกิดจากการประกอบอาชีพ จากประสบการณ์การทำงานที่สะท้อนถึงกระบวนการทำงานและการพัฒนาอาชีพ การฝึกอาชีพ การแสวงหาความรู้ด้วยตนเองหรือจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ

5.5 การศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง การศึกษาก่อนระดับอุดมศึกษา ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษา

5.6 การศึกษาในระบบ หมายถึง การศึกษาที่กำหนด จุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัด และประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน

5.7 การศึกษานอกระบบ หมายถึง การศึกษาที่มีความ ยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการจัดการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของแต่ละบุคคลและ แต่ละกลุ่ม

5.8 การศึกษาตามอัธยาศัย หมายถึง การศึกษาที่ให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อม และโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อ หรือ แหล่งความรู้อื่นๆ

6. วิธีดำเนินการวิจัย

6.1 แหล่งข้อมูลและผู้ให้ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ได้ทำการศึกษาเอกสารและรายงานต่างๆ ที่สำคัญ คือ 1) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 2) กฎ ระเบียบ การเทียบ โอนผลการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานบริหารงานศึกษานอกโรงเรียน สำนักงานบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานคณะกรรมการการ อาชีวศึกษา และหน่วยงานสังกัดต่างๆ ได้แก่ สำนักงานการศึกษา ส่วนท้องถิ่น โรงเรียนสาธิต 3) แนวปฏิบัติการเทียบโอนผลการ เรียนและการเทียบระดับการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 4) รายงานความก้าวหน้าการเทียบโอนผลการเรียนและการเทียบระดับ

การศึกษา 5) ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องกำหนดสถานศึกษาให้ทำหน้าที่เทียบระดับการศึกษา 6) เอกสารและหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการเทียบโอนผลการศึกษาในประเทศ 7) เอกสารและหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการเทียบโอนผลการเรียนและการเทียบระดับการศึกษาของต่างประเทศ

6.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ได้แก่ แบบบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการเทียบโอนผลการศึกษาของสถานศึกษาและหน่วยงานต่างๆ

6.3 การรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยทำการศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลจากเอกสาร รายงาน รายงานประจำปี ระเบียบ ข้อบังคับ แนวปฏิบัติของหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ รวมทั้งการสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต โดยผู้วิจัยกำหนดประเด็นที่จะรวบรวมข้อมูลจากแต่ละหน่วยงานและองค์กรในประเด็นต่อไปนี้

- หลักการและแนวคิด
- กฎหมาย ระเบียบ
- ประกาศ หลักเกณฑ์
- โครงสร้างการบริหารจัดการ
- รูปแบบและวิธีดำเนินงาน
- ปัจจัยเสริม/ปัญหาอุปสรรค
- ผลการดำเนินงาน

6.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้การวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับการเทียบโอนผลการศึกษา และการวิเคราะห์เนื้อหา

บทที่ 2

การเทียบโอนผลการศึกษาในประเทศไทย

การศึกษาสภาพการดำเนินงานเทียบโอนผลการศึกษาระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐานในประเทศไทย ศึกษาในประเด็นต่างๆ ได้แก่ 1) หลักการและแนวคิด 2) กฎหมาย ระเบียบ 3) ประกาศ หลักเกณฑ์ 4) โครงสร้างการบริหารจัดการ 5) รูปแบบและวิธีดำเนินงาน 6) ปัจจัย เสริม ปัญหาอุปสรรค และ 7) ผลการดำเนินงาน โดยนำเสนอสภาพ การดำเนินงานจำแนกตามหน่วยงาน ดังนี้

1. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน
3. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
4. สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

สำหรับการเทียบระดับการศึกษา จะนำเสนอเป็นหัวข้อที่ 2 ของหน่วยงานสำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน

1. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.1 หลักการและแนวคิด

จากสภาพสังคมและเศรษฐกิจโลกที่มีการเปลี่ยนแปลง ตลอดเวลา การแข่งขันกันในโลกของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยียุค ข้อมูลสารสนเทศ รวมทั้งความเจริญก้าวหน้าในระบบการสื่อสารที่ไร้ พรมแดนได้ก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมที่หลากหลาย กระแส การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญต่างๆ เหล่านี้ได้สะท้อนภาพในอนาคตของ สังคมไทยที่จะต้องมีการปรับตัวเพื่อให้ประเทศชาติเจริญก้าวหน้า

และรอดพ้นจากวิกฤตเศรษฐกิจและสังคม โดยการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นผู้ก้าวทันโลก สามารถเลือกใช้สื่อ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้เหมาะสมกับ สภาพสังคมไทย โดยยังคงรักษาวัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาไทย และ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ไว้เป็นเอกลักษณ์ของชาติสืบต่อไป การปฏิรูป การศึกษาจึงเป็นกระบวนการสำคัญที่จะช่วยให้สังคมไทยพัฒนาไป ในทิศทางดังกล่าว โดยมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นกฎหมายการศึกษาของชาติที่สำคัญในการกำหนด แนวทางการปฏิรูปการศึกษา การบริหารและการจัดการศึกษา อบรม ให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มี จุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ให้คนไทย ได้รับโอกาสทางการศึกษาที่เท่าเทียมกันอย่างมีคุณภาพต่อเนื่อง ตลอดชีวิต ให้มีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ โดยให้ประชาชน ชุมชน และสังคมได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา กระจายอำนาจการบริหารการศึกษาไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถาน ศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การจัดการศึกษากำหนดให้ สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้สามรูปแบบ ได้แก่ การศึกษาใน ระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย โดยในวรรค ท้ายของมาตรา 15 กำหนดให้ผู้เรียนสามารถนำผลการเรียนที่สะสม ไว้ในระหว่างรูปแบบเดียวกัน หรือต่างรูปแบบมาเทียบโอนผลการ เรียนได้ไม่ว่าจะเป็นผลการเรียนจากสถานศึกษาเดียวกันหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งจากการเรียนนอกระบบ ตามอัธยาศัย การฝึกอาชีพ หรือ จากประสบการณ์การทำงาน การเทียบโอนผลการเรียนจึงเป็นกลไก สำคัญในการเชื่อมโยงการศึกษาทั้งสามรูปแบบให้เลื่อนไหลไปมาได้

อย่างเป็นระบบ เป็นยุทธศาสตร์สำคัญที่ช่วยให้เกิดการเข้าศึกษาต่อในระบบการศึกษามากขึ้น ผู้เรียนมีโอกาสได้เลือกเรียนตามหลักสูตรและรูปแบบการศึกษาที่เหมาะสมกับศักยภาพของตน โดยสามารถเปลี่ยนรูปแบบการศึกษาหรือย้ายสถานศึกษา เพื่อให้ตรงกับความสามารถ ความสนใจ และความสามารถที่แท้จริงของตนได้ โดยไม่ต้องเสียเวลาเริ่มต้นใหม่ หรือเสียค่าใช้จ่ายโดยไม่จำเป็น นอกจากนี้ ยังช่วยให้รัฐไม่ต้องสูญเสียเวลาและงบประมาณในการจัดการศึกษาซ้ำซ้อนอีกด้วย

การเทียบโอนผลการเรียนมีวัตถุประสงค์เพื่อนำผลการเรียนหรือผลการเรียนรู้ซึ่งเป็นความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ของผู้เรียนที่เกิดจากการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย การฝึกอาชีพ หรือประสบการณ์การทำงาน มาเทียบโอนเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรใดหลักสูตรหนึ่งในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับอุดมศึกษาต่ำกว่าปริญญา มีขอบข่ายการเทียบเพื่อการศึกษาต่อเนื่องซึ่งเป็นการเทียบโอนขณะที่ยังไม่สำเร็จการศึกษา ซึ่งหมายถึงยังเรียนไม่จบตามหลักสูตรหรือไม่จบระดับการศึกษา การเทียบโอนผลการเรียนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จึงมีวัตถุประสงค์และขอบข่ายการเทียบในลักษณะเดียวกับการเทียบชั้นการศึกษา และการเทียบโอนผลการเรียนเดิมก่อนที่จะมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

เพื่อให้การจัดการศึกษาสามารถสนองตอบต่อพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และเพื่อให้การเทียบโอนผลการเรียนเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน จึงจำเป็นต้องกำหนดแนวดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนเพื่อให้สถานศึกษาที่มีบทบาท

หน้าที่ในการเทียบโอนสามารถบริหารจัดการเทียบโอนผลการเรียนได้อย่างเป็นระบบและมีมาตรฐาน และสามารถจัดทำระเบียบ/แนวปฏิบัติได้อย่างสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่ง ทั้งนี้ การพิจารณาเทียบโอนผลการเรียนดังกล่าวให้เป็นดุลยพินิจของสถานศึกษา โดยพิจารณาให้เหมาะสมกับคุณสมบัติของนักเรียนแต่ละคน และคำนึงถึงคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ

ในการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดความหมายของคำที่เกี่ยวข้องดังนี้

การเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง การนำผลการเรียน ผลการเรียนรู้ซึ่งเป็นความรู้ ทักษะ หรือประสบการณ์การทำงาน การฝึกอาชีพ มาเทียบโอนเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาต่อเนื่องตามหลักสูตรของสถานศึกษาที่รับเทียบโอนผลการเรียน

การศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง การศึกษาก่อนระดับอุดมศึกษา

การศึกษาในระบบ หมายถึง การศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน

การศึกษานอกระบบ หมายถึง การศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการจัดการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของแต่ละบุคคลและแต่ละกลุ่ม

การศึกษาตามอัธยาศัย หมายถึง การศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อม และโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อ หรือแหล่งความรู้อื่นๆ

การจัดการศึกษาโดยครอบครัว หมายถึง การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานแก่ผู้เรียนโดยบิดา มารดา หรือบิดาหรือมารดาซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองหรือผู้ปกครองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

การศึกษาหลักสูตรระยะสั้น หมายถึง การศึกษาตามหลักสูตรเฉพาะหรือหลักสูตรฝึกอบรมตามความต้องการของกลุ่ม

การศึกษาเฉพาะหลักสูตร หมายถึง การศึกษาเฉพาะทางที่จัดโดยกระทรวง ทบวง กรม รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่น ที่จัดตามความต้องการและความชำนาญของหน่วยงานนั้น

การฝึกอาชีพ หมายถึง การฝึกปฏิบัติเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ฝีมือ และทัศนคติ จนทำให้ผู้รับการฝึกสามารถทำงานในสาขาอาชีพที่รับการฝึกได้อย่างมีประสิทธิภาพ อาจเป็นการฝึกทางด้านอาชีพในรูปแบบต่างๆ เช่น ทางด้านช่าง ทางด้านธุรกิจ เป็นต้น สำหรับผู้ที่มีงานทำอยู่แล้วหรือผู้ที่ไม่มียานทำ หรือเป็นนักเรียน/นักศึกษา ทำการฝึกในสถานประกอบการ ในหน่วยงานของรัฐและเอกชน หรือจากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ

ประสบการณ์การทำงาน หมายถึง ความสามารถ ทักษะที่สะท้อนถึงคุณค่าที่เกิดขึ้นจากการสั่งสมประสบการณ์ในการทำงาน

หลักการพื้นฐานในการเทียบโอนผลการเรียน

- 1) กระจายอำนาจไปสู่สถานศึกษา
- 2) คำนี้ถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียนเป็นสำคัญ

- 3) ยอมรับผลการดำเนินงานของโรงเรียนเดิม
- 4) ยึดหลักความเป็นธรรม โปร่งใส และมีความเป็นไป
ได้ในทางปฏิบัติ

1.2 กฎหมาย ระเบียบ

1.2.1 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
ได้ระบุสาระสำคัญของการเทียบโอนผลการเรียนในมาตรา 15 ดังนี้

มาตรา 15 การจัดการศึกษามีสามรูปแบบ คือ
การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

(1) การศึกษาในระบบเป็นการศึกษาที่กำหนด
จุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัด
และประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน

(2) การศึกษานอกระบบ เป็นการศึกษามี
ความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา
ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญ
ของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความ
เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคล
แต่ละกลุ่ม

(3) การศึกษาตามอัธยาศัยเป็นการศึกษาให้ผู้
เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อมและ
โอกาสโดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อ
หรือความรู้อื่น ๆ

สถานศึกษาจัดการศึกษาในรูปแบบใดรูปแบบ
หนึ่งหรือทั้งสามรูปแบบก็ได้

ให้มีการเทียบโอนผลการเรียนที่ผู้เรียนสะสมไว้
ในระหว่างรูปแบบเดียวกันหรือต่างรูปแบบได้ ไม่ว่าจะเป็ผลการ

เรียนจากสถานศึกษาเดียวกันหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งจากการเรียนรู้
นอกระบบ ตามอัธยาศัย การฝึกอาชีพ หรือจากประสบการณ์การ
ทำงาน

1.2.2 กฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งระดับและประเภท
ของการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546 ลงวันที่ 21 เมษายน 2546
ได้ระบุสาระสำคัญไว้ดังนี้

การศึกษาในระบบที่เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานให้
แบ่งออกเป็น 3 ระดับคือ

- 1) การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา
- 2) การศึกษาระดับประถมศึกษา
- 3) การศึกษาระดับมัธยมศึกษาแบ่งเป็น 2

ระดับคือ

- (1) การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
- (2) การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

แบ่งเป็น 2 ประเภทคือ ประเภทสามัญศึกษา และประเภทอาชีวศึกษา

1.2.3 กฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งระดับและการเทียบ
ระดับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2546 ลง
วันที่ 21 เมษายน 2546 ได้ระบุสาระสำคัญไว้ดังนี้

- 1) การศึกษานอกระบบแบ่งออกเป็นสองระดับ

ดังนี้

- (1) การศึกษาขั้นพื้นฐานแบ่งออกเป็น

สามระดับ คือ

- (ก) การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา
- (ข) การศึกษาระดับประถมศึกษา

(ค) การศึกษาระดับมัธยมศึกษา แบ่งออกเป็นสองระดับคือ การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยแบ่งออกเป็นประเภทสามัญศึกษา และประเภทอาชีวศึกษา

(2) การศึกษาระดับอุดมศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาและการศึกษาระดับปริญญา

2) การศึกษานอกระบบที่จัดเป็นหลักสูตรเฉพาะหรือหลักสูตรฝึกอบรมตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมายและการศึกษาตามอัธยาศัย ผู้เรียนอาจนำผลการเรียน ความรู้และประสบการณ์มาเทียบระดับการศึกษากับการศึกษาในระบบหรือการศึกษานอกระบบได้

3) การเทียบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับต่ำกว่าระดับอุดมศึกษา หรือระดับต่ำกว่าปริญญา ให้สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการจำนวนไม่เกิน 5 คน ทั้งนี้ต้องเป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์ในสาขาวิชาของการศึกษาระดับนั้น จำนวนไม่น้อยกว่า 3 คน และผู้มีความรู้และประสบการณ์ด้านการวัดผลและประเมินผลจำนวน 1 คน ดำเนินการประเมินเทียบระดับการศึกษาตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด ทั้งนี้โดยพิจารณาจากจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดผลและประเมินผล และเกณฑ์การจบหลักสูตรนั้น

1.2.4 ระเบียบสถานศึกษาว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของสถานศึกษา ได้ระบุสาระสำคัญ สรุปได้ดังนี้

สถานศึกษาจัดทำระเบียบสถานศึกษาว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 จะระบุเรื่องการเทียบโอนผลการเรียนไว้เป็น 1 หมวด การเทียบโอนผลการเรียน เป็นการนำผลการเรียนซึ่งเป็นความรู้ทักษะและประสบการณ์ของผู้เรียนที่เกิดจากการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย มาประเมินเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรใดหลักสูตรหนึ่ง

แนวทางดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
ดำเนินการดังนี้

1) ผู้ขอเทียบโอนต้องขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษาหรือนักเรียนของสถานศึกษาใดสถานศึกษาหนึ่ง

2) จำนวนสาระการเรียนรู้ รายวิชา จำนวนหน่วยกิตที่จะรับเทียบโอนและอายุของผลการเรียนที่จะนำมาเทียบโอน ให้อยู่ในดุลยพินิจของสถานศึกษา เมื่อเทียบโอนแล้วต้องมีเวลาเรียนอยู่ในสถานศึกษาที่จะรับเทียบโอนไม่น้อยกว่า 1 ภาคเรียน

3) การเทียบโอนผลการเรียนให้ดำเนินการในรูปของคณะกรรมการการเทียบโอนผลการเรียนจำนวนไม่น้อยกว่า 3 คน แต่ไม่เกิน 5 คน

แนวปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบของ
กระทรวงศึกษาธิการที่กำหนดไว้แล้ว

1.3 ประกาศ หลักเกณฑ์

1.3.1 ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การเทียบโอนผลการเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา ลงวันที่ 13 ตุลาคม 2546 ได้ระบุสาระสำคัญเกี่ยวกับหลักการและแนวทางการเทียบโอนผลการเรียนสรุปได้ดังนี้

1) หลักการเทียบโอนผลการเรียน

(1) ยึดหลักการกระจายอำนาจไปสู่สถานศึกษาโดยดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนในรูปคณะกรรมการ

(2) คำนึงถึงหลักความเป็นธรรม โปร่งใส และมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับ

(3) คำนึงถึงประโยชน์ของผู้ขอเทียบโอนผลการเรียนเป็นสำคัญ โดยให้พิจารณาจากเอกสารหลักฐานการศึกษา หรือหลักฐานอื่น หรือประเมินจากความรู้ ความสามารถ ทักษะหรือประสบการณ์ของผู้เรียนด้วยเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย ไม่ซับซ้อน

(4) พิจารณาเทียบโอนผลการเรียนเพื่อการศึกษาคือ โดยพิจารณารูปแบบการศึกษาและหลักสูตรที่อยู่ในระดับเดียวกัน

2) แนวทางการเทียบโอนผลการเรียน

(1) การเทียบโอนผลการเรียนให้พิจารณาจากรูปแบบการจัดการศึกษา ลักษณะการจัดหลักสูตรและสาระการเรียนรู้ซึ่งมีความหลากหลาย ทั้งการเทียบโอนผลการเรียนที่เกิดขึ้นจากสภาพการณ์ต่างๆ ได้แก่ การย้ายสถานศึกษา การย้ายหลักสูตร การเปลี่ยนรูปแบบการศึกษา การทิ้งการศึกษาและขอกลับเข้าศึกษาต่อ การศึกษาจากต่างประเทศและขอเทียบโอนเข้าศึกษาต่อในประเทศ และการเทียบโอนความรู้ ทักษะ หรือประสบการณ์จากแหล่งเรียนรู้อื่นๆ เช่น สถานประกอบการ สถานประกอบอาชีพอิสระ สถาบันทางศาสนา สถาบันฝึกอบรมอาชีพ บ้านเรียน (Home-School) ฯลฯ

(2) การกำหนดอายุของผลการเรียนที่ขอเทียบโอน ให้อยู่ในดุลยพินิจของสถานศึกษาที่รับเทียบโอน

(3) นักเรียน/นักศึกษาที่ได้รับการเทียบโอนผลการเรียน ต้องศึกษาต่อเนื่องในสถานศึกษาที่รับเทียบโอนอย่างน้อย 1 ภาคเรียน

(4) การจบหลักสูตรของผู้ขอเทียบโอนผลการเรียน ให้เป็นไปตามเกณฑ์การจบหลักสูตรของสถานศึกษาที่รับเทียบโอนกำหนด

(5) การเทียบโอนผลการเรียนสำหรับนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการแลกเปลี่ยนเยาวชน/วัฒนธรรมในต่างประเทศเป็นเวลา 1 ปีการศึกษา ให้ถือปฏิบัติตามแนวทางการเทียบชั้นการศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศกำหนดไว้แล้ว

(6) การเทียบโอนผลการเรียนเข้าสู่หลักสูตรเดิมของกระทรวงศึกษาธิการให้ถือปฏิบัติตามแนวทางการเทียบโอนผลการเรียนที่กระทรวงศึกษาธิการได้มีระเบียบ/คำสั่งกำหนดไว้แล้ว

(7) สถานศึกษาเป็นผู้จัดทำเอกสาร/หลักฐานการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการเทียบโอนผลการเรียน โดยบันทึกผลการเทียบโอนไว้เป็นหลักฐาน และแจ้งผลการเทียบโอนให้แก่ผู้ยื่นความจำนง และจัดเก็บเอกสาร/หลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการเทียบโอนไว้

1.3.2 ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง หลักการและแนวปฏิบัติการเทียบชั้นการศึกษาสำหรับนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการแลกเปลี่ยน ลงวันที่ 20 มีนาคม 2545 สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

1) หลักการ

การเทียบชั้นการศึกษาให้พิจารณาองค์ประกอบที่สำคัญ คือ พื้นฐานความรู้เดิมของนักเรียนก่อนเดินทาง หลักฐานการศึกษาที่ได้รับจากต่างประเทศ เป็นใบแสดงผลการเรียนเป็นรายวิชาที่ได้รับการประเมินผลการเรียนแล้ว และสถานศึกษาในต่างประเทศที่จะเทียบชั้นการศึกษาให้จะต้องเป็นสถานศึกษาของรัฐ หากเป็นสถานศึกษาของเอกชนจะต้องได้รับการรับรองมาตรฐานจากรัฐบาล

2) แนวปฏิบัติสำหรับสถานศึกษา ให้ประสานกับองค์กรเอกชนที่จัดทำโครงการแลกเปลี่ยน จัดให้มีบริการข้อมูลข่าวสาร การให้คำแนะนำ คำปรึกษาอย่างเป็นระบบแก่นักเรียนและผู้ปกครองที่สนใจ ให้โรงเรียนกำหนดหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติสำหรับนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการแลกเปลี่ยน และจัดทำข้อตกลงร่วมกันเป็นลายลักษณ์อักษรระหว่างโรงเรียน นักเรียนและผู้ปกครอง

3) แนวปฏิบัติสำหรับนักเรียน ให้นักเรียนศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการดำเนินกิจการขององค์กรที่ดำเนินโครงการแลกเปลี่ยนให้มีความชัดเจน ศึกษาข้อมูลข่าวสาร หลักเกณฑ์ และแนวปฏิบัติที่โรงเรียนกำหนด หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด และระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ศึกษา ระบบการศึกษา การจัดการเรียนการสอน การออกหลักฐานการศึกษา ช่วงเวลาเปิดปิดภาคเรียนของสถานศึกษาในต่างประเทศที่จะไปศึกษาต่อ เพื่อให้มีความต่อเนื่องกับการศึกษาในประเทศ

1.3.3 ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์การเทียบความรู้จากประเทศนิวซีแลนด์ ลงวันที่ 18 มกราคม 2545 สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการขอประกาศการเทียบความรู้วุฒิจากประเทศนิวซีแลนด์ท่ามมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้ทราบทั่วกันดังนี้ 1) วุฒิ Form 6 2) วุฒิ Form 6 รวมกับ Unit Standards 3) วุฒิ Unit Standards และ 4) วุฒิ Form 6 รวมกับวุฒิ Form 7 ทั้งนี้ให้เป็นไปตามเกณฑ์การพิจารณาเทียบความรู้ ดังนี้

1) สำเร็จการศึกษา Form 6 และได้รับ Sixth Form Certificate ที่แสดงรายวิชาไม่ต่ำกว่า 5 รายวิชา ซึ่งออกโดย New Zealand Qualifications Authority (NZQA)

2) สำเร็จการศึกษา Form 6 รวมกับ Unit Standards ตามระบบใหม่ (National Qualifications Framework) โดยได้รับ Sixth Form Certificate ซึ่งออกโดย NZQA และได้รับ Record of Learning ซึ่งออกโดย NZQA ที่แสดงจำนวนหน่วยกิต (Credits) และแสดงจุดประสงค์ (Unit Standards) สำหรับการศึกษาตามระบบใหม่เมื่อเทียบจำนวนรายวิชา 1 รายวิชา ต้องได้ไม่ต่ำกว่า 3 หน่วยกิต (Credits) เมื่อนับรายวิชารวมกันทั้งสองระบบแล้วไม่ต่ำกว่า 5 รายวิชา และรายวิชาต้องไม่ซ้ำกัน

3) สำเร็จการศึกษา Unit Standards ตามระบบใหม่ และได้รับ Record of Learning ซึ่งออกโดย NZQA ที่แสดงจำนวนหน่วยกิต (Credits) และแสดงจุดประสงค์ (Unit Standards) โดยเทียบจุดประสงค์ในขอบเขตที่เป็นวิชาเดียวกัน ต้องได้ไม่ต่ำกว่า 7 หน่วยกิต ใน level 2 เป็นอย่างต่ำ จะเทียบได้เท่ากับ 1 รายวิชา นับรวมแล้วไม่ต่ำกว่า 5 รายวิชา โดย NZQA เป็นผู้ออกหนังสือรับรองชื่อรายวิชา

4) สำเร็จการศึกษา Form 6 รวมถึง Form 7 และได้รับ Sixth Form Certificate และ Higher School Certificate ที่ออกโดย NZQA และได้รับหลักฐานแสดงผลการสอบ University Entrance & Bursaries นับรายวิชารวมกันไม่ต่ำกว่า 5 รายวิชา

1.3.4 ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องเกณฑ์การเทียบความรู้ภูมิจากประเทศนิวซีแลนด์ (เพิ่มเติมครั้งที่ 1) ลงวันที่ 3 กรกฎาคม 2546 สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการเห็นสมควรแก้ไขและเพิ่มเติมประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์การเทียบความรู้ภูมิจากประเทศนิวซีแลนด์ ประกาศ ณ วันที่ 18 มกราคม พ.ศ. 2545 เพื่อให้เหมาะสมสอดคล้องกับระบบการศึกษาของประเทศนิวซีแลนด์ที่เปลี่ยนแปลงไปดังนี้

1) ในข้อ 2 ให้เพิ่มเติมข้อความว่า “ใน Level 2 เป็นอย่างต่ำ” ต่อท้ายข้อความต้องได้ไม่ต่ำกว่า 3 หน่วยกิต (Credits)..เป็นความว่า “สำเร็จการศึกษา Form 6 รวมกับ Unit Standards ตามระบบใหม่ (National Qualifications Framework) โดยได้รับ Sixth Form Certificate ซึ่งออกโดย NZQA และได้รับ Record of Learning ซึ่งออกโดย NZQA ที่แสดงจำนวนหน่วยกิต (Credits) และแสดงจุดประสงค์ (Unit Standards) สำหรับการศึกษาตามระบบใหม่เมื่อเทียบจำนวนรายวิชา 1 รายวิชา ต้องได้ไม่ต่ำกว่า 3 หน่วยกิต (Credits) level 2 เป็นอย่างต่ำ เมื่อนับรายวิชารวมกันทั้งสองระบบแล้วไม่ต่ำกว่า 5 รายวิชา และรายวิชาต้องไม่ซ้ำกัน

2) ในข้อ 4 ให้ตัดข้อความ “และ Higher School Certificate” และเพิ่มเติมข้อความต่อท้ายว่า “และรายวิชาใน Form 6 ซ้ำกับ Form 7 ได้” เป็นความว่า “สำเร็จการศึกษา Form 6 ได้รับ

Sixth Form Certificate รวมกับ Form 7 ได้รับหลักฐานแสดงผลการสอบ University Entrance & Bursaries นับรายวิชารวมกันไม่ต่ำกว่า 5 รายวิชา และรายวิชาใน Form 6 ซ้ำกับ Form 7 ได้

1.3.5 ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์การเทียบความรู้ภูมิของประเทศอังกฤษ ลงวันที่ 18 มกราคม 2545

กระทรวงศึกษาธิการขอประกาศการเทียบความรู้ภูมิประเภทสามัญของประเทศอังกฤษเท่ามัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายให้ทราบทั่วกันดังนี้

วุฒิที่เทียบความรู้เท่ามัธยมศึกษาตอนต้น

- 1) สำเร็จการศึกษาในระดับ Form 3 หรือ Year 9
- 2) ประกาศนียบัตร GCE 'O' level หรือ GCSE หรือ IGCSE สอบได้ไม่ต่ำกว่า 4 วิชา ไม่ซ้ำกันแต่ละวิชาได้เกรด A-C ไม่ต่ำกว่านี้

วุฒิที่เทียบความรู้เท่ามัธยมศึกษาตอนปลาย

- 1) วุฒิประกาศนียบัตร GCE 'O' level หรือ GCSE หรือ IGCSE สอบได้ไม่ต่ำกว่า 5 วิชา ไม่ซ้ำกันแต่ละวิชาได้เกรด A-C ไม่ต่ำกว่านี้
- 2) วุฒิประกาศนียบัตร GCE 'A' level สอบได้ไม่ต่ำกว่า 3 วิชา ไม่ซ้ำกัน แต่ละวิชาสอบได้เกรด A,B,C,D หรือ E ไม่ต่ำกว่านี้

3) วุฒิประกาศนียบัตร GCE 'A' level แต่ละวิชาสอบได้เกรด A,B,C,D หรือ E ไม่ต่ำกว่านี้ โดยนับรวมกันกับวุฒิประกาศนียบัตร GCE 'O' level , GCSE หรือ IGCSE แต่ละวิชาสอบได้เกรด A,B หรือ C ไม่ต่ำกว่านี้ รวมทั้งสิ้นไม่ต่ำกว่า 5 วิชา และนับวิชาระดับ A ซ้ำกับระดับอื่นได้

4) วุฒิประกาศนียบัตร General Certificate of Education ระดับ Advanced Supplementary หรือ GCE 'AS' level โดยมีเกณฑ์การพิจารณากำหนดไว้ในประกาศอีกชั้นหนึ่ง

5) วุฒิประกาศนียบัตร Advanced International Certificate of Education (AICE) โดยมีเกณฑ์การพิจารณากำหนดไว้ในประกาศอีกชั้นหนึ่ง

1.3.6 ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การเทียบความรู้วุฒิจากโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทย ลงวันที่ 18 มกราคม 2545 สรุปสาระสำคัญไว้ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศการเทียบความรู้เท่ามัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทย ที่จัดการศึกษาระดับ High School ทั้งหมด 16 โรงเรียน ดังนี้

- 1) โรงเรียนร่วมฤดีวิเทศศึกษา
- 2) โรงเรียนสถานศึกษานานาชาติ
- 3) โรงเรียนบางกอกพัฒนา
- 4) โรงเรียนนานาชาติเชียงใหม่
- 5) โรงเรียนนานาชาติเอ็กมัย
- 6) โรงเรียนนานาชาติเซนต์จอร์ห์น
- 7) โรงเรียนนานาชาติใหม่แห่งประเทศไทย
- 8) โรงเรียนประชาคมนานาชาติ
- 9) โรงเรียนนานาชาติภาคตะวันออก
- 10) โรงเรียนอเมริกันสคูลออฟแบงค็อก
- 11) โรงเรียนนานาชาติจักรวาล
- 12) โรงเรียนนานาชาติอเมริกาแปซิฟิก
- 13) โรงเรียนนานาชาติไทย-จีน

- 14) โรงเรียนนานาชาติคัลลิส
- 15) โรงเรียนนานาชาตินครพ่าย
- 16) โรงเรียนนานาชาติรวมบัณฑิต

1.3.7 ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การเทียบความรู้วุฒิต่างประเทศ ลงวันที่ 18 มกราคม 2545 สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศรายวุฒิพร้อมทั้งชื่อประกาศนียบัตรของประเทศต่างๆ ที่เทียบความรู้เท่ามัธยมศึกษาตอนปลายทั้งหมด 35 ประเทศ

1.3.8 ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เทียบความรู้ ลงวันที่ 9 สิงหาคม 2549 สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศเทียบความรู้วุฒิต่างๆ เพื่อมิให้ต้องติดต่อเทียบความรู้เป็นรายบุคคล ประกาศเทียบวุฒิตามรายละเอียดต่อไปนี้ เท่ามัธยมศึกษาตอนปลาย

- 1) ประกาศนียบัตรประโยคอาชีวศึกษาชั้นสูง
ทุกแผนก
- 2) ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา
- 3) ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา (พลานามัย)
- 4) เปรียญธรรม 6 ประโยค
- 5) ประกาศนียบัตรพิเศษวิชาการศึกษา
(พ.กศ.) และมีพื้นความรู้ ม.6 (เดิม) หรือ ม.ศ. 3 หรือ ม.3
- 6) ประกาศนียบัตรประโยคครูพิเศษประถม
(พ.ป.) และมีพื้นความรู้ ม.6 (เดิม) หรือ ม.ศ. 3
- 7) ประกาศนียบัตรประโยคครูประถมศึกษา
(ป.ป.ช.)

- 8) ประกาศนียบัตรประโยควิชาชีพ (ปวช.) ทุกแผนก (หลักสูตร 3 ปี)
- 9) ประกาศนียบัตรนาฏศิลป์ชั้นกลางปีที่ 3
- 10) ประกาศนียบัตรประโยคศิลปศึกษาชั้นกลางหรือชั้นปีที่ 3 จากโรงเรียนช่างศิลป์ กรมศิลปากร
- 11) ประกาศนียบัตรโรงเรียนช่างฝีมือทหารหลักสูตร 3 ปี
- 12) ประกาศนียบัตรโรงเรียนช่างการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค หลักสูตร 3 ปี
- 13) ประกาศนียบัตรโรงเรียนวิศวกรรมรถไฟหลักสูตร 3 ปี
- 14) ประกาศนียบัตรโรงเรียนเตรียมทหารหลักสูตร 2 ปี
- 15) ประกาศนียบัตรวิชาพยาบาลผดุงครรภ์และอนามัย (หลักสูตร 3,4 ปี) จากกระทรวงสาธารณสุข
- 16) ประกาศนียบัตรวิชาผดุงครรภ์และอนามัย (หลักสูตร 3,4 ปี) จากสถานศึกษาที่กระทรวงสาธารณสุขรับรอง
- 17) ประกาศนียบัตรวิชาพยาบาล หลักสูตร 3 ปี (และมีพื้นความรู้ ม.6 (เดิม) หรือ ม.ศ.3) จากโรงเรียนพยาบาล กรมยุทธศึกษาทหารเรือ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ
- 18) ประกาศนียบัตรพนักงานห้องปฏิบัติการชั้นสูตโรค (หลักสูตร 3 ปี) จากคณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

1.4 โครงสร้างการบริหารจัดการ

การเทียบโอนผลการเรียนก่อนมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จะมีระเบียบคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการเทียบโอนผลการเรียนระหว่างหลักสูตรต่างๆ ให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการเทียบโอนผลการเรียน แต่การเทียบโอนผลการเรียนหลังการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 สถานศึกษาจะต้องจัดทำแนวปฏิบัติในการเทียบโอนผลการเรียนของสถานศึกษาให้สอดคล้องตามเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 การกำหนดแนวทางการบริหารจัดการเทียบโอนผลการเรียนของสถานศึกษา จึงเป็นภารกิจสำคัญประการหนึ่งที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินการไปพร้อมๆ กับการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา เพื่อวางกรอบการดำเนินงานเทียบโอนผลการเรียนในแต่ละรอบปีการศึกษาให้สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นระบบที่ถูกต้อง เป็นธรรม และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้ขอเทียบโอนผลการเรียน แนวทางการบริหารจัดการเทียบโอนผลการเรียนของสถานศึกษา มีสาระสำคัญในแต่ละส่วน ดังนี้

1.4.1 การจัดระบบบริหารจัดการเทียบโอนผลการเรียนของสถานศึกษา

ระบบบริหารจัดการเทียบโอนผลการเรียนของสถานศึกษาประกอบด้วยขั้นตอนหลัก 3 ขั้นตอน ได้แก่ การเตรียมการดำเนินงานเทียบโอนผลการเรียน การดำเนินงานเทียบโอนผลการเรียน และการกำกับติดตาม ประเมิน และรายงานผลการดำเนินงานเทียบโอนผลการเรียนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการดำเนินงานเทียบโอนผลการเรียน

ก่อนเปิดภาคเรียนในแต่ละปีการศึกษา สถานศึกษาจะต้องเตรียมการเพื่อให้การดำเนินงานเทียบโอนผลการเรียนของสถานศึกษาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย องค์ประกอบสำคัญของการดำเนินงานเทียบโอนผลการเรียนซึ่งต้องเตรียมการประกอบด้วยการกำหนดแนวปฏิบัติในการเทียบโอนผลการเรียน และการแต่งตั้งคณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียน ดังนี้

1) การกำหนดแนวปฏิบัติในการเทียบโอนผลการเรียนของสถานศึกษา

สถานศึกษาควรศึกษา วิเคราะห์ และทำความเข้าใจในหลักการ และแนวปฏิบัติสำคัญในการเทียบโอนผลการเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาในระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา รวมทั้งรายละเอียดในเอกสารแนวดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา ตลอดจนศึกษาวัตถุประสงค์ ลักษณะเฉพาะ จุดเน้น ปรัชญา หลักการ แนวทางการจัดการศึกษา โครงสร้าง เกณฑ์ การจบหลักสูตร หรือรายละเอียดอื่นๆ ของการจัดการศึกษาแต่ละรูปแบบ เพื่อสามารถกำหนดแนวปฏิบัติของสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน และครอบคลุมองค์ประกอบต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง การกำหนดแนวปฏิบัติอาจจำแนกตามบทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น แนวปฏิบัติสำหรับผู้ขอเทียบโอนผลการเรียน แนวปฏิบัติสำหรับสถานศึกษา แนวปฏิบัติสำหรับคณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียน เป็นต้น ทั้งนี้ ควรประกอบด้วยหัวข้อต่างๆ ดังต่อไปนี้

(1) คุณสมบัติของผู้ขอเทียบโอน สถานศึกษาจะต้องกำหนดคุณสมบัติของผู้ขอเทียบโอนผลการเรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกรูปแบบการศึกษาสามารถเทียบโอนผลการเรียนได้ โดยคำนึงถึงความสามารถในการศึกษาจนจบหลักสูตรได้ และประโยชน์สูงสุดที่จะเกิดกับผู้ขอเทียบโอนโดยเฉพาะผู้เรียนที่มีความสามารถหรือความต้องการพิเศษ ซึ่งอาจได้รับการจัดแผนการเรียนเฉพาะให้เป็นการเพิ่มเติม

(2) เอกสาร/หลักฐานในการขอเทียบโอนผลการเรียน สถานศึกษาควรกำหนดการใช้เอกสาร/หลักฐานในการขอเทียบโอนผลการเรียนแต่ละรูปแบบการศึกษา เพื่อผู้ขอเทียบโอนจะได้จัดเตรียมให้ครบถ้วน สมบูรณ์ ก่อนดำเนินการขอเทียบโอนเอกสาร/หลักฐานในการขอเทียบโอนผลการเรียน เช่น หลักสูตรและคำอธิบายรายวิชาของสถานศึกษาที่รับเทียบโอนผลการเรียน ใบระเบียบแสดงผลการเรียน แบบบันทึกเวลาเรียน และผลการประเมินกรณีกำลังศึกษาในแต่ละช่วงชั้น/ระดับ หรือเอกสารอื่นๆ ที่แสดงถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนเช่น แฟ้มสะสมงาน เป็นต้น

(3) ช่วงเวลาในการเทียบโอนผลการเรียน แนวปฏิบัติทั่วไปในการเทียบโอนผลการเรียน กำหนดให้สถานศึกษาดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนให้แล้วเสร็จภายใน 1 ภาคเรียน นับแต่รับผู้เรียนเป็นนักเรียน/นักศึกษา ดังนั้น สถานศึกษาจึงควรกำหนดให้ดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนในช่วงก่อนเปิดภาคเรียนหรือต้นภาคเรียนแรกที่สถานศึกษาได้รับผู้ขอเทียบโอนเป็นนักเรียน/นักศึกษา ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ขอเทียบโอนผลการเรียนสามารถเรียนต่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสะดวกต่อการจัดแผนการเรียนให้กับผู้เรียน

โดยต้องกำหนดแนวปฏิบัติในกรณีที่ผู้ขอเทียบโอนไม่สามารถดำเนินการขอเทียบโอนผลการเรียนภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ด้วย

(4) อายุของผลการเรียนที่เทียบโอน ในกรณีที่สถานศึกษากำหนดอายุของผลการเรียนที่ขอเทียบโอน สถานศึกษาจะต้องระบุประเภท สาขา วิชา/หมวดวิชา และอายุของผลการเรียนที่ต้องการกำหนดให้ชัดเจน ทั้งนี้ ควรเป็นไปตามลักษณะเฉพาะและธรรมชาติของแต่ละวิชา/หมวดวิชานั้นๆ

(5) ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประเมินความรู้ ทักษะและประสบการณ์ของผู้ขอเทียบโอน กรณีที่ต้องมีการประเมินความรู้และประสบการณ์ของผู้ขอเทียบโอนเพื่อใช้เป็นข้อมูลส่วนหนึ่งในการพิจารณาเทียบโอนผลการเรียน สถานศึกษาต้องประกาศกำหนดระบบ หลักเกณฑ์ในการประเมินที่โปร่งใส ถูกต้อง ให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทราบ โดยกำหนดวิธีการและเครื่องมือในการประเมินให้มีความหลากหลาย เทียบตรง และเชื่อถือได้ ในการประเมินความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ในศาสตร์เฉพาะทาง สถานศึกษาอาจขอความร่วมมือในด้านเครื่องมือ วิธีการประเมินจากองค์กรหรือหน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง หรือผู้ประเมินที่มีความรู้ ประสบการณ์ในสาขาวิชาเฉพาะทางนั้นๆ

(6) เอกสาร/หลักฐานการเทียบโอนผลการเรียน สถานศึกษาควรกำหนดและออกแบบเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเทียบโอนผลการเรียนในแต่ละขั้นตอนให้ชัดเจน เพื่อเอื้อต่อการดำเนินงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยเฉพาะเอกสารแสดงผลการเทียบโอนผลการเรียนซึ่งแสดงข้อมูลสารสนเทศต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดแผนการเรียนและการเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียน

(7) วิธีการเทียบโอนผลการเรียนแต่ละรูปแบบ วิธีการเทียบโอนผลการเรียนเป็นหัวใจสำคัญของการกำหนดแนวปฏิบัติในการเทียบโอนผลการเรียน สถานศึกษาจึงต้องกำหนดวิธีการเทียบโอนผลการเรียนรูปแบบต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกรูปแบบอย่างถูกต้อง ชัดเจน

2) แต่งตั้งคณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียน หัวหน้าสถานศึกษาเป็นผู้แต่งตั้งคณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียน เพื่อทำหน้าที่เทียบโอนผลการเรียน และ/หรือประเมินความรู้ ประสบการณ์ให้กับผู้ขอเทียบโอนผลการเรียน คณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียนต้องมีคุณสมบัติสอดคล้องกับระดับการศึกษาหรือสาขาวิชาที่จะทำการเทียบโอน ดังนั้น สถานศึกษาจึงสามารถพิจารณาคัดเลือกบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ และคุณสมบัติที่เหมาะสมเพื่อแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียนได้หลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับระดับการศึกษาและสาขาวิชาที่จัดการศึกษาในสถานศึกษา การกำหนดคณะกรรมการอาจกำหนดไว้เพียง 1 ชุด หรือมากกว่า 1 ชุด ในรูปของคณะอนุกรรมการเทียบโอนผลการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้หรือหมวดวิชาหรือคณะอนุกรรมการในแต่ละรูปแบบการจัดการศึกษา ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับความจำเป็น ความเหมาะสม ศักยภาพ และความพร้อมของโรงเรียนซึ่งอาจแต่งตั้งโดยการกำหนดตำแหน่งที่ชัดเจน หรือเปลี่ยนแปลงไปตามระดับการศึกษาที่เทียบโอน ตัวอย่างการกำหนดโครงสร้างคณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียนดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ตัวอย่างการกำหนดโครงสร้างคณะกรรมการ
การเทียบโอนผลการเรียน

รูปแบบ	โครงสร้างคณะกรรมการ
1	<p>แต่งตั้งคณะกรรมการ 1 ชุด โดยการกำหนดตำแหน่งที่ชัดเจน</p> <ul style="list-style-type: none"> • ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ ประธาน • หัวหน้าระดับ (ประถมศึกษา หรือมัธยมศึกษา) กรรมการ หรือช่วงชั้น (ช่วงชั้นที่ 1,2,3, หรือ 4) ที่เปิดสอนในสถานศึกษา • หัวหน้าฝ่ายทะเบียนและวัดผล กรรมการและเลขานุการ
2	<p>แต่งตั้งคณะกรรมการ 1 ชุด โดยเปลี่ยนแปลงตำแหน่งตามระดับการศึกษาที่เทียบโอน</p> <ul style="list-style-type: none"> • ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ ประธาน • หัวหน้าระดับที่เทียบโอน กรรมการ • หัวหน้าฝ่ายทะเบียนและวัดผล กรรมการและเลขานุการ
3	<p>แต่งตั้งคณะกรรมการและคณะกรรมการตามหมวดวิชาหรือกลุ่มสาระการเรียนรู้</p> <p>คณะกรรมการ</p> <ul style="list-style-type: none"> • ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ ประธาน • หัวหน้าระดับ(ประถมศึกษา หรือมัธยมศึกษา) กรรมการ หรือช่วงชั้น (ช่วงชั้นที่ 1,2,3, หรือ4) ที่เปิดสอนในสถานศึกษา • หัวหน้าฝ่ายทะเบียนวัดผล กรรมการและเลขานุการ

ตารางที่ 1 ตัวอย่างการกำหนดโครงสร้างคณะกรรมการ
การเทียบโอนผลการเรียน (ต่อ)

รูปแบบ	โครงสร้างคณะกรรมการ
	<p>คณะกรรมการแต่ละหมวดวิชาหรือแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ (จำนวน 5-8 ชุด)</p> <ul style="list-style-type: none"> • หัวหน้าหมวดวิชาหรือกลุ่มสาระการเรียนรู้ ประธาน • ครูผู้สอนในหมวดวิชาหรือกลุ่มสาระการเรียนรู้ กรรมการและเลขานุการ
4	<p>แต่งตั้งคณะกรรมการและอนุกรรมการตามรูปแบบการจัดการศึกษา</p> <p>คณะกรรมการ</p> <ul style="list-style-type: none"> • ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ ประธาน • หัวหน้าระดับ (ประถมศึกษา หรือมัธยมศึกษา) กรรมการ หรือช่วงชั้น (ช่วงชั้นที่ 1,2,3, หรือ 4) ที่เปิดสอนในสถานศึกษา • หัวหน้าฝ่ายทะเบียนและวัดผล กรรมการและเลขานุการ <p>คณะกรรมการแต่ละรูปแบบการจัดการศึกษา (ในระบบ นอกกระบบ ตามอัธยาศัย) จำนวน 3 ชุด</p> <ul style="list-style-type: none"> • เลือกครู และ/หรือผู้แทนชุมชน และ/หรือผู้แทนหน่วยงานเฉพาะที่มีความรู้ด้านการจัดการศึกษาในแต่ละรูปแบบ เป็นประธาน กรรมการ กรรมการและเลขานุการ

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินงานเทียบโอนผลการเรียน
คณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียนจะต้อง
ดำเนินงานเทียบโอนผลการเรียนโดยยึดแนวปฏิบัติในการเทียบโอน
ผลการเรียนที่กำหนดไว้เป็นสำคัญ การดำเนินงานอาจมีกรณีเฉพาะ
นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในแนวปฏิบัติ การตัดสินใจดำเนินการใดๆ
ที่นอกเหนือจากแนวปฏิบัติที่กำหนดควรตัดสินใจดำเนินการในรูปของ
คณะกรรมการ และบันทึกไว้เป็นหลักฐานเพื่อการปรับปรุงจัดทำ
แนวปฏิบัติในการเทียบโอนผลการเรียนให้ชัดเจนและครอบคลุมต่อไป
การดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนอาจดำเนินการตามขั้นตอน
ต่อไปนี้

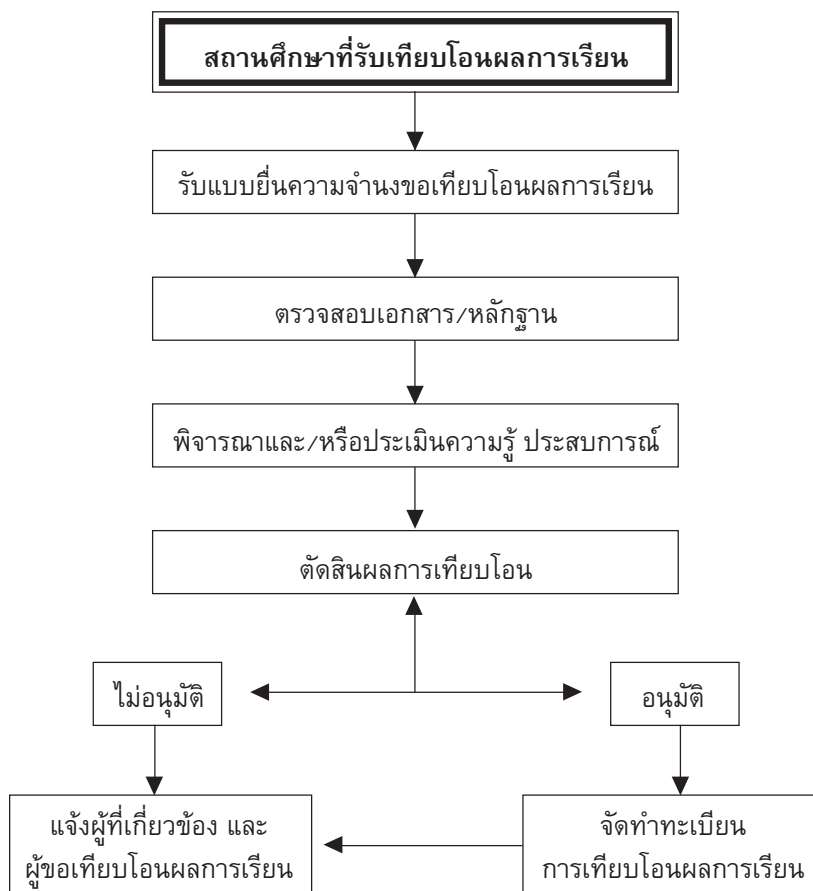
1) ประกาศแนวปฏิบัติในการเทียบโอนผลการ
เรียน

สถานศึกษาอาจประกาศแนวปฏิบัติในการ
เทียบโอนผลการเรียนในรูปประกาศของสถานศึกษา โดยการปิด
ประกาศ ทำเอกสารเผยแพร่เฉพาะ หรือประกาศในเอกสารต่างๆ ของ
โรงเรียน เช่น คู่มือนักเรียน ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้รับรู้
และยึดถือปฏิบัติให้ถูกต้องตรงกัน

2) ดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
ขั้นตอนการเทียบโอนผลการเรียน ดังแสดง

ในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ขั้นตอนการเทียบโอนผลการเรียน

จากภาพที่ 1 จะเห็นได้ว่าการเทียบโอนผลการเรียนประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ ได้แก่ รับแบบยื่นความจำนงขอเทียบโอนผลการเรียน ตรวจสอบเอกสาร/หลักฐาน พิจารณาและ/หรือ ประเมินความรู้ ประสบการณ์ ตัดสินผลการเทียบโอน (อนุมัติหรือไม่อนุมัติ) กรณีอนุมัติให้จัดทำทะเบียนการเทียบโอนผลการเรียน และแจ้งผลการเทียบโอน มีรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนดังนี้

(1) รับแบบยื่นความจำนงขอเทียบโอนผลการเรียน

ผู้รับผิดชอบรับแบบยื่นความจำนง และเอกสาร/หลักฐานต่างๆ ที่ใช้ประกอบการเทียบโอนผลการเรียนของผู้ขอเทียบโอน

(2) ตรวจสอบเอกสาร/หลักฐาน

ผู้รับผิดชอบตรวจสอบเอกสาร/หลักฐานที่ใช้ในการเทียบโอนผลการเรียน และบันทึกผลการตรวจสอบเอกสาร/หลักฐาน เพื่อส่งให้คณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียน หากเอกสาร/หลักฐานไม่ครบถ้วน ไม่สมบูรณ์ให้แจ้งผู้ขอเทียบโอนผลการเรียนส่งเอกสารเพิ่มเติม

(3) พิจารณาและ/หรือประเมินความรู้
ประสบการณ์

คณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียนดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน โดยการพิจารณาเอกสาร และ/หรือ ประเมินความรู้ประสบการณ์ของผู้ขอเทียบโอนผลการเรียน

(4) ตัดสินผลการเทียบโอน

คณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียน ตัดสินผลการเทียบโอนผลการเรียน และบันทึกผลการเทียบโอนผล

การเรียนนำเสนอหัวหน้าสถานศึกษาเพื่อพิจารณาผลการเทียบโอนผลการเรียน

(5) เสนอผลการเทียบโอน

หัวหน้าสถานศึกษาพิจารณาผลการตัดสินการเทียบโอนผลการเรียน และอนุมัติผลการเทียบโอนผลการเรียน หรือขอให้คณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียนทบทวนผลการเทียบโอนกรณีไม่เห็นด้วยกับผลการเทียบโอนผลการเรียน

(6) จัดทำทะเบียนการเทียบโอนผลการเรียน

ฝ่ายทะเบียนเป็นผู้จัดทำทะเบียนการเทียบโอนผลการเรียนเป็นหลักฐานไว้ที่สถานศึกษา

(7) แจ้งผลการเทียบโอน

เมื่อหัวหน้าสถานศึกษาพิจารณาผลการเทียบโอนผลการเรียนเรียบร้อยแล้ว ให้ฝ่ายทะเบียนวัดผลแจ้งผลการเทียบโอนให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ และแจ้งให้ผู้ขอเทียบโอนทราบ ทั้งนี้ ให้เก็บหลักฐานการอนุมัติผลการเทียบโอนไว้ที่ฝ่ายทะเบียนอย่างเป็นระบบเพื่อการอ้างอิง

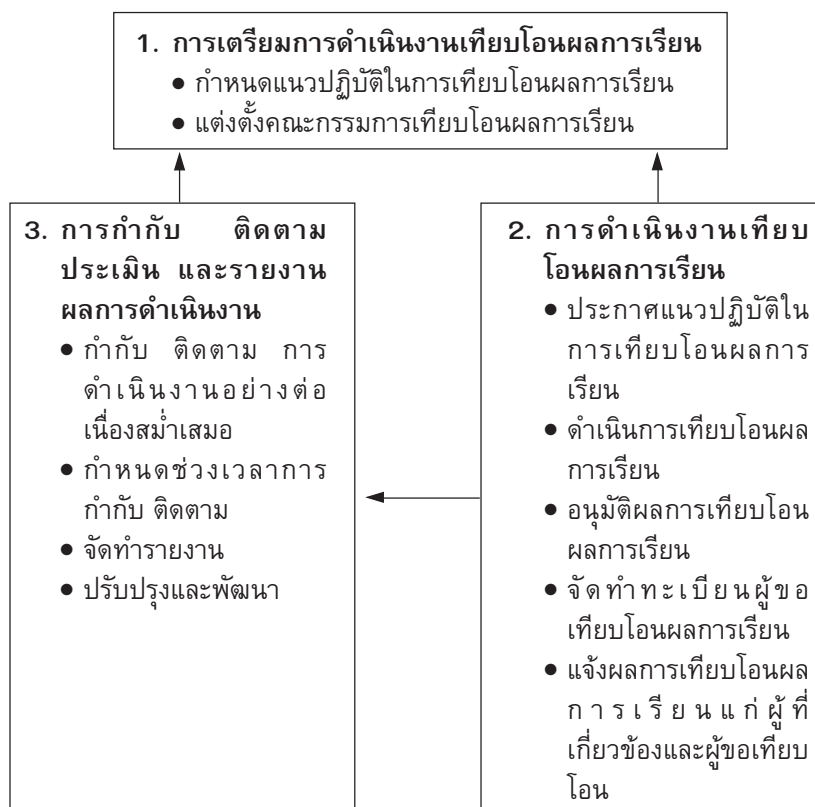
ขั้นตอนที่ 3 การกำกับ ติดตาม ประเมิน และรายงานผลการดำเนินงานเทียบโอนผลการเรียน

สถานศึกษาจะต้องจัดให้มีการกำกับ ติดตาม การดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เพื่อรับทราบผลการดำเนินงานและปัญหาอุปสรรคต่างๆ ที่เกิดจากการดำเนินงาน โดยกำหนดช่วงเวลาการกำกับติดตาม และผู้รับผิดชอบในการกำกับ ติดตามให้ชัดเจน เมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินงานในแต่ละภาคเรียนหรือแต่ละปีการศึกษา สถานศึกษาจะต้องมีการประเมินผลการดำเนินงานโดยเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม และจัดทำเป็น

รายงานเสนอคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่นๆ เพื่อรับทราบ สถานศึกษาจะต้องนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการเทียบโอนผลการเรียนในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยต้องดำเนินการบนพื้นฐานของข้อมูลสารสนเทศและการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

ระบบบริหารจัดการเทียบโอนผลการเรียนของสถานศึกษาแสดงดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ระบบบริหารจัดการเทียบโอนผลการเรียนของสถานศึกษา

1.4.2 การกำหนดบทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องในการเทียบโอนผลการเรียน

สถานศึกษาต้องกำหนดบทบาทของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการเทียบโอนผลการเรียนให้ชัดเจนและครอบคลุมหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติ โดยอาจมีแนวทางในการกำหนดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 บทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องในการเทียบโอนผลการเรียน

ผู้รับผิดชอบ	บทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องในการเทียบโอนผลการเรียน
1. คณะกรรมการสถานศึกษา	- รับทราบผลการดำเนินงานเทียบโอนผลการเรียน
2. หัวหน้าสถานศึกษา	- แต่งตั้งคณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียน - อนุมัติผลการเทียบโอนผลการเรียน
3. คณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียน	- จัดทำแนวปฏิบัติในการเทียบโอนผลการเรียน - กำหนดระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประเมินความรู้และประสบการณ์ของผู้ขอเทียบโอนผลการเรียน - จัดทำหรือจัดหาเครื่องมือในการประเมินความรู้ ทักษะและประสบการณ์ของผู้ขอเทียบโอนผลการเรียน - ดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน - ประเมินความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ของผู้ขอเทียบโอนผลการเรียน - ตัดสินผลการเทียบโอนผลการเรียนและนำเสนอหัวหน้าสถานศึกษาเพื่ออนุมัติการเทียบโอนผลการเรียน - ประเมินผลการดำเนินงานเทียบโอนผลการเรียน และจัดทำรายงานผลการดำเนินงาน

ตารางที่ 2 บทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องในการเทียบโอนผลการเรียน (ต่อ)

ผู้รับผิดชอบ	บทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องในการเทียบโอนผลการเรียน
4. งานทะเบียน วัดผล	<ul style="list-style-type: none"> - ประสานงานการเทียบโอนผลการเรียน - บันทึกผลการเทียบโอนผลการเรียน - พิจารณารวบรวมเอกสาร/หลักฐานทางการศึกษา กรณีผู้เรียนมีความประสงค์ขอเทียบโอนผลการเรียน ไปยังสถานศึกษาอื่น และตามคำร้องขอของสถานศึกษา ที่รับเทียบโอน - ออกเอกสารใบแจ้งผลการเทียบโอนผลการเรียน ตามที่มีผู้ร้องขอ

1.5 รูปแบบและวิธีดำเนินงาน

ผลการเรียน/ผลการเรียนรัฐของผู้ขอเทียบโอนอาจเกิดจากการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัย สำหรับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยสามารถจำแนกออกเป็นการศึกษาในลักษณะต่างๆ ได้แก่ การศึกษาตามหลักสูตรระยะสั้น หลักสูตรเฉพาะ การศึกษาที่จัดโดยครอบครัว ศูนย์การเรียนรู้ การฝึกฝีมือ การฝึกอาชีพ รวมทั้งประสบการณ์การทำงานจากแรงงานไทยในประเทศและต่างประเทศเป็นต้น สามารถนำมาสรุปแนวทางการพิจารณาเทียบโอนผลการเรียนเข้าสู่การศึกษาในระบบในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีการให้จำหน่าย การให้ผลการเรียน การบันทึกผลการเรียน และการคิดผลการเรียนเฉลี่ยได้ ดังนี้

- 1) การพิจารณาเทียบโอนผลการเรียนจากการศึกษาในระบบเข้าสู่การศึกษาในระบบ
- 2) การพิจารณาเทียบโอนผลการเรียนจากการศึกษานอกระบบเข้าสู่การศึกษาในระบบ
- 3) การพิจารณาเทียบโอนผลการเรียนจากการจัดการศึกษาโดยครอบครัวเข้าสู่การศึกษาในระบบ
- 4) การพิจารณาเทียบโอนผลการเรียนจากการจัดการศึกษาโดยศูนย์การเรียน การศึกษาหลักสูตรระยะสั้น หลักสูตรเฉพาะ การฝึกอาชีพ ประสบการณ์การทำงานเข้าสู่การศึกษาในระบบ
- 5) การพิจารณาเทียบโอนผลการเรียนจากการศึกษาตามหลักสูตรต่างประเทศเข้าสู่การศึกษาในระบบ

หมายเหตุ

สถานศึกษาเดิม หมายถึง สถานศึกษาที่นักเรียนได้เรียนมาก่อนและมีผลการเรียนที่จะนำมาขอรับการเทียบโอน

สถานศึกษาใหม่ หมายถึง สถานศึกษาที่รับเทียบโอนผลการเรียน เป็นสถานศึกษาที่นักเรียนประสงค์จะเข้าศึกษาต่อเนื่อง

สำหรับแนวปฏิบัติในการเทียบโอนผลการเรียนเข้าสู่การศึกษาในระบบระดับการศึกษาชั้นพื้นฐาน ให้เป็นไปตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แนวปฏิบัติในการเทียบโอนผลการเรียนเข้าสู่การศึกษาในระบบระดับการศึกษขั้นพื้นฐาน

แนวทางการศึกษาพิจารณา	การเทียบโอนจากการศึกษาในระบบเข้าสู่การศึกษาในระบบ	การเทียบโอนจากการจัดการศึกษาโดยครอบครัวเข้าสู่การศึกษาในระบบ	การเทียบโอนจากการศึกษาโดยศูนย์การเรียนรู้ระยะสั้น หลักสูตรเฉพาะ ประสบการณ์การทำงาน การฝึกอาชีพ เข้าสู่การศึกษาในระบบ	การเทียบโอนจากการศึกษาตามหลักสูตรต่างประเทศเข้าสู่การศึกษาในระบบ
วิธีปฏิบัติในการจัดเข้าชั้นเรียน	<p>การเทียบโอนจากการศึกษาในระบบเข้าสู่การศึกษาในระบบ</p> <p>1. เียบโอนรายวิชา/สาระ/กิจกรรม ที่ผ่านการศึกษาเดิมได้ทั้งหมด และจัดเข้าชั้นเรียนต่อ เนื่องจากที่เรียนอยู่เดิม เช่น จบ ป.1 จัดเข้าชั้นเรียน ป.2 สถานศึกษาอาจประเมิน บางรายวิชาที่จำเป็นเพื่อ การตรวจสอบความรู้พื้นฐาน</p> <p>2. รายวิชา/สาระ/กิจกรรม ที่มีไม่ได้ตัดสินผลการเรียน ให้ประเมินตามเกณฑ์ที่ สถานศึกษากำหนด หากไม่ผ่านตามเกณฑ์ให้ ลงทะเบียนเรียนเพิ่มเติม</p>	<p>การเทียบโอนจากการจัดการศึกษาโดยครอบครัวเข้าสู่การศึกษาในระบบ</p> <p>1. ให้นำผลการวัด และประเมินผลของ เขตพื้นที่ การ ศึกษาประกอบ การพิจารณา ประเมินความรู้อันได้</p> <p>2. ให้สถานศึกษา ประเมินความรู้ ทักษะ ประสบการณ์เพื่อ การจัดเข้าชั้นเรียน</p>	<p>การเทียบโอนจากการ ศึกษา โดยศูนย์การเรียนรู้ ระยะสั้น หลักสูตรเฉพาะ ประสบการณ์การทำงาน การฝึกอาชีพ เข้าสู่การศึกษาในระบบ</p> <p>พิจารณาความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ที่ขอเทียบ โอนว่าตรงกับรายวิชา/ สาระ/กิจกรรมใด จึง ทำการประเมิน หาก ปรากฏว่าข้อไม่ตรงกันที่ ปรากฏในโครงการสร้าง หลักสูตรที่กำหนดและ บรรจุข้อนั้นไว้ในหลักสูตร</p>	<p>การเทียบโอนจากการ ศึกษาตามหลักสูตรต่าง ประเทศเข้าสู่การศึกษาในระบบ</p> <p>1. สำเร็จการศึกษาภาค เรียนได้ชั้นปีใดให้พิจารณา เทียบโอนภาคเรียนต่อภาค เรียนปีต่อไป โดยนำพื้น ความรู้สามัญเดิมมา ประกอบการพิจารณาหรือ อาจประเมินเพิ่มเติมเพื่อ ตรวจสอบความรู้พื้นฐาน</p> <p>2. รายวิชา/สาระ/กิจกรรม ที่ยังไม่ได้เทียบโอน เนื่องจากยังไม่ตัดสินผล การเรียน ให้ประเมินตาม เกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด</p>

ตารางที่ 3 แนวปฏิบัติในการเทียบโอนผลการเรียนเข้าสู่การศึกษาในระบบระดับการขั้นพื้นฐาน (ต่อ)

แนวทางการพิจารณา	การเทียบโอนจากการศึกษาในระบบเข้าสู่การศึกษาในระบบ	การเทียบโอนจากการศึกษาออกบบเข้าสู่การศึกษาในระบบ	การเทียบโอนจากการจัดการศึกษาโดยครอบครัวเข้าสู่การศึกษาในระบบ	การเทียบโอนการศึกษา โดยศูนย์การเรียนรู้ระยะสั้น หลักสูตรเฉพาะ ประสมการณ์การทำงาน การฝึกอาชีพ เข้าสู่การศึกษาในระบบ	การเทียบโอนจากการศึกษาตามหลักสูตรต่างประเทศเข้าสู่การศึกษาในระบบ
จำนวนหน่วยกิต/หน่วยการเรียน/หน่วยน้ำหนัก	พิจารณาแล้วเห็นว่าเทียบโอนผลการเรียนได้ จำนวนหน่วยให้เป็นไปตามโครงสร้างหลักสูตรของสถาบันศึกษาเดิม	พิจารณาแล้วเห็นว่าเทียบโอนผลการเรียนได้ จำนวนหน่วยให้เป็นไปตามโครงสร้างหลักสูตรของสถาบันศึกษาใหม่	จำนวนหน่วยให้เทียบไปตามเกณฑ์ของสถานศึกษาใหม่กำหนด	ให้จำนวนหน่วยของรายวิชา/สาระตามเกณฑ์ของสถานศึกษาใหม่สำหรับกิจกรรมไม่ให้อาเนกนอย	จำนวนหน่วยให้เป็นไปตามโครงสร้างหลักสูตรของสถานศึกษาที่รับเข้าเรียน
ผลการเรียน/ผลการประเมิน	ยอมรับผลการเรียนของสถานศึกษาเดิม	ไม่ต้องให้ผลการเรียนในรายวิชา/สาระ/กิจกรรมที่ได้จากการเทียบโอน	ยอมรับผลการประเมินของเขตพื้นที่มาเป็นส่วนประกอบในการพิจารณา	ผลการประเมินความรู้ทักษะ ประสมการณ์ให้เทียบไปตามที่สถานศึกษาใหม่กำหนด	ผลการประเมินเพิ่มเติมให้เป็นไปตามที่สถานศึกษา กำหนด

ตารางที่ 3 แนวปฏิบัติในการเทียบโอนผลการเรียนเข้าสู่การศึกษาในระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ต่อ)

แนวทางการพิจารณา	การเทียบโอนจากการศึกษาในระบบเข้าสู่การศึกษาในระบบ	การเทียบโอนจากการศึกษาในระบบเข้าสู่การศึกษาในระบบ	การเทียบโอนจากการจัดการศึกษาโดยครอบครัวเข้าสู่การศึกษาในระบบ	การเทียบโอนการศึกษาโดยศูนย์การเรียนรู้ระยะสั้น หลักสูตรเฉพาะ ประสมการณ์การทำงาน การฝึกอาชีพ เข้าสู่การศึกษาในระบบ	การเทียบโอนจากการศึกษาต่างประเทศเข้าสู่การศึกษาในระบบ
การบันทึกผล การเรียนใหม่ แสดงผลการเรียน	1. ไม่ต้องนำรายวิชาและผลการเรียนเดิมกรอกในใบสถานศึกษาใหม่ แต่ให้แนบใบแสดงผลการเรียนใหม่ และบันทึกจำนวนหน่วยที่ได้รับการเทียบโอนตามโครงสร้างหลักสูตรของสถานศึกษาเดิมไว้ให้ชัดเจน 2. รายวิชา/สาระ/กิจกรรมที่ยังไม่ได้ตัดสินผลการเรียนและได้รับการประเมินให้นำผลการประเมินกรอกในช่องหมายเหตุ	ไม่ต้องนำรายวิชา ผลการเรียน/ผลการวัดและประเมินเดิมของเขตที่กรอกในใบแสดงผลการเรียนของสถานศึกษาใหม่ แต่ให้แนบใบแสดงผลการเรียนใหม่ และบันทึกจำนวนหน่วยที่ได้รับการเทียบโอนตามโครงสร้างหลักสูตรของสถานศึกษาเดิมไว้ให้ชัดเจน 2. รายวิชา/สาระ/กิจกรรมที่ยังไม่ได้ตัดสินผลการเรียนและได้รับการประเมินให้นำผลการประเมินกรอกในช่องหมายเหตุ	นำผลการประเมินความรู้ ทักษะ ประสมการณ์กรอกในใบแสดงผลการเรียน	นำผลการประเมินความรู้ ทักษะ ประสมการณ์กรอกในใบแสดงผลการเรียน	1. ให้กรอกรายชื่อและจำนวนหน่วยตามรายวิชาของสถานศึกษาที่รับเข้าเรียนใหม่ แสดงผลการเรียนของสถานศึกษาที่รับเข้าเรียน โดยไม่ต้องกรอกผลการเรียน และแนบใบแสดงผลการเรียนจากสถานศึกษาเดิมและสถานศึกษาที่รับเข้าเรียนไว้ด้วยกันและบันทึกผลการเทียบโอนไว้ในช่องหมายเหตุ 2. รายวิชาที่ยังไม่ได้ตัดสินผลการเรียนและสถานศึกษาที่รับเข้าเรียนได้ประเมินการเรียนแล้วให้นำผลการประเมินกรอกไว้ในช่องหมายเหตุ

ตารางที่ 3 แนวปฏิบัติในการเทียบโอนผลการเรียนเข้าสู่การศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ต่อ)

แนวทางการพิจารณา	การเทียบโอนจากการศึกษาในระบบเข้าสู่การศึกษาในระบบ	การเทียบโอนจากการจัดการศึกษาโดยครอบครัวเข้าสู่การศึกษาในระบบ	การเทียบโอนจากการเรียนหลักสูตรระยะสั้น หลักสูตรเฉพาะ ประสบการณ์การทำงาน การฝึกอาชีพ เข้าสู่การศึกษาในระบบ	การเทียบโอนจากการศึกษาตามหลักสูตรต่างประเทศเข้าสู่การศึกษาในระบบ	
การคิดผลการเรียนเฉลี่ย	การคิดผลการเรียนเฉลี่ยให้นำผลการเรียนและจำนวนหน่วยจากสถานศึกษาเดิมมาคิดรวมกับผลการเรียนและจำนวนหน่วยที่ได้จากการเรียนในสถานศึกษาใหม่และคิดผลการเรียนเฉลี่ยรวมตลอดช่วงชั้น	การคิดผลการเรียนเฉลี่ยจากรายวิชาที่ได้จากสถานศึกษาใหม่โดยไม่ต้องนำผลการประเมินความรู้ ทักษะ ประสบการณ์มาคิดรวม	การคิดผลการเรียนเฉลี่ยให้ตัดจากรายวิชาที่ได้จากการเรียนในสถานศึกษาใหม่ โดยไม่ต้องนำผลการประเมินความรู้ ทักษะ ประสบการณ์มาคิดรวม	การคิดผลการเรียนเฉลี่ยจากรายวิชาที่มีจำนวนหน่วยและระดับผลการเรียนที่ได้จากการเรียนในสถานศึกษาใหม่	1. ให้คิดผลการเรียนเฉลี่ยจากรายวิชาที่มีจำนวนหน่วยและระดับผลการเรียนที่ได้จากการเรียนในสถานศึกษาใหม่ 2. รายวิชาที่ยังไม่ได้ตัดสินผลการเรียนจากหลักสูตรต่างประเทศที่สถานศึกษาที่รับเข้าเรียนได้ประเมินแล้วและได้ผลการเรียนให้นำมาคิดผลการเรียนเฉลี่ยรวมกับผล การเรียนที่ได้จากการเรียนในสถานศึกษาที่รับเข้าเรียนตลอดช่วงชั้น

1.6 ปัจจัยเสริม ปัญหาอุปสรรค

1.6.1 ปัจจัยเสริม

1) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เห็นความสำคัญและกำหนดให้มีการเทียบโอนผลการเรียนที่ผู้เรียนสะสมไว้ในระหว่างการศึกษาระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย โดยให้เทียบโอนผลการเรียนได้ระหว่างรูปแบบเดียวกัน หรือต่างรูปแบบได้ไม่ว่าจะเป็นผลการเรียนจากสถานศึกษาเดียวกันหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งจากการเรียนรู้นอกระบบ ตาม อัธยาศัย การฝึกอาชีพ หรือจากประสบการณ์การทำงาน เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้เรียนรู้ตลอดชีวิตมาเทียบโอนผลการเรียนได้

2) มีหลักเกณฑ์ วิธีการ และแนวปฏิบัติ สำหรับให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน กระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดทำแนวปฏิบัติและรายละเอียดในการเทียบโอนผลการเรียนระหว่างหลักสูตรและระหว่างรูปแบบการศึกษา เพื่อประกอบการพิจารณาเทียบโอนผลการเรียนสำหรับสถานศึกษาไว้แล้ว ซึ่งปรากฏในเอกสารแนวดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา ดำเนินการเมื่อปี 2546 ทำให้เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาต่างๆ นำไปใช้เป็นแนวทางในการเทียบโอนผลการเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งในปี 2549 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดทำแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการเทียบโอนผลการเรียนเข้าสู่การศึกษาในระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ สถาน

ศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะทำให้สถานศึกษาสามารถนำแนวปฏิบัติการเทียบโอนผลการเรียนไปสู่การปฏิบัติจริงได้อย่างเป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น

3) หน่วยงานและสถานศึกษาเห็นความสำคัญของการเทียบโอนผลการเรียนของผู้เรียน

4) เป็นการเพิ่มคุณวุฒิให้กับผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ทั้งการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งจะทำให้ใช้ระยะเวลาในการศึกษาสั้นกว่าปกติ

1.6.2 ปัญหา อุปสรรค

1) จากการติดตามการดำเนินงานเทียบโอนผลการเรียนของสถานศึกษา พบว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องการแนวปฏิบัติที่ชัดเจน เพื่อการส่งตัวและรับเข้าเรียนบนมาตรฐานเดียวกัน

2) จำนวนผู้รับบริการในการเทียบโอนผลการเรียนของแต่ละสถานศึกษาไม่สม่ำเสมอ หน่วยงานที่ดูแลงานการเทียบโอนผลการเรียนระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษา ขาดข้อมูลผลการเทียบโอนผลการเรียนภาพรวมในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและภาพรวมของประเทศ

3) การเผยแพร่ข่าวสารให้ผู้ที่อยู่ในตลาดแรงงานได้ทราบเกี่ยวกับการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเข้ามารับการศึกษาอย่างไม่กว้างขวางเท่าที่ควร

4) ขาดข้อมูลผลการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนในภาพรวมซึ่งได้ดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนให้แล้วจำนวนเท่าไรยังไม่มีหน่วยงานใดตอบได้เพราะ การเทียบโอนผลการเรียนแต่ละสถานศึกษาเป็นผู้ดำเนินการเอง ทำให้ไม่ทราบภาพรวมของการดำเนินงานที่ผ่านมา

1.7 ผลการดำเนินงาน

ผลการดำเนินงานที่ผ่านมาของการเทียบโอนผลการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการจัดทำกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ และประกาศหลักเกณฑ์การเทียบโอนผลการศึกษาที่ทำให้สถานศึกษาสามารถนำไปใช้เป็นกรอบแนวทางในการดำเนินการเทียบโอนผลการศึกษาได้อย่างชัดเจน โดยมีผลการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการเทียบโอนผลการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 สรุปได้ดังนี้

1.7.1 กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ กระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการจัดทำกฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการเทียบโอนผลการเรียน ดังนี้

1) กฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งระดับและการเทียบระดับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2546 ลงวันที่ 21 เมษายน พ.ศ. 2546

2) กฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งระดับและประเภทของการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546 ลงวันที่ 21 เมษายน 2546

3) ระเบียบสถานศึกษาว่าด้วยการวัดและประเมินผลการเรียนของสถานศึกษา ซึ่งสถานศึกษาทุกแห่งนำไปจัดทำเป็นระเบียบของสถานศึกษาและใส่สาระสำคัญเรื่องการเทียบโอนผลการศึกษาให้เป็น 1 หมวดของระเบียบ ซึ่งสถานศึกษาใช้เป็นกรอบแนวทางในการเทียบโอนผลการเรียน

1.7.2 ประกาศหลักเกณฑ์การเทียบระดับการศึกษาและการเทียบโอนผลการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้มีการ

ประกาศหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการเทียบระดับการศึกษาและการเทียบโอนผลการเรียนหลายเรื่อง สรุปได้ดังนี้

1) ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การเทียบโอนผลการเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระดับต่ำกว่าปริญญา ลงวันที่ 13 ตุลาคม 2546

2) ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติการเทียบชั้นการศึกษาสำหรับนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการแลกเปลี่ยน ลงวันที่ 20 มีนาคม 2545

3) ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์การเทียบความรู้ภูมิของประเทศอังกฤษ ลงวันที่ 18 มกราคม 2545

4) ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์การเทียบความรู้ภูมิจากประเทศนิวซีแลนด์ ลงวันที่ 18 มกราคม 2545

5) ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์การเทียบความรู้ภูมิจากประเทศนิวซีแลนด์ (เพิ่มเติมครั้งที่ 1) ลงวันที่ 3 กรกฎาคม 2546

6) ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การเทียบความรู้ภูมิจากโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทย ลงวันที่ 18 มกราคม 2545

7) ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การเทียบความรู้ภูมิต่างประเทศ ลงวันที่ 18 มกราคม 2545

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้จัดทำแนวทางการเทียบโอนผลการเรียน เพื่อให้สถานศึกษาสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการเทียบโอนผลการศึกษาดังนี้

1) สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำเอกสารแนวดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา (2546)

2) สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้จัดทำเอกสารแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการเทียบโอนผลการเรียนเข้าสู่การศึกษาในระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549)

1.7.3 สำหรับผลการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น การเทียบโอนผลการเรียนของแต่ละสถานศึกษา สถานศึกษาเป็นผู้ดำเนินการเอง ในขั้นตอนของการวิเคราะห์สภาพการดำเนินการเทียบโอนผลการศึกษาในครั้งนี้ ยังไม่มีข้อมูลที่เป็นผลการดำเนินงานเชิงปริมาณว่าที่ผ่านมามีการขอเทียบโอนผลการเรียนจำนวนเท่าไรข้อมูลครั้งนี้ยังไม่มีหน่วยงานใดเป็นผู้รวบรวมข้อมูลอย่างชัดเจน จึงยังไม่สามารถนำเสนอข้อมูลผลการดำเนินงานเชิงปริมาณในส่วนนี้ได้

2. สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน

สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียนมีการเทียบโอนผลการศึกษาโดยแบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่ การเทียบโอนผลการเรียนและการเทียบระดับการศึกษา การศึกษาสภาพการดำเนินงานเทียบโอนผลการศึกษาของสำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียนนำเสนอผลการศึกษาในแต่ละประเภทตามลำดับ ดังนี้

2.1 การเทียบโอนผลการเรียน

2.1.1 หลักการและแนวคิด

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 15 กำหนดการศึกษาไว้ว่ามี 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ผู้เรียน/ประชาชนสามารถเลือกศึกษาได้ทั้ง 3 รูปแบบ และสามารถนำผลการเรียนมาเทียบโอนระหว่างกันได้ อีกทั้งยังสามารถนำผลการเรียนรู้ตามอัธยาศัย การฝึกอาชีพ ประสบการณ์ทำงาน ความรู้ และความสามารถต่างๆ มาเทียบโอนเป็นผลความรู้ได้ด้วยเช่นกัน เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียน/ประชาชนได้นำสิ่งที่สะสมจากการเรียนรู้ทั้งในอดีตและปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็ผล การเรียนในลักษณะหรือรูปแบบใดๆ มาใช้เป็นหลักฐานหรือผลแห่ง การเรียนรู้ที่ตนเองเคยได้รับไว้มาใช้เทียบเท่ากับหลักฐานที่ตนเอง กำลังศึกษาอยู่ เพื่อให้สามารถได้จบในตัวประโยคหรือระดับการ ศึกษาใดระดับหนึ่ง

ในส่วนของการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ได้มีการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนมาบ้างแล้วตั้งแต่การใช้หลักสูตร ปี 2530 ในลักษณะการเทียบโอนประสบการณ์และอาชีพ ต่อมาเมื่อ มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กระทรวงศึกษาธิการได้มอบหมายให้กรมการศึกษานอกโรงเรียน (ปัจจุบันคือสำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน) จัดทำสาระ และประสานให้เกิดระเบียบและข้อบังคับการจัดเทียบโอนผลการ เรียนขึ้น โดยในส่วนของสำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน ได้เทียบโอนเข้าสู่หลักสูตรโดยยึด “หลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษา นอกโรงเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544” ด้วยหลักการที่ว่า

1) การเทียบโอนผลการเรียนต้องสามารถเทียบโอนผลการเรียนที่ผู้เรียนสะสมไว้ทั้งจากการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย การฝึกอาชีพหรือประสบการณ์ทำงาน

2) เป็นการเชื่อมโยงการศึกษาทั้งสามรูปแบบ เพื่อส่งเสริมให้เกิดการศึกษาตลอดชีวิต

3) เป็นการกระจายอำนาจให้สถานศึกษาเทียบโอนผลการเรียนได้ด้วยตนเอง

4) วิธีการและหลักเกณฑ์การเทียบโอนผลการเรียนต้องได้มาตรฐานชัดเจน สมเหตุสมผล เชื่อถือได้ โปร่งใส และยุติธรรม

ขอบเขตของการเทียบโอนผลการเรียน

สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียนได้ใช้การเทียบโอนเข้าสู่หลักสูตร หลักเกณฑ์ และวิธีการจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ซึ่งเป็นหลักสูตรที่รับผิดชอบอยู่ โดยมีแนวทางในการเทียบโอนจากหลักสูตรและประสบการณ์ ดังนี้

1) การเทียบโอนผลการเรียนจากการศึกษาทั้งในระบบและการศึกษานอกระบบที่จัดการศึกษาเป็นระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายหรือเทียบเท่า ซึ่งเป็นหลักฐานที่กระทรวงศึกษาธิการอนุญาตหรือให้ความเห็นชอบไว้ และหลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการรับรองการเทียบความรู้ได้

2) การเทียบโอนผลการเรียนจากการศึกษานอกระบบที่จัดเป็นหลักสูตรเฉพาะ การศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการเทียบโอนผลการเรียนจากการเรียนในหลักสูตรระยะสั้น การฝึกอบรม

การศึกษาตามอัธยาศัย ความรู้และประสบการณ์จากการทำงาน การประกอบอาชีพ

3) การเทียบโอนผลการเรียนจากหลักสูตรต่างประเทศ เป็นการเทียบโอนผลการเรียนจากการศึกษาในหลักสูตรต่างประเทศ ที่มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของประเทศนั้นๆ ให้การรับรองมาตรฐานการจัดการศึกษา

4) การเทียบโอนประสบการณ์กลุ่มเป้าหมาย เฉพาะ เป็นการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์จากการเป็นทหาร กองประจำการ อาสาสมัครสาธารณสุข ผู้นำท้องถิ่น สมาชิกสภา ท้องถิ่น และแรงงานไทยที่ผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ

5) การเทียบโอนผลการเรียนจากการเรียนรู้ ในกิจกรรมพัฒนาอาชีพการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วยการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ และวิสาหกิจชุมชน

การดำเนินงานการเทียบโอนผลการเรียนของ สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ที่ไม่ได้จบการศึกษาในระบบหรือนอกระบบในหลักสูตรใดๆ แล้วให้สามารถกลับเข้าสู่การศึกษาในรูปแบบ/หลักสูตร หลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ซึ่งมีทั้งในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย รวมทั้งผู้เรียนรู้ตามอัธยาศัย การฝึกอบรมต่างๆ และความรู้และประสบการณ์การทำงาน การประกอบอาชีพที่เป็นอยู่อีกด้วย

2.1.2 กฎหมาย ระเบียบ

การเทียบโอนผลการเรียนปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 15 วรรคสาม กำหนดว่า “ให้มีการเทียบ

โอนผลการเรียนที่ผู้เรียนสะสมไว้ในระหว่างรูปแบบเดียวกันหรือต่างรูปแบบได้”

2.1.3 ประกาศ หลักเกณฑ์

กระทรวงศึกษาธิการได้มีคำสั่งที่ ศธ 1107/2542 ลงวันที่ 30 พฤศจิกายน 2542 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปการเทียบโอนผลการศึกษาทุกระดับการศึกษา โดยมีรองอธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียนเป็นประธาน เพื่อทำหน้าที่เสนอกรอบนโยบายการปฏิรูปผลการเทียบโอนผลการศึกษาทุกระดับ พัฒนาแนวคิดและแนวปฏิบัติการเทียบโอนผลการศึกษาทุกระดับ กำหนดแผนปฏิบัติ ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการเทียบโอนความรู้ ตลอดจนให้การสนับสนุนติดตาม กำกับดูแลการดำเนินงานปฏิรูปการเทียบโอนผลการศึกษาทุกระดับการศึกษา

ต่อมาสำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียนได้จัดตั้งคณะทำงานดำเนินการจัดทำแนวปฏิบัติการเทียบโอนผลการเรียนตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในปี 2545 - 2546 จนสามารถออกตัวอย่างระเบียบศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ/เขต ว่าด้วยหลักเกณฑ์การเทียบโอนผลการเรียนสายสามัญและการประเมินความรู้และประสบการณ์ ตามแนวทางการเทียบโอนผลการเรียน ตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 พ.ศ. 2546 (ดูตัวอย่างในภาคผนวก ก) ระเบียบนี้สถานศึกษาซึ่งได้แก่ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ/เขตจะเป็นผู้ออกระเบียบได้ ทั้งนี้ได้มีการกำหนดตารางการเทียบหลักสูตรเป็นรายวิชาของหลักสูตรการ

ศึกษานอกโรงเรียนทุกหลักสูตร และหลักสูตรการศึกษาในระบบในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายเข้ามาสู่หมวดวิชาของหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนให้ทั้งหมดด้วย

ตารางที่ 4 การเทียบโอนจากวิชาต่างๆ เข้าสู่หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน (ใหม่)

หลักสูตร กศน. ใหม่ "หลักเกณฑ์และวิธีการจัด กศน. ตามหลักสูตรการศึกษานขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544"	หลักสูตร กศน. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2530	หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524 และ พ.ศ. 2533	หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. 2545 (ปรับปรุงครั้งที่1) พ.ศ. 2546	หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ กศน. พ.ศ. 2539
หมวดวิชาภาษาไทย	นักศึกษาจะต้องสอบได้ในหมวดวิชาภาษาไทย	นักศึกษาต้องสอบได้ 4 วิชาใน 6 รายวิชา ดังต่อไปนี้ ท.401,402 ท.503,504 ท.605,606 หากนักศึกษาสอบไม่ผ่าน 4 รายวิชา ใน 6 รายวิชาสามารถนำรายวิชาเลือกเสรีที่นักศึกษาสอบผ่านมานับรวมให้ครบ 4 รายวิชา ก็สามารถนำมาเทียบโอนได้ 1 หมวด	นักศึกษาสอบได้ รายวิชา 4 รายวิชาใน 6 รายวิชาต่อไปนี้ -ภาษาไทยเพื่ออาชีพ 1 -ภาษาไทยเพื่ออาชีพ 2 -ภาษาไทยเพื่ออาชีพ 3 -ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร -โครงการภาษาไทย -ศิลปการพูด	นักศึกษาสอบได้ 4 รายวิชา ใน 6 รายวิชา ต่อไปนี้ -ภาษาไทย 1 -ภาษาไทย 2 -ภาษาไทย 3 -ภาษาไทย 4 -ภาษาไทย 5 -ภาษาไทย 6

หมายเหตุ หมวดวิชาในหลักสูตร กศน.ใหม่ มีทั้งหมด 7 หมวด ในระดับ ม.ปลาย และ ม.ต้น มี 8 หมวด

ในส่วนของการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ เป็นการประเมินความรู้และประสบการณ์ที่เกิดจากการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย การฝึกงาน การประกอบอาชีพ มาเป็นผลการเรียนตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียน สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียนได้ออกหลักเกณฑ์โดยวางแนวทางการจัดทำเครื่องมือประเมินความรู้และประสบการณ์ ซึ่งกำหนดวิธีการเทียบโอนไว้ 2 วิธี คือ

วิธีที่ 1 เทียบโอนโดยการพิจารณาจากหลักฐานการศึกษาของรัฐ หรือที่รัฐให้การรับรอง

วิธีที่ 2 เทียบโอนโดยวิธีการประเมินความรู้และประสบการณ์

โดยในวิธีที่ 2 สถานศึกษาเป็นผู้กำหนดเครื่องมือประเมินหรือเกณฑ์การประเมิน หลักฐานการทำงาน การประกอบอาชีพ ซึ่งเป็นหลักฐานที่ได้รับรองจากหน่วยงานของรัฐ สำหรับการเทียบโอนมีแนวทางการจัดทำดังนี้

1) ตั้งคณะกรรมการการประเมินความรู้และประสบการณ์ ให้ทำหน้าที่จัดทำมาตรฐานหรือสมรรถภาพ และตัวบ่งชี้ของหมวดวิชา ทำเครื่องมือประเมินและเกณฑ์การตัดสิน ดำเนินการประเมินและสรุป พร้อมทั้งตัดสินผลการประเมินแต่ละหมวดวิชา

2) คณะกรรมการประเมิน ประกอบด้วย ผู้มีความรู้และประสบการณ์ในสาขาวิชาที่จะประเมิน และต้องมีผู้มีความรู้และประสบการณ์การวัดผล

3) แนวทางการจัดทำเครื่องมือประเมิน ต้องศึกษามาตรฐานและสาระของหมวดวิชา รวมทั้งกำหนดน้ำหนักใน

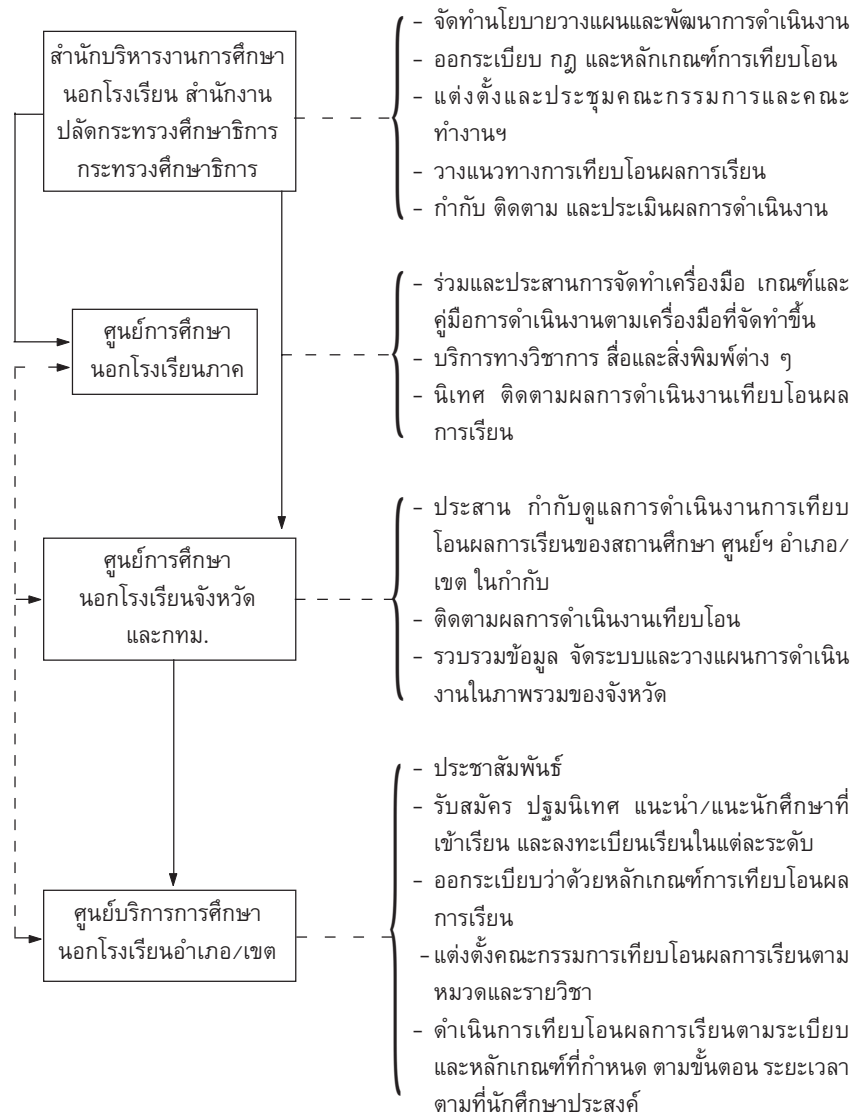
แต่ละสาระ พิจารณามาตรฐานหรือจัดทำสมรรถภาพในแต่ละสาระ พิจารณาวิธีการประเมินในแต่ละมาตรฐาน/ตัวบ่งชี้ จากนั้นจัดทำ เครื่องมือ จัดทำเกณฑ์การประเมินและเกณฑ์การผ่านในแต่ละสาระ มีการกำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำไว้ และต้องได้คะแนนรวมทุกสาระไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50 นอกจากนี้ ต้องจัดทำเฉลย แนวคำตอบ ทำแบบฟอร์มการตรวจให้คะแนนจัดทำคู่มือประเมินโดยอธิบายขั้นตอนต่างๆ ดังกล่าว สุดท้ายก็สรุปและตัดสินใจการประเมิน แล้วนำเสนอผู้บริหาร สถานศึกษาอนุมัติผลการประเมิน

สำหรับการเทียบโอนผลการเรียนจากหลักสูตร และเนื้อหาวิชาที่ได้ศึกษาจากต่างประเทศ และหลักสูตรจากโรงเรียนนานาชาติที่ใช้หลักสูตรจากประเทศต่างๆ กระทรวงศึกษาธิการได้ออกประกาศการเทียบโอนผลการเรียนดังประกาศในภาคผนวก ข

2.1.4 โครงสร้างการบริหารจัดการ

การดำเนินงานการเทียบโอนผลการเรียน สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียนได้อาศัยโครงสร้างของสำนัก ตั้งแต่ส่วนกลางไปสู่สถานศึกษาซึ่งเป็นผู้ดำเนินการจัดการเรียนการสอน โดยตรง โดยมีแผนภูมิดังต่อไปนี้

บทบาทหน้าที่ของแต่ละหน่วย

2.1.5 รูปแบบและวิธีดำเนินการ

การเทียบโอนผลการเรียนของสำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียนเพื่อเข้าสู่หลักสูตร หลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษาออกโรงเรียน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้แบ่งการเทียบโอนออกเป็นดังนี้

- 1) การเทียบโอนผลการเรียนจากการศึกษาในระบบและนอกระบบ
- 2) การเทียบโอนผลการเรียนจากหลักสูตรเฉพาะ และการเทียบความรู้และประสบการณ์
- 3) การเทียบโอนผลการเรียนจากหลักสูตรต่างประเทศ

รายละเอียดมีดังนี้

- 1) การเทียบโอนผลการเรียนจากการศึกษาในระบบและนอกระบบ เป็นการเทียบโอนผลการเรียนจากการศึกษาในระบบและการศึกษานอกระบบที่แบ่งเป็นระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าเข้าสู่หลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษาออกโรงเรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ซึ่งมีการจัดการเรียนการสอนเป็นหมวดวิชา/กลุ่มสาระการเรียนรู้ รายวิชา ฯลฯ ให้ดำเนินการ ดังนี้

- (1) การเทียบโอนผลการเรียนในกรณีที่ผลการเรียนเป็นหมวดวิชา ให้เทียบโอนโดยพิจารณาจากหลักฐานผลการเรียนรู้ที่เป็นหมวดวิชาที่มีมาตรฐาน วัตถุประสงค์ หรือเนื้อหาสาระสอดคล้องกับหมวดวิชาในหลักสูตรที่รับเทียบโอน ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 และต้องได้ผลการเรียนผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำของหลักสูตรเดิม

(2) การเทียบโอนผลการเรียนในกรณีที่ผลการเรียนไม่เป็นหมวดวิชา

ก. ให้พิจารณารายวิชา/สภาพที่มีมาตรฐานหรือวัตถุประสงค์หรือเนื้อหาสอดคล้องกันกับหมวดวิชาในหลักสูตรที่รับเทียบโอนไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 และต้องได้ผลการเรียนผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำของหลักสูตรเดิม

ข. พิจารณามาตรฐานหรือวัตถุประสงค์ของรายวิชา/สภาพที่อยู่ในกลุ่มสาขาวิชาใกล้เคียงกัน มารวมกันให้ครบตามเกณฑ์ (ร้อยละ 60) โดยต้องได้ผลการเรียนผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำของหลักสูตรเดิม

(3) หากพิจารณาแล้ว พบว่า หมวดวิชา กลุ่มสาระการเรียนรู้หรือรายวิชา มีมาตรฐานหรือวัตถุประสงค์ หรือเนื้อหาสาระสอดคล้องกันไม่ถึงร้อยละ 60 สถานศึกษาอาจพิจารณาคิดเป็นคะแนนสะสมให้ตามที่เห็นสมควร หรือประเมินความรู้และประสบการณ์หรือให้ลงทะเบียนเรียนใหม่

(4) เมื่อพิจารณาแล้ว พบว่า หมวดวิชา กลุ่มสาระการเรียนรู้หรือรายวิชา มีมาตรฐานหรือวัตถุประสงค์ หรือเนื้อหาสาระสอดคล้องกัน ร้อยละ 60 ครบทุกหมวดวิชาตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษาออกโรงเรียนฯ แต่ผู้เรียนจะต้องมีเวลาเรียนในสถานศึกษาที่รับเทียบโอนไม่น้อยกว่า 1 ภาคเรียน ดังนั้น สถานศึกษาจะต้องจัดให้ผู้เรียนลงทะเบียนเรียนบางหมวดวิชาตามโครงสร้างของหลักสูตร โดยพิจารณาจากหมวดวิชาที่จะใช้เป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อ หรือประกอบอาชีพ หรือพิจารณาจากหมวดวิชาที่มีผลการเรียนค่อนข้างอ่อน หรือลงทะเบียนเรียนหมวดวิชาเพิ่มอย่างน้อย 1 หมวด (เฉพาะระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย) เพื่อ

ให้สถานศึกษาได้มีโอกาสปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่สถานศึกษากำหนด พัฒนาการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียน รวมทั้งการเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิต

(5) กรณีที่ผู้ขอเทียบโอนนำหลักฐานที่เป็นผลการเรียนรวม เช่น หลักฐานการจบประถมศึกษาตอนต้น (ป.4) ซึ่งมีผลการเรียนเป็นร้อยละของการสอบไล่ระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นให้เทียบโอนได้ในหมวดวิชาพัฒนาอาชีพ พัฒนาสังคมและชุมชน และคณิตศาสตร์ โดยให้บันทึกผลการเรียนเป็น “ผ่าน”

2) การเทียบโอนผลการเรียนจากการศึกษาที่จัดเป็นหลักสูตรเฉพาะ หลักสูตรที่ได้รับการรับรองจากหน่วยงานของรัฐ การศึกษาตามอัธยาศัย และการเทียบความรู้และประสบการณ์

(1) การเทียบโอนผลการเรียนจากการศึกษาที่จัดเป็นหลักสูตรเฉพาะ หรือหลักสูตรอื่นที่ได้รับการรับรองจากหน่วยงานของรัฐ เข้าสู่เกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษาออกโรงเรียนให้เทียบโอนได้ทั้งกลุ่มหมวดวิชาพื้นฐานและกลุ่มหมวดวิชาประสบการณ์ โดยพิจารณาจากมาตรฐานและจำนวนชั่วโมงหรือจำนวนหน่วยกิต/หน่วยการเรียน และวิธีการวัดประเมินผลของรายวิชา/หมวดวิชาที่นำมาเทียบโอนกับหมวดวิชาในหลักสูตรที่รับเทียบโอน

(2) การเทียบความรู้และประสบการณ์

เป็นการประเมินความรู้และประสบการณ์ที่เกิดจากการศึกษาตามอัธยาศัยจากการฝึกงาน การประกอบอาชีพ มาเป็นผลการเรียนตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษาออกโรงเรียนมีแนวทางดังนี้

ก. การเทียบความรู้และประสบการณ์
ต้องคำนึงถึงความรู้ที่ได้รับจากการเรียนรู้ตามอัธยาศัย จาก

ประสบการณ์เป็นหลัก โดยผู้ขอเทียบโอนจะต้องแสดง (พิสูจน์) ความรู้ ความสามารถ และทักษะตามที่ตนมี ว่าสอดคล้องกับมาตรฐานในหมวดวิชาที่ขอเทียบโอน

ข. สถานศึกษาจะต้องจัดให้มีการประเมินเบื้องต้น โดยวิธีการต่างๆ ตามที่เห็นสมควร โดยการสัมภาษณ์ ตรวจสอบผลงาน หลักฐานต่างๆ และตรวจสอบว่าผู้ขอประเมินมีความรู้ ทักษะ ความสามารถ ตามหมวดวิชานั้น ก่อนที่จะเข้ารับการประเมินความรู้และประสบการณ์ในขั้นตอนต่อไป

ค. ดำเนินการโดยคณะกรรมการที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในสาขาวิชาที่ขอเทียบประสบการณ์

ง. ดำเนินการโดยใช้เครื่องมือและวิธีการประเมินที่หลากหลาย รวมทั้งการพิจารณาหลักฐาน (ถ้ามี) หรือการนำเสนอแฟ้มสะสมงาน เพื่อให้สามารถวัดความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ที่สอดคล้องกับมาตรฐานในหมวดวิชาที่ขอเทียบโอน

จ. สถานศึกษาจะต้องจัดทำเครื่องมือประเมินหรือเกณฑ์การประเมินแต่ละหมวดวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานและสาระในหมวดวิชานั้นๆ

ฉ. ให้ตัดสินผลการประเมินตามระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษา

ช. กรณีที่ผู้เรียนเข้ารับการประเมินแล้วไม่ผ่านบางมาตรฐาน/สมรรถภาพ สถานศึกษาอาจพิจารณาให้ประเมินในส่วนที่ยังไม่ผ่านได้

3) การเทียบโอนผลการเรียนจากหลักสูตรต่างประเทศ

การเทียบโอนผลการเรียนจากหลักสูตรต่างประเทศ เป็นการนำผลการเรียนจากหลักสูตรต่างประเทศทั้งสายสามัญและสายอาชีพที่ศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งผลการเรียนของนักเรียนในโครงการแลกเปลี่ยนมาเทียบโอนผลการเรียนตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียน โดยให้ปฏิบัติตามแนวทางการเทียบโอนผลการเรียนทั่วไป และแนวทางการเทียบโอนผลการเรียนจากการศึกษาหลักสูตรต่างประเทศดังนี้

(1) การเทียบโอนผลการเรียนจากหลักสูตรต่างประเทศที่จัดเป็นชั้นปีหรือเกรด เทียบโอนโดยพิจารณาจากหลักฐานการศึกษาตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

ก. หลักฐานการศึกษาหรือใบแสดงผลการเรียนที่ประสงค์จะขอเทียบโอน ต้องเป็นหลักฐานจากสถานศึกษาของรัฐ หรือถ้าเป็นสถานศึกษาของเอกชนจะต้องได้รับการรับรองวิทยฐานะหรือมาตรฐานจากองค์กรที่เกี่ยวข้องของประเทศนั้นๆ หรือเป็นหลักฐานการศึกษาที่ออกให้โดยองค์กรของรัฐ

ข. พิจารณาเทียบโอนจากจำนวนชั้นปี/เกรด กรณีที่จบการศึกษามาให้เทียบในชั้นปีหรือเกรดที่จบมาเป็นเกณฑ์ในการเทียบชั้น กรณีที่ยังไม่จบระดับชั้นปีหรือเกรดให้พิจารณาจากผลการเรียนในระดับชั้นปีหรือเกรดในระดับที่ต่ำกว่าระดับชั้นปีหรือเกรดที่กำลังศึกษาอยู่ และพิจารณาเทียบโอนตามเกณฑ์ในตารางที่ ก

ค. ระดับผลการเรียนจากการเทียบโอน ให้ระดับผลการเรียนเป็น “ผ่าน”

ง. การพิจารณาหมวดวิชาที่จะเทียบโอนให้พิจารณาจากหมวดวิชา รายวิชาที่ได้ศึกษาในต่างประเทศเทียบเคียงกับหมวดวิชาตามโครงสร้างในหลักสูตรและวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 รวมทั้งให้มีการสอบประวัติการศึกษาทั้งในและต่างประเทศว่าไปศึกษาเป็นระยะเวลากี่ปี ศึกษาวิชาใดบ้าง สาระเนื้อหาเกี่ยวข้องกับเรื่องใด รวมทั้งประวัติการศึกษาก่อนไปศึกษาต่อต่างประเทศว่าจะจบระดับ/ชั้นใด สถานศึกษาใดเป็นต้นแล้ว เทียบโอนให้ในหมวดวิชาที่สอดคล้องกับหลักฐานที่ปรากฏตามเกณฑ์ในตารางที่ ข ทั้งนี้ อาจเทียบโอนจำนวนหมวดวิชาให้น้อยกว่าจำนวนหมวดวิชาที่กำหนดในแต่ละชั้นปี/เกรดก็ได้ ดังตัวอย่างในตารางที่ ข

ตารางที่ 5 หลักเกณฑ์การเทียบโอนผลการเรียนจากหลักสูตรต่างประเทศ เข้าสู่หลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียน

หลักสูตรต่างประเทศ จบการศึกษา ชั้นปี/เกรด	ระดับที่รับ เข้าเรียน	หลักเกณฑ์และวิธีการ จัดการศึกษานอกโรงเรียน
1-3	ไม่รับเทียบโอน	-
4	ประถมศึกษา	เทียบโอนผลการเรียนให้หมวดวิชาภาษาอังกฤษ
5	ประถมศึกษา	เทียบโอนผลการเรียนให้ 2 หมวดวิชา - ภาษาอังกฤษ - คณิตศาสตร์
7	มัธยมศึกษาตอนต้น	เทียบโอนผลการเรียนให้ 2 หมวดวิชา - ภาษาอังกฤษ - วิทยาศาสตร์ - คณิตศาสตร์ - พัฒนาสังคมและชุมชน - พัฒนาทักษะชีวิต 1 (สุขศึกษาและพลศึกษา) - พัฒนาทักษะชีวิต 2 (ศิลปะ)
10	มัธยมศึกษาตอนปลาย	เทียบโอนผลการเรียนได้ไม่เกิน 2 หมวดวิชา - ภาษาต่างประเทศ - พัฒนาสังคมและชุมชน - พัฒนาทักษะชีวิต 1 - พัฒนาทักษะชีวิต 2 - พัฒนาอาชีพ
11	มัธยมศึกษาตอนปลาย	เทียบโอนผลการเรียนให้ 4 หมวดวิชา - ภาษาต่างประเทศ - วิทยาศาสตร์ - คณิตศาสตร์ - พัฒนาสังคมและชุมชน - พัฒนาทักษะชีวิต 1 (สุขศึกษาและพลศึกษา) - พัฒนาทักษะชีวิต 2 (ศิลปะ) - พัฒนาอาชีพ

(2) การเทียบโอนผลการเรียนจากการสอบวุฒิต่างประเทศที่จัดโดยองค์กรของรัฐ เป็นการนำหลักฐานผลการสอบวุฒิต่างประเทศในระดับชั้นปี/เกรด 12 ที่ยังสอบได้ไม่ครบตามเกณฑ์การจบชั้นปี/เกรด 12 ซึ่งเทียบเท่าระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเทียบโอนเข้าสู่หลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษาออกโรงเรียน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เช่น การสมัครสอบวุฒิต่างประเทศ หลักสูตร GCDE (General Certificate of Secondary Education) หรือ GCE 'o' level หรือ GCE 'A' level (General Certificate of Education) และ GCSE 'AS' ของประเทศอังกฤษหลักสูตร National Certificate of Education หรือหลักสูตร Sixth Form Certificate ของประเทศนิวซีแลนด์ และ GED (General Educational Development) หรือหลักสูตรอื่นที่มีมาตรฐานเดียวกันและได้รับการอนุมัติจากกระทรวงศึกษาธิการให้เทียบความรู้เท่าระดับมัธยมศึกษาตอนปลายให้เทียบโอนได้ในระดับชั้นปี/เกรด 11 สำหรับหมวดวิชาที่จะเทียบโอนให้ ให้พิจารณาจากความสอดคล้องของหมวดวิชา/รายวิชาที่สอบได้กับหมวดวิชาที่จะเทียบโอนให้ ให้พิจารณาจากความสอดคล้องของหมวดวิชา/รายวิชาที่สอบได้กับหมวดวิชาที่จะเทียบโอนให้ตามแนวทางในข้อ 4

ตัวอย่างหลักสูตรที่จัดให้มีการสมัครสอบวุฒิต่างประเทศ

หลักสูตร GCSE (General Certificate of Secondary Education) หรือ GCE 'A' level (General Certificate of Education) และ GCSE 'AS' ของประเทศอังกฤษ หลักสูตรดังกล่าวเป็นการสอบเทียบความรู้ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งผู้มีสิทธิสอบจะต้องสอบได้ระดับชั้น (เกรด) /จบการศึกษาปีที่ 10 หาก

สอบได้ครบตามเกณฑ์ที่กำหนดจำนวน 5 หมวดวิชา และได้รับระดับผลการเรียน C ขึ้นไป สามารถนำไปเทียบความรู้ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หากสอบได้ไม่ครบตามเกณฑ์อาจสอบได้ตั้งแต่ 1-4 วิชา ให้นำหลักฐานดังกล่าว ซึ่งถือว่าจบการศึกษาปีที่ 11 เทียบโอนตามตารางที่ 1

หลักสูตร GED (General Educational Development) จากประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งในหลักฐานดังกล่าว ถ้าสอบได้ 5 วิชา โดยแต่ละวิชาได้คะแนนไม่ต่ำกว่า 40 คะแนนและได้คะแนนรวมไม่ต่ำกว่า 225 คะแนน สามารถเทียบความรู้ได้ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หากสอบไม่ได้ตามเกณฑ์ ให้สถานศึกษาพิจารณาเทียบโอนผลการเรียนให้ได้ระดับชั้น (เกรด)/จบการศึกษาปีที่ 11 เทียบโอนตามตารางที่ 5

(3) การเทียบโอนผลการเรียนจากการศึกษาหลักสูตรวิชาชีพ การเรียนสายอาชีพในต่างประเทศ ผู้ที่จะเข้าเรียนจะต้องจบระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ดังนั้น จึงให้นับจำนวนปีการศึกษาที่ไปศึกษาต่อยังต่างประเทศต่อเนื่องเป็นระดับชั้น (เกรด)/จบการศึกษาปีที่ 10 หรือ 11 ต่อไป ทั้งนี้ สถานศึกษาที่ไปศึกษาต่อจะต้องเป็นสถานศึกษาของรัฐ ในกรณีเป็นสถานศึกษาของเอกชนจะต้องได้รับรองวิทยฐานะหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องของประเทศนั้น ๆ

(4) การเทียบโอนผลการเรียนจากการศึกษาในโครงการแลกเปลี่ยนเยาวชนระหว่างประเทศ ให้พิจารณาหลักฐานการศึกษาที่นำมาแสดง พร้อมหนังสือรับรองวิทยฐานะของสถานศึกษา และให้มีการสอบประวัติการศึกษาทั้งในและต่างประเทศว่าไปศึกษาในประเทศใด เป็นระยะเวลากี่ปี ศึกษาวิชาใดบ้าง

สาระเนื้อหาเกี่ยวข้องข้อใด รวมทั้งประวัติการศึกษาออกไป
ศึกษาต่อต่างประเทศว่าระดับ/ชั้นใด สถานศึกษาใด เป็นต้น ให้
พิจารณาเทียบโอน ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 หลักเกณฑ์การเทียบโอนผลการเรียนจากการศึกษาใน
โครงการแลกเปลี่ยน เข้าสู่หลักเกณฑ์และวิธีการ
จัดการศึกษานอกโรงเรียน

ชั้นเรียนก่อนไป	ระยะเวลาที่ไป	เทียบโอนให้
จบ ม.3 กำลังเรียน ม.4 ภาคเรียนแรก กำลังเรียน ม.4 ภาคเรียนที่สอง	1 ปีการศึกษาของประเทศนั้น ๆ 1 ปีการศึกษาของประเทศนั้น ๆ 1 ภาคเรียนของประเทศนั้น ๆ	ให้เกรด 10 ให้เกรด 10 ให้เกรด 10
จบ ม.4 กำลังเรียน ม.5 ภาคเรียนแรก กำลังเรียน ม.5 ภาคเรียนที่สอง	1 ปีการศึกษาของประเทศนั้น ๆ 1 ปีการศึกษาของประเทศนั้น ๆ 1 ภาคเรียนของประเทศนั้น ๆ	ให้เกรด 11 ให้เกรด 11 ให้เกรด 11
จบ ม.5 กำลังเรียน ม.6 ภาคเรียนแรก	1 ปีการศึกษาของประเทศนั้น ๆ 1 ปีการศึกษาของประเทศนั้น ๆ	ให้เกรด 11 ให้เกรด 11

(5) การเทียบความรู้และประสบการณ์
กรณีที่ผู้ขอเทียบโอนได้ไปศึกษาในต่างประเทศและไม่มีหลักฐาน
แสดงผลการเรียนที่จะให้ตรวจสอบได้ว่า ได้ศึกษาวิชาใดมา จำนวน
กี่หน่วยกิต เป็นเวลานานเท่าไร หรือมีหลักฐานการศึกษามาแสดง
แต่ไม่สามารถขอหนังสือรับรองวิทยฐานะของสถานศึกษาได้ ให้
ดำเนินการเทียบโอนโดยวิธีการประเมินความรู้และประสบการณ์

นอกจากนี้ สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียนได้เปิดโอกาสให้มีการเทียบโอนความรู้ให้กับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้นักศึกษาที่มีประสบการณ์การประกอบอาชีพหรือเคยประกอบอาชีพตามลักษณะของกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ซึ่งมีบทบาทหน้าที่และภารกิจที่ชัดเจนสามารถวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างบทบาทหน้าที่และภารกิจกับมาตรฐานของหมวดวิชาในหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษาออกโรงเรียนได้ ให้สามารถนำความรู้และประสบการณ์จากการประกอบอาชีพมาเทียบโอนเป็นผลการเรียนตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษาออกโรงเรียนได้ ประกอบด้วย ทหารกองประจำการ อาสาสมัครสาธารณสุข ผู้นำท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น แรงงานไทยที่ผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ การเทียบโอนผลการเรียนรู้จากการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ การเทียบโอนผลการเรียนจากวิสาหกิจชุมชน

การเทียบโอนผลการเรียนให้ดำเนินการเทียบโอนตามแนวปฏิบัติทั่วไปในการเทียบโอนผลการเรียน และดำเนินการเทียบโอนตามหลักเกณฑ์การเทียบโอนของกลุ่มเป้าหมายเฉพาะดังนี้

1) การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ เป็นทหารกองประจำการ เป็นการเปิดโอกาสให้นักศึกษาที่เป็นหรือเคยเป็นทหารกองประจำการ สามารถนำความรู้และประสบการณ์มาขอเทียบโอนเป็นส่วนหนึ่งของผลการเรียนตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษาออกโรงเรียน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยต้องเป็นหรือเคยเป็นทหารกองประจำการ

ตลอดระยะเวลา 2 ปี หรือครบตามที่พระราชบัญญัติการรับราชการทหารกำหนด

ผลการเทียบโอนผลการเรียนได้ 3 หมวดวิชา คือ หมวดวิชาพัฒนาทักษะชีวิต 1 (สุขศึกษาและพลศึกษา) หมวดวิชาพัฒนาสังคมและชุมชน (สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม) และ หมวดวิชาพัฒนาอาชีพ ซึ่งผลการเทียบโอนสามารถทำได้ในระดับ ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น หรือมัธยมศึกษาตอนปลายระดับใดระดับหนึ่งเพียงระดับเดียวเท่านั้น สำหรับผู้ขอเทียบโอนที่กำลังเป็นทหารกองประจำการ ให้ยื่นคำร้องขอเทียบโอนภายในภาคเรียนสุดท้ายก่อนปลดประจำการ แต่การอนุมัติผลการเทียบโอนให้ใช้วันปลดประจำการ ส่วนทหารที่ปลดประจำการไปแล้วให้นำหลักฐานสมุดประจำตัวทหารกองหนุนขอเทียบโอนผลการเรียนในภาคเรียนแรกที่ขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษา อนึ่ง ผลการเทียบโอน ผู้ที่ได้อนุมัติผลการเทียบโอนจะไม่ได้ค่าระดับผลการเรียน แต่ให้บันทึกหลักฐานในช่องผลการเรียนเป็น “ผ่าน”

2) การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ เป็นโอกาสเปิดโอกาสให้นักศึกษาที่เป็น หรือเคยเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขสามารถนำความรู้และประสบการณ์ อันเกิดจากการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่มาขอเทียบโอนเป็นผลการเรียนตามหลักเกณฑ์และวิธีจัดการศึกษาออกโรงเรียน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

ผลการเทียบโอนผลการเรียนให้ 2 หมวดวิชา คือ หมวดวิชาพัฒนาทักษะชีวิต 1 (สุขศึกษาและพลศึกษา) หมวดวิชาพัฒนาสังคมและชุมชน (สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม) มีเกณฑ์การเทียบโอนผลการเรียน ดังนี้

(1) ผ่านการอบรมหลักสูตรอาสาสมัครสาธารณสุขของกระทรวงสาธารณสุข

(2) เทียบโอนได้ทุกระดับการศึกษา โดยพิจารณาจากระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่อาสาสมัครสาธารณสุข และผลงานการปฏิบัติงานในหน้าที่ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ

ระดับประถมศึกษา ต้องปฏิบัติหน้าที่อาสาสมัครสาธารณสุขตลอดระยะเวลาตั้งแต่ 6 เดือนขึ้นไป

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ต้องปฏิบัติหน้าที่อาสาสมัครสาธารณสุขตลอดระยะเวลาตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ต้องปฏิบัติหน้าที่อาสาสมัครสาธารณสุขตลอดระยะเวลาตั้งแต่ 1½ ปีขึ้นไป

(3) ต้องเสนอผลงานที่เป็นกิจกรรมอย่างน้อย 3 องค์ประกอบ งานสาธารณสุขมูลฐาน 14 องค์ประกอบ ดังรายละเอียดในภาคผนวก ค และปฏิบัติกิจกรรมต่อไปนี้ 1) การจัดทำแผนชุมชน 2) การบริหารงบประมาณ และ 3) การให้บริการสุขภาพชุมชนในศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน

(4) ผู้ที่เคยเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขซึ่งปัจจุบันไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่นี้ แต่ประสงค์จะนำประสบการณ์การเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขมาขอเทียบโอน จะต้องมีหนังสือรับรองการเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขของประธานชมรมอาสาสมัครสาธารณสุขจังหวัด/อำเภอ/ตำบล หรือเจ้าหน้าที่สถานีอนามัยใกล้บ้านมาแสดง ทั้งนี้ จะต้องพ้นจากหน้าที่การเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขไม่เกิน 5 ปี นับจากวันที่พ้นจากหน้าที่จนถึงวันที่ยื่นแบบเสนอขอเทียบโอนผลการเรียน

(5) กรณีที่เสนอขอเทียบโอนผลการเรียนทั้งในระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย การนับระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่และการนำเสนอผลงานที่เป็นกิจกรรมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขใน 14 องค์ประกอบ และกิจกรรมสาธารณสุขจะต้องไม่ซ้ำกัน

(6) ผู้ที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นอาสาสมัครสาธารณสุขดีเด่น เทียบโอนผลการเรียนได้อีก 1 หมวดวิชาพัฒนาทักษะชีวิต 2 หรือหมวดวิชาพัฒนาอาชีพ

(7) การแต่งตั้งคณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียน จะต้องมีสาธารณสุขอำเภอหรือผู้แทน หรือประธานชมรม อสม.ระดับจังหวัด/อำเภอ เป็นคณะกรรมการร่วมด้วย

(8) ผู้ที่ได้รับอนุมัติผลการเทียบโอน จะไม่ได้ค่าระดับผลการเรียน แต่ให้บันทึกหลักฐานในช่องผลการเรียนเป็น “ผ่าน”

3) การเทียบโอนความรู้ ประสบการณ์ เป็นผู้นำท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนที่เป็นหรือเคยเป็นผู้นำท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นสามารถนำความรู้และประสบการณ์อันเกิดจากการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่มาขอเทียบโอนเป็นผลการเรียนตามเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษาออกโรงเรียน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

ผู้นำท้องถิ่น หมายถึง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำท้องถิ่น สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิ และสมาชิกสภาตำบล ส่วนสมาชิกสภาท้องถิ่น หมายถึง สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด

สมาชิกสภาเทศบาล สมาชิกสภาเขต สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร
สมาชิกสภาเมืองพัทยา สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และ
สมาชิกสภาองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

การเทียบโอนผลการเรียนให้ในหมวด
วิชาพัฒนาสังคมและชุมชน มีเกณฑ์การเทียบโอนผลการเรียนดังนี้

(1) เทียบโอนให้ระดับประถมศึกษา
หรือระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับใดระดับหนึ่งเท่านั้น มีข้อ
กำหนดดังนี้

- ระดับประถมศึกษา ต้องมี
ระยะเวลาในการเป็นหรือเคยเป็นผู้นำท้องถิ่นหรือสมาชิกสภา
ท้องถิ่นไม่น้อยกว่า 1 ปี

- ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ต้อง
มีระยะเวลาในการเป็นหรือเคยเป็นผู้นำท้องถิ่นหรือสมาชิกสภา
ท้องถิ่นไม่น้อยกว่า 1 ปี 6 เดือน

- กรณีที่เป็นผู้นำท้องถิ่นหรือ
สมาชิกสภาท้องถิ่น ให้นับระยะเวลาตั้งแต่วันที่ได้รับเลือกตั้งให้ดำรง
ตำแหน่งจนถึงวันที่ยื่นแบบเสนอขอเทียบโอน

กรณีที่เคยเป็นผู้นำท้องถิ่นหรือ
สมาชิกสภาท้องถิ่น ให้นับระยะเวลาตั้งแต่วันที่ได้รับเลือกตั้งจนถึง
วันสิ้นวาระการดำรงตำแหน่ง

กรณีที่เคยเป็นผู้นำท้องถิ่นหรือ
สมาชิกสภาท้องถิ่นและขณะนี้พ้นสภาพแล้ว ถ้าพ้นสภาพการเป็น
ผู้นำท้องถิ่นมาแล้วเกิน 5 ปี นับถึงวันที่ยื่นแบบเสนอขอเทียบโอน ไม่
สามารถนำตำแหน่งนั้นมาเทียบโอนได้

(2) พิจารณาผลการปฏิบัติงานในขณะดำรงตำแหน่งและความประพฤติในขณะดำรงตำแหน่ง โดยมีหนังสือรับรองจากผู้บริหารองค์การฯ ในปัจจุบัน

(3) ไม่เคยถูกดำเนินคดีและดำเนินการทางวินัย ฯลฯ ในการปฏิบัติงานในหน้าที่

(4) ผลการเทียบโอน ผู้ที่ได้รับอนุมัติผลการเทียบโอนจะไม่ได้ค่าระดับผลการเรียน แต่ให้บันทึกหลักฐานในช่องผลการเรียนเป็น “ผ่าน”

4) การเทียบโอนความรู้ ประสบการณ์ของแรงงานไทยที่ผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติเป็นการเปิดโอกาสให้แรงงานไทยทั้งที่ทำงานในประเทศและกลับจากการทำงานต่างประเทศที่ผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ นำหลักฐานการทดสอบมาขอเทียบโอนเป็นผลการเรียนตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษาออกโรงเรียน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยผู้เรียนต้องผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติทางด้านช่างอุตสาหกรรม

หมวดวิชาที่เทียบโอนผลการเรียนให้ในแต่ละระดับการศึกษา มีดังนี้

(1) ผู้ที่ผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ ระดับ 1 (ขั้นต้น) เทียบโอนผลการเรียนให้ระดับประถมศึกษาได้ 3 หมวดวิชา คือ หมวดวิชาพัฒนาอาชีพ หมวดวิชาคณิตศาสตร์ และหมวดวิชาวิทยาศาสตร์ เฉพาะผู้ที่ผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติระดับ 1 (ขั้นต้น) ในสาขาช่างไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ และสาขาเครื่องกล

(2) ผู้ที่ผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ ระดับ 2 (ชั้นกลาง) เทียบโอนให้ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ได้ 2 หมวดวิชา คือ หมวดวิชาพัฒนาอาชีพ และหมวดวิชาคณิตศาสตร์

(3) ผู้ที่ผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ ระดับ 3 (ชั้นสูง) เทียบโอนให้ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้ 2 หมวดวิชาคือ หมวดวิชาพัฒนาอาชีพ และหมวดวิชาคณิตศาสตร์

(4) ผู้ที่ผ่านการอบรมภาษาอังกฤษจากกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน (ก่อนไปทำงานต่างประเทศ) และไปทำงานต่างประเทศกลับมาแล้ว เทียบโอนหมวดวิชาภาษาอังกฤษให้ไม่เกินระดับมัธยมศึกษาตอนต้น อีก 1 หมวดวิชา ทั้งนี้ ต้องผ่านการทดสอบเพิ่มเติมโดยการสัมภาษณ์ก่อน

ผลการเทียบโอน ผู้ที่ได้รับอนุมัติผลการเทียบโอนให้ใช้คะแนนจากการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติมาพิจารณาให้ค่าระดับผลการเรียน

5) การเทียบโอนผลการเรียนรู้จากการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ เป็นการให้ผู้ที่ผ่านกิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพของสำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน สามารถนำความรู้และประสบการณ์มาใช้เทียบโอนเป็นส่วนหนึ่งของผลการเรียนตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ที่ผ่านกิจกรรมพัฒนาอาชีพได้รับโอกาสในการศึกษาต่อที่สูงขึ้น

ผู้ขอเทียบโอนผลการเรียน จะต้องผ่านกิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพตามวิธีการที่สำนักบริหาร

งานการศึกษาออกโรงเรียนกำหนด โดยมีหลักฐานวุฒิปัตริหรือใบสำคัญหรือใบรับรองการผ่านกิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ พร้อมทั้งเอกสารหลักฐานหรือภาพถ่ายที่แสดงกระบวนการหรือผลงานการพัฒนาอาชีพ

การเทียบโอนผลการเรียนได้ในหมวดวิชาพัฒนาอาชีพ 1 หมวดวิชา โดยผลการเทียบโอนทำได้ในระดับใดระดับหนึ่งเพียงระดับเดียวเท่านั้น กรณีที่ขอเทียบโอนมากกว่า 1 ระดับให้นักศึกษานำหลักฐานการพัฒนาอาชีพในระดับที่สูงขึ้น หรือหลักฐานการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพใหม่มาแสดง ส่วนการพิจารณาเอกสารการเทียบโอนกิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียนของสถานศึกษา โดยนับจำนวนชั่วโมงตามเกณฑ์ในแต่ละระดับ ดังนี้

ระดับประถมศึกษา นับรวมไม่น้อยกว่า 280 ชั่วโมง เทียบได้ 1 หมวดวิชา

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น นับรวมไม่น้อยกว่า 320 ชั่วโมง เทียบได้ 1 หมวดวิชา

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย นับรวมไม่น้อยกว่า 480 ชั่วโมง เทียบได้ 1 หมวดวิชา

ผลการเทียบโอน ผู้ที่ได้รับอนุมัติผลการเทียบโอนจะไม่ให้ค่าระดับผลการเรียน แต่ให้บันทึกหลักฐานการเรียนในช่องผลการเรียนเป็น “ผ่าน”

6) การเทียบโอนผลการเรียนจากกิจกรรมวิสาหกิจชุมชน เป็นการให้ผู้ที่ผ่านกิจกรรมวิสาหกิจชุมชนตามวิธีการจัดการเรียนรู้อของสำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียนสามารถนำความรู้และประสบการณ์มาใช้เทียบโอนเป็นส่วนหนึ่งของ

ผลการเรียนตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษาออกโรงเรียน
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้
เรียนที่ผ่านกิจกรรมวิสาหกิจชุมชนได้รับโอกาสในการศึกษาต่อที่สูงขึ้น
ผู้ที่รับการประเมินต้องมีหลักฐานรับรอง
การเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน หลักฐานแสดงผ่านการฝึกอบรม ฝึก
ปฏิบัติในหลักสูตร ทักษะที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน
พร้อมทั้งเอกสารหลักฐานหรือภาพถ่ายที่แสดงกระบวนการหรือผล
งานของตนเองในกิจกรรมวิสาหกิจชุมชนอย่างใดอย่างหนึ่ง

การเทียบโอนผลการเรียนได้ 2 หมวดวิชา
คือ หมวดวิชาพัฒนาสังคมและชุมชน และหมวดวิชาพัฒนาอาชีพ
การเทียบโอนทำได้ทั้งระดับประถมศึกษา
มัธยมศึกษาตอนต้น หรือมัธยมศึกษาตอนปลาย แต่ทำได้ระดับใด
ระดับหนึ่งเพียงระดับเดียวเท่านั้น โดยมีระยะเวลาในการปฏิบัติ
กิจกรรมวิสาหกิจชุมชนเป็นตัวกำหนดดังนี้

ระดับประถมศึกษา ต้องเป็นสมาชิก
วิสาหกิจชุมชนไม่น้อยกว่า 1 ปี

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ต้องเป็น
สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมาไม่น้อยกว่า 1½ ปี

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ต้องเป็น
สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมาไม่น้อยกว่า 2 ปี

การพิจารณาเอกสารหลักฐานการเทียบ
โอนกิจกรรมวิสาหกิจชุมชน ให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการเทียบ
โอนผลการเรียนของสถานศึกษาและดำเนินการประเมินตามแบบ
ประเมินที่กำหนดส่วนผลการเทียบโอน ผู้ที่ได้รับอนุมัติผลการเทียบ

โอนจะไม่ให้ค่าระดับผลการเรียน แต่ให้บันทึกหลักฐานการเรียนในช่องผลการเรียนเป็น “ผ่าน”

2.1.6 ปัจจัยเสริม ปัญหาอุปสรรค

1) การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ หลักสูตรเดิมกรมการศึกษานอกโรงเรียนมีแนวทางการดำเนินงานให้ อย่างชัดเจน เช่น หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2531) หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533) สถานศึกษาสามารถดำเนินการเทียบโอนโดยพิจารณา อาทิ การเรียน การศึกษา โดยใช้ใบ รบ. วุฒิบัตร การฝึกงานในสถานประกอบการ ประสบการณ์ด้านการงานอาชีพ (เคยทำงานอาชีพ) การประกอบอาชีพ (การงานอาชีพที่ทำอยู่ในปัจจุบัน) และโครงการประกอบอาชีพ

ส่วนการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ให้อำนาจสถานศึกษาดำเนินการออกระเบียบการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์เอง โดยให้ครอบคลุมเนื้อหาร้อยละ 60 ดังกล่าวจึงเป็นปัญหาของสถานศึกษา

2) สถานศึกษาที่รับเทียบโอน ยังไม่ได้ดำเนินการในเรื่องดังต่อไปนี้

(1) การจัดทำระเบียบเทียบโอนความรู้และประสบการณ์

(2) การจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์

(3) การจัดทำคู่มือหรือแนวทางการดำเนินการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ของสถานศึกษา

3) เจ้าหน้าที่ซึ่งต้องทำหน้าที่ในการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ ยังมีความรู้หรือความชัดเจนในการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์น้อย

4) นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งมีสิทธิในการเทียบโอน

(1) ไม่ทราบว่าตนเองมีสิทธิเทียบโอนได้

(2) ไม่เข้าใจในขั้นตอนการขอเทียบโอน

(3) ขาดหลักฐานที่นำมาประกอบการเทียบโอน เช่น ใบระเบียบแสดงผลการเรียนของสถานศึกษาเดิม (ฉบับจริง) และรายละเอียดสาระการเรียนรู้ของสถานศึกษาเดิม (หรือหลักสูตรของสถานศึกษาเดิม)

5) การเทียบโอนจากหลักสูตรในระบบเข้าสู่หลักสูตรนอกระบบ จากข้อกำหนดที่ว่านักศึกษาจะต้องผ่านรายวิชา/สภาพที่อยู่ในกลุ่มสาขาวิชาที่ใกล้เคียงในหลักสูตรที่รับเทียบโอนไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 จะมีปัญหาในเรื่องหลักสูตรของสถานศึกษามาด้วย ทำให้เจ้าหน้าที่ต้องเสียเวลาในการค้นหาและดำเนินการ

2.1.7 ผลการดำเนินงาน

สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียนได้จัดทำคู่มือการดำเนินงานการเทียบโอนผลการเรียนเพื่อให้สถานศึกษาปฏิบัติ พร้อมทั้งออกตัวอย่างการออกระเบียบและเกณฑ์การเทียบโอนผลการเรียนให้สถานศึกษาได้ปฏิบัติ (สถานศึกษาเป็นผู้ออกระเบียบว่าด้วยการเทียบโอนเอง) ในส่วนของการเทียบโอนที่เป็นผลการเรียนจากการศึกษาในและนอกระบบ จึงมีหลักฐานการเรียนมาจากสถานศึกษาเดิมอยู่แล้วก็สามารถดำเนินการรับโอนได้ทันที โดย

อาศัยคู่มือและเกณฑ์ที่ส่วนกลางได้จัดทำไว้ให้ ส่วนการเทียบโอนที่เป็นความรู้และประสบการณ์สถานศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่มีการเทียบโอนมากนัก เนื่องจากยังไม่มีเกณฑ์และเครื่องมือและวิธีประเมินที่หลากหลาย อย่างไรก็ตาม ทางสำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียนกำลังร่วมกับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค จัดทำตัวอย่างและเครื่องมือให้สถานศึกษาปฏิบัติ (คาดว่าจะแล้วเสร็จและเริ่มดำเนินการได้ในปีการศึกษา 2550) ส่วนการเทียบโอนผลการเรียนจากหลักสูตรต่างประเทศมีหลักเกณฑ์และวิธีการเทียบแล้ว นอกจากการเทียบโอนของกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ เช่น ทหารประจำการ อาสาสมัครสาธารณสุข และผู้นำท้องถิ่น ส่วนใหญ่สถานศึกษาได้ดำเนินการเทียบโอนได้อยู่แล้ว และกำกับอยู่เป็นส่วนมาก

อนึ่ง เนื่องจากการจัดกลุ่มผู้เรียนจะมีครูจากศูนย์การเรียนชุมชน (ศรช.) เป็นผู้รับผิดชอบและจัดประสบการณ์ให้กับกลุ่มผู้เรียน ซึ่งการจ่ายค่าตอบแทนการพบกลุ่ม ขึ้นอยู่กับจำนวนผู้เรียนในแต่ละภาคเรียน ดังนั้น การเทียบโอนผลการเรียนจะทำให้ผู้เรียนจบเร็วขึ้น ซึ่งครู ศรช. จะต้องจัดหานักศึกษาเพิ่มขึ้นอยู่ตลอดเวลา จึงเป็นอุปสรรคในการดำเนินการจัดให้มีการเทียบโอนผลการเรียน โดยเฉพาะการเทียบโอนที่เป็นความรู้และประสบการณ์ของผู้เรียน

2.2 การเทียบระดับการศึกษา

2.2.1 หลักการและแนวคิด

ด้วยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 16 วรรค 4 กำหนดว่า “การแบ่งระดับหรือเทียบระดับการศึกษานอกระบบหรือตามอัธยาศัย ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง” โดยให้สามารถนำผลการเรียนรู้ออกจากการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม

อัตราย้ายมาเทียบระดับการศึกษาได้ จึงเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนโดยทั่วไปสามารถใช้คุณค่าของผลการเรียนรู้ทั้งในระบบนอกระบบ และตามอัตราย้ายที่เกิดจากวิถีชีวิต การฝึกอบรม และประสบการณ์การทำงาน มาใช้ประเมินเพื่อเทียบระดับการศึกษาของบุคคลต่างๆ เป็นลำดับได้ มีทั้งในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนใฝ่รู้ใฝ่เรียน จัดการเรียนรู้ควบคู่ไปกับการทำงานและการดำเนินชีวิตตลอดเวลาจนสิ้นอายุไข

หลักการประเมินเพื่อเทียบระดับการศึกษา มีดังต่อไปนี้

- 1) เป็นการยอมรับคุณค่าของผลการเรียนรู้ที่เกิดจากการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัตราย้าย การประกอบอาชีพและประสบการณ์ทำงาน
- 2) เป็นการส่งเสริมให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาหรือจัดแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย
- 3) เป็นการส่งเสริมให้ประชาชนมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตจากรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย
- 4) เป็นการให้ความสำคัญและยอมรับในมวลประสบการณ์ ความรู้ ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม ที่มีอยู่ในตัวบุคคล

ทั้งนี้ การดำเนินการดังกล่าวจำเป็นต้องทำให้มีคุณภาพ มาตรฐาน ความเป็นธรรม โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ในทุกขั้นตอน

การประเมินเทียบระดับการศึกษาเป็นการประเมินมวลประสบการณ์และความรู้ที่เป็นองค์รวมของบุคคลให้

ครอบคลุมลักษณะสำคัญทั้งด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมให้เป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้ของแต่ละระดับการศึกษาที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยคำนึงถึงความสะดวกของกลุ่มเป้าหมายที่จะขอประเมินเทียบระดับและความพร้อมของสถานศึกษาที่จะเป็นผู้ประเมินด้วย

2.2.2 กฎหมาย ระเบียบ

กระทรวงศึกษาธิการ ได้ออกกฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งระดับและประเภทของการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546 ออกเป็น 3 ระดับ คือ การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา การศึกษาระดับประถมศึกษา และการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ซึ่งแบ่งออกเป็นสองระดับ ได้แก่ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยในแต่ละระดับใช้เวลาเรียนระดับละ 3 ปี (ดูภาคผนวก ก)

ต่อมากระทรวงศึกษาธิการได้ออกกฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งระดับและการเทียบระดับการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2546 ให้การศึกษานอกระบบแบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ ระดับการศึกษาพื้นฐาน และระดับอุดมศึกษา สำหรับในส่วนของการศึกษาขั้นพื้นฐานได้แบ่งออกเป็นอีก 3 ระดับ ได้แก่ การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา การศึกษาระดับประถมศึกษา และการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ในส่วนของการเทียบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาให้สถานศึกษาที่รัฐมนตรีกำหนด แต่งตั้งคณะกรรมการจำนวนไม่เกิน 5 คน ทั้งนี้ ต้องเป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์ในสาขาวิชาของการศึกษาระดับ

นั้น จำนวนไม่น้อยกว่า 3 คน และผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านการวัดผลและประเมินผลจำนวน 1 คน ดำเนินการประเมินเทียบระดับการศึกษาตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด ทั้งนี้ โดยพิจารณาจากจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดผลและประเมินผล และเกณฑ์การจบหลักสูตรนั้น (ดูภาคผนวก ง)

2.2.3 ประกาศ หลักเกณฑ์

กระทรวงศึกษาธิการได้ออกระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินระดับการศึกษาพื้นฐาน และการศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา พ.ศ. 2546 ตามกฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งระดับและเทียบระดับการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2546 ข้อ 3 เพื่อให้การเทียบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญาในสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยให้ความหมายของ “การเทียบระดับการศึกษา” ไว้ว่า การเทียบระดับการศึกษามีความหมายถึง การนำผลการเรียน ความรู้ และประสบการณ์ที่ได้รับจากการศึกษานอกระบบที่จัดเป็นหลักสูตรเฉพาะ หรือหลักสูตรฝึกอบรมตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย และการศึกษาตามอัธยาศัย การฝึกอาชีพหรือจากประสบการณ์การทำงาน มาประเมินเพื่อเทียบระดับการศึกษาระดับใดระดับหนึ่ง โดยผู้ขอเทียบระดับการศึกษา จะต้องมีความสมบูรณ์ ดังนี้

(1) มีสัญชาติไทย หรือเป็นบุคคลที่เข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมาย

(2) มีพื้นฐานความรู้ในระดับการศึกษาที่ต่ำกว่าระดับที่พึงประสงค์จะขอเทียบระดับการศึกษาหนึ่งระดับ ยกเว้นการขอเทียบระดับก่อนประถมศึกษา และระดับประถมศึกษา

(3) มีภูมิลำเนา หรือถิ่นที่อยู่เป็นประจำ ในเขต
บริการการเทียบระดับการศึกษาของสถานศึกษา

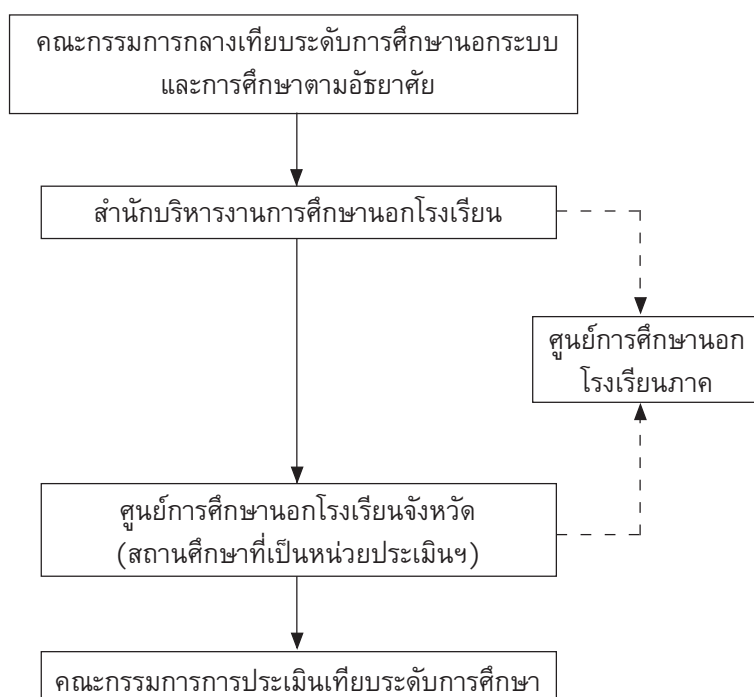
(4) ไม่เป็นนักเรียนหรือนักศึกษา ซึ่งกำลังอยู่ใน
สถานศึกษาที่จัดการศึกษาในระบบ หรือการศึกษานอกระบบที่
แบ่งระดับเช่นเดียวกับการศึกษาในระบบ

อนึ่ง การเทียบระดับการศึกษา จะต้องคำนึงถึง
ความสะดวกของผู้ขอเทียบระดับการศึกษา และความพร้อมของ
สถานศึกษาเป็นสำคัญ ส่วนเนื้อหาของการประเมินมวล
ประสบการณ์และความรู้ที่เป็นองค์รวมของบุคคล ให้ครอบคลุม
คุณลักษณะสำคัญ ทั้งด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณธรรม
จริยธรรม และค่านิยม ให้เป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้ระดับการ
ศึกษาที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรนั้นๆ ด้วย

2.2.4 โครงสร้างการบริหารจัดการ

เนื่องจากกฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งระดับการ
ศึกษาและการเทียบระดับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัย พ.ศ. 2546 ซึ่งประกาศใช้เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2546
กำหนดวิธีการประเมินเทียบระดับการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบที่
รัฐมนตรีกำหนด กระทรวงศึกษาธิการมอบหมายให้สำนักบริหาร
งานการศึกษานอกโรงเรียนดำเนินการประเมินเทียบระดับการศึกษา
ของสถานศึกษาในสังกัด เพื่อให้สถานศึกษาดำเนินงานอย่างมี
ประสิทธิภาพต่อไป ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวจะประสบผลสำเร็จ
ตามเป้าหมายได้จำเป็นต้องกำหนดบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่
เกี่ยวข้องทุกระดับ ตั้งแต่สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน
ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด
ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 โครงสร้างของการเทียบระดับการศึกษาของ
สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน

คณะกรรมการกลางเทียบระดับการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

คณะกรรมการกลางเทียบระดับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย แต่งตั้งขึ้นตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ สป 201/2548 ลงวันที่ 31 มีนาคม 2548 ประกอบด้วยผู้แทนจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้แทนจากสำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน ทำหน้าที่

- 1) พิจารณามาตรฐานการประเมินเทียบระดับในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย
- 2) พิจารณาให้ความเห็นชอบในหลักเกณฑ์วิธีการ และเครื่องมือประเมินเทียบระดับการศึกษา
- 3) พิจารณาคัดเลือกและให้ข้อเสนอที่เกี่ยวกับสถานศึกษา เพื่อทำหน้าที่ประเมินเทียบระดับการศึกษาเสนอต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
- 4) พิจารณาให้ความเห็นชอบในผลการประเมินเทียบระดับการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานเดียวกัน
- 5) ให้คำปรึกษาแนะนำ กำกับ ดูแลสถานศึกษาที่เทียบระดับการศึกษา
- 6) อื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน

- 1) จัดทำนโยบาย วางแผน และพัฒนาการดำเนินงานการประเมินเทียบระดับการศึกษา ตลอดจนรวบรวมข้อมูลผลการดำเนินงาน เพื่อนำข้อมูลมาพัฒนาระบบการดำเนินงาน
- 2) ส่งเสริมและสนับสนุนสถานศึกษาให้ดำเนินการประเมินเทียบระดับการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

- 3) ให้คำปรึกษาแนะนำ ฝึกอบรมการจัดทำเครื่องมือประเมินการเทียบระดับการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน
- 4) กำกับดูแล ติดตามการดำเนินงานการประเมินเทียบระดับการศึกษาให้เป็นไปตามกฎกระทรวง ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการและคู่มือดำเนินงานที่กำหนด
- 5) ประชาสัมพันธ์โดยสื่อต่างๆ เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายทราบโดยทั่วกัน
- 6) กำหนดเกณฑ์และดำเนินการคัดเลือกสถานศึกษาให้ทำหน้าที่เทียบระดับการศึกษา
- 7) เสนอรายชื่อสถานศึกษาที่ทำหน้าที่เทียบระดับการศึกษาต่อกระทรวงศึกษาธิการ
- 8) จัดทำหลักเกณฑ์ วิธีการประเมินเทียบระดับการศึกษา
- 9) กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ระดับการศึกษาในลักษณะมวลประสบการณ์และความรู้ที่เป็นองค์รวมของบุคคล
- 10) จัดทำรอบเครื่องมือการประเมินเทียบระดับการศึกษา
- 11) จัดประชุมชี้แจงสถานศึกษาในสังกัดที่ทำหน้าที่ประเมินเทียบระดับการศึกษา
- 12) จัดทำหลักเกณฑ์การเก็บเงินค่าธรรมเนียมการขอประเมินเทียบระดับการศึกษาและการเบิกจ่ายค่าตอบแทนผู้ดำเนินงาน

ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด/ศูนย์ การศึกษาออกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร

1) แต่งตั้งคณะกรรมการการประเมินเทียบระดับการศึกษา จำนวนไม่เกิน 5 คน ตามคุณสมบัติ ตามหลักเกณฑ์โดยอาจแต่งตั้งคณะกรรมการอื่นๆ เพื่อทำหน้าที่จัดทำคู่มือเครื่องมือประเมินงานทะเบียนวัดผลและอื่นๆ ตามที่สถานศึกษาเห็นสมควร

2) รับสมัคร ปฐมนิเทศ แนะนำผู้เข้าประเมินเทียบระดับการศึกษา

3) ดำเนินการตรวจสอบวุฒิการศึกษาของผู้เข้าประเมินที่นำหลักฐานการศึกษามาเข้ารับการประเมินในระดับที่สูงขึ้น

4) จัดทำมาตรฐานการเรียนรู้เพิ่มเติมในส่วนที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และหลักสูตรของสถานศึกษา

5) จัดทำเครื่องมือพร้อมเกณฑ์การประเมินเทียบระดับการศึกษา ตามมาตรฐานการเรียนรู้ระดับการศึกษาและกรอบเครื่องมือที่หน่วยงานต้นสังกัดกำหนด โดยใช้เครื่องมือประเมินที่หลากหลาย เช่น แฟ้มสะสมงาน การเสนอผลงาน การจัดทำโครงการ การสัมภาษณ์ การทดสอบ เป็นต้น พร้อมจัดทำคู่มือการใช้เครื่องมือแต่ละระดับการศึกษา การใช้เครื่องมือประเมินหลายประเภท เพื่อให้สามารถประเมินได้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ระดับการศึกษาที่กำหนด สามารถวัดความรู้ คุณธรรม จริยธรรมของผู้ประเมินได้อย่างแท้จริง

6) ดำเนินการประเมินเทียบระดับการศึกษาให้ประเมินเป็นมวลประสบการณ์และความรู้ที่เป็นองค์รวมของบุคคล 4

ด้าน คือ ด้านความรู้พื้นฐาน ความรู้และทักษะด้านการพัฒนาอาชีพ ความรู้และทักษะด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต และความรู้และทักษะด้านการพัฒนาสังคมและชุมชน

7) การประเมินเทียบระดับการศึกษา จะต้องมียุทธศาสตร์ผลการประเมินผ่านร้อยละ 50 ในแต่ละองค์ประกอบ จึงจะถือว่าผ่านการประเมินในองค์ประกอบนั้น และจะต้องผ่านการประเมินทั้ง 4 องค์ประกอบก่อน สถานศึกษาจึงจะจัดกิจกรรมการเข้าค่ายตามหลักสูตรที่สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียนกำหนด

8) สถานศึกษาต้องเก็บสะสมการประเมินในส่วนที่ผ่านของแต่ละองค์ประกอบของผู้เข้าประเมิน กำหนดภายใน 5 ปี นับแต่วันอนุมัติผลตามคำร้องขอเทียบระดับการศึกษาครั้งแรก

ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาค

1) บริการทางวิชาการ ประสานงานสร้างเครื่องมือประเมินการเทียบระดับการศึกษา จัดประชุม อบรม สัมมนา หรือกิจกรรมอื่นๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2) นิเทศ ติดตามผล ผลการดำเนินงานการเทียบระดับการศึกษาของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด

3) บริการด้านประชาสัมพันธ์

4) บริการด้านการพิมพ์ เช่น แบบพิมพ์ต่างๆ และเอกสารเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

5) หน้าที่อื่นๆ ที่สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียนมอบหมาย

2.2.5 รูปแบบและวิธีดำเนินงาน

การประเมินเทียบระดับการศึกษาเป็นการประเมินมวลประสบการณ์และความรู้ที่เป็นองค์รวมของบุคคลให้

ครอบคลุมคุณลักษณะที่สำคัญทั้งด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมให้เป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้ ระดับการศึกษาที่สอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตร โดยคำนึงถึง ความสะดวกของผู้ขอเทียบระดับการศึกษาและความพร้อมของ สถานศึกษาเป็นสำคัญ โดยมีข้อบ่งชี้ ขั้นตอน และการดำเนินการ ดังนี้

1) ข้อบ่งชี้การประเมินเทียบระดับการศึกษา

การประเมินเทียบระดับการศึกษาเป็นการ ประเมินแบบองค์รวม ซึ่งมุ่งเน้นความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา องค์กรความรู้ และคุณธรรมมากกว่าการประเมิน ความรู้ตามสาระการเรียนรู้ ดังนั้น การประเมินเทียบระดับการศึกษา จึงมีข้อบ่งชี้การประเมิน 4 องค์ประกอบ คือ

(1) ความรู้พื้นฐาน

เป็นความรู้ทางด้านวิชาสามัญที่จะใช้ เป็นเครื่องมือในการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองจากสื่อและแหล่ง วิทยาการต่างๆ ต่อไป เช่น ทักษะภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ เทคโนโลยีสารสนเทศ ตลอดจนความรู้ที่เป็นฐานความรู้ของเรื่องอื่นๆ ได้แก่ ความรู้ทางด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ซึ่งความรู้พื้นฐาน เหล่านี้ต้องเป็นความรู้ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร และสอดคล้องกับสภาพวิถีชีวิตของบุคคลที่จะมาขอเทียบระดับ การศึกษา

(2) ความรู้และทักษะด้านงานอาชีพ

เป็นความรู้ความสามารถและทักษะ ด้านงานอาชีพ ความสามารถในการบริหารจัดการด้านงานอาชีพ มีการพัฒนากระบวนการการทำงานหรือเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีวิสัยทัศน์ในการวางแผน การเลือกใช้เทคโนโลยีและเทคโนโลยี

สารสนเทศมาใช้ดำเนินงานและพัฒนาการงานอาชีพไปสู่เป้าหมายได้อย่างสมเหตุผล รวมทั้งการมีคุณธรรม จริยธรรมในการงานอาชีพ

(3) ความรู้และทักษะด้านการพัฒนา

คุณภาพชีวิต

มีความเข้าใจและเห็นคุณค่าของชีวิตครอบครัว มีทักษะในการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุข มีทักษะในการเสริมสร้างสุขภาพทั้งทางกายและจิตใจ ตลอดจนยึดหลักกรรมตามศาสนาที่ตนนับถือเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต

(4) ความรู้และทักษะด้านการพัฒนาสังคม

เป็นการนำความรู้ความสามารถที่มีมาใช้ในการดำเนินชีวิตครอบครัวให้มีความมั่นคง เข้มแข็ง อบอุ่น ตลอดจนนำศักยภาพของตนเองมาช่วยส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมที่เป็นประโยชน์แก่ชุมชนและสังคม เพื่อนำไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมทั้งด้านอาชีพ ชีวิตความเป็นอยู่ รวมทั้งส่งเสริมให้สังคมและชุมชนมีความกระตือรือร้นในการศึกษาหาความรู้อย่างต่อเนื่อง

2) คุณสมบัติผู้ขอประเมินเทียบระดับการศึกษา

(1) มีสัญชาติไทยหรือเป็นบุคคลที่เข้า

เมืองโดยชอบด้วยกฎหมาย

(2) มีพื้นความรู้ในระดับการศึกษาที่ต่ำกว่าระดับที่ประสงค์จะขอเทียบระดับการศึกษาหนึ่งระดับ ยกเว้นการขอเทียบระดับก่อนประถมศึกษา และระดับประถมศึกษา

(3) มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่เป็นประจำในเขตบริการการเทียบระดับการศึกษาของสถานศึกษานั้น

(4) ไม่เป็นนักเรียนหรือนักศึกษาซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาในระบบหรือการศึกษานอกระบบที่มีการแบ่งระดับเช่นเดียวกับการศึกษาในระบบ

3) หลักฐานการขอประเมินเทียบระดับการศึกษา

ผู้ขอเทียบระดับการศึกษาต้องนำหลักฐานมายื่นต่อสถานศึกษาที่ทำหน้าที่เทียบระดับการศึกษาในเขตที่ตนเองมีภูมิลำเนา หรือถิ่นที่อยู่ประจำ ดังนี้

(1) สำเนาทะเบียนบ้าน หรือบัตรประจำตัวประชาชน เพื่อแสดงว่าเป็นบุคคลที่มีสัญชาติไทย

กรณีที่เป็นบุคคลที่เข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมาย ให้แสดงหลักฐานการเข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมาย เช่น หนังสือเดินทางหรือหนังสือรับรองการเป็นบุคคลต่างด้าวของกระทรวงมหาดไทย เป็นต้น

(2) หลักฐานที่แสดงพินความรู้ในระดับที่ต่ำกว่าระดับที่ประสงค์จะขอเทียบระดับการศึกษาหนึ่งระดับ ดังนี้

ระดับก่อนประถมศึกษาและระดับประถมศึกษา ไม่ต้องนำหลักฐานพินความรู้มาแสดง

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ให้นำหลักฐานพินความรู้ระดับประถมศึกษาหรือเทียบเท่ามาแสดง ได้แก่ ใบสุทธิ หรือประกาศนียบัตร หรือระเบียบแสดงผลการเรียน เป็นต้น

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้นำหลักฐานพินความรู้ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่ามาแสดง เช่น ใบสุทธิ ประกาศนียบัตร หรือระเบียบแสดงผลการเรียน เป็นต้น

ระดับอนุปริญญา ให้นำหลักฐานพิน
ความรู้ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่ามาแสดง เช่น ใบ
สุทธิ ประกาศนียบัตร หรือระเบียบแสดงผลการเรียน เป็นต้น

(3) หลักฐานที่แสดงว่ามีภูมิลำเนาหรือถิ่น
ที่อยู่ประจำ ได้แก่ สำเนาทะเบียนบ้าน หรือหนังสือรับรองจากหน่วย
งานที่ปฏิบัติงาน หรือหนังสือรับรองจากผู้นำท้องถิ่นที่ตนพักอาศัย

(4) หนังสือรับรองตนเองว่าไม่เป็นนักเรียน
หรือนักศึกษาในสถานศึกษาในระบบ หรือสถานศึกษานอกระบบที่
แบ่งระดับเป็นระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับ
มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือระดับอนุปริญญาตามแบบที่สถานศึกษา
กำหนด

(5) หลักฐานแสดงความรู้ทักษะประสบการณ์
จากการศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย การฝึกอบรม การ
ฝึกอาชีพ หรือการทำงานตามที่สถานศึกษากำหนด (ถ้ามี) เช่น
วุฒิบัตร ประกาศเกียรติคุณ แฟ้มสะสมงาน หลักฐานการประกอบการ
จริง เป็นต้น

4) หน่วยงานที่ทำหน้าที่ประเมินเทียบระดับ
การศึกษา

สถานศึกษาที่ทำหน้าที่ประเมินเทียบระดับ
การศึกษา คือ โรงเรียน วิทยาลัย สถาบัน ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน
ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน หน่วยงานการศึกษาที่จัดการ
ศึกษาที่รัฐมนตรีประกาศให้ทำหน้าที่เทียบระดับการศึกษา (ในเบื้องต้น)
รัฐมนตรีได้ประกาศให้สถานศึกษาทำหน้าที่เทียบระดับการ
ศึกษาเฉพาะศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดจำนวน 21 แห่ง (ดู
ภาคผนวก จ)

5) การจัดทำมาตรฐานการเรียนรู้ระดับการศึกษา

ให้หน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษาที่ทำหน้าที่เทียบระดับการศึกษาเป็นผู้กำหนดหรือพัฒนามาตรฐานการเรียนรู้ระดับการศึกษาที่สอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตร พร้อมทั้งจัดทำกรอบเครื่องมือการประเมินเทียบระดับการศึกษา และสถานศึกษาที่ทำหน้าที่เทียบระดับการศึกษาจัดทำมาตรฐานการเรียนรู้เพิ่มเติมในส่วนที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และหลักสูตรของสถานศึกษา

6) การจัดทำเครื่องมือประเมินเทียบระดับการศึกษา

สถานศึกษาที่ทำหน้าที่เทียบระดับการศึกษาเป็นผู้จัดทำเครื่องมือประเมินเทียบระดับการศึกษาตามมาตรฐานการเรียนรู้ระดับการศึกษา และกรอบเครื่องมือที่หน่วยงานต้นสังกัดกำหนด รวมทั้งจัดทำเครื่องมือประเมินที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ที่สถานศึกษาจัดทำเพิ่มเติม โดยจัดทำเครื่องมือประเมินที่หลากหลาย เช่น แฟ้มสะสมงาน การเสนอผลงาน การจัดทำโครงการ การสัมภาษณ์ การทดสอบ เป็นต้น

การประเมินเทียบระดับการศึกษา ควรใช้เครื่องมือประเมินหลายประเภทประกอบกัน เพื่อให้สามารถประเมินได้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ระดับการศึกษาที่กำหนด สามารถวัดความรู้ ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม ของผู้ขอประเมินได้อย่างแท้จริง ทั้งนี้ การประเมินอาจต้องใช้ระยะเวลาประเมินพอสมควร

7) ระยะเวลาการประเมินเทียบระดับการศึกษา

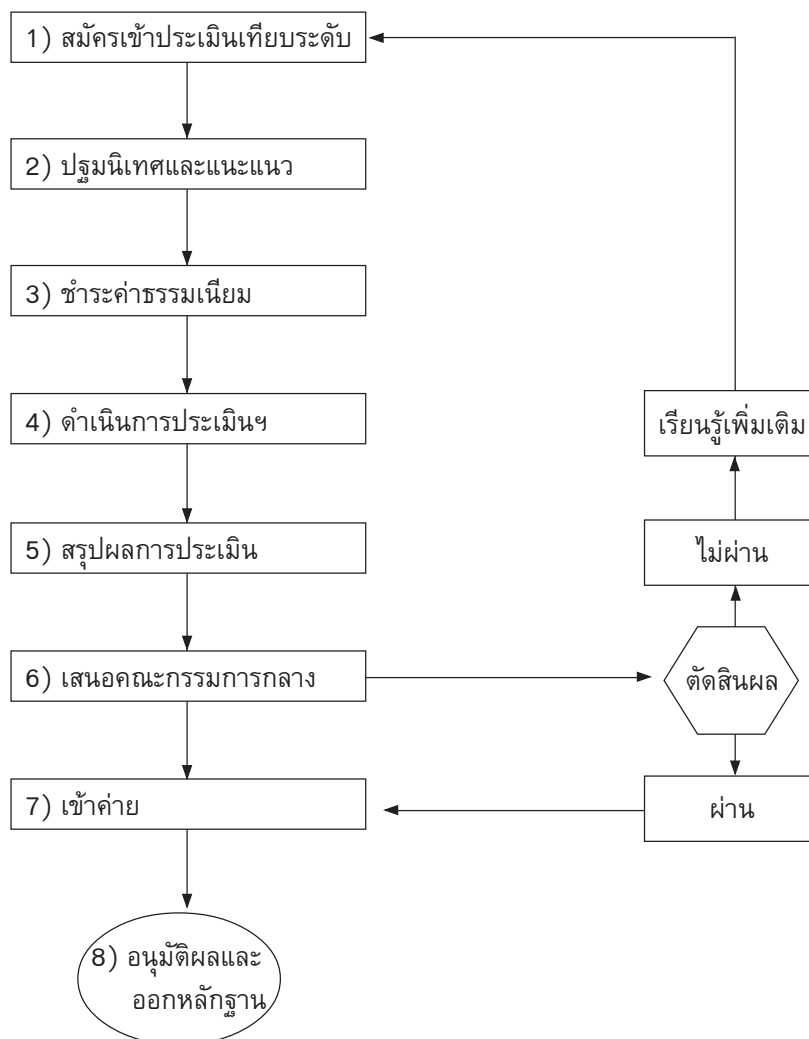
สถานศึกษาที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดให้ทำหน้าที่เทียบระดับการศึกษาจะต้องเปิดให้มีการประเมินเทียบ

ระดับการศึกษาอย่างน้อยปีการศึกษาละหนึ่งครั้ง ระยะเวลาการเปิดประเมินเทียบระดับการศึกษาควรกำหนดให้สอดคล้องกับการนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

การประเมินเทียบระดับการศึกษา มีขั้นตอนที่สำคัญ ๆ ดังนี้

- 1) การสมัครเข้าประเมินเทียบระดับการศึกษา
ผู้ที่มีการเรียนรู้มาอย่างต่อเนื่อง ทั้งการเรียนรู้ที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ แต่มีผลการเรียนรู้เกิดขึ้น และต้องการให้มีการรับรองความรู้ที่ได้มีการสั่งสมมาโดยตลอด สามารถสมัครเข้ารับการประเมินเทียบระดับการศึกษาได้ในสถานศึกษาที่รัฐมนตรีประกาศให้ทำหน้าที่เทียบระดับการศึกษา ตามระยะเวลาที่สถานศึกษากำหนด (รายชื่อสถานศึกษาที่ทำหน้าที่เทียบระดับการศึกษาดูภาคผนวก จ)

ภาพที่ 4 ขั้นตอนการประเมินเทียบระดับการศึกษา

2) การปฐมนิเทศและแนะแนว

เป็นขั้นตอนการสร้างความเข้าใจให้ผู้เข้าประเมินเทียบระดับการศึกษาเกี่ยวกับวิธีการ ขั้นตอนการประเมิน การรวบรวมและนำเสนอหลักฐานการประเมิน กำหนดวันเวลาที่จะต้องเข้าประเมิน และจัดส่งแฟ้มสะสมงาน ซึ่งการประเมินเทียบระดับการศึกษา ผู้เข้าประเมินจะต้องเข้าประเมินด้วยวิธีการหลายๆ วิธี ประกอบกัน เพื่อตรวจสอบและพิสูจน์ให้ได้ว่า ผู้เข้าประเมินมีความรู้ความสามารถสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้แต่ละระดับการศึกษา

3) การชำระค่าธรรมเนียม

เมื่อผู้สมัครได้รับข้อมูลและทำความเข้าใจในวิธีการ ขั้นตอนการประเมิน กิจกรรม และระยะเวลาในการประเมินที่ชัดเจนแล้ว จึงทบทวน ตรวจสอบตนเองให้แน่ชัดว่าตนเองมีความพร้อม มีเวลา ที่สำคัญคือมีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ที่สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวบ่งชี้ จึงตัดสินใจสมัครเข้ารับการประเมินและชำระค่าธรรมเนียมการประเมิน

4) การดำเนินการประเมินเทียบระดับการศึกษา

วิธีการประเมินเทียบระดับการศึกษา ใช้วิธีการประเมินหลากหลายวิธีประกอบกัน ตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ และเพื่อให้สามารถตรวจสอบและสืบค้นข้อมูลความรู้ ความสามารถของผู้เข้าประเมินได้อย่างแท้จริง โดยใช้การสัมภาษณ์ การปฏิบัติจริง การทดสอบ การตรวจสอบหลักฐานและพิจารณาวิธีการประเมินให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย ผู้เข้าประเมินที่อยู่ในวัยผู้ใหญ่มีภารกิจ การประกอบอาชีพ การประเมินที่หลากหลายวิธีดังกล่าวจึงต้องใช้เวลาการประเมินหลายวัน

การประเมินเทียบระดับการศึกษาใช้วิธีการประเมินแบบปรนัยและอัตนัยประกอบกัน ในการประเมินแบบปรนัยวิธีการตรวจให้คะแนนมีความชัดเจน การประเมินสามารถดำเนินการโดยเทคโนโลยีได้แต่การประเมินจากการปฏิบัติจริง การสัมภาษณ์ การตรวจสอบหลักฐาน มีความเป็นอัตนัย ในการประเมินจึงต้องดำเนินการในรูปคณะกรรมการ คณะกรรมการตามกฎหมายกระทรวง กำหนดว่าจะต้องเป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์ในสาขาวิชาของการศึกษาแต่ละระดับ รวมทั้งต้องมีการบันทึกผลการประเมินตามเกณฑ์การให้คะแนนที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ เพื่อให้การประเมินเป็นมาตรฐาน มีความยุติธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้และเป็นที่ยอมรับ

การจัดทำแฟ้มสะสมงาน

แฟ้มสะสมงานเป็นส่วนหนึ่งของวิธีการประเมินเทียบระดับการศึกษา เพราะเป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลความรู้ความสามารถของผู้เข้าประเมิน ดังนั้น ผู้เข้าประเมินทุกคนจะต้องจัดทำแฟ้มสะสมงาน เพื่อนำเสนอหลักฐานความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ของตนเองที่สอดคล้องกับมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ในระดับการศึกษาที่สมัครเข้าประเมิน

5) การสรุปและประกาศผลการประเมิน

คณะกรรมการประเมินเทียบระดับการศึกษาของสถานศึกษาจะต้องนำคะแนนผลการประเมินในแต่ละส่วนมาสรุปรวมเป็นผลการประเมินในแต่ละด้าน และตรวจสอบผลการประเมินในทุกด้านเพื่อจัดทำสรุปผลผู้ผ่านการประเมิน 4 ด้าน 3 ด้าน 2 ด้าน 1 ด้านและไม่ผ่านทุกด้าน

6) การเสนอผลต่อคณะกรรมการกลางเทียบระดับการศึกษานอกระบบและอัตรายศัย

ในระยะเริ่มแรกนี้ ให้นำผลการประเมินเสนอคณะกรรมการกลางเทียบระดับการศึกษานอกระบบและอัตรายศัยตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการที่ สป 712/2548 ลงวันที่ 15 ธันวาคม 2548 เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบผลการประเมินในภาพรวม

7) การเข้าค่าย

เมื่อคณะกรรมการกลางให้ความเห็นชอบกับผลการประเมินของแต่ละสถานศึกษาแล้ว สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียนจะแจ้งให้หัวหน้าสถานศึกษาประกาศผลการประเมินเทียบระดับการศึกษา เพื่อให้ผู้เข้าประเมินเข้าร่วมกิจกรรมค่ายต่อไป

8) การตัดสินผลการประเมินและการออกหลักฐาน

หัวหน้าสถานศึกษาอนุมัติผลการประเมินและออกหลักฐานเมื่อ

(1) ผลการประเมินแต่ละด้านจะต้องได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 จึงจะถือว่าผ่านการประเมินในด้านนั้น

(2) มีผลการประเมินผ่านครบทั้ง 4 ด้าน

(3) เข้าร่วมกิจกรรมค่าย

โดยให้ผลการประเมินเป็น ผ่าน หลักฐานการศึกษาที่ได้รับเมื่อผ่านการประเมิน ประกอบด้วย ประกาศนียบัตรและหลักฐานแสดงผลการประเมินเทียบระดับการศึกษา

อนึ่ง หากมีผู้ไม่ผ่านการประเมินเทียบระดับสถานศึกษาควรจัดให้มีกิจกรรมซ่อมเสริมให้แก่ผู้ที่ยังไม่ผ่านการประเมิน โดยการจัดหลักสูตรหรือกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อต่อเติมเสริมความรู้ความสามารถให้เข้มแข็งขึ้น ก่อนเข้ารับการประเมินครั้งต่อไป

2.2.6 ปัจจัยเสริม ปัญหาอุปสรรค

ปัจจัยเสริมต่อการจัดการประเมินเทียบระดับการศึกษา มีดังนี้

1) การมี พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่เปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต และการศึกษา มิได้จำกัดอยู่เฉพาะการศึกษาในระบบและนอกระบบที่มีรูปแบบแน่นอนตายตัว และการศึกษายังหมายรวมถึงการเรียนรู้ด้วยตนเอง ตามความสนใจ ความพร้อม ศักยภาพและโอกาส โดยสามารถเรียนรู้จากบุคคล ประสบการณ์ สังคมและสภาพแวดล้อม ตลอดจนแหล่งการเรียนรู้อื่นๆ ที่มีอยู่ อีกทั้งได้กำหนดกลไกของการเทียบระดับการศึกษาในมาตรา 16 วรรคสี่ ให้สามารถนำผลจากการศึกษาออก ระบบและอรรถาศัยมาเทียบระดับการศึกษาได้ โดยสามารถประเมิน เพื่อให้ได้รับรองวุฒิได้ทั้งระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลาย จึงเป็นผลให้ประชาชน/บุคคลที่ขาดและพลาดโอกาสศึกษาในอดีตสามารถนำผลการเรียนรู้ ความรู้ ประสบการณ์ทำงาน การประกอบอาชีพ การฝึกอบรมต่างๆ มาใช้ในการเทียบโอนผลดังกล่าวสู่การขอรับการศึกษาในแต่ละระดับได้ถือเป็นการให้คุณค่าของ ผลการได้เรียนรู้ดังกล่าวมาใช้ประโยชน์ อีกทั้งเป็นการสนับสนุนให้ คนได้แสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตอีกด้วย

2) การเปิดโอกาสให้กับผู้ที่พลาดโอกาสในระยะเวลาที่เหมาะสม กล่าวคือ ในสังคมมีผู้ที่ปฏิบัติงานจนได้รับความสำเร็จในสาขาอาชีพต่างๆ โดยเฉพาะในโรงงานอุตสาหกรรมและสถานประกอบการที่มีชื่อเสียง ซึ่งบุคคลดังกล่าวเป็นผู้มีผลสำเร็จในหน้าที่การงานอย่างดีอยู่แล้ว แต่ให้มีวุฒิที่จะนำมาอ้างอิงหรือนำไปใช้ในการศึกษาต่อหรือเพิ่มศักยภาพของตนเองได้ เมื่อทางกระทรวงศึกษาธิการโดยสำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียนมีรูปแบบกระบวนการประเมินเพื่อเข้าสู่ระดับการศึกษาตามที่ต้องการได้ จึงทำให้สนองความต้องการของผู้ที่ขาดและพลาดโอกาสจากการศึกษาทั้งในและนอกระบบได้

3) สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียนมีโครงสร้างองค์กรตั้งแต่ส่วนกลางถึงระดับชุมชนในท้องถิ่น และเคยดำเนินการเทียบความรู้และประสบการณ์อยู่เป็นพื้นฐานบ้างแล้ว เมื่อมีระเบียบและหลักเกณฑ์การดำเนินงานก็สามารถดำเนินการได้ทันที ประกอบกับสถานศึกษามีเครือข่ายทั้งบุคคลและอาคารสถานที่ จึงสามารถดำเนินการได้ทันที ถึงแม้ว่าในช่วงแรกจะมีผู้ขอรับการประเมินไม่มากนัก แต่เมื่อมีการประชาสัมพันธ์และมีตัวอย่างของผู้สำเร็จจะเป็นแรงจูงใจให้ประชาชนเข้ารับประเมินเป็นจำนวนมากในโอกาสต่อไป

ปัญหาและอุปสรรคมีดังต่อไปนี้

ปัญหาและอุปสรรคในระยะเริ่มต้นคงเป็นเรื่องการสร้างความสำเร็จแก่ผู้ปฏิบัติ โดยเฉพาะอุดมการณ์ของการประเมินเทียบระดับควรเป็นการประเมินในภาพรวม/องค์รวมมากกว่าจะแยกเป็นวิชาหรือกลุ่มวิชา การประเมินที่เน้นรายละเอียดและลงลึกในภาคทฤษฎีและปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปตามเครื่องมือและเกณฑ์

จะเป็นอุปสรรคทั้งผู้ขอรับการประเมินเทียบระดับและผู้ประเมินที่เป็นคณะกรรมการ ทั้งนี้ ก็ต้องทำอย่างมีคุณภาพและโปร่งใสทุกขั้นตอนด้วย ส่วนอุปสรรคและปัญหาในการบริหารจัดการที่พบ ได้แก่ งบประมาณการจัดและค่าตอบแทนผู้ประเมินไม่เพียงพอ ความสะดวกในการขอรับการประเมินของผู้ประเมินยังไม่คล่องตัวทั้งเวลาและสถานที่ เครื่องมือและเกณฑ์ไม่ยืดหยุ่นและไม่สอดคล้องกับวัฒนธรรมของผู้ขอรับการประเมินเทียบระดับ เป็นต้น

2.2.7 ผลการดำเนินงาน

สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียนได้ดำเนินการประเมินการเทียบระดับการศึกษามาแล้ว 1 รุ่น/ครั้ง ในปีการศึกษา 2548 ในจำนวนสถานศึกษาที่สามารถเปิดเทียบระดับจำนวน 21 แห่งทั่วประเทศ มีผู้เข้ารับการประเมินจำนวน 1,740 คน แยกเป็นระดับประถมศึกษาจำนวน 503 คน มีผู้ผ่านการประเมินจำนวน 182 คน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 523 คน มีผู้ผ่านการประเมิน 128 คน และระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวน 714 คน มีผู้ผ่านการประเมินจำนวน 240 คน ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ร้อยละของผู้ผ่านการประเมินเทียบระดับรุ่น 1

ระดับการศึกษา	จำนวนผู้เข้ารับการประเมินเทียบระดับ	จำนวนผู้ผ่านการประเมิน (คน)	ร้อยละผู้ผ่าน (%)
ระดับประถมศึกษา	503	182	36.18
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	523	128	24.47
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	714	240	33.61
รวม	1,740	550	28.86

สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียนได้ทำการประเมินผลการเทียบระดับการศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการประเมินเทียบระดับ กระบวนการบริหารองค์การ วิธีการ และเครื่องมือที่ใช้ประเมินเทียบระดับการศึกษา โดยสอบถามความคิดเห็นของผู้สมัครเข้ารับการประเมินและผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานเทียบระดับ กรรมการการประเมิน ผลการศึกษาพบว่า

1) สถานภาพผู้ประเมินส่วนมากมีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี ร้อยละ 32.6 รองลงมามีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี ร้อยละ 30.2 และระหว่าง 51-60 ปี ร้อยละ 14.1 ตามลำดับ

2) การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานการเทียบระดับ ส่วนใหญ่ใช้วิธีการจัดประชุมชี้แจง และตกลงภารกิจ การดำเนินงานในขั้นตอนต่าง ๆ ร่วมกัน

3) การประชาสัมพันธ์ มีทั้งส่วนกลางดำเนินการแพร่ภาพทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 11 หนังสือพิมพ์ และแผ่นพับ ส่วนผู้เข้ารับการประเมินส่วนใหญ่ทราบเรื่องการเทียบระดับการศึกษาจากครู กศน. มากที่สุด รองลงมาทราบจากสื่อเอกสาร

4) การปฐมนิเทศและการแนะนำ สถานศึกษาทุกแห่งที่เป็นหน่วยประเมินได้ดำเนินการแนะนำผู้สนใจก่อนแล้วลงทะเบียน และชำระเงินเป็นลำดับต่อไป การจัดแนะนำจัดที่สถานศึกษาทั้งที่เป็นศูนย์ประเมินเทียบระดับ และสถานศึกษาที่อยู่ในกลุ่มศูนย์จังหวัด

5) สถานศึกษาที่เป็นหน่วยงานประเมินเทียบระดับทุกแห่งได้แต่งตั้งกรรมการตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดและมีบางแห่งที่มีผู้เข้าประเมินจำนวนมาก มีการแต่งตั้งคณะทำงานเป็น

กรรมการประเมินคณะย่อยๆ โดยแต่งตั้งจากบุคลากรการศึกษานอกโรงเรียน และบุคลากรจากเครือข่าย

6) วิธีการประเมิน ระยะเวลาที่ประเมินเทียบระดับ มีการประเมินความรู้โดยใช้แบบทดสอบปรนัยและอัตนัย โดยประเมินพร้อมกันทั่วประเทศในวันที่ 12 พฤศจิกายน 2548 และประเมินภาคปฏิบัติและสัมภาษณ์ระหว่างวันที่ 12-30 พฤศจิกายน 2548 แต่ละแห่งใช้เวลาประเมิน 6 ชั่วโมง ถึง 2 วัน ต่อผู้ประเมินหนึ่งคน

7) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินเทียบระดับ จากหน่วยประเมิน/สถานศึกษาที่ทำหน้าที่เทียบระดับ 16 แห่ง เจ้าหน้าที่ของสถานศึกษาในกลุ่มศูนย์ 9 แห่ง กรรมการประเมิน 399 คน และผู้เข้าประเมิน 896 คน พบว่า

เจ้าหน้าที่รับผิดชอบงานเทียบระดับ ส่วนมากเห็นด้วยกับการใช้วิธีการประเมินจากหลายวิธี (ร้อยละ 65.2) รองลงมาร้อยละ 26.1 เห็นว่าควรใช้วิธีการสอบกับนำเสนอแฟ้มสะสมงานที่ให้มีความภาคปฏิบัติ และเห็นว่าสอบปฏิบัติอย่างเดียวมีร้อยละ 8.7

สำหรับกรรมการประเมินส่วนใหญ่ไม่แสดงความเห็นว่าเห็นด้วย หรือควรปรับปรุงในวิธีการประเมินโดยการทดสอบแบบอัตนัย ร้อยละ 54.9 และร้อยละ 31.2 เห็นว่าควรปรับปรุงส่วนวิธีการประเมินโดยแฟ้มสะสมงานกรรมการประเมินเห็นด้วยร้อยละ 51.7 เห็นว่าควรปรับปรุงและไม่แสดงความเห็น 48.2 วิธีการประเมินโดยการสัมภาษณ์ มีความเห็นด้วยร้อยละ 61.8 ควรปรับปรุงและไม่แสดงความเห็นร้อยละ 38.2 ส่วนการประเมินโดยทดสอบภาคปฏิบัติ กรรมการประเมินไม่แสดงความเห็นว่าเห็นด้วย

หรือควรปรับปรุงร้อยละ 45.1 เห็นด้วยร้อยละ 41.6 และเห็นว่าควรปรับปรุงอย่างเดียว ร้อยละ 13.2

ในส่วนของผู้เข้าประเมินเทียบระดับ เห็นว่าควรใช้ข้อสอบปรนัยอย่างเดียว จำนวน 419 คน คิดเป็นร้อยละ 55.2 ใช้วิธีการประเมินหลายวิธีจำนวน 337 คน คิดเป็นร้อยละ 44.5 เมื่อพิจารณาแยกระดับพบว่าระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น ส่วนมากเห็นด้วยกับการใช้ข้อสอบปรนัย ร้อยละ 67.9 และ 60.8 ตามลำดับ ในขณะที่ผู้เข้าประเมินในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายส่วนมากเห็นด้วยกับการให้มีการประเมินในหลายวิธี (ร้อยละ 55.5)

นอกจากนี้ ผู้เข้ารับการประเมินส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่าการประเมินเทียบระดับสามารถตอบสนองของผู้ที่ไม่มีโอกาสทางการศึกษาได้ ร้อยละ 92.3 ตอบว่ามากและมากที่สุด และเห็นว่า การประเมินเทียบระดับทำให้ประชาชนได้พัฒนาตนเองและได้รับโอกาสในการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น สามารถนำวุฒิไปประกอบอาชีพและเป็นเกียรติประวัติแก่ตนเองด้วย

8) ผู้รับผิดชอบงานเทียบระดับในสถานศึกษา เห็นว่าเงื่อนไขสู่ความสำเร็จจำเป็นต้องมีระบบแนะแนวที่ดี มีพี่เลี้ยง หรือที่ปรึกษาที่ดีและเพียงพอแก่ผู้เข้าประเมิน โดยเฉพาะการจัดทำแฟ้มสะสมงาน ควรจัดให้มีวิทยากรให้ความรู้พื้นฐาน เพิ่มระยะเวลาให้ผู้ประเมิน รวมทั้งควรใช้วิธีการประเมินในแต่ละด้านไม่เกินสองวิธี

9) ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม พบว่ามีความยุ่งยากในการใช้เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินที่หลากหลาย การประเมินภาคปฏิบัติมีกฎเกณฑ์และการให้คะแนนที่ละเอียดมาก การประเมินต้องเขียนตอบมากเกินไป ในขณะที่ผู้รับการประเมินขาดทักษะการเขียนตอบ แบบบันทึกการประเมินต้องลงบันทึกข้อมูล

การจัดทำแฟ้มสะสมงานไม่ชัดเจน ข้อมูลในแฟ้มสะสมงานไม่สอดคล้องกับเกณฑ์การประเมิน การสัมภาษณ์ต้องใช้เวลามาก เพื่อต้องการให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนที่สามารถกำหนดเป็นคะแนนได้ นอกจากนี้ ยังพบว่าค่าใช้จ่ายที่เก็บจากผู้ประเมินไม่เพียงพอกับการดำเนินงานการประเมินเทียบระดับ

อนึ่ง ในปี 2549 (ภาคเรียนที่ 1) สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียนได้ดำเนินการเทียบระดับครั้งที่ 2 (2549/1) มีผู้สนใจเข้ารับการเทียบระดับจำนวน 2,642 คน แยกเป็นระดับประถมศึกษา 579 คน มัธยมศึกษาตอนต้น 795 คน และมัธยมศึกษาตอนปลาย 1,268 คน ปรากฏว่ามีผู้ผ่านการเทียบระดับจำนวน 1,690 คน คิดเป็นร้อยละ 63.96

สรุป ผลการดำเนินงานเทียบระดับการศึกษาตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในส่วนของสำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียนสามารถทำได้ตามที่กำหนด การดำเนินงานกระทรวงศึกษาธิการมอบเป็นการเฉพาะให้สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียนดำเนินการ การประเมินเทียบระดับจึงเป็นการประเมินเพื่อเข้าสู่หลักสูตร หลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ผู้รับการประเมินสามารถประเมินเข้าสู่ระดับ ทั้งระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย เมื่อผ่านแล้วจะได้รับประกาศนียบัตรของกระทรวงศึกษาธิการว่าผ่านการประเมินเทียบระดับตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ซึ่งประกาศนียบัตรจะมีศักดิ์และสิทธิเหมือนกับผู้จบการศึกษาในแต่ละระดับตามปกติ

3. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

3.1 หลักการและแนวคิด

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 15 กำหนดให้การจัดการศึกษามี 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย และให้มีการเทียบโอนผลการเรียนที่ผู้เรียนสะสมไว้ในระหว่างรูปแบบเดียวกันหรือต่างรูปแบบได้ ไม่ว่าจะเป็นผลการเรียนจากสถานศึกษาเดียวกันหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งจากการเรียนรู้นอกระบบ ตามอัธยาศัย การฝึกอบรบวิชาชีพหรือจากประสบการณ์การทำงาน และมาตรา 20 การจัดการอาชีวศึกษา การฝึกอบรบวิชาชีพให้จัดในสถานศึกษาของรัฐ สถานศึกษาของเอกชน สถานประกอบการ หรือโดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ดังนั้นวิธีการเรียนรู้อาจจัดได้หลากหลายวิธี โดยหน่วยงานที่หลากหลาย การเทียบโอนผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) จึงเป็นการยอมรับคุณค่าผลการเรียนรู้และประสบการณ์ของนักเรียน นักศึกษา ที่สะสมไว้จากการศึกษาในรูปแบบใดก็ได้จากสถานศึกษาเดียวกันหรือต่างสถานศึกษาก็ได้ ให้เป็นส่วนหนึ่งของผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษา และเป็นการส่งเสริมให้เกิดการศึกษาตลอดชีวิต

สำหรับการเทียบโอนผลการเรียนรายวิชา/กลุ่มวิชาในหลักสูตรเดียวกันหรือต่างหลักสูตรซึ่งเป็นการศึกษาในระบบและนอกระบบ สถานศึกษาสามารถดำเนินการได้ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 พ.ศ. 2547

3.2 กฎหมาย ระเบียบ

กฎหมาย ระเบียบเกี่ยวกับการเทียบโอนผลการเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประเภทอาชีวศึกษา ได้แก่

1) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

มาตรา 15 การจัดการศึกษามี 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย และให้มีการเทียบโอนผลการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสะสมไว้ในระหว่างรูปแบบเดียวกัน หรือต่างรูปแบบได้

มาตรา 20 การจัดการอาชีวศึกษา การฝึกอบรมวิชาชีพให้จัดในสถานศึกษาของรัฐ สถานศึกษาของเอกชน สถานประกอบการหรือโดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษา และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

2) กฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งระดับ ประเภทของการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546

ข้อ 2 การศึกษาระดับมัธยมตอนปลายแบ่งเป็นสองประเภท คือ

(1) ประเภทสามัญ เป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนตามความถนัด ความสนใจ ศักยภาพ และความสามารถพิเศษเฉพาะด้าน เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

(2) ประเภทอาชีวศึกษา เป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพให้เป็นการกำลังแรงงานที่มีฝีมือหรือศึกษาต่อในระดับอาชีพขั้นสูงต่อไป

3) กฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งระดับและเทียบระดับ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2546

ข้อ 1 การศึกษาขั้นพื้นฐานแบ่งเป็นสามระดับ คือ

(1) การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา

(2) การศึกษาระดับประถมศึกษา

(3) การศึกษาระดับมัธยมศึกษา แบ่งออกเป็นสองระดับ คือ การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และการ

ศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยแบ่งออกเป็นประเภทสามัญ และประเภทอาชีวศึกษา

ข้อ 2 การศึกษานอกระบบที่จัดเป็นหลักสูตรเฉพาะ หรือหลักสูตรฝึกอบรมตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย และการ ศึกษาตามอัธยาศัย ผู้เรียนอาจนำผลการเรียน ความรู้ และ ประสบการณ์มาเทียบระดับการศึกษากับการศึกษาในระบบหรือการ ศึกษานอกระบบ ตามข้อ 1 ได้

4) ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมิน ผลการเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 พ.ศ. 2547

ระเบียบว่าด้วยหลักการในการประเมินผลการเรียน (หมวด 1) วิธีการประเมินผลการเรียน (หมวด 2) การตัดสินผล การเรียน (หมวด 3) การเทียบโอนผลการเรียน (หมวด 4) หน้าที่ ของสถานศึกษา (หมวด 5) ไบร่รับรองผลการเรียน (หมวด 6) และ บทเฉพาะกาล (หมวด 7)

3.3 ประกาศ หลักเกณฑ์

การเทียบโอนผลการเรียนสำหรับนักเรียนในสถาบัน การอาชีวศึกษา และสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ

การอาชีวศึกษา ดำเนินการได้ 2 ลักษณะ คือ การเทียบโอนความรู้ และประสบการณ์จากการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย และ 2) การเทียบโอนผลการเรียน (รายวิชา/กลุ่มวิชา) จากการศึกษาในระบบและนอกระบบ หลักเกณฑ์การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ และหลักเกณฑ์การเทียบโอนผลการเรียน (รายวิชา/กลุ่มวิชา) กำหนดดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2547:113)

3.3.1 หลักเกณฑ์การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์

1) คุณสมบัติของผู้ขอรับการประเมินเทียบโอนความรู้และประสบการณ์

ก. เป็นนักเรียนในสถานศึกษาที่เปิดสอนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

ข. มีพื้นความรู้และประสบการณ์ในรายวิชา หรือกลุ่มวิชาที่ขอประเมินโดยมีหลักฐานที่แสดงถึงความรู้และประสบการณ์

2) เงื่อนไขการขอรับการประเมินเทียบโอนความรู้และประสบการณ์เข้าสู่หน่วยกิต

ให้ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ดังนี้

(1) นักเรียนลงทะเบียนเพื่อประเมินเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ได้ไม่เกิน 2 ใน 3 ของจำนวนหน่วยกิตตามโครงสร้างของหลักสูตร

(2) นักเรียนที่มีประสบการณ์ในงานอาชีพ หรือฝึกงานในสถานฝึกอาชีพหรือทำงานในงานอาชีพนั้นอยู่แล้ว หรือ

มีความรู้ในรายวิชาตามหลักสูตรดังกล่าวก่อนเข้าเรียนหรือเข้าเรียนแล้วแต่ขอไปเรียนหรือฝึกปฏิบัติในสถานฝึกอาชีพ จะขอประเมินเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ เพื่อยกเว้นการเรียนรายวิชานั้นได้ นักเรียนที่ประเมินแล้วไม่ผ่านเกณฑ์ จะขอประเมินเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ในภาคเรียนนั้นอีกไม่ได้ แต่สามารถลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนนั้นได้ หรือสามารถขอรับคำแนะนำจากคณะกรรมการเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการขอรับการประเมินในภาคเรียนต่อไป

3) วิธีการประเมินเพื่อเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ ดำเนินการดังนี้

(1) การประเมินเบื้องต้น

ก. พิจารณาหลักฐานที่ทางราชการและ/หรือสถานประกอบการออกให้ เช่น ใบสำคัญ วุฒิบัตร เกียรติบัตร หนังสือรับรองของสถานประกอบการ รางวัล ฯลฯ

หลักฐานที่นำมาแสดง พิจารณาเงื่อนไข ดังนี้

- หลักฐานต้องมีอายุไม่เกิน 5 ปี นับถึงวันขอประเมิน หรือให้อยู่ในดุลยพินิจของสถานศึกษา ถ้าเป็นหลักฐานที่ภาคเอกชนออกให้ต้องเป็นภาคเอกชนที่ประกอบการถูกต้องตามกฎหมาย

- รายวิชา/กลุ่มวิชาที่เสนอขอให้ประเมินจะต้องมีจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงาน และ/หรือฝึกอบรมไม่น้อยกว่าจำนวนชั่วโมงของรายวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรและมีสมรรถนะหรือเนื้อหาสาระที่สอดคล้องกับรายวิชา/กลุ่มวิชาไม่น้อยกว่าร้อยละ 60

ข. พิจารณาข้อมูลการสัมภาษณ์เบื้องต้น

(2) การประเมินความรู้และประสบการณ์
ใช้วิธีการและเครื่องมือประเมินที่หลากหลายตามระเบียบกระทรวง
ศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรที่ขอ
ประเมินโดยคณะกรรมการประเมินเป็นผู้ดำเนินการ

(3) การตัดสินผลการประเมินและการให้
ค่าระดับผลการประเมิน

ก. ให้ตัดสินผลการประเมินเป็นรายวิชา
ตามรายวิชาในหลักสูตร

ข. ต้องได้คะแนนจากการประเมินเพื่อ
เทียบโอนความรู้และประสบการณ์เข้าสู่หน่วยกิตไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50
แต่ละรายวิชาที่ขอประเมิน ถ้ามีทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ให้
ทำการประเมินทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ บางส่วนอาจประเมิน
เช่นเดียวกับการประเมินผลการเรียนในสถานศึกษาปกติ และเวลาที่
ใช้ในการประเมินต้องไม่น้อยกว่าเวลาเรียนต่อสัปดาห์ที่กำหนดไว้ใน
หลักสูตรหรืออยู่ในดุลพินิจของสถานศึกษา

ค. ให้ใช้ค่าตัวเลขแสดงค่าระดับผล
การประเมินตามค่าระดับผลการเรียนตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ
ว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรที่ขอประเมินเทียบโอน
ความรู้และประสบการณ์

(4) วิธีการประเมินตามข้อ (1) และ (2)
สถานศึกษาอาจจัดให้มีการประเมินเป็นกลุ่มหรือเป็นรายบุคคลก็ได้
ทั้งนี้ ให้อยู่ในดุลยพินิจและความพร้อมของสถานศึกษา

กรอบการประเมินเทียบโอนความรู้
และประสบการณ์ แสดงดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 กรอบการประเมินเทียบโอนความรู้และประสบการณ์

การประเมินเบื้องต้น	การประเมินความรู้และประสบการณ์	
	มาตรฐานรายวิชา	ค่าน้ำหนักคะแนน/ คะแนนที่ได้
รายวิชา	1..... /
.....	2..... /
1. สัมภาษณ์	3..... /
- ความรู้/ทักษะ	4..... /
- ประสบการณ์	5..... /
- ผลงาน	ฯลฯ	ฯลฯ
2. พิจารณาหลักฐาน		
- เกียรติบัตร		
- รางวัล		ระดับคะแนน.....
ฯลฯ		

4) ผู้ประเมิน

ให้สถานศึกษาที่ทำหน้าที่ประเมิน แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการประเมินดังนี้

(1) คณะกรรมการประเมินเบื้องต้น ประกอบด้วย ผู้รับผิดชอบไม่น้อยกว่า 3 คน โดยมีผู้ช่วยผู้อำนวยการ ฝ่ายวิชาการ หัวหน้างานหลักสูตรและการสอน หัวหน้างานวัดผลและประเมินผล การศึกษาร่วมเป็นคณะกรรมการ ทำหน้าที่ประเมินจากหลักฐานข้อมูลจากผู้รับการประเมินนำมาแสดงไว้และสัมภาษณ์

(2) คณะกรรมการประเมินความรู้และประสบการณ์ ประกอบด้วย ผู้รับผิดชอบไม่น้อยกว่า 3 คน โดยมีหัวหน้าแผนกวิชาหรือหัวหน้าคณะวิชาผู้สอนหรือครูฝึกในรายวิชานั้น และผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาชีพร่วมเป็นคณะกรรมการ ทำหน้าที่ประเมินว่าผู้ขอรับการประเมินมีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ความชำนาญ เจตคติ รวมทั้งกิจนิสัยตามสมรรถนะ (Competencies) ในรายวิชาที่ขอประเมินผ่านเกณฑ์หรือไม่ การประเมินต้องดำเนินการให้มีมาตรฐานชัดเจน สมเหตุสมผล ยุติธรรม โปร่งใส และตรวจสอบได้

3.3.2 หลักเกณฑ์การเทียบโอนผลการเรียน (รายวิชา/กลุ่มวิชา)

(1) คุณสมบัติของผู้ขอเทียบโอนผลการเรียน เป็นนักเรียนในสถานศึกษาที่เปิดสอนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

(2) เกณฑ์การเทียบโอนผลการเรียน
ก. ในภาคเรียนแรกที่ขึ้นทะเบียนเป็นนักเรียน ให้นักเรียนยื่นคำร้องพร้อมหลักฐานการศึกษาหรือใบแสดงผลการเรียนที่ประสงค์จะขอเทียบโอนตามระยะเวลาที่สถานศึกษากำหนด

สำหรับในภาคเรียนอื่นสถานศึกษาสามารถอนุญาตให้นักเรียนไปเรียนรายวิชาจากสถานศึกษาแห่งอื่นและรับโอนผลการเรียนได้ ในกรณีที่สถานศึกษาไม่สามารถเปิดสอนรายวิชาใดได้

ข. ให้หัวหน้าสถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียนจำนวนไม่น้อยกว่า 3 คน โดยคณะ

กรรมการประกอบด้วย ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้างานหลักสูตรและการสอน หัวหน้างานวัดผลและประเมินผลการศึกษา และผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ

ค. ผู้ขอเทียบโอนผลการเรียนจะสำเร็จการศึกษาได้ต้องลงทะเบียนเรียนและมีเวลาเรียนในสถานศึกษาแห่งนั้น ไม่น้อยกว่า 1 ภาคเรียนตามหลักสูตรที่ขอเทียบโอน

ง. อายุของผลการเรียนที่จะนำมาขอเทียบโอนผลการเรียนนั้น ให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียน ทั้งนี้ ให้พิจารณาจากพื้นฐานธรรมชาติวิชา ความทันสมัยทันต่อเหตุการณ์ และสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงในโลกปัจจุบัน

จ. การเทียบโอนผลการเรียน ให้คณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียนดำเนินการพิจารณาจากหลักฐานการศึกษาที่นำมาแสดงเพื่อขอเทียบโอนผลการเรียนตามวิธีการเทียบโอนผลการเรียน

ฉ. ผลการเรียนที่ได้จากการเทียบโอน ให้คงผลการเรียนตามหลักฐานเดิมที่ปรากฏหรือให้ผลการเรียนใหม่ที่ได้จากการประเมิน แต่ต้องไม่สูงกว่าผลการเรียนเดิม

ช. ให้สถานศึกษาเป็นผู้อนุมัติผลการเทียบโอน

(3) วิธีการเทียบโอนผลการเรียน

ก. การเทียบโอนผลการเรียนจากหลักสูตรเดียวกัน

- ให้สถานศึกษารับโอนผลการเรียนทุกรายวิชา

- รายวิชาที่ได้ระดับผลการเรียน 1 สถานศึกษาจะรับโอนหรือทำการประเมินใหม่ก่อนรับโอนก็ได้

- ในกรณีย้ายสถานศึกษา หากมีผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำ (ไม่ผ่าน) ในรายวิชาใด และมีสิทธิได้รับการประเมินใหม่ตามที่กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียน ให้สถานศึกษาเดิมดำเนินการประเมินใหม่ก่อน หากมีเหตุสุดวิสัย ให้สถานศึกษาที่รับเข้าเรียนดำเนินการประเมินใหม่ได้ โดยสถานศึกษาใช้ดุลยพินิจเป็นรายๆ ไป

ข. การเทียบโอนผลการเรียนจากหลักสูตรอื่นที่มีลักษณะเดียวกันของหน่วยงานสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ สถานศึกษาเอกชน หรือหน่วยงานของราชการ

- เป็นรายวิชาหรือกลุ่มวิชาที่มีจุดประสงค์และเนื้อหาใกล้เคียงกัน ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60 และมีจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่าหน่วยกิตของรายวิชาที่ระบุในหลักสูตร

- รายวิชาที่ได้ระดับผลการเรียนตั้งแต่ 2 ขึ้นไป สถานศึกษาจะรับโอนผลการเรียน หรือจะทำการประเมินใหม่แล้วจึงรับโอนรายวิชานั้นก็ได้

ค. การเทียบโอนผลการเรียนจากหลักสูตรปวช. ของสถาบันการศึกษา หรือหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายอื่นในระดับเดียวกัน สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ สถานศึกษาเอกชน หรือหน่วยงานราชการ

- เป็นรายวิชาหรือกลุ่มวิชาที่มีจุดประสงค์และเนื้อหาใกล้เคียงกันไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60 และมีจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่าหน่วยกิตของรายวิชาในหลักสูตร

- รายวิชาที่ได้ระดับผลการเรียนต่ำกว่า 2 ในสถานศึกษาที่รับโอนผลการเรียนทำการประเมินใหม่ ถ้าเห็นว่ามีผลตามเกณฑ์มาตรฐานแล้วจึงรับโอนรายวิชานั้น

- รายวิชาที่ได้ผลการเรียนตั้งแต่ 2 ปีขึ้นไป สถานศึกษาจะรับโอนผลการเรียนหรือจะทำการประเมินใหม่แล้วจึงรับโอนรายวิชานั้นก็ได้

รายวิชาที่มีการประเมินใหม่ตาม ก. ข. ค. ระดับผลการเรียนให้เป็นไปตามผลการประเมินใหม่ แต่ต้องไม่สูงกว่าเดิม

ง. การเทียบโอนผลการเรียนของผู้ที่สถานศึกษาให้พ้นสภาพตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

- ให้รับโอนเฉพาะรายวิชาที่ยังปรากฏในหลักสูตร หรือรายวิชา/กลุ่มวิชาที่มีเนื้อหาใกล้เคียงกันไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60 และมีจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่าหน่วยกิตของรายวิชาในหลักสูตร

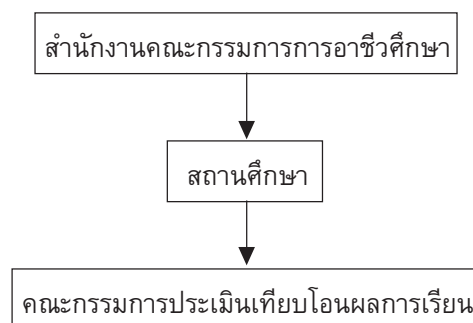
- ให้รับโอนเฉพาะรายวิชาที่ได้ระดับผลการเรียนตั้งแต่ 2 ขึ้นไป

3.4 โครงสร้างการบริหารจัดการ

การเทียบโอนผลการเรียนของนักศึกษาในสถาบันการอาชีวศึกษาและสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาดำเนินการตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 พ.ศ. 2547 โดยสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเป็นผู้จัดทำแนวปฏิบัติในการเทียบโอนผลการเรียนแล้วสถาน

ศึกษาเป็นผู้ดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน โครงสร้างการบริหารจัดการ แสดงดังภาพที่ 5

ภาพที่ 5 โครงสร้างการบริหารจัดการเทียบโอนผลการเรียน

3.5 รูปแบบและวิธีดำเนินงาน

รูปแบบการเทียบโอนผลการเรียน ดำเนินการได้ 2 รูปแบบ

1) การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์จากการศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัยเข้าสู่หน่วยกิตตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

2) การเทียบโอนผลการเรียนรายวิชา/กลุ่มวิชาจากการศึกษาในระบบและนอกระบบ

วิธีดำเนินงาน

สถานศึกษาซึ่งรับนักเรียนเข้าศึกษามีแนวทางการจัดการประเมินเทียบโอนผลการเรียนดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 2547, 116-119)

ขั้นตอนปฏิบัติการประเมินเทียบโอนผลการเรียน ของสถานศึกษา

- 1) จัดทำประกาศและประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนทราบ
- 2) จัดเตรียมแบบคำร้องขอประเมินตามเกณฑ์ที่กำหนด
- 3) รับแบบคำร้องของผู้ขอรับการประเมินเพื่อเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ หรือเทียบโอนผลการเรียน
- 4) ดำเนินการประเมินเบื้องต้นและประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิเข้ารับการประเมิน
- 5) แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการประเมินเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ และคณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียน
- 6) ประชุมวางแผนการประเมินเพื่อเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ และเทียบโอนผลการเรียน
- 7) จัดดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนสำหรับนักเรียนที่ยื่นคำร้องขอเทียบโอนผลการเรียน สำหรับผู้ขอรับการประเมินความรู้และประสบการณ์ดำเนินการต่อในข้อ 8) - 13)
- 8) ประกาศหรือแจ้งวัน เวลา และสถานที่ที่จัดให้มีการประเมินเพื่อเทียบโอนความรู้และประสบการณ์
- 9) รับลงทะเบียนการขอประเมินเพื่อเทียบโอนความรู้และประสบการณ์
- 10) จัดเตรียมเครื่องมืออุปกรณ์ที่ต้องใช้ในการประเมินรายวิชา/กลุ่มวิชา

11) ดำเนินการประเมินตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนดไว้

12) จัดทำเอกสารผลการประเมินเสนอหัวหน้าสถานศึกษาเพื่อขออนุมัติ

13) ประกาศผลการประเมินเทียบโอนความรู้ ประสบการณ์ และเทียบโอนผลการเรียนเพื่อนำผลการประเมินไปเทียบโอน ยกเว้นการเรียนรายวิชา

ขั้นตอนการขอประเมินเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ของนักเรียน

1) ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินเทียบโอนความรู้และประสบการณ์เข้าสู่หน่วยกิตจากสถานศึกษา

2) ยื่นคำร้องขอประเมินความรู้และประสบการณ์พร้อมหลักฐาน ได้แก่

(1) บัตรประจำตัวนักเรียน

(2) หลักฐานที่แสดงความรู้และ

ประสบการณ์ เช่น

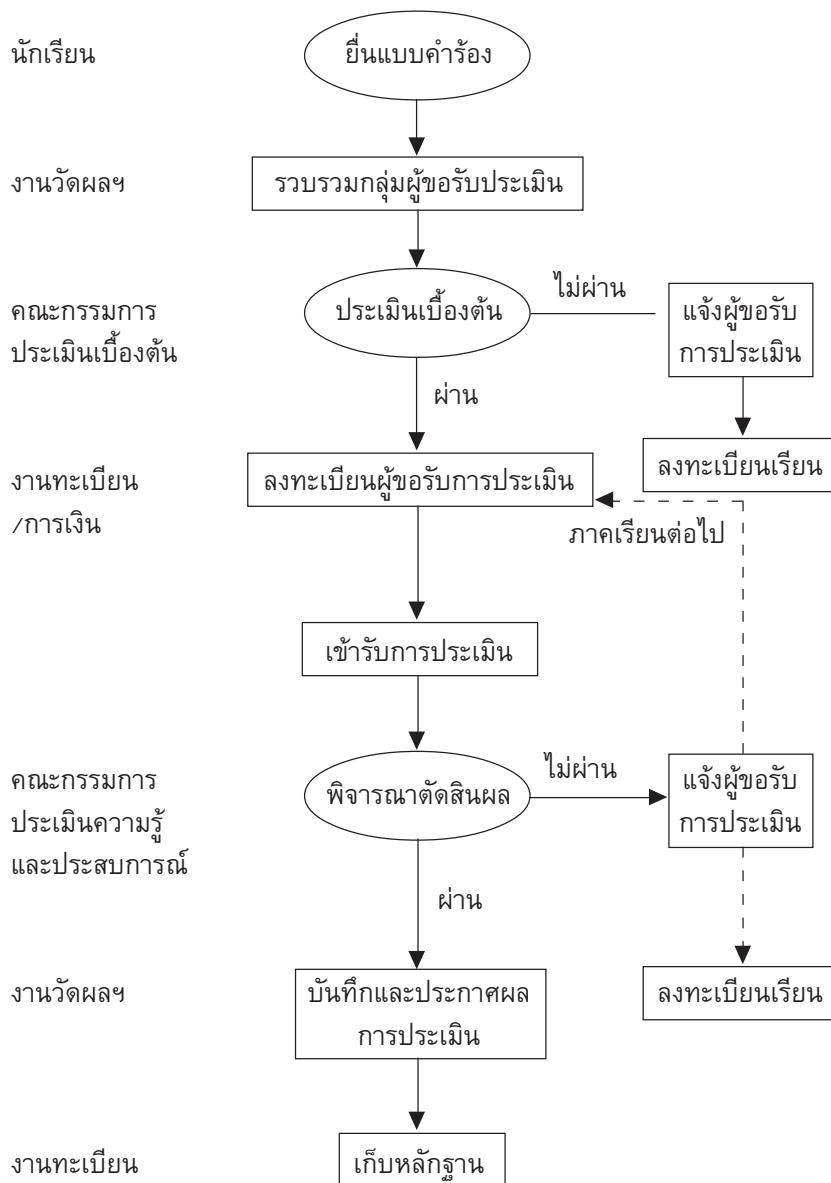
- บันทึกประจำวันที่แสดงถึงสิ่งที่คุณเข้ารับการประเมินทำเป็นประจำ ทั้งที่บ้าน สถานประกอบการ ฯลฯ

- แฟ้มสะสมงาน (Portfolio) โดยรวบรวมเอกสาร ภาพถ่าย สำเนา เกียรติบัตร วุฒิบัตร จากการศึกษาทั้งในหรือนอกประเทศ การอบรมระยะสั้น รางวัลต่างๆ ที่เคยได้รับ ตลอดจนการปฏิบัติงานอาชีพที่ชัดเจน

- หนังสือรับรองจากนายจ้าง/ผู้ร่วมงาน/ผู้นำชุมชน ซึ่งแสดงถึงการมีความรู้ ทักษะ ความสามารถในด้านอาชีพ

- อ้างอิงได้
- บุคคลที่ผู้ขอรับการประเมินสามารถ
 - ชิ้นงานหรือผลงานดีเด่นด้านวิชาการ
 - หลักฐานหรือเอกสารที่แสดงผล
- วิชาชีพ ฯลฯ
- ตอบแทนทางธุรกิจ (ถ้ามี)
- 3) เข้ารับการประเมินเบื้องต้น
 - 4) รับทราบผลการประเมินเบื้องต้น และเตรียมความพร้อมเข้ารับการประเมินเทียบโอนความรู้และประสบการณ์
 - 5) ลงทะเบียนขอประเมินตามระยะเวลาที่สถานศึกษากำหนด
 - 6) เข้ารับการประเมินตามระยะเวลาและสถานที่ที่กำหนด
 - 7) รับทราบผลการประเมิน
 - 8) นำผลการประเมินไปเทียบโอนเพื่อยกเว้นการเรียน หรือลงทะเบียนเรียนรายวิชา
- ขั้นตอนการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ แสดงดังภาพที่ 6

ภาพที่ 6 ขั้นตอนการประเมินเทียบโอนความรู้และประสบการณ์

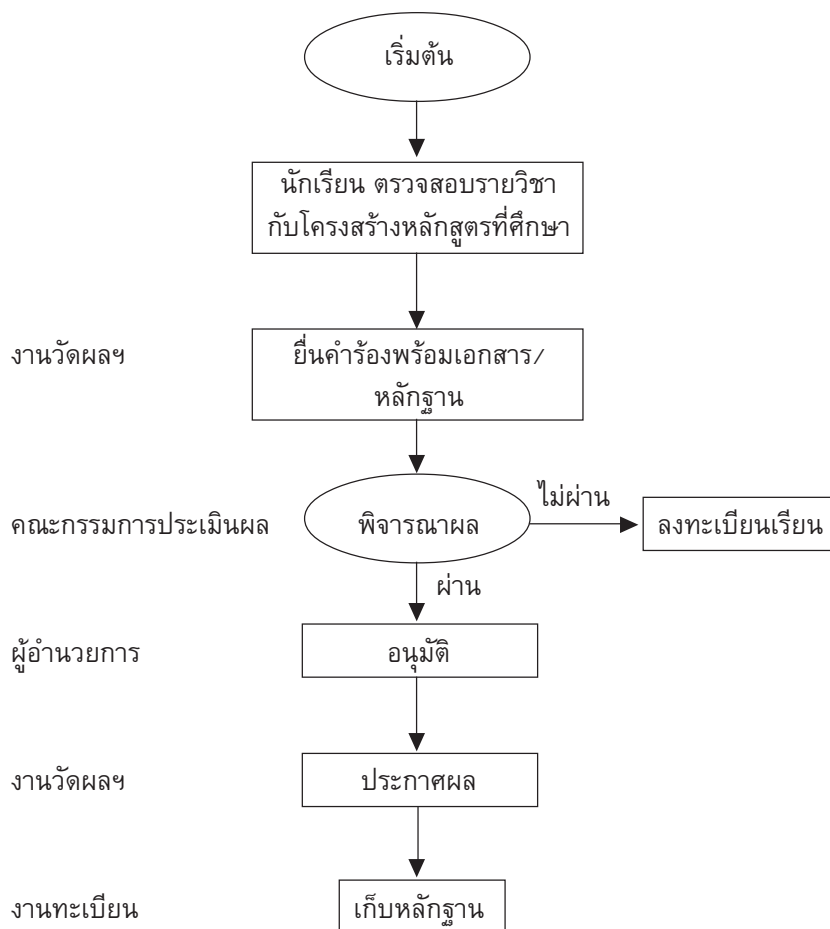

ขั้นตอนการขอเทียบโอนผลการเรียนของนักเรียน

- 1) นักเรียนยื่นคำร้องขอเทียบโอนผลการเรียนที่งานวัดผลฯ ภายในเวลาที่สถานศึกษากำหนด
- 2) คณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียน ทำการพิจารณาเทียบโอนผลการเรียน ในกรณีที่ต้องทำการประเมินใหม่ในรายวิชาใด ให้สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินไม่น้อยกว่า 3 คน ดำเนินการประเมิน
- 3) คณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียนส่งผลการเทียบโอนให้งานวัดผลฯ ดำเนินการเสนอขออนุมัติผลการเทียบโอนต่อไป
- 4) งานทะเบียนบันทึกผลการเรียนในระเบียบแสดงผลการเรียน โดยใช้รหัสวิชาและชื่อวิชาตามหลักสูตรที่ขอเทียบโอน

ขั้นตอนการขอเทียบโอนผลการเรียนแสดงดังภาพที่ 7

ภาพที่ 7 ขั้นตอนการขอเทียบโอนผลการเรียน

3.6 บัณฑิตเสริม ปัญหาอุปสรรค

บัณฑิตเสริม

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ให้ความสำคัญของการเทียบโอนผลการศึกษา จึงกำหนดให้มีการเทียบโอนผลการศึกษาระหว่างการศึกษารูปแบบต่างๆ ได้ ทำให้มีการออกกฎ ระเบียบ ประกาศ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการเทียบโอนผลการศึกษาของหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้การดำเนินงานเทียบโอนผลการศึกษารวดตามเป้าหมายและมีการปรับปรุงแผนการดำเนินงานของสถานศึกษาอยู่เสมอ

ปัญหาอุปสรรค

- 1) การประเมินภาคปฏิบัติจำเป็นต้องใช้บุคลากรและงบประมาณในการดำเนินงานมาก
- 2) การเผยแพร่ข่าวสารให้ผู้ที่อยู่ในตลาดแรงงานรับทราบเกี่ยวกับการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเข้ามารับการศึกษาอย่างไม่แพร่หลายเท่าที่ควร

3.7 ผลการดำเนินงาน

นับตั้งแต่มีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เปิดโอกาสให้มีการเทียบโอนผลการเรียนรู้อะหว่างการศึกษารูปแบบเดียวกัน หรือต่างรูปแบบได้ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้จัดทำเอกสารประกอบการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 โดยกำหนดแนวทางการเทียบโอนผลการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียน นักศึกษา นำความรู้ ประสบการณ์มาประเมินเทียบโอนเข้าสู่หน่วยกิตตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนรู้ให้นักศึกษาใน 2 รูปแบบ คือ 1) การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์จากการศึกษนอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และ 2) การเทียบโอนผลการเรียนรายวิชา/กลุ่มวิชาจากการศึกษาในระบบและนอกระบบ โดยในปีการศึกษา 2548 มีผู้ผ่านการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ รวม 2,917 ราย และในปีการศึกษา 2549 มีผู้ผ่านการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ 4,723 ราย (สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ 2549) จำนวนผู้ผ่านการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ ในปีการศึกษา 2548 และ 2549 จำแนกตามปีการศึกษาและประเภทวิชา แสดงในตารางที่ 9 ส่วนการเทียบโอนผลการเรียนรายวิชา/กลุ่มวิชาของสถานศึกษาไม่มีข้อมูลที่รวบรวมไว้

ตารางที่ 9 จำนวนผู้ผ่านการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ จำแนกตามปีการศึกษาและประเภทวิชา

ปีการศึกษา	ประเภทวิชา									
	อุตสาหกรรม	พาณิชยกรรม/บริหารธุรกิจ	ศิลปกรรม	คหกรรม	เกษตรกรรม	ประมง	อุตสาหกรรมสิ่งทอ	อุตสาหกรรมท่องเที่ยว	เทคโนโลยีสารสนเทศ	รวม
2548	1,613	536	36	108	504	21	39	60	-	2,917
2549	2,362	1,681	32	264	327	22	-	35	-	4,723
รวม	3,975	2,217	68	372	831	43	39	95	-	7,640

ที่มา : สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ (5 กรกฎาคม 2549)

จากตารางที่ 9 พบว่า ในปีการศึกษา 2548 มีนักเรียนที่ผ่านการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) 2,917 คน โดยเป็นนักเรียนประเภทวิชาอุตสาหกรรมมากที่สุด รองลงไปที่คือประเภทวิชาพาณิชยกรรม/บริหารธุรกิจ และเกษตรกรรม ตามลำดับ และไม่มีเลย คือ ประเภทวิชาเทคโนโลยีการสื่อสาร

ในปีการศึกษา 2549 มีนักเรียนที่ผ่านการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) 4,723 คน โดยเป็นนักเรียนประเภทวิชาอุตสาหกรรมมากที่สุด รองลงมาได้แก่ประเภทพาณิชยกรรม/บริหารธุรกิจ และที่ไม่มีเลย คือ ประเภทวิชาอุตสาหกรรมสิ่งทอ และเทคโนโลยีการสื่อสาร

2.4 สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ของสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) แบ่งออกเป็นโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาและโรงเรียนเอกชนประเภทอาชีวศึกษา โดยประเภทสามัญศึกษาใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ส่วนหลักสูตรประเภทอาชีวศึกษาใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 พ.ศ. 2547 และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2546 พ.ศ. 2547 มีรายละเอียดการดำเนินงานดังต่อไปนี้

ก. การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ประเภทสามัญศึกษา

การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ของสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ไม่ได้ดำเนินการ

ในส่วนของการออกกฎ ระเบียบ และหลักเกณฑ์การดำเนินงาน เป็นการเฉพาะ แต่ได้อาศัยกฎเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) เนื่องจากโรงเรียนเอกชนประเภท สามัญศึกษาใช้หลักสูตรเดียวกับโรงเรียนทั่วไปทั้งในระดับประถม ศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย คือหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

ข. การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ประเภท อาชีวศึกษา

2.4.1 หลักการและแนวคิด

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 15 กำหนด ให้การจัดการศึกษามีสามรูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษา นอกกระบบ และการศึกษาดตามอัธยาศัย และให้ผู้เรียนสามารถนำผล การเรียนที่สะสมไว้มาเทียบโอนระหว่างรูปแบบเดียวกัน หรือต่างรูปแบบ ได้ ไม่ว่าจะเป็นผลการเรียนจากสถานศึกษาเดียวกันหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งการเรียนรู้นอกกระบบและอัธยาศัยจากการฝึกอาชีพ ประสบการณ์ชีวิต หรือจากประสบการณ์การทำงาน ประกอบกับผู้ เรียนมีโอกาสหาความรู้ได้หลากหลายวิธี มีแหล่งให้ศึกษาเรียนรู้ อยู่ โดยทั่วไป อาทิ จากการทำงาน การเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ในสังคม และชุมชน การเป็นสมาชิกชมรมต่างๆ การเป็นอาสาสมัคร การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาและสังคม เป็นต้น เหล่านี้สามารถนำความรู้ และประสบการณ์ดังกล่าวเข้าสู่ “หน่วยกิต” ก็จะช่วยให้ผู้ประกอบ อาชีพอยู่สามารถพัฒนาสมรรถนะตนเองเข้าสู่วุฒิ ปวช. หรือ ปวส. ที่มีมาตรฐานแต่ละวิชาอย่างชัดเจน ซึ่งเป็นการช่วยย่นระยะเวลาและ งบประมาณในการเรียนการสอนในระดับอาชีวศึกษานี้ได้

2.4.2 กฎหมาย ระเบียบ

กฎหมาย ระเบียบ ที่เกี่ยวข้องกับการเทียบโอนผลการศึกษาได้แก่

- 1) พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525
- 2) ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 พ.ศ. 2547
- 3) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

2.4.3 ประกาศ หลักเกณฑ์

สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนได้ใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพของกระทรวงศึกษาธิการ ที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้จัดทำขึ้น และได้ออกเกณฑ์/หลักเกณฑ์การดำเนินการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ในโรงเรียนเอกชนประเภทอาชีวศึกษา โดยให้สถานศึกษาดำเนินการตั้งแต่ปีการศึกษา 2549 โดยที่หลักเกณฑ์ดังกล่าวสอดคล้องกับระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2546 พ.ศ. 2547 โดยมีหลักเกณฑ์ที่สำคัญ คือ

- 1) โรงเรียนเอกชนประเภทอาชีวศึกษาที่จัดการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในเขตกรุงเทพมหานคร ต้องเสนอโครงการมาขอรับการพิจารณาจากสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน และเสนอต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่โรงเรียนตั้งอยู่ สำหรับโรงเรียนในส่วนภูมิภาค โดยสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน หรือเขต

พื้นที่การศึกษาจะพิจารณาโครงการ (โครงการมีการเทียบโอนฯ) และแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้เสนอทราบเป็นลายลักษณ์อักษร

2) นักเรียน นักศึกษาที่มีประสบการณ์อาชีพ หรือผู้มีงานทำ มีความประสงค์จะขอเทียบโอนประสบการณ์ ต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ โดยต้องลงทะเบียนเพื่อประเมินเทียบโอนประสบการณ์ตามวัน เวลา ที่โรงเรียนกำหนด ทั้งนี้ ต้องได้รับการพิจารณาเห็นชอบจากคณะกรรมการอำนวยการโรงเรียน

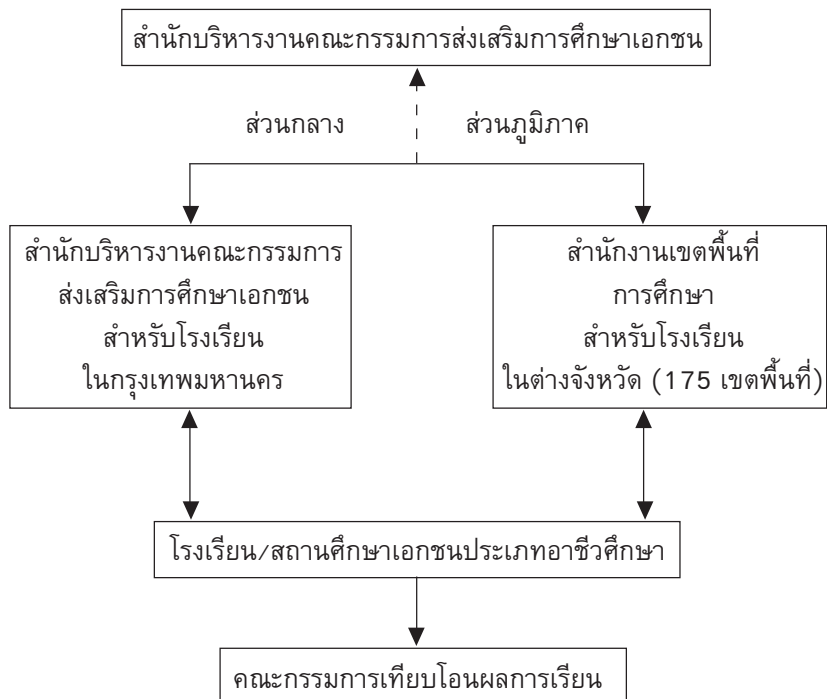
3) ในกรณีที่โรงเรียนจะประชาสัมพันธ์การดำเนินการเทียบโอนประสบการณ์ไม่ให้ระบุระยะเวลาการสำเร็จการศึกษาของผู้ขอเทียบโอนประสบการณ์

4) จำนวนนักเรียน นักศึกษาที่โรงเรียนขอเทียบโอนความรู้และประสบการณ์เมื่อรวมกับจำนวนนักเรียน นักศึกษาปกติแล้วต้องไม่เกินจำนวนสูงสุดที่โรงเรียนได้รับอนุญาต

2.4.4 โครงสร้างการบริหารจัดการ

การดำเนินการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ ได้อาศัยโครงสร้างการบริหารจัดการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เป็นหน่วยหลัก/ประสาน ดังภาพที่ 8

ภาพที่ 8 โครงสร้างในการบริหารจัดการเทียบโอนความรู้และ
ประสบการณ์

จากภาพที่ 8 โรงเรียนเอกชนประเภท อาชีวศึกษาที่มีความประสงค์จะขอเทียบโอนผลการเรียน จะเสนอโครงการขอรับการเทียบโอนต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามที่โรงเรียนสังกัดอยู่ สำหรับในกรุงเทพมหานคร สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จะเป็นผู้พิจารณาโครงการและแจ้งผลการพิจารณาให้โรงเรียนที่เป็นผู้เสนอทราบเป็นลายลักษณ์อักษร

2.4.5 รูปแบบและวิธีดำเนินการ

1) คุณสมบัติและเงื่อนไขการขอรับการประเมินเทียบโอน

ผู้ที่ประสงค์จะขอรับการเทียบโอนต้องลงทะเบียนเป็นนักเรียน นักศึกษาในโรงเรียนที่เปิดสอนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) โดยต้องมีพื้นฐานความรู้และประสบการณ์ในรายวิชา หรือกลุ่มวิชาที่จะขอประเมินและต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์

การลงทะเบียนเทียบโอนประสบการณ์ทำได้ไม่เกิน 2 ใน 3 ของจำนวนหน่วยกิตตามโครงสร้างของหลักสูตรนักเรียน นักศึกษาที่มีประสบการณ์ในงานวิชาชีพหรือทำงานในอาชีพนั้นๆ อยู่แล้ว หรือมีความรู้ในรายวิชาตามหลักสูตรดังกล่าวก่อนเข้าเรียนหรือเข้าเรียนแล้ว แต่ขอไปเรียนหรือฝึกปฏิบัติในสถานประกอบอาชีพจะขอเทียบโอนประสบการณ์เพื่อยกเว้นการเรียนรายวิชานั้นได้ ส่วนนักเรียน นักศึกษาที่ประเมินแล้วไม่ผ่านเกณฑ์จะขอประเมินเทียบโอนประสบการณ์ในภาคนั้นอีกไม่ได้ แต่สามารถลงทะเบียนเรียนในภาคปกติได้

2) วิธีการประเมินเพื่อเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ มีดังนี้

(1) การประเมินเบื้องต้น โดยพิจารณาจากหลักฐาน เอกสารที่หน่วยราชการหรือสถานประกอบการออกให้ เช่น ใบสำคัญ วุฒิบัตร เกียรติบัตร หนังสือรับรอง รางวัล โดยต้องมีอายุไม่เกิน 5 ปี นับถึงวันประเมิน หนังสือและเอกสารกรณีที่เป็นของเอกชนออกให้ต้องถูกต้องตามกฎหมาย

(2) รายวิชา/กลุ่มวิชาที่เสนอประเมินต้องมีจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานและหรือฝึกอบรมไม่น้อยกว่าจำนวนชั่วโมงของรายวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และมีสมรรถนะหรือเนื้อหาสาระที่สอดคล้องกับรายวิชา/กลุ่มวิชาไม่น้อยกว่าร้อยละ 60

(3) การประเมินความรู้และประสบการณ์ การประเมินให้ใช้วิธีการและเครื่องมือประเมินที่หลากหลายตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรที่ขอประเมิน โดยคณะกรรมการประเมินเป็นผู้ดำเนินการ

(4) การตัดสินผลการประเมินและการให้ค่าระดับผลการประเมิน ให้ตัดสินผลการประเมินเป็นรายวิชาตามหลักสูตร มีคะแนนจากการประเมินเข้าสู่หน่วยกิตไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50 ของรายวิชาที่ขอประเมิน ถ้ามีทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติให้ทำการประเมินทั้งสองส่วนเช่นเดียวกับภาคปกติ และให้ค่าตัวเลขแสดงค่าระดับผลการประเมินตามค่าระดับผลการเรียนตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตร

(5) วิธีการประเมิน สถานศึกษาอาจจัดให้มีการประเมินเป็นกลุ่มหรือเป็นรายบุคคลได้ ทั้งนี้ อยู่ในดุลยพินิจและความพร้อมของสถานศึกษา

(6) กรรมการประเมินเทียบโอน ให้ดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในหลักเกณฑ์ฯ

3) วิธีการเทียบโอนผลการเรียน (รายวิชา/กลุ่มวิชา) ให้ดำเนินการตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียน โดยผู้ขอเทียบโอนต้องเป็นนักเรียน/นักศึกษาในสถานศึกษาที่เปิดสอนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยมีหลักเกณฑ์และขั้นตอนดังนี้

(1) ในภาคเรียนแรกที่ขึ้นทะเบียนเป็นนักเรียน/นักศึกษา ให้ยื่นคำร้องพร้อมหลักฐานหรือใบแสดงผลการเรียนที่ประสงค์จะขอเทียบโอนตามระยะเวลาที่สถานศึกษากำหนด สถานศึกษาจะเป็นผู้ตั้งคณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียนไม่น้อยกว่า 3 คน พิจารณา

(2) ผู้ขอเทียบโอนผลการเรียนจะสำเร็จการศึกษาได้ต้องลงทะเบียนเรียนและมีเวลาเรียนในสถานศึกษาแห่งนั้นไม่น้อยกว่า 1 ภาคเรียนตามหลักสูตรที่ขอเทียบโอน

(3) ผลการเรียนที่ได้รับการเทียบโอน ให้คงผลการเรียนตามหลักฐานเดิมที่ปรากฏหรือให้ใช้ผลการเรียนใหม่ที่ได้จากการประเมิน แต่ต้องไม่สูงกว่าเดิม

(4) วิธีการเทียบโอนผลการเรียน ให้ดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในหลักเกณฑ์ฯ

อนึ่ง ขั้นตอนการปฏิบัติงานการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ของสถานศึกษา และการขอประเมินเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ของนักเรียน/นักศึกษาให้ดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในหลักเกณฑ์การดำเนินการเทียบโอนความรู้ประสบการณ์ในโรงเรียนเอกชนประเภทอาชีวศึกษา การจัดการศึกษา

และการประเมินผลการเรียน การให้ตัวเลขแสดงระดับผลการเรียน ต้องปฏิบัติตามหลักสูตร ระเบียบกระทรวงศึกษาที่เกี่ยวข้องด้วย

2.4.6 ปัจจัยเสริม ปัญหาอุปสรรค

การดำเนินการประเมินเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ในส่วนของโรงเรียนเอกชนประเภทอาชีวศึกษามี ปัญหาและอุปสรรคที่พบในระยะแรกได้แก่

1) เกณฑ์การเทียบโอนที่กำหนดยังไม่แน่ชัด ยังไม่มีคู่มือดำเนินการและรายละเอียดให้ดำเนินการ

2) เนื่องจากการเทียบโอนที่มีทั้งภาคทฤษฎี และปฏิบัติ โรงเรียนต้องเสียค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน และต้องใช้เวลาประเมินค่อนข้างมาก การดำเนินการต้องให้คณะกรรมการที่ แต่งตั้งไปดูการปฏิบัติจริง

3) ในกรณีที่โรงเรียนเอกชนต้องใช้หลักสูตร ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เกณฑ์และมาตรฐาน ต่างๆ ก็ต้องใช้เช่นเดียวกับโรงเรียนอาชีวศึกษาที่สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษาด้วย

ในส่วนของปัจจัยเสริมที่ทำให้การเทียบโอน ความรู้ ประสบการณ์เป็นที่น่าสนใจ และเป็นความประสงค์ของนัก ศึกษาเป็นอย่างมาก เนื่องจากผู้เรียนส่วนใหญ่จะมีประสบการณ์กับ การทำงานและอาชีพที่ตนเองทำอยู่หรือประกอบอาชีพเพื่อหารายได้ พิเศษ ความรู้ ประสบการณ์เหล่านี้นักศึกษาสามารถนำมาเทียบโอน ได้ทันที เป็นการเอื้อประโยชน์ให้กับนักศึกษาเป็นอย่างดี

2.4.7 ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

1) ได้มีการประชุมสัมมนาเพื่อทำหลักเกณฑ์ การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ร่วมกับสมาคมอาชีวศึกษา

เอกชนแห่งประเทศไทย และเชิญโรงเรียนเอกชนต่างๆ มาช่วยจัดทำด้วย

2) มีหนังสือสั่งการจากสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนไปยังเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียนเอกชนให้รับทราบหลักการและวิธีการดำเนินการประเมินเทียบโอนความรู้และประสบการณ์

3) ในส่วนของโรงเรียนเอกชนประเภทอาชีวศึกษาในปีการศึกษา 2549 เริ่มมีสถานศึกษาดำเนินการบ้างแล้ว

อีกหนึ่งหน่วยงานอื่นๆ นอกเหนือจากที่กล่าวข้างต้นที่จัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจะมีการดำเนินงานโดยอิงกฎ ระเบียบ ของหน่วยงานที่เป็นเจ้าของหลักสูตรที่จะเทียบโอนใน งานวิจัยนี้กล่าวถึงหน่วยที่จัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2 แห่ง คือ สำนักงานการศึกษาท้องถิ่นและโรงเรียนสาธิตของ มหาวิทยาลัย

สำนักงานการศึกษาท้องถิ่น

สำนักงานการศึกษาท้องถิ่นดำเนินงานเทียบโอนผลการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้หลักการ ระเบียบ ข้อบังคับ ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานท้องถิ่นใดที่จะดำเนินการเทียบโอนผลการศึกษาของผู้เรียนให้อิงระเบียบ ข้อบังคับ และประกาศ ของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่ง สถานศึกษาจะต้องมีการเตรียมการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ในรูปของคณะกรรมการ และกำกับติดตามประเมินผล และรายงาน ผลการดำเนินงานเทียบโอนผลการเรียน

โรงเรียนสาธิต

โรงเรียนสาธิตเป็นสถานศึกษา สังกัดคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยต่างๆ ซึ่งจัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 ของกระทรวงศึกษาธิการ การดำเนินงานเทียบโอนผลการศึกษาที่ผ่านมา โรงเรียนสาธิตแต่ละแห่งดำเนินการโดยใช้ระเบียบข้อบังคับของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

บทที่ 3

การเทียบโอนผลการศึกษาในต่างประเทศ

ในบทนี้จะนำเสนอการเทียบโอนผลการศึกษาในต่างประเทศ ซึ่งคณะผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลของ 5 ประเทศ คือ ออสเตรเลีย มาเลเซีย สาธารณรัฐเกาหลี สหราชอาณาจักร และฝรั่งเศส มีรายละเอียดดังนี้

3.1 ประเทศออสเตรเลีย

3.1.1 ระบบการศึกษา

ระบบการศึกษาของประเทศออสเตรเลียเป็นระบบ 6-4-2 และ 7-3-2 ในบางรัฐ กล่าวคือ เป็นการศึกษาแบบประถมศึกษา 6 ปี (หรือบางรัฐกำหนดให้เป็น 7 ปี) มัธยมศึกษาตอนต้น 4 ปี และมัธยมศึกษาตอนปลาย 2 ปี การศึกษาภาคบังคับใช้เกณฑ์อายุเป็นหลัก กล่าวคือบุคคลต้องอยู่ในระบบโรงเรียนจนถึงอายุ 15 ปี (หรือ 16 ปี) ซึ่งส่วนใหญ่จะสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมตอนต้นหรือเกรด 10

ตารางที่ 10 ระบบการศึกษาของรัฐต่างๆ ในออสเตรเลีย

รัฐ	ระดับประถมศึกษาปีที่	ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นปีที่	ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายปีที่
New South Wales	1-6	7-10	11-12
Queensland	1-7	8-10	11-12
South Australia	1-7	8-10	11-12
Tasmania	1-6	7-10	11-12
Victoria	1-6	7-10	11-12
Western Australia	1-7	7-10	11-12
Australian Capital Territory	1-6	7-10	11-12
Northern Territory	1-7	8-10	11-12

ตารางที่ 10 แสดงความแตกต่างของระบบการศึกษาตามจำนวนปีที่เรียนของแต่ละรัฐในประเทศออสเตรเลีย ดังนั้น การศึกษาขั้นพื้นฐานของแต่ละรัฐเป็น 12 ปี และรวมอีก 1 ปีก่อนเข้าเรียนประถมศึกษา โดยแตกต่างกันเฉพาะระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่เริ่มจากชั้นปีที่ 7 และปีที่ 8 จนถึงชั้นปีที่ 10 โดยอาจใช้เวลา 4 ปี หรือ 3 ปีสำหรับการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และ 2 ปีในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สำหรับการเรียนในระดับที่สูงกว่ามัธยมศึกษา หรือหลังเกรด 12 สามารถเลือกเรียนรายวิชาชีพในวิทยาลัยเทคนิคและการศึกษาต่อเนื่อง (Technical and Further Education College - TAFE) และระดับมหาวิทยาลัย ภายใต้กรอบ

คุณวุฒิแห่งชาติ ซึ่งเป็นเกณฑ์กำหนดระดับคุณวุฒิการศึกษาของทุกรัฐ ดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 กรอบคุณวุฒิของออสเตรเลีย (Australian Qualification Framework-AQF)

School Sector Accreditation	Vocational Education And Training Sector Accreditation	Higher Education Sector Accreditation
		Doctoral Degree Masters Degree
	Vocational Graduate Diploma Vocational Graduate Certificate	Graduate Diploma Graduate Certificate
		Bachelor Degree
	Advanced Diploma Diploma	Associate Degree Advanced Diploma Diploma
Senior Secondary Certificates of Education	Certificate IV Certificate III	
Certificate II* Certificate I*	Certificate II Certificate I	

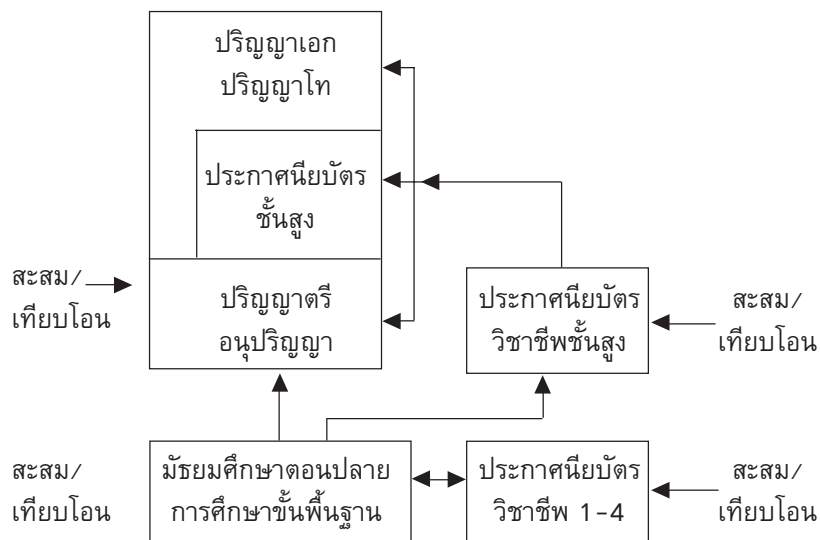
* สามารถจัดในโรงเรียนมัธยมศึกษาในระดับชั้น 10-11 แต่ต้องได้รับการรับรองจากวิทยาลัยเทคนิคและการศึกษาต่อเนื่อง (TAFE-Technical and Further Education)

3.1.2 การเทียบโอนผลการศึกษา

การเทียบโอนผลการศึกษาของประเทศออสเตรเลียสามารถดำเนินการได้อย่างกว้างขวางทุกระดับการศึกษา ตั้งแต่การ

ศึกษาชั้นพื้นฐานจนถึงระดับมหาวิทยาลัย โดยให้ความสำคัญกับประสบการณ์การเรียนรู้จากการทำงานด้วย ดังภาพที่ 9

ภาพที่ 9 ระบบการเทียบโอนผลการศึกษาระดับการศึกษาต่าง ๆ

1) หลักการ

ระบบการเทียบโอนผลการศึกษาระดับให้มีความสำคัญกับผลการเรียนรู้ทั้งจากการศึกษาและการทำงาน โดยใช้คำย่อ RPL หรือ Recognition of Prior Learning ซึ่ง RPL นี้อาจเป็นการศึกษาในระบบปกติ ประสบการณ์ทำงาน การศึกษาตามอัธยาศัย การเรียนรู้จากอุตสาหกรรม และประสบการณ์ชีวิต

การเทียบโอน RPL นี้ บุคคลสามารถติดต่อสถาบันการศึกษาทุกแห่งเพื่อให้ประเมินความสามารถ เพื่อให้เข้ารับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาเพิ่มเติมในโปรแกรมที่เกี่ยวข้องเพื่อรับคุณวุฒิตามที่กำหนด การเทียบโอนผลการศึกษาอาจดำเนินการระหว่างสถาบันการศึกษา 2 แห่ง เมื่อผู้เรียนมีความจำเป็นต้องได้รับการเทียบโอนผลการศึกษา โดยทั่วไปการเทียบโอนผลการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและอุดมศึกษา มีหลักการสำคัญ 4 ประการคือ

- (1) การยอมรับประสบการณ์การเรียนรู้ในอดีต
- (2) การยอมรับประสบการณ์อาชีพ
- (3) การรับผลการประเมินคุณวุฒิจากต่าง

ประเทศ

- (4) การรับโอนหน่วยการเรียน

สถาบันการศึกษาทุกแห่งได้รับการกำหนดให้จัดให้มีการเทียบโอนผลการเรียน เพราะรัฐบาลให้ความสำคัญเรื่องนี้อย่างจริงจัง โดยเฉพาะเพื่อส่งเสริมการศึกษาในสายอาชีพ และจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการ

- 2) กฎเกณฑ์และระเบียบที่เกี่ยวข้อง

การดำเนินการเทียบโอนผลการศึกษาดังกล่าวต้องพิจารณาอยู่ที่กฎเกณฑ์ 3 ประการคือ

- 1) ต้องดำเนินการภายในกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ (Australian Qualifications Framework) ดังภาพที่ 9
- 2) ต้องดำเนินการโดยสถาบันการศึกษาที่ได้รับการรับรองแล้ว (RTO-Registered Training Organization) ซึ่ง

อาจเป็นรัฐและเอกชน ทั้งนี้ ทุกสถาบันการศึกษาต้องให้ความสำคัญกับการเทียบโอนผลการเรียน โดย

(1) ถือเป็นนโยบายในการยอมรับผู้ได้รับการศึกษาจากสถาบันการศึกษาอื่นตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ

(2) ต้องเผยแพร่ข้อมูลให้บุคลากรเข้าใจและยอมรับความเท่าเทียมของการศึกษาจากสถาบันการศึกษาอื่นตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ

(3) ก่อนการลงทะเบียนต้องสร้างความเข้าใจแก่ผู้เรียนในเรื่องการเทียบผลการเรียนและการโอนหน่วยการเรียน

(4) ต้องจัดระบบการเทียบโอนที่ประหยัดค่าใช้จ่ายและเวลา รวมทั้งการให้ข้อมูลข่าวสารที่เพียงพอในการสนับสนุน และให้โอกาสแก่ผู้เรียนในการเทียบโอนผลการเรียน

สำหรับการเทียบโอนผลการศึกษา (Credit Transfer) สามารถดำเนินการได้อย่างอัตโนมัติ หากบุคคลสำเร็จการศึกษาจากสถาบันที่รัฐรับรอง และศึกษาภายใต้กรอบคุณวุฒิของประเทศ (Australian Qualification Framework) ซึ่งกระบวนการประเมินผลการเรียนของสถาบันการศึกษาอื่น ขึ้นอยู่กับข้อกำหนดของแต่ละแห่งในการเทียบโอนหน่วยการเรียนในระดับและประเภทวิชาที่ใกล้เคียงหรือเหมือนกัน

ประเทศออสเตรเลียให้ความสำคัญกับการเรียนวิชาชีพในระดับมัธยมปลายในชั้นปีที่ 11 และ 12 อย่างมาก โดยมีรายวิชาที่หลากหลายให้เลือกเรียนทั้งในโรงเรียนมัธยมที่จัดสอนเอง แต่ต้องได้รับการรับรองจากวิทยาลัยเทคนิคและการศึกษาต่อเนื่อง (TAFE) และสามารถลงทะเบียนเรียนในวิทยาลัย TAFE โดย

สามารถโอนหน่วยการเรียนรู้ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนในระดับมัธยมศึกษา และการเรียนต่อในสายวิชาชีพด้วย โดยผู้เรียนจะได้ประกาศนียบัตรวิชาชีพระดับ 1 และระดับ 2 (Certificate 1 และ Certificate 2) ในปี 2548 รัฐนิวเซาท์เวลส์มีนักเรียนมัธยมศึกษาเรียนวิชาชีพถึงร้อยละ 50 ของนักเรียนมัธยมทั้งหมด ถือเป็นความสำเร็จในการส่งเสริมการเรียนวิชาชีพในระดับมัธยม และส่งเสริมกลไกการเทียบโอนผลการเรียนของการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การศึกษาวิชาชีพและการศึกษาในระดับสูงต่อไป

3) การบริหารจัดการและรูปแบบการดำเนินงาน

สถานศึกษาทุกแห่งทั้งรัฐและเอกชนที่ได้รับการรับรองในฐานะ Registered Training Organization - RTO สามารถดำเนินการเทียบโอนผลการศึกษาได้ ทั้งนี้ ตามกรอบคุณภาพการฝึกอบรมของออสเตรเลีย (Australia Training Framework) การเทียบโอนนี้ให้พิจารณาจาก

(1) การศึกษาและฝึกอบรมทั้งในระบบและ

นอกระบบ

(2) ประสบการณ์การทำงาน

(3) ประสบการณ์ชีวิตทั่วไป

(4) การเชื่อมโยงของทั้ง 3 ส่วนข้างต้น

ทั้งนี้ เกณฑ์มาตรฐานจะเป็นเกณฑ์เดียวกับกลุ่มที่ศึกษาในระบบ แต่วิธีการจะหลากหลายและแตกต่างจากการประเมินผลการศึกษาของผู้เรียนโดยทั่วไป ทั้งนี้อาจรวมถึง

(1) ตัวอย่างของงานที่สำเร็จ

(2) การแสดงการปฏิบัติงานในที่ทำงาน

(3) หลักฐานและ/หรือข้อมูลจากการสัมภาษณ์
หัวหน้างาน

(4) วุฒิบัตรหรือหลักฐานการปฏิบัติงาน

(5) เอกสารหรือหลักฐานข้อมูลประกอบอื่นๆ

4) กิจกรรมสนับสนุนอื่นๆ

ในการดำเนินงานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเทียบโอนผลการศึกษา องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง กรณีศึกษา ตัวอย่าง และกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อการเทียบโอนผลการศึกษา รวมทั้งแนวปฏิบัติการประเมินคุณภาพเพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการเทียบโอน จะได้รับการบรรจุในชุดการเรียนรู้ของผู้ประเมิน (Resource Kit for Assessors) และบรรจุไว้ใน www.resourcegenerator.gov.au เพื่อเป็นกลไกสนับสนุนให้ผู้ประเมินทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพที่ชัดเจนขึ้น

นอกจากนี้ สถาบันการศึกษาที่ได้รับการรับรองจากรัฐดังกล่าว ยังสามารถจัดให้มีการรับรองอาชีพ (Trade Recognition) ในกรณีที่บุคคลต้องการศึกษาต่อ แต่มิได้รับการศึกษาในระบบปกติและเป็นระบบช่างฝึกหัด และมีประสบการณ์ในอาชีพเฉพาะทาง

3.2 ประเทศมาเลเซีย

3.2.1 ระบบการศึกษา

ระบบการศึกษาของมาเลเซียเป็นระบบ 6-3-2 กล่าวคือ ระดับประถมศึกษา 6 ปี มัธยมศึกษาตอนต้น 3 ปี และมัธยมศึกษาตอนปลาย 2 ปี ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายนี้แบ่งเป็น 3 สายคือ

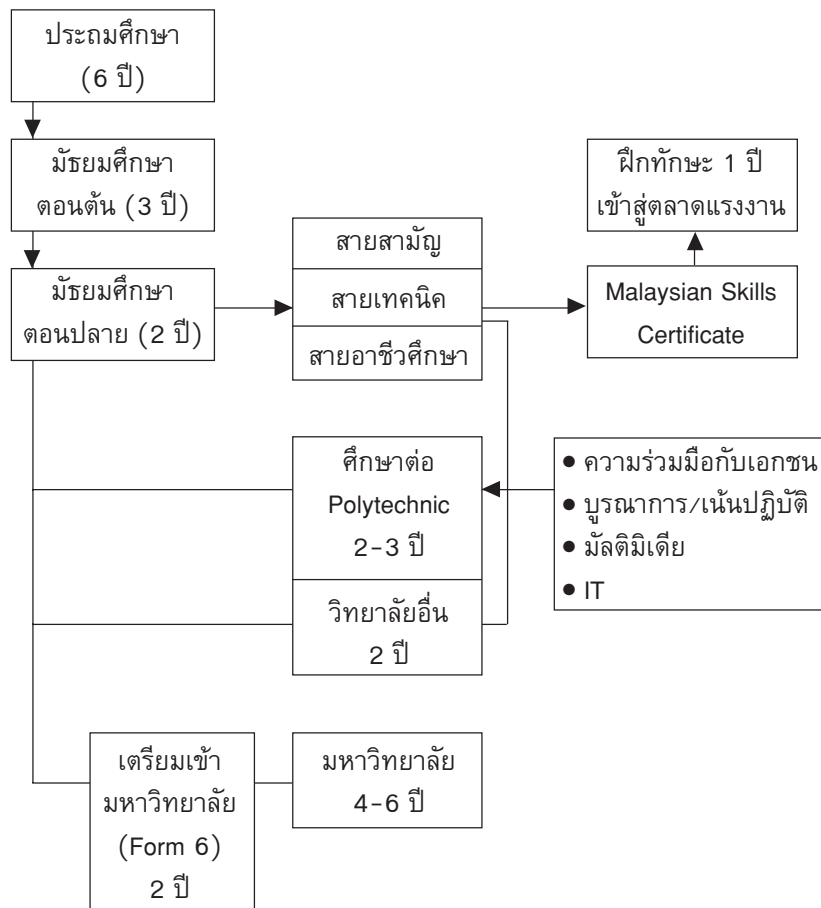
- 1) สายสามัญ (General Secondary Schools)
- 2) สายเทคนิค (Secondary Technical Schools)
- 3) สายอาชีวศึกษา (Secondary Vocational Schools)

หลังจากจบมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนสายสามัญ 2 ปี เพื่อเข้ามหาวิทยาลัยโดยตรง หรือสายวิชาชีพในวิทยาลัยโพลีเทคนิค (Polytechnic Colleges) ระยะเวลา 2-3 ปี ซึ่งได้รับความนิยมค่อนข้างสูงมาก และวิทยาลัยประเภทอื่นๆ

การศึกษาในประเทศมาเลเซียเน้นการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ และส่งเสริมการใช้มัลติมีเดีย และ IT และการปฏิบัติมากกว่าด้านวิชาการ โดยถือเป็นการมุ่งเน้นส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้ (Knowledge Based Society) โดยในปี พ.ศ. 2547 (ค.ศ. 2004) ได้มีการแยกกระทรวงศึกษา เป็น 2 กระทรวง คือ กระทรวงศึกษาและกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาลัยประเภทต่างๆ แยกอยู่ภายใต้การดูแลของกระทรวงอุดมศึกษา และในปี 2549 นี้มีการประกาศวางงบประมาณการศึกษาเป็นงานที่ได้รับการจัดสรรสูงสุด

มาเลเซียให้ความสำคัญการพัฒนาศักยภาพกำลังคนตามรูปแบบที่เป็นเอกลักษณ์ของชาติ มีการบูรณาการองค์ความรู้ด้วยการสร้างคนเก่ง คนดี มีร่างกายที่สมบูรณ์ และอุทิศตนต่อพระผู้เป็นเจ้า โดยมีการผลักดันให้ช่วยกันทำให้การศึกษามีคุณภาพในระดับสากลหรือระดับโลก (World Class) โดยจัดสรรงบประมาณการศึกษาในภาพรวมถึงร้อยละ 8 ของ GDP

ภาพที่ 10 ระบบการศึกษาของประเทศมาเลเซีย

หลังจากจบประถมศึกษา นักเรียนต้องผ่านการทดสอบมาตรฐานชาติ (Primary School Evaluation Test) สำหรับระดับมัธยมศึกษาหลังจากสำเร็จมัธยมศึกษาตอนต้น (3 ปี) นักเรียนทุกคนต้องสอบเพื่อรับประกาศนียบัตรมัธยมต้น (Lower Certificate of Education) เพื่อการแบ่งสายการเรียนในระดับมัธยมปลายในสายวิทยาศาสตร์และศิลปศาสตร์ และสายอาชีพ หลังจากมัธยมปลายหรือปีที่ 5 นักเรียนต้องสอบเพื่อรับประกาศนียบัตรมัธยมศึกษาตอนปลาย (Malaysian Certification of Education Examinations)

3.2.2 การเทียบโอนผลการศึกษา

1) หลักการ

การเทียบโอนผลการศึกษาของประเทศมาเลเซียเช่นเดียวกับประเทศอื่นคือยึดโยงตามเกณฑ์ของโครงสร้างของกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ (Malasian Qualification Framework Structure) ทั้งนี้ เนื่องจากการศึกษาและการฝึกอบรมดำเนินการโดยหลายหน่วยงาน การเทียบโอนผลการศึกษาใช้เกณฑ์การพิจารณาตามข้อกำหนดของสถาบันการศึกษาแต่ละแห่ง โดยใช้กรอบคุณวุฒิแห่งชาติเป็นเกณฑ์เทียบเคียงคุณวุฒิ กรอบคุณวุฒิแห่งชาตินี้คือมาตรฐานคุณวุฒิการศึกษาและฝึกอบรมที่ใช้สำหรับการเทียบเคียงเทียบโอน และถ่ายโอนผลการศึกษา ฝึกอบรมของหน่วยงานต่างๆ ในประเทศ

2) กฎเกณฑ์และระเบียบที่เกี่ยวข้อง

ตารางที่ 12 คุณวุฒิต่างๆ ในประเทศมาเลเซีย และการเทียบเคียงกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติของมาเลเซีย

ระดับการศึกษา	ระดับคุณวุฒิตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ	คุณวุฒิการศึกษา	คุณวุฒิอาชีวศึกษา	มาตรฐานฝีมือ	การเทียบโอน
ม.ต้น - ม.ปลาย	1		ประกาศนียบัตรอาชีวศึกษา	ระดับ 1 2 และ 3	✓
	2		และเทคนิค		✓
	3				✓
	4	เตรียมเข้ามหาวิทยาลัย	ประกาศนียบัตรช่างเทคนิค		✓
	5	ปริญญาตรีทั่วไป	ประกาศนียบัตรเทคนิคชั้นสูง		✓
	6	ปริญญาตรีเกียรตินิยม	ประกาศนียบัตรชั้นสูง		✓
	7	ปริญญาโท	ประกาศนียบัตรชั้นสูง		✓
การอุดมศึกษา	8	ปริญญาเอก			

จากตารางที่ 12 แสดงให้เห็นว่าการให้ความสำคัญสำคัญระบบการเทียบโอนผลการศึกษา ฝึกอบรม ประสบการณ์การทำงานภายใต้กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ โดยให้ความสำคัญในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและอุดมศึกษาเป็นสำคัญ

3) การบริหารจัดการและรูปแบบการดำเนินงาน

ลักษณะพิเศษของระบบการศึกษามาเลเซียคือ การสร้างความเชื่อมโยงระบบคุณวุฒิการศึกษา มาตรฐานฝีมือแรงงาน และคุณวุฒิของหน่วยงานอื่น และเชื่อมโยงตามกรอบของคุณวุฒิ

แห่งชาติ โดยมีความพยายามในการสร้างระบบการเทียบโอนผลการเรียนรู้ ประสบการณ์ และการทำงานของบุคคล (Recognition of Prior) อย่างจริงจังและเป็นระบบ ทั้งนี้ โดยใช้สถานศึกษาเป็นกลไกหลักในการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนและให้การศึกษา/ฝึกอบรมเพิ่มเติมในลักษณะของการศึกษานอกระบบ

ภาพที่ 11 กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ และเส้นทางการเชื่อมโยงของคุณวุฒิอื่น ๆ

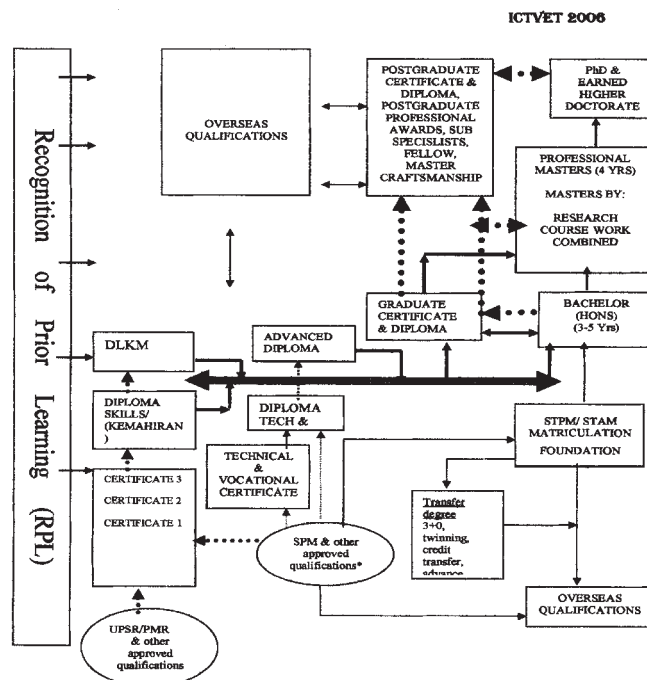

Figure 2: Malaysian Qualification Framework – Various Qualifications and Articulation Routes (Adopted from BJK, KPTM 2004)

ประเทศมาเลเซียให้ความสำคัญความเชื่อมโยงของระบบคุณวุฒิของหน่วยงานต่างๆ โดยใช้กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ (Malaysian Qualification Framework - MQF) เป็นเกณฑ์ในการเชื่อมโยง เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นว่าการเทียบโอนผลการศึกษาศึกษาฝีมือ และประสบการณ์ของบุคคลเป็นไปอย่างเป็นระบบและมีมาตรฐาน แผนภูมิแสดงกรอบคุณวุฒิแห่งชาติของมาเลเซียและเส้นทางการเชื่อมโยงของคุณวุฒิอื่นๆ แสดงดังภาพที่ 11

4) กิจกรรมสนับสนุนอื่นๆ

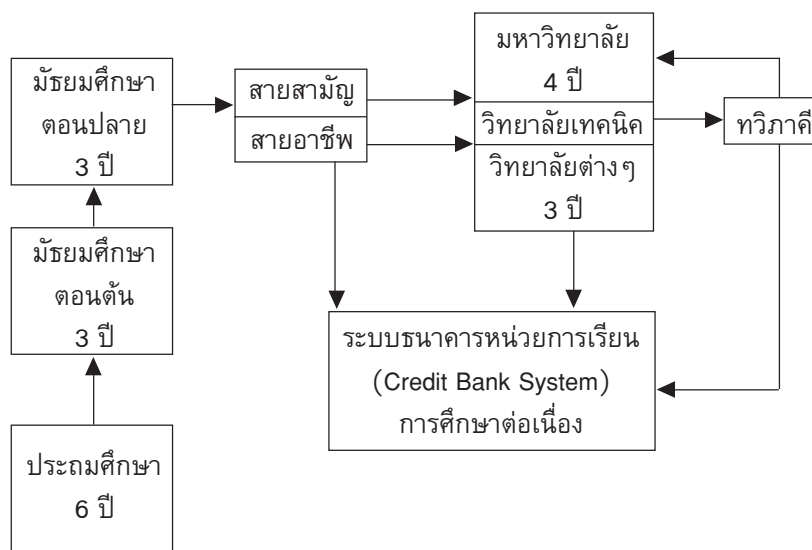
การเผยแพร่เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจแก่บุคคลให้เห็นความสำคัญของความเชื่อมโยงระหว่างการศึกษาและการทำงาน โดยสร้างกลไกให้ผู้เรียนในระดับมัธยมปลายทดสอบมาตรฐานฝีมือในสาขาวิชาที่เรียน ขณะที่ผู้อยู่ในกำลังแรงงานได้ตระหนักถึงความสำคัญในการใช้ประโยชน์ของทักษะตามมาตรฐานฝีมือ เทียบโอนเพื่อศึกษาต่อ

3.3 ประเทศสาธารณรัฐเกาหลี

3.3.1 ระบบการศึกษา

ระบบการศึกษาของประเทศสาธารณรัฐเกาหลีเป็นระบบ 6-3-3 คือประถมศึกษา 6 ปี มัธยมศึกษาตอนต้น 3 ปี มัธยมศึกษาตอนปลาย 3 ปี การศึกษาภาคบังคับ 9 ปี หรือจนถึงมัธยมศึกษาตอนต้น หลังจากสำเร็จการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี เยาวชนประมาณ 70% เลือกเรียนมัธยมปลายสายสามัญเพื่อเข้าสู่มหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัยต่างๆ

ภาพที่ 12 ระบบการศึกษาของประเทศสาธารณรัฐเกาหลี

การศึกษาของประเทศสาธารณรัฐเกาหลีให้ความสำคัญกับการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเพื่อการพัฒนาตนเอง และการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งนี้ เนื่องจากเป็นประเทศอุตสาหกรรมกำลังคนส่วนใหญ่ที่ต้องรับการพัฒนาเป็นบุคคลที่อยู่ในภาคอุตสาหกรรม ดังนั้น เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของบุคคลจึงให้ความสำคัญกับการเชื่อมโยงเข้าสู่โลกของงานเป็นเป้าหมายสำคัญ

จุดเด่นการพัฒนาการผลิตกำลังคนของสาธารณรัฐเกาหลี คือ มุ่งเน้นความร่วมมือกับภาคเอกชน ส่งเสริมการศึกษา

ระบบทวิภาคี โดยผู้เรียนใช้เวลาอยู่ในสถานประกอบการไม่น้อยกว่า 1 ปีระหว่างศึกษา และที่สำคัญสร้างระบบธนาคารหน่วยการเรียน (Credit Bank System - CBS) เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เปิดโอกาสให้บุคคลได้ศึกษาในระดับสูงกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย โดยเน้นการสร้างควมยืดหยุ่น หลากหลายของวิธีการเรียนและหลักสูตร รวมทั้งเปิดโอกาสให้มีการนำประสบการณ์มาเทียบโอนเพื่อเติมเต็มส่วนที่ขาดด้วย ถือเป็นนโยบายสำคัญในการเร่งรัดพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันด้านคุณภาพกำลังคนอย่างจริงจัง รวมทั้งการให้ความสำคัญในการร่วมมือประสานงานกับสถานประกอบการ และภาคอุตสาหกรรมในกิจกรรมหลายประการ เช่น

- การจัดโปรแกรมการฝึกงานแก่นักศึกษา
- การฝึกอบรมในอุตสาหกรรมของครู
- การศึกษาของพนักงานจากอุตสาหกรรม
- การจัดตั้งคณะกรรมการร่วม
- การมอบเครื่องมืออุปกรณ์แก่สถานศึกษา
- การร่วมมือในด้านวิจัยแลกเปลี่ยนบุคลากรและ

ข่าวสารข้อมูล

- การพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการ

เนื่องจากภาคเอกชนและอุตสาหกรรมของสาธารณรัฐเกาหลีค่อนข้างเข้มแข็ง รัฐได้รับการสนับสนุนหลายด้านจากภาคอุตสาหกรรม ดังนั้น งบประมาณภาพรวมในการจัดการศึกษาของสาธารณรัฐเกาหลีจึงเป็นอัตราร้อยละ 3.6 ของ GDP ซึ่งค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ ดังนั้น จึงมีการเรียกร้องให้เพิ่มงบประมาณด้านการศึกษาให้มากขึ้น

3.3.2 การเทียบโอนผลการศึกษา

1) หลักการ

การเทียบโอนผลการศึกษาของประเทศสาธารณรัฐเกาหลีที่ปรากฏเป็นรูปธรรม มีผลในทางปฏิบัติชัดเจน คือ ระบบเครดิตแบงก์ (Credit Bank System - CBS) ซึ่งเริ่มดำเนินการในเดือนมีนาคม 2541 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อขยายโอกาสการศึกษาแก่ประชาชน และปลูกฝังการศึกษาต่อเนื่องในสังคม ในอนาคต CBS จะเป็นกลไกในการสร้างมาตรฐานการศึกษานอกระบบทุกระดับและทุกประเภทการศึกษาของประเทศสาธารณรัฐเกาหลี เพื่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในโลก

2) กฎ ระเบียบ ที่เกี่ยวข้อง

บุคลากรที่สามารถใช้ประโยชน์จาก CBS คือ กลุ่มบุคคลต่อไปนี้

- ผู้สำเร็จมัธยมปลายซึ่งไม่เคยเรียนอุดมศึกษา
- ผู้ออกกลางคันจากวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัย
- ผู้ทำงานอยู่แล้วและมีวุฒิปัตรีทักษะฝีมือ
- บุคคลที่ต้องการเทียบโอนหน่วยการเรียนจากทักษะ ประสบการณ์ และเรียนรู้ในที่ทำงาน

- ผู้เรียนในสถาบันการศึกษาเอกชนหรือวิทยาลัย และต้องการโอนหน่วยการเรียนเข้าสู่มหาวิทยาลัย

เมื่อบุคคลได้รับหน่วยการเรียนจากแหล่งต่างๆ ต้องสมัครที่ KEDI เพื่อลงทะเบียนหน่วยการเรียน เพื่อให้มีการประเมินให้เป็นส่วนหนึ่งสำหรับการเทียบโอนเพื่อรับรองคุณวุฒิ

การสมัครเพื่อเข้ารับการประเมินหน่วยเรียน อาจสมัครที่ KEDI หรือสำนักงานการศึกษาจังหวัด

การรับปริญญาตรีในประเทศสาธารณรัฐเกาหลี ไม่จำเป็นต้องเรียนในระบบปกติ แต่ต้องผ่านการสอบ 4 ขั้นตอน ใดก็ตาม หากผู้เรียนผ่านวิชาหนึ่งหรือขั้นตอนหนึ่ง จะได้รับการ บันทึกใน CBS

โดยทั่วไปคุณวุฒิที่ได้รับตามระบบ CBS นี้ อาจ เป็นคุณวุฒิจากกระทรวงศึกษาธิการ หรือจากวิทยาลัย หรือ มหาวิทยาลัยโดยตรง หากผู้เรียนมีคุณสมบัติครบถ้วน

นอกจากการรับรองหน่วยการเรียน ประสบการณ์ หรือทักษะ ความรู้จากงานของบุคคลแล้ว KEDI ยังให้การรับรอง โปรแกรมการศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด เพื่อให้เกิดความ เชื่อมั่นว่าคุณวุฒิได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ

3) การบริหารและรูปแบบการดำเนินงาน

ในเบื้องต้นนักเรียนหรือกลุ่มเป้าหมายอื่นอาจได้ รับหน่วยการเรียนจากแหล่งต่างๆ ดังนี้

- (1) การศึกษาในระบบโรงเรียน
- (2) การศึกษานอกระบบโรงเรียน
- (3) การฝึกอบรมที่ได้รับประกาศนียบัตรระดับ

ชาติ (National Certificate)

- (4) การศึกษาด้วยตนเอง

ระบบ CBS จะเป็นส่วนหนึ่งของหน่วยการเรียน ที่นำไปสู่การศึกษาระดับอนุปริญญาและปริญญา การรับรอง โปรแกรมการศึกษาหรือหน่วยการเรียนจะพิจารณาจากเกณฑ์ มาตรฐานที่กำหนดโดยกระทรวงศึกษาธิการ รับผิดชอบในการ กำหนดนโยบายเกี่ยวกับ CBS ให้ความเห็นชอบโปรแกรมของ สถาบันการศึกษา และพิจารณามาตรฐานหลักสูตรขั้นสุดท้ายก่อน

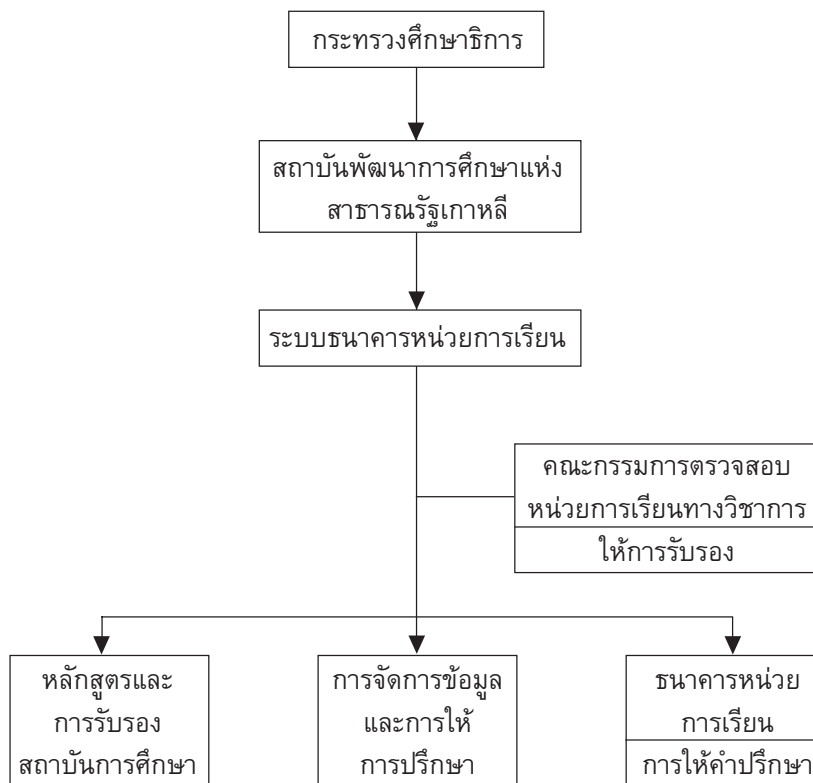
การพิจารณาให้สำเร็จการศึกษา โดยงานส่วนใหญ่ของกระทรวง
ศึกษาธิการที่เกี่ยวกับเรื่องนี้ได้มอบให้สถาบันพัฒนาการศึกษาแห่ง
สาธารณรัฐเกาหลี (Korean Education Development Institute -
KEDI) รับผิดชอบในการบริหารจัดการและพัฒนาระบบงาน

KEDI จะรับผิดชอบการลงทะเบียน การรับรอง
หน่วยการเรียนรู้ พิจารณาและให้ความเห็นชอบข้อกำหนดในการ
สำเร็จการศึกษา ให้การรับรอง และประเมินโปรแกรมการศึกษาใหม่
รวมทั้งการจัดการระบบการให้บริการ ข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับ CBS

สำนักงานการศึกษาจังหวัด ซึ่งทำหน้าที่เป็น
ศูนย์ข้อมูล CBS ไม่เพียงแต่รวบรวมและส่งต่อแบบลงทะเบียน และ
ใบสมัครเพื่อรับการเทียบโอนหน่วยการเรียนรู้ แต่ยังทำหน้าที่ให้คำ
แนะนำปรึกษาแก่ผู้เข้ารับบริการ

KEDI ดำเนินการโดยการแต่งตั้งคณะกรรมการ
ที่ประกอบด้วยผู้นำจากกลุ่มต่างๆ เพื่อตรวจสอบหน่วยการเรียนรู้ และ
สังเกตประสบการณ์และกิจกรรมของผู้รับบริการ รวมทั้งการให้
บริการข่าวสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ด้วย

ภาพที่ 13 การบริหารจัดการระบบธนาคารหน่วยการเรียนรู้

4) กิจกรรมสนับสนุนอื่น ๆ

ระบบ CBS ไม่มีพี่เลี้ยงโดยตรง แต่จะมีบริการ On-line และศูนย์ข้อมูลที่เผยแพร่ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับแนวปฏิบัติ และข้อมูลที่เกี่ยวข้องอื่นๆ เช่น การวางแผนการเรียนรู้ วิธีการนับหน่วยการเรียนรู้ รายวิชา พี่เลี้ยงและครู มาตรฐานหลักสูตรและคู่มือครู

และการได้รับการรับรอง ทั้งนี้ KEDI และสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาในจังหวัดจะเป็นศูนย์ข้อมูลที่สำคัญ

ความสำเร็จของ CBS ตั้งแต่ปี 2541 เป็นต้นมา
สร้างประโยชน์อย่างยิ่งในการพัฒนาคนของประเทศสาธารณรัฐ
เกาหลีในประเด็นหลักคือ

(1) CBS สร้างความตระหนักแก่สังคมในการ
เรียนรู้ตลอดชีวิต และการศึกษาแบบเปิด สร้างแรงจูงใจให้บุคคลที่
ได้รับประสบการณ์จากนอกโรงเรียนใช้ประโยชน์จากประสบการณ์
เพื่อเทียบคุณวุฒิ CBS ทำให้ระบบการศึกษาแบบปิดเป็นระบบเปิด

(2) CBS สร้างโอกาสแก่บุคคลที่ยากแก่การได้
รับการศึกษาระดับปริญญา ทำให้สังคมเห็นคุณค่าของความสามารถ
และประสบการณ์ เป็นทางเลือกใหม่ในการได้รับคุณวุฒิ

(3) CBS ยกกระดับความเชื่อถือและคุณภาพ
ของสถาบันการศึกษาตามเกณฑ์และมาตรฐานที่กำหนด

ในอนาคตคาดว่าจะระบบ CBS จะสามารถเป็น
กลไกที่สำคัญในการสร้างโอกาสการศึกษาและคุณวุฒิแก่บุคคลอย่าง
กว้างขวาง สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

3.4. ประเทศสหราชอาณาจักร

3.4.1 ระบบการศึกษา

ระบบการศึกษาของประเทศสหราชอาณาจักรมี
ลักษณะแตกต่างกับระบบการศึกษาของไทย กล่าวคือ ใช้อายุเป็น
เกณฑ์กำหนดให้ผู้เรียนอยู่ในระบบโรงเรียนถึงอายุ 16 ปี โดยการ
ศึกษาระดับประถมศึกษาเรียน 6-7 ปี ระดับมัธยมเริ่มที่อายุ 12 ปี
ใช้เวลา 5 ปี หลังจากนั้นเป็นการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายอีก

2 ปี รวมระดับมัธยมทั้งหมด 7 ปี ดังนั้นการเรียนระดับปริญญาตรีในประเทศอังกฤษจึงใช้เวลา 3 ปีเพราะเรียนพื้นฐานมาแล้ว 1 ปี

รัฐตระหนักถึงความสำคัญในการสนับสนุนการศึกษาต่อของผู้จบการศึกษาภาคบังคับ หรือผู้มีอายุ 16 ปีขึ้นไปอย่างจริงจัง โดยมีทางเลือกถึง 3 ทางในการสร้างความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ คือ

1) ทางเลือกที่ 1

สายสามัญ (Academic) คือศึกษาต่อเพื่อรับประกาศนียบัตรมัธยมศึกษาตอนปลาย A-Levels และศึกษาต่อระดับมหาวิทยาลัยโดยตรง

2) ทางเลือกที่ 2

สายอาชีพ (General Vocational Education) คือศึกษาต่อสายอาชีพ ซึ่งมีการฝึกทักษะวิชาชีพตามลักษณะประเภทวิชาที่เลือกเรียน ในแต่ละระดับมีการทดสอบเพื่อรับคุณวุฒิวิชาชีพทั่วไป (General National Vocational Qualifications - GNVQ) สามารถศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรชั้นสูงและปริญญาตรี หรือเข้าสู่ตลาดแรงงาน

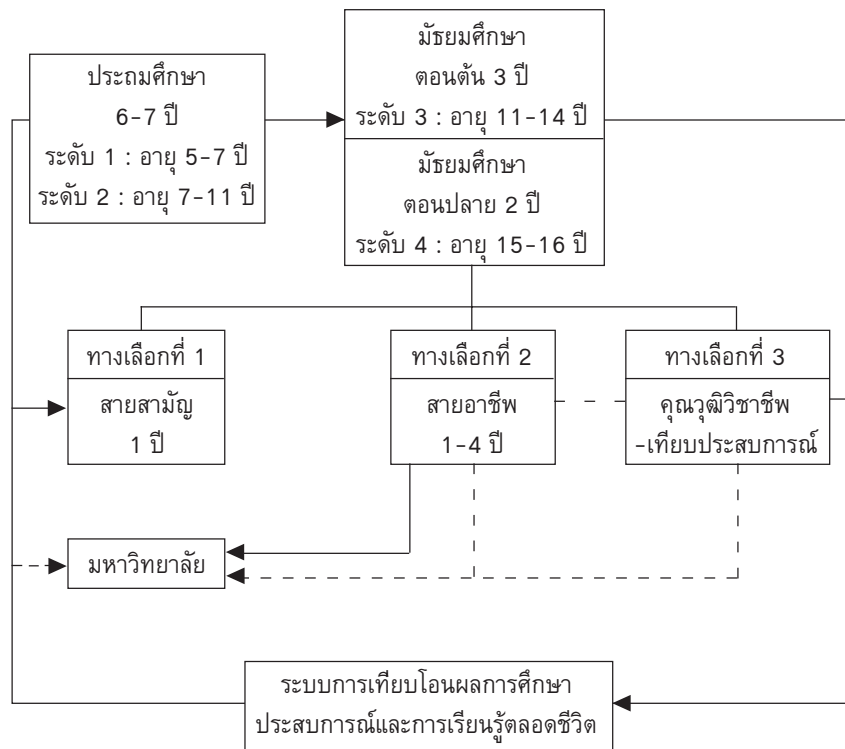
3) ทางเลือกที่ 3

ประสบการณ์การทำงาน (Work Related) คือการทดสอบทักษะความสามารถเพื่อรับคุณวุฒิวิชาชีพ (National Vocational Qualifications - NVQ) โดยใช้พื้นฐานความรู้ความสามารถและสมรรถนะทางอาชีพจากประสบการณ์ที่ปฏิบัติงาน

ทั้งนี้ ทางเลือกที่ 1 และทางเลือกที่ 2 ดำเนินการโดยสถาบันการศึกษา ส่วนทางเลือกที่ 3 เป็นการให้โอกาสบุคคลที่มี

ทักษะความสามารถอันเกิดจากประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ได้ทดสอบเพื่อรับคุณวุฒิวิชาชีพเพื่อการพัฒนาและสร้างความก้าวหน้าในอาชีพ

ภาพที่ 14 ระบบการศึกษาของประเทศสหราชอาณาจักร

3.4.2 การเทียบโอนผลการศึกษา

1) หลักการ

การเทียบโอนผลการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานและระดับที่สูงกว่าของประเทศสหราชอาณาจักร เกิดจากแรงผลักดันการขยายตัวทางเศรษฐกิจและการแข่งขันในตลาดโลก ความจำเป็นที่ต้องเร่งพัฒนากำลังคนให้มีขีดความสามารถ พร้อมสำหรับการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง พัฒนางาน ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญในการสร้างแรงจูงใจเพื่อส่งเสริมให้บุคคลเห็นคุณค่าของการเรียนรู้ การสร้างประสบการณ์ในงาน ซึ่งจะสามารถเทียบโอนเป็นผลการศึกษา เพื่อนำไปสู่คุณวุฒิทางการศึกษาและวิชาชีพ กลายเป็นพลังผลักดันสำคัญของบุคคล ดังนั้น การจัดระบบเทียบโอนการเรียนรู้ ประสบการณ์ และหน่วยการเรียน จึงใช้กรอบคุณวุฒิวิชาชีพแห่งชาติ (National Vocational Qualification Framework) เป็นเกณฑ์การเทียบโอนและส่งเสริมการเรียนรู้ต่อเนื่อง ทั้งนี้ โดยใช้หลักการสำคัญ 5 ประการดังนี้

(1) ให้ความสำคัญการเข้าถึง การเทียบโอนและการสร้างความก้าวหน้า

(2) มุ่งเน้นผลของการเรียนรู้

(3) สร้างความรู้ ทักษะ และสมรรถนะที่ชัดเจน

(4) ให้การรับรองที่ยืดหยุ่น และปรับเปลี่ยนได้

(5) สร้างความพร้อมในการทำงานและชีวิต

2) กฎเกณฑ์และระเบียบที่เกี่ยวข้อง

ในการเทียบโอนผลการศึกษาและส่งเสริมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องนั้น มีกรอบการดำเนินงาน 4 ลักษณะ คือ

ลักษณะที่ 1 เป็นการให้โอกาสการศึกษาแก่บุคคลเป็นครั้งที่ 2

ลักษณะที่ 2 เป็นการพัฒนาทักษะและกำลังแรงงาน

ลักษณะที่ 3 เป็นการเรียนเพื่อพัฒนาบุคคลและความสามารถในการจ้างงาน

ลักษณะที่ 4 เป็นการศึกษาของชุมชนและการสร้างศักยภาพ

การดำเนินงานดังกล่าวถือเป็นบทบาทสำคัญของสถานศึกษาที่ต้อง

(1) เข้าใจถึงบุคคลที่อยากจะทำถึง
 (2) พร้อมรับความต้องการที่หลากหลาย
 (3) ให้การรับรองและเทียบโอนผลการศึกษาทั้งในและนอกระบบ

- (4) ให้บริการแก่กลุ่มผู้สูงอายุ
- (5) พัฒนาทักษะพื้นฐานส่วนที่จำเป็น
- (6) จัดโปรแกรมทั้งในแนวตั้งและแนวดิ่ง
- (7) สร้างพันธมิตร
- (8) สร้างเครือข่ายในชุมชน

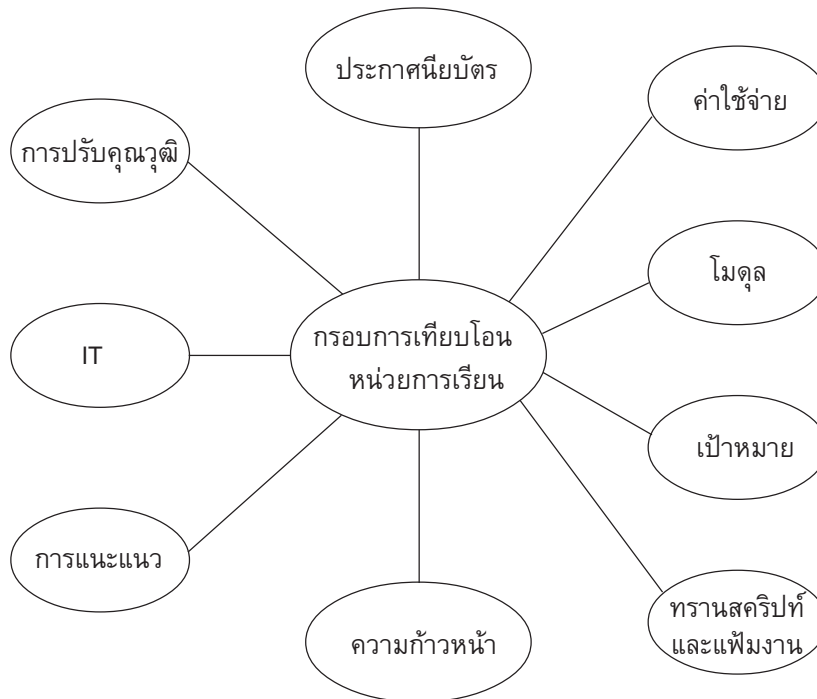
การเทียบโอนผลการศึกษาและส่งเสริมการเรียนรู้ต่อเนื่อง

- (1) ต้องยืดหยุ่น
- (2) ถ่ายโอนได้ โปร่งใส
- (3) มีความก้าวหน้า
- (4) มีเกณฑ์ของการเชื่อมโยง
- (5) กรอบของหน่วยการเรียนรู้มีความ

ก้าวหน้า

สำหรับการเทียบโอนผลการเรียน ใช้กรอบของ
หน่วยการเรียนรู้ (Credit framework) ดังภาพที่ 15

ภาพที่ 15 กรอบการเทียบโอนหน่วยการเรียนรู้

กรอบการเทียบโอนหน่วยการเรียนรู้ (Credit Transfer Framework) ตามภาพที่ 15 ประกอบด้วย การพิจารณาประกาศนียบัตรที่เคยได้รับ ค่าใช้จ่ายที่เหมาะสม การเรียนรู้โมดูลที่ผ่านเกณฑ์การประเมิน มีเป้าหมายการเรียนรู้ มีรายงานคะแนนและแฟ้มงาน เป็นการเทียบให้เห็นความก้าวหน้าให้การแนะแนว ส่งเสริมการใช้ IT และการปรับคุณวุฒิ

ในการเทียบโอนหน่วยการเรียนรู้มีความแตกต่างกับการโอนหน่วยการเรียนรู้และการรับรองของสถาบันการศึกษา หากสถาบันการศึกษาหรือหน่วยฝึกอบรมได้รับการรับรอง (Accreditation) จึงจะมีการพิจารณารับเทียบโอนหน่วยการเรียนรู้ (Credit)

การรับโอนหน่วยการเรียนรู้	การรับรองสถาบันการศึกษา/ หน่วยฝึกอบรม
พิจารณา <ul style="list-style-type: none"> - รับเทียบโอนหน่วยการเรียนรู้ - รับการสะสมหน่วยการเรียนรู้ - ใช้เกณฑ์มาตรฐาน - มีความยืดหยุ่น - สร้างความก้าวหน้า 	พิจารณา <ul style="list-style-type: none"> - หลักสูตร - การพัฒนาคุณภาพ - การประกันคุณภาพ - การพัฒนาวิชาชีพบุคลากร

3) การบริหารจัดการและรูปแบบการดำเนินงาน

ในการดำเนินงานของสถานศึกษาเพื่อรับเทียบโอนผลการศึกษา และส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต หรืออย่างต่อเนืองนั้น สถานศึกษาต้องจัดให้มีศูนย์การเรียนรู้ (Learning Centre) ที่มีลักษณะดังนี้

- (1) ให้บริการบุคคลได้ทั้งกลางวันและกลางคืน
- (2) ใกล้กับบ้านและที่ทำงาน
- (3) เหมาะกับวิถีชีวิต
- (4) เข้าถึง ICT และทรัพยากรที่จำเป็น
- (5) เรียนรู้ด้วยตนเอง
- (6) มีเส้นทางความก้าวหน้า

ในการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพต้องสร้างพันธมิตรและเครือข่ายเพื่อให้เกิดแนวร่วมและความเข้มแข็ง ซึ่งพันธมิตรอาจประกอบด้วยกลุ่มบุคคลต่อไปนี้

- (1) พันธมิตรกับวิทยาลัย และ/หรือโรงเรียน
อื่น ๆ
- (2) รับบริการจากวิทยาลัย/โรงเรียนอื่น ๆ
- (3) สร้างเครือข่ายและชมรมอาสาในชุมชนเพื่อ

การเรียนรู้

ระบบการเทียบโอนผลการศึกษาและส่งเสริมการเรียนรู้ต้องมีลักษณะชัดเจน ตรง และเป็นความต้องการของบุคคลกรอบของหน่วยการเรียนรู้ที่ให้การรับรองและเชื่อมโยงกับความสำเร็จในการเรียนรู้ทั้งหมด ขณะที่คุณวุฒิหรือส่วนหนึ่งของคุณวุฒิคือ ประสบการณ์การทำงาน และหน่วยการเรียนรู้

ในขั้นตอนการเทียบหน่วยการเรียนรู้ต้องกำหนดกรอบของหน่วยการเรียนรู้ โดย

- (1) แยกย่อยหน่วยการเรียนรู้ให้เป็นหน่วยการ
ประเมิน
- (2) ใช้หน่วยการประเมินเป็นการวัดความสำเร็จ
- (3) กรอบคุณวุฒิใช้หน่วยการเรียนรู้เป็นเกณฑ์

- (4) ต้องมีการเชื่อมโยงผสมผสาน
- (5) มีการประกันคุณภาพ
- (6) มีระบบระดับชาติบันทึกความสำเร็จในการ

เรียนรู้ทุกระดับ

ในการประเมินผลเพื่อเทียบโอนหน่วยการเรียนรู้ มีองค์ประกอบ 3 ประการคือ

(1) ประสบความสำเร็จอะไรบ้าง คือผลการเรียนรู้ และเกณฑ์การประเมิน

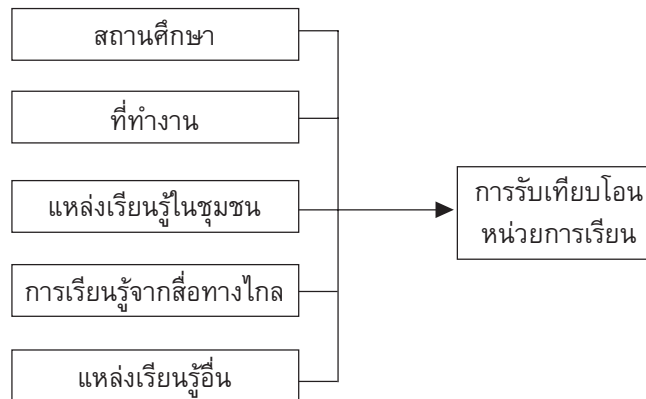
(2) ประสบความสำเร็จเพียงใด คือค่าของหน่วยการเรียนรู้

(3) ระดับที่ประสบความสำเร็จมีความยากง่ายเพียงใด

หน่วยการเรียนรู้ที่สามารถเทียบโอนได้มาจากหลายแหล่ง ทั้งการเรียนในสถานศึกษา ที่ทำงาน ชุมชน การเรียนรู้ด้วยตนเอง และแหล่งอื่นๆ องค์การและหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ รวมทั้งการเทียบโอนหน่วยเรียนนั้นประกอบด้วยทั้งองค์การ สถานศึกษา ศูนย์การเรียนรู้ในสถานประกอบการ ศูนย์ชุมชน องค์การอาสาสมัคร องค์การทางศาสนา และเครือข่ายการเรียนรู้ต่างๆ

การรับเทียบโอนหน่วยเรียนนั้น ให้การยอมรับหน่วยการเรียนรู้จากหน่วยงานต่างๆ อย่างยืดหยุ่นทั้งจากสถานศึกษา ที่ทำงาน แหล่งเรียนรู้ในชุมชน การเรียนรู้จากสื่อทางไกล และแหล่งเรียนรู้อื่นๆ

ภาพที่ 16 ขั้นตอนการรับโอนหน่วยการเรียนรู้จากแหล่งต่าง ๆ

4) กิจกรรมสนับสนุนอื่นๆ

- (1) ต้องมีการรณรงค์สร้างความเข้าใจ
- (2) สร้างเครือข่ายและพันธมิตรการเรียนรู้
- (3) สร้างภาพลักษณ์ศูนย์การเรียนรู้
- (4) มีศูนย์เครือข่าย ICT
- (5) ศูนย์รับเทียบโอนใช้กรอบคุณวุฒิเป็นเกณฑ์
- (6) ให้คำแนะนำปรึกษา
- (7) ให้การสนับสนุนการเรียนรู้และเป็นพี่เลี้ยง
- (8) พัฒนาครู

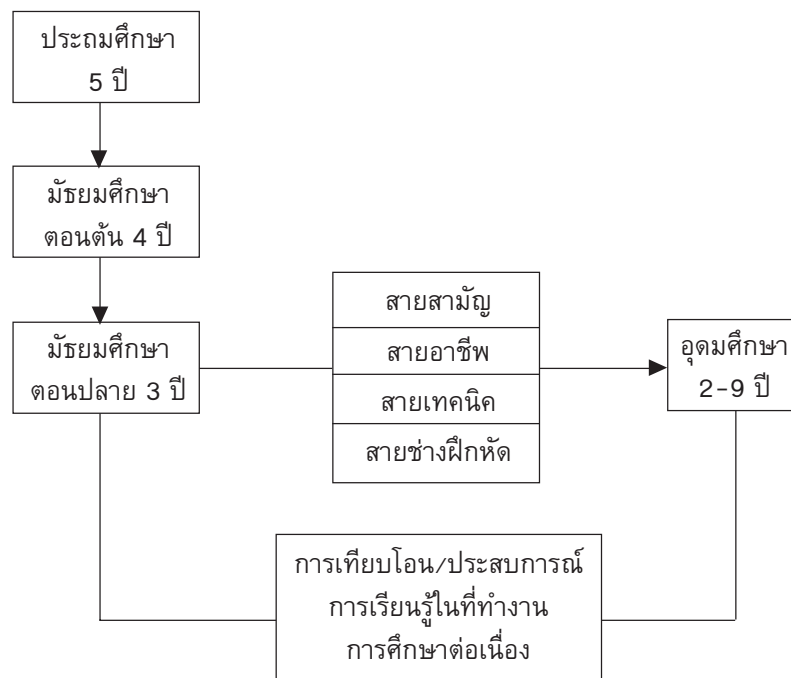
4.5 ประเทศฝรั่งเศส

4.5.1 ระบบการศึกษา

ระบบการศึกษาของประเทศฝรั่งเศสคล้ายคลึงกับประเทศอื่น คือมีระดับอนุบาล (preschool) 3 ปี ระดับประถมศึกษา

5 ปี มัธยมศึกษาตอนต้น 4 ปี และมัธยมศึกษาตอนปลาย 3 ปี การศึกษาภาคบังคับจนถึงอายุ 16 ปี

ภาพที่ 17 ระบบการศึกษาของประเทศฝรั่งเศส

ประเทศฝรั่งเศสให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ต่อเนื่องอย่างมาก โดยเฉพาะผู้ที่เข้าสู่อาชีพโดยยังไม่สำเร็จมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเข้าสู่ระบบช่างฝึกหัด ซึ่งใช้เวลาฝึกฝนและเรียนรู้ด้วยการทำงานปฏิบัติจริง ดังนั้น จึงกำหนดให้กฎหมายสนับสนุนการเทียบโอนประสบการณ์ตั้งแต่ 5 ปี ขึ้นไป เพื่อการศึกษา ฝึกอบรมเพิ่มเติมเพื่อรับคุณวุฒิ ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1992 หรือ พ.ศ. 2535 การศึกษาต่อเนื่อง

ได้รับการสนับสนุนอย่างจริงจังทั้งจากรัฐและนายจ้าง เนื่องจากมีกฎหมายกำหนดในด้านการสนับสนุนการเงินจากนายจ้างด้วย

4.5.2 การเทียบโอนผลการศึกษา

1) หลักการ

ในปี ค.ศ. 2002 หรือ พ.ศ. 2545 รูปแบบใหม่ของการเทียบโอนผลการศึกษาได้ประกาศใช้เพื่อสร้างความเชื่อมั่นว่าบุคคลสามารถได้รับคุณวุฒิทั้งจากการศึกษา ฝึกอบรม และจากประสบการณ์การทำงาน การเทียบประสบการณ์การเรียนรู้ถือเป็นการขยายโอกาสของบุคคลในการได้รับคุณวุฒิ และที่สำคัญเป็นกลไกส่งเสริมโอกาสการเรียนรู้ตลอดชีวิตของบุคคล เป็นที่น่ายินดีว่าเป็นปีที่มีการประกาศรูปแบบใหม่ในการเทียบโอนผลการศึกษานั้น ทั้งประเทศมีผู้ได้รับการเทียบประสบการณ์กว่า 8,000 คน โดยมีความหลากหลายในระดับคุณวุฒิประมาณร้อยละ 20-40 ได้รับคุณวุฒิที่ต้องการที่เหลือใช้เวลาอีกประมาณ 5 ปี เพื่อสร้างประสบการณ์ ทักษะความรู้ และฝึกอบรมเพิ่มเติม เป็นที่น่าสังเกตว่า 2 ใน 3 ของผู้ขอรับการประเมินทำงานอยู่ภาคบริการ และ 1 ใน 3 ทำงานอยู่ในภาคอุตสาหกรรม อย่างไรก็ตาม การเทียบโอนผลการศึกษามี 3 ลักษณะ คือ

(1) การเทียบโอนผลการศึกษา (VAP-Validating Prior Certificate Learning)

(2) การเทียบโอนประสบการณ์ (VAE-Validating of Experience)

(3) การเทียบโอนการเรียนรู้ของบุคคลและผลการการศึกษา (VAPP - Validation of Prior Personal and Certificate Learning)

2) กฎเกณฑ์และระเบียบที่เกี่ยวข้อง

ตามกฎหมายการเทียบโอนผลการศึกษาเริ่มครั้งแรกตั้งแต่ปี ค.ศ. 1985 พัฒนาการใหม่ในปี 1992 และถูกยกเลิกโดยใช้ฉบับใหม่ที่ประกาศใช้ในปี 2002 ซึ่งปรับปรุงให้ครอบคลุมยิ่งขึ้น ได้มีข้อเปรียบเทียบดังนี้

ตารางที่ 13 เปรียบเทียบกฎหมายการเทียบโอนผลการศึกษาของประเทศฝรั่งเศส

เกณฑ์	กฎหมายปี 1985 (คงไว้ใช้สำหรับการเทียบโอนของอุดมศึกษา)	กฎหมายและประกาศปี 1992-1993 (ยกเลิก)	กฎหมายปี 2002
ระยะเวลาของประสบการณ์	ไม่กำหนด	5 ปี	3 ปีของการทำงานเต็มเวลา
ลักษณะของประสบการณ์ที่จะได้รับการเทียบโอน	ประสบการณ์ส่วนบุคคลและการทำงาน	ประสบการณ์การทำงานเท่านั้น	ประสบการณ์ส่วนบุคคลและการทำงาน
การกำหนดระดับ/ประเภทคุณวุฒิ	เฉพาะระดับมหาวิทยาลัย	เฉพาะคุณวุฒิของรัฐ	ทุกระดับคุณวุฒิที่ปรากฏในบัญชีรายการคุณวุฒิแห่งชาติ
วัตถุประสงค์ของการเทียบโอน	การยกเว้นรายวิชาในมหาวิทยาลัย	การโอนผลการเรียนรู้เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของคุณวุฒิ	มีความเป็นไปได้ที่จะได้รับการโอนผลการเรียนรู้ทั้งหมดเพื่อรับคุณวุฒิ

ตารางที่ 13 แสดงให้เห็นพัฒนาการของการเทียบโอนผลการศึกษาตามกฎหมายต่างๆ ซึ่งกฎหมายฉบับแรกในปี 1985 ยังคงไว้เป็นกรอบดำเนินงานสำหรับการเทียบโอนหน่วยการเรียนรู้เพื่อเข้ามหาวิทยาลัย ขณะที่กฎหมายปี 1992-1993 ได้รับการยกเลิกและกำหนดใหม่ตามกฎหมายปี 2002 โดยใช้กฎหมายปี 1992-1993 มาปรับปรุงให้ยืดหยุ่นและเปิดโอกาสแก่บุคคลมากขึ้นใน 4 ประเด็นหลักคือ

(1) ปรับกำหนดเวลาของการเทียบโอนประสบการณ์ของบุคคลจาก 5 ปี เป็น 3 ปี

(2) ปรับการใช้ประสบการณ์การทำงานอย่างเดียวเป็นประสบการณ์การทำงานและประสบการณ์อื่น

(3) ปรับจากการเทียบโอนเพื่อรับคุณวุฒิของรัฐเป็นคุณวุฒิของทุกภาคส่วนตามรายการที่ปรากฏในรายการคุณวุฒิของชาติ

(4) ปรับจากการเทียบโอนได้บางส่วนของคุณวุฒิเป็นสามารถเทียบโอนได้ทั้งหมด

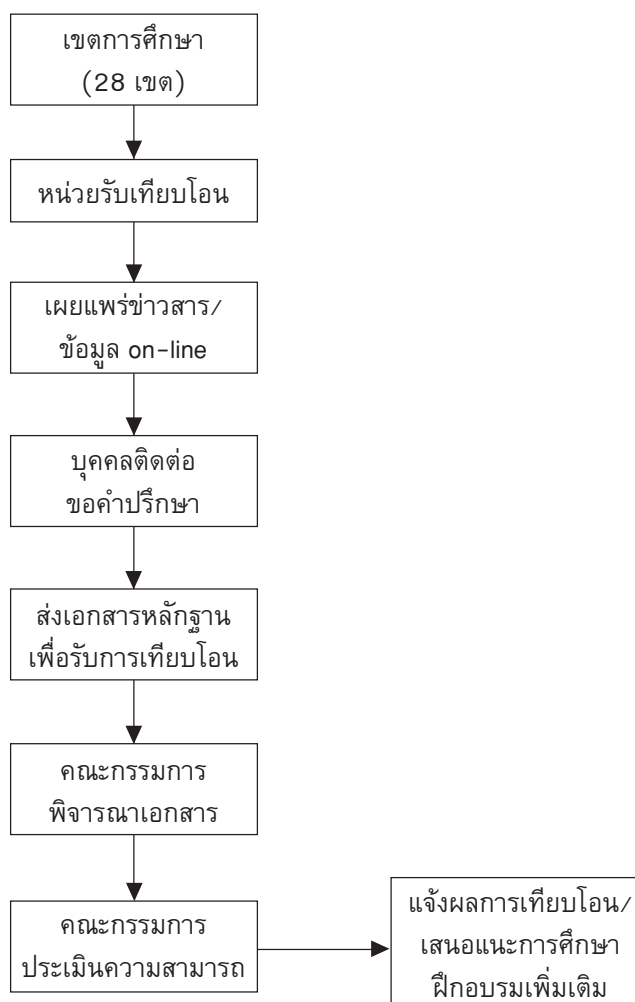
3) การบริหารจัดการและรูปแบบการดำเนินงานการดำเนินการเทียบโอนผลการศึกษา มี 2 ลักษณะ คือ

(1) การเทียบโอนผลการเรียน เนื่องจากทุกสถานศึกษาในประเทศฝรั่งเศสใช้หลักสูตรเดียวกัน ดังนั้น การเทียบโอนหน่วยการเรียนระหว่างสถานศึกษาและของบุคคล สถานศึกษาแต่ละแห่งรับผิดชอบดำเนินการโดยตรง โดยใช้เกณฑ์กลางกรอบหลักสูตรของประเทศ

(2) การเทียบโอนผลการเรียนรู้การศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน ซึ่งมาจากผลการทำงาน การเรียนรู้ด้วยตนเองและฝึกอบรม

ดำเนินการอย่างเป็นระบบโดยหน่วยรับประเมินการเรียนรู้และเทียบ
ประสบการณ์ ซึ่งมีสำนักงานอยู่ภายในสำนักงานเขตการศึกษา
(Academic) ทั่วประเทศแบ่งเป็น 28 เขตการศึกษา โดยในแต่ละ
เขตมีหลายจังหวัด (ทั้งประเทศมี 95 จังหวัด)

ภาพที่ 18 ขั้นตอนการเทียบโอนผลการเรียนรู้

เมื่อบุคคลต้องการเทียบโอนผลการศึกษาสามารถติดต่อสำนักงานเขตการศึกษา (Academic) โดยมีขั้นตอนโดยสรุปดังนี้

- (1) ขอรับคำปรึกษาจากหน่วยงานรับเทียบโอนผลการเรียนรู้ของเขตการศึกษา
- (2) ส่งเอกสารข้อมูลที่จำเป็น
- (3) หน่วยงานที่รับผิดชอบศึกษาเอกสารและดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการจากสถานศึกษา หน่วยงาน และสถานประกอบการที่เกี่ยวข้อง ประมาณ 2-4 คน
- (4) นัดหมายการทดสอบเพื่อเทียบโอนผลการศึกษา
- (5) แจงผลการทดสอบ ผลการเทียบโอน และการศึกษาฝึกอบรมเพิ่มเติม

การเทียบโอนการศึกษาของประเทศฝรั่งเศสมีความโดดเด่นในเรื่องการให้บริการอย่างกว้างขวาง ทั้งถึง และเป็นระบบ มีหน่วยงานหลักคือ เขตการศึกษารับผิดชอบ ถือเป็นนโยบายสำคัญของประเทศ

ประเด็นที่น่าสนใจคือ โดยทั่วไปคุณวุฒิของบุคคลในประเทศฝรั่งเศสมี 3 ลักษณะ คือ

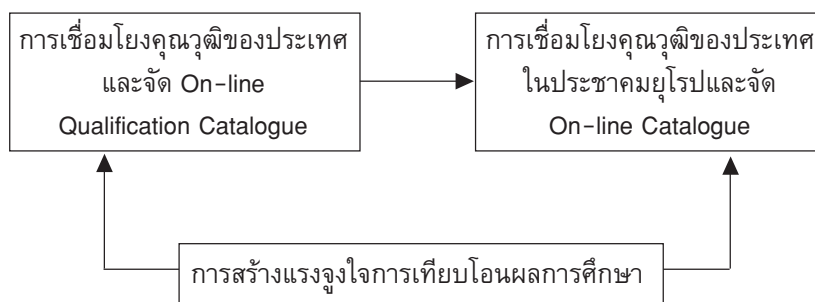
- (1) คุณวุฒิของกระทรวงศึกษาธิการ (Qualification of Ministry of Education)
- (2) คุณวุฒิของกระทรวงแรงงาน (Qualification of Ministry of Labor)
- (3) คุณวุฒิของกลุ่มอาชีพ/กลุ่มอุตสาหกรรม (Qualification of Industrial Groups)

คณะกรรมการระดับชาติ (National Commission) เป็นกลไกสำคัญทำหน้าที่เชื่อมโยงคุณวุฒิ 3 ลักษณะ มีศักดิ์ศรีและได้รับการยอมรับจากสังคมเท่าเทียมกัน ดังนั้น การเทียบโอนการเรียนรู้เพื่อการศึกษาต่อหรือรับคุณวุฒิจึงสามารถดำเนินการได้อย่างคล่องตัว มีบรรทัดฐาน และมีประสิทธิภาพ

4) กิจกรรมสนับสนุนอื่น ๆ

มีการแจ้งข่าวสารข้อมูลแก่ประชาชนและเยาวชนอย่างจริงจังจากเขตการศึกษา และเขตให้ความสำคัญของการพัฒนาคุณวุฒิ การทำงานทำโดยใช้กลไกการเทียบโอนผลการศึกษา ทำโดยเอกสารและสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อการสืบค้นข้อมูลด้วยตนเอง

ภาพที่ 19 การเชื่อมโยงคุณวุฒิของประเทศต่าง ๆ

กิจกรรมสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การจัดทำ On-line Qualification Catalogue ของหน่วยงานต่างๆ ที่เชื่อมโยงกันในประเทศ และการสร้าง On-line Qualification catalogue ของประชาคมยุโรป (EU) เนื่องจากมีการเคลื่อนย้ายแรงงานและการศึกษาต่อในประชาคมยุโรป ดังนั้น การสร้างความเชื่อมโยงของ คุณวุฒิในประชาคมยุโรป จึงเป็นแรงผลักดันอันสำคัญให้บุคคลเข้ารับการเทียบโอนคุณวุฒิและการเรียนรู้มากขึ้น

บทที่ 4

สรุปการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานเทียบโอนผลการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานประเภทสามัญและอาชีวศึกษาของประเทศไทยและต่างประเทศ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตดังต่อไปนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหาการเทียบโอนผลการศึกษาคครอบคลุมกิจกรรม 2 ประเภท คือ

1.1 การเทียบโอนผลการเรียนรู้

1.2 การเทียบระดับการศึกษา

2. ขอบเขตด้านประเด็นที่ศึกษา

2.1 หลักการ แนวคิด

2.2 กฎหมาย ระเบียบ

2.3 ประกาศ หลักเกณฑ์

2.4 โครงสร้างการบริหารจัดการ

2.5 รูปแบบ วิธีดำเนินงาน

2.6 ปัจจัยเสริม ปัญหาอุปสรรค

2.7 ผลการดำเนินงาน

3. ขอบเขตด้านพื้นที่และหน่วยงานที่ศึกษา ประกอบด้วย หน่วยงานที่การดำเนินงานเทียบโอนผลการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทย และต่างประเทศ

หน่วยงานในประเทศไทยที่ทำการศึกษาประกอบด้วย

- 1) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 2) สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน
- 3) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
- 4) สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษา

เอกชน

หน่วยงานในต่างประเทศที่ทำการศึกษาประกอบด้วย

- 1) ประเทศออสเตรเลีย
- 2) ประเทศมาเลเซีย
- 3) ประเทศสาธารณรัฐเกาหลี
- 4) ประเทศสหราชอาณาจักร
- 5) ประเทศฝรั่งเศส

วิธีดำเนินการวิจัย

1. แหล่งข้อมูลและผู้ให้ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ได้ทำการศึกษาเอกสารและรายงานต่าง ๆ ที่สำคัญ คือ 1) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 2) กฎ ระเบียบ การเทียบโอนผลการศึกษาของหน่วยงานต่าง ๆ เช่น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เป็นต้น 3) แนวปฏิบัติการเทียบ

โอนผลการเรียน และการเทียบระดับการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 4) รายงานความก้าวหน้าการเทียบโอนผลการเรียนและการเทียบระดับการศึกษา 5) เอกสารและหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการเทียบโอนผลการศึกษาในประเทศ 6) เอกสารและหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการเทียบโอนผลการเรียนและการเทียบระดับการศึกษาของต่างประเทศ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ได้แก่ แบบบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการเทียบโอนผลการศึกษา เช่น ประกาศ ระเบียบ คำสั่ง จำนวนหลักสูตรที่เปิดสอน จำนวนหลักสูตรที่ดำเนินการเทียบโอนผลการศึกษา จำนวนผู้เรียนที่ขอเทียบโอนผลการศึกษา เป็นต้น

3. การรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยทำการศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลจากเอกสาร รายงาน รายงานประจำปี ระเบียบ ข้อบังคับ แนวปฏิบัติของหน่วยงาน และองค์กรที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ รวมทั้งการสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต โดยผู้วิจัยกำหนดประเด็นที่จะรวบรวมข้อมูลจากแต่ละหน่วยงานและองค์กร ในประเด็นต่อไปนี้

- 1) หลักการ แนวคิด
- 2) กฎหมาย ระเบียบ
- 3) ประกาศ หลักเกณฑ์
- 4) โครงสร้างการบริหารจัดการ
- 5) รูปแบบ วิธีดำเนินงาน
- 6) ปัจจัยเสริม ปัญหาอุปสรรค
- 7) ผลการดำเนินงาน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้การวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับการเทียบโอนผลการศึกษา และการวิเคราะห์เนื้อหา

สรุปการวิจัย

เป็นการสรุปผลการเทียบโอนผลการศึกษาในประเทศไทย และต่างประเทศ

การเทียบโอนผลการศึกษาในประเทศไทย

การเทียบโอนผลการศึกษาในประเทศไทย มี 2 ลักษณะคือ

1. การเทียบโอนผลการเรียน ทุกหน่วยงานที่รับผิดชอบจัดการศึกษามีการดำเนินงานการเทียบโอนผลการเรียน
2. การเทียบระดับการศึกษา มีเฉพาะสำนักบริหารงานการศึกษา นอกโรงเรียนที่ดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนและการเทียบระดับการศึกษาด้วย

การสรุปคณะผู้วิจัยสรุปตามประเด็นที่ได้ศึกษาซึ่งประกอบด้วย 1) หลักการ แนวคิด 2) กฎหมาย ระเบียบ 3) ประกาศ หลักเกณฑ์ 4) โครงสร้างการบริหารจัดการ 5) รูปแบบ วิธีดำเนินการ 6) ปัจจัยเสริม ปัญหาอุปสรรค 7) ผลการดำเนินงาน ดังนี้

1.1 การเทียบโอนผลการเรียน

1.1.1 หลักการ แนวคิด

การเทียบโอนผลการศึกษาได้ดำเนินการโดยอาศัยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไข

เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 15 ที่กำหนดให้มีการเทียบโอนผลการเรียนที่ผู้เรียนสะสมไว้ระหว่างการศึกษาระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย โดยให้เทียบโอนผลการเรียนในระหว่างรูปแบบเดียวกัน หรือต่างรูปแบบได้ อีกทั้งสามารถนำผลการเรียนรู้อัตโนมัติ การฝึกอาชีพ ประสบการณ์ทำงาน ความรู้ความสามารถต่างๆ มาเทียบโอนเป็นความรู้ได้เช่นกัน เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียน/ประชาชนได้นำสิ่งที่สะสมจากการเรียนรู้อันดีดีและปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็ผลการเรียนในลักษณะรูปแบบใด ๆ มาเป็นหลักฐานหรือผลจากการเรียนรู้อันดีดีที่เคยได้รับไว้มาใช้เทียบเท่ากับหลักฐานที่ตนเองกำลังศึกษาอยู่ เพื่อให้สามารถจบในตัวประโยคหรือระดับการศึกษาใดระดับหนึ่งได้

หลักการสำคัญการเทียบโอนผลการเรียน เป็นการเชื่อมโยงการศึกษาทั้งสามรูปแบบเพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีการกระจายอำนาจให้สถานศึกษาดำเนินการในรูปแบบคณะกรรมการที่มีประสบการณ์ โดยยอมรับผลที่เกิดขึ้นจากผู้อื่นให้ไว้ด้วย การดำเนินการต้องมีมาตรฐาน โปร่งใส ยุติธรรม มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ที่ยอกจากการศึกษาในระบบหรือนอกระบบแล้วสามารถกลับเข้าสู่การศึกษารูปแบบใดรูปแบบหนึ่งได้อีก รวมทั้งผู้ที่เรียนรู้อัตโนมัติสามารถเข้าสู่การศึกษาทั้งในระบบหรือนอกระบบได้

1.1.2 กฎหมาย ระเบียบ

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กระทรวงศึกษาธิการ จึงมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องคือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สำนักบริหารงานการศึกษา นอกโรงเรียน (กศน.) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.)

สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) ได้ร่วมกันออกกฎกระทรวงในการดำเนินงานเทียบโอนผลการศึกษา การเทียบโอนผลการเรียน และการเทียบระดับการศึกษาไว้ดังนี้

1) กฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งระดับและประเภทของการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546 ลงวันที่ 21 เมษายน 2546 ได้ระบุสาระสำคัญไว้ว่า การศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ระดับคือ 1) การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา 2) การศึกษาระดับประถมศึกษา และการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ซึ่งแบ่งเป็นการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ส่วนการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายยังแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ประเภทสามัญศึกษาและอาชีวศึกษา

2) กฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งระดับและการเทียบระดับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2546 ลงวันที่ 21 เมษายน 2546 (ดูรายละเอียดในการเทียบระดับการศึกษา)

3) ระเบียบกระทรวงว่าด้วยการประเมินเทียบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา พ.ศ. 2546 (ดูรายละเอียดในการเทียบระดับการศึกษา)

จากนั้นในแต่ละหน่วยงานได้ไปออกระเบียบและการดำเนินงานเทียบโอนผลการศึกษาดังนี้

1) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้อาศัยระเบียบสถานศึกษาว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ของสถานศึกษา ได้ระบุสาระสำคัญกล่าวคือ สถานศึกษาจัดทำระเบียบสถานศึกษาว่าด้วยการประเมินตามหลักสูตรดังกล่าว โดยระบุการเทียบโอนไว้เป็น 1 หมวด คือการเทียบโอนผลการเรียน เป็นการนำผลการเรียนที่เป็น

ความรู้ทักษะ และประสบการณ์ของผู้เรียนที่เกิดจากการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย มาประเมินเป็น ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน การ ดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ผู้ขอเทียบต้องขึ้นทะเบียนเป็นนัก ศึกษาหรือนักเรียนของสถานศึกษาใด สถานหนึ่ง จำนวนสาระการ เรียนรู้ รายวิชา จำนวนหน่วยกิตที่จะรับเทียบโอน และอายุผลการ เรียนจะนำมาเทียบโอน ให้อยู่ในดุลพินิจของสถานศึกษา เมื่อเทียบ โอนแล้วต้องมีเวลาเรียนอยู่ในสถานศึกษาที่จะรับเทียบโอนไม่น้อยกว่า 1 ภาคเรียน การเทียบโอนผลการเรียนให้ดำเนินการในรูปของคณะ กรรมการไม่น้อยกว่า 3 คนแต่ไม่เกิน 5 คน ส่วนแนวปฏิบัติอื่นๆ ให้ เป็นไปตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการที่กำหนดไว้

2) สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน ได้รับ ผิดชอบ 2 ส่วน คือ การเทียบโอนผลการเรียน และการประเมิน เทียบระดับการศึกษา

การเทียบโอนผลการเรียนมีระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์ การเทียบโอนผลการเรียนสายสามัญและการประเมินความรู้และ ประสบการณ์ตามแนวทางการเทียบโอนผลการเรียน ตามหลักสูตร และวิธีการจัดการศึกษานอกระบบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 พ.ศ. 2546 ซึ่งสถานศึกษาแต่ละแห่งจะเน้น ออกระเบียบด้วยตนเอง ระเบียบนี้จะใช้ควบคู่กับประกาศกระทรวง ศึกษาธิการเรื่องแนวทางการเทียบโอนผลการเรียนตามหลักเกณฑ์ และวิธีการศึกษานอกระบบ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ลงวันที่ 8 กันยายน 2548 โดยประกาศนี้ได้แนบแนวทาง การเทียบโอนต่างๆ ไว้ด้วย

3) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้ออกระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 พ.ศ. 2547 โดยระเบียบนี้ได้กำหนดการเทียบโอนผลการเรียนไว้ในหมวด 4 ได้กำหนดให้นักเรียนสามารถนำประสบการณ์ในงานอาชีพหรือฝึกงานในสถานฝึกงานอาชีพ หรือทำงานในงานอาชีพนั่นอยู่หรือมีความรู้ในรายวิชาตามหลักสูตรนี้มาก่อน หรือเข้าเรียนแล้วแต่ขอไปเรียนหรือฝึกปฏิบัติในสถานฝึกงานอาชีพสามารถประเมินเทียบโอนความรู้และประสบการณ์เพื่อนับจำนวนหน่วยกิตสะสมสำหรับรายวิชานั้นๆ ได้

4) สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ได้ดำเนินการโดยใช้ระเบียบและข้อบังคับเกี่ยวกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับพื้นฐาน (การศึกษาสายสามัญ) และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในส่วนของโรงเรียนเอกชนประเภทอาชีวศึกษา

1.1.3 ประกาศ หลักเกณฑ์

เพื่อให้หน่วยงานต่างๆ สามารถนำกฎหมาย และระเบียบไปปฏิบัติได้กระทรวงศึกษาธิการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสถานศึกษาได้ออกประกาศและกำหนดหลักเกณฑ์ในแต่ละหน่วยงานดังนี้

1) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับพื้นฐาน ได้จัดทำประกาศหลักเกณฑ์การเทียบโอนผลการเรียนและแจ้งให้เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาได้ปฏิบัติ โดยอาศัยประกาศและหลักเกณฑ์ที่กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกำหนด

2) สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน ได้จัดทำระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์การเทียบโอนผลการเรียนสายสามัญและการประเมินความรู้และประสบการณ์ตามแนวทางการเทียบโอนผลการเรียน ตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษาออกโรงเรียน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 พ.ศ. 2546 โดยให้สถานศึกษาเป็นผู้ออกระเบียบและหลักเกณฑ์ ระเบียบจะมีเกณฑ์และแนวทางการเทียบโอนผลการเรียน และออกคู่มือแนวทางการเทียบโอนผลการเรียนไปให้สถานศึกษาจัด นอกจากนี้ ยังได้ออกประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องเกณฑ์การเทียบความรู้วุฒิจากโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทยประกอบการเทียบโอน ตลอดจนการกำหนดการเทียบโอนแต่ละหลักสูตรของสำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียนที่มีอยู่ในอดีตด้วย

3) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้จัดทำหลักเกณฑ์การเทียบโอนผลการเรียนออกเป็น 2 ลักษณะ คือ 1) การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ และ 2) การเทียบโอนผลการเรียนรู้ (รายวิชา/กลุ่มวิชา) แนวทางการเทียบโอนและหลักเกณฑ์เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2545 พ.ศ. 2547 สถานศึกษาเป็นผู้ทำการประเมินในรูปแบบของคณะกรรมการการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ การดำเนินการเทียบโอนสู่หน่วยกิต นักเรียนลงทะเบียนเพื่อเทียบโอนได้ไม่เกิน 2 ใน 3 ของจำนวนหน่วยกิตตามโครงสร้างของหลักสูตร สำนักมาตรฐานอาชีวศึกษาและวิชาชีพ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้จัดทำคู่มือแนวทางการเทียบโอนประสบการณ์ทางผ่านสู่ความสำเร็จ เพื่อให้สถานศึกษานำไปปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพ

4) สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ได้จัดการเทียบโอนผลการเรียนออกเป็น 2 ประเภท การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ประเภทสามัญศึกษา และประเภทอาชีวศึกษา ในส่วนของประเภทสามัญศึกษาได้อาศัยกฎเกณฑ์เหมือนกับโรงเรียน/สถานศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เนื่องจากสถานศึกษาของสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ได้ใช้หลักสูตรเช่นเดียวกับโรงเรียนของรัฐโดยทั่วไป (หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544) สำหรับการเทียบโอนความรู้ในโรงเรียนเอกชนประเภทอาชีวศึกษา การประเมินเทียบโอนปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) นักเรียนลงทะเบียนเพื่อประเมินเทียบโอนได้ไม่เกิน 2 ใน 3 ของจำนวนหน่วยกิตตามโครงสร้างของหลักสูตร เหมือนกับสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาโดยสถานศึกษาใดที่จะทำการเทียบโอนผลการเรียนจะต้องจัดทำ/เขียนโครงการขอรับนักเรียนที่มีประสบการณ์อาชีพหรือผู้มีงานทำเพื่อขอเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ตามแบบฟอร์มที่กำหนด ผู้ประสงค์ขอเทียบโอนต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ จำนวนนักเรียนที่โรงเรียนรับเพื่อขอเทียบโอนความรู้และประสบการณ์เมื่อรวมกับจำนวนนักเรียนปกติแล้วต้องไม่เกินความจุสูงสุดของโรงเรียนที่ได้รับอนุญาต

สำหรับหน่วยงานอื่นๆ เนื่องจากต้องใช้หลักสูตรเช่นเดียวกับสถานศึกษาในหน่วยงานหลักทั้งที่กล่าวมาแล้ว ดังนั้น การออกระเบียบ ประกาศ และเกณฑ์ในการดำเนินงานเทียบโอนผลการเรียนไม่ได้ดำเนินการสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานการศึกษาท้องถิ่น เทศบาล กรุงเทพมหานคร โรงเรียนสาธิตต่างๆ สามารถดำเนินการ

เทียบโอนผลการเรียน โดยอิงใช้ระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ
ดังกล่าวข้างต้น

1.1.4 โครงสร้างการบริหารจัดการ

การจัดโครงสร้างการบริหารจัดการเพื่อดำเนินการ
เทียบโอนผลการเรียนของหน่วยงานต่างๆ ดังนี้

1) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนของสถาน
ศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถาน
ศึกษาแต่ละแห่งกำหนดแนวทางการบริหารจัดการเทียบโอนผลการ
เรียนของสถานศึกษา ประกอบด้วยขั้นตอนหลัก 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้น
ที่ 1 การเตรียมการดำเนินงานเทียบโอน สถานศึกษาต้องกำหนด
แนวปฏิบัติในการเทียบโอนผลการเรียน และแต่งตั้งคณะกรรมการ
เทียบโอนผลการเรียน ขั้นที่ 2 การดำเนินงานเทียบโอนผลการเรียน
ตามประกาศแนวปฏิบัติที่กำหนด และขั้นที่ 3 การกำกับติดตาม
ประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานเทียบโอนผลการเรียน โดย
ดำเนินการอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ การดำเนินงานเทียบโอนผล
การเรียนทำในรูปคณะกรรมการ

2) สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน

สถานศึกษาโดยศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน
จังหวัดทุกแห่งเป็นผู้ดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน โดยสถาน
ศึกษาออกระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์การเทียบโอนผลการเรียนสาย
สามัญ และการประเมินความรู้และประสบการณ์ตามแนวทางการ
เทียบโอนผลการเรียนตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอก
โรงเรียนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 พ.ศ.
2546 หลักเกณฑ์การเทียบโอนผลการเรียนส่วนกลางเป็นผู้กำหนด

แนวทางให้ การดำเนินงานทำในรูปคณะกรรมการ

3) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

การเทียบโอนผลการเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาดำเนินการตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 พ.ศ. 2547 โดยสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเป็นผู้จัดทำแนวปฏิบัติในการเทียบโอนผลการเรียน แล้วสถานศึกษาเป็นผู้ดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การเทียบโอนผลการเรียนดำเนินงานในรูปคณะกรรมการ

4) สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

การดำเนินการเทียบโอนมีสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) เป็นหน่วยหลัก/ประสาน โดยมีสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนสำหรับโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแต่ละเขต เป็นผู้กำกับดูแลการดำเนินงานเทียบโอนของโรงเรียน/สถานศึกษาเอกชน การดำเนินงานเทียบโอนทำในรูปคณะกรรมการ

1.1.5 รูปแบบ วิธีดำเนินงาน

1) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การเทียบโอนผลการเรียนมี 5 รูปแบบ ได้แก่ 1) การเทียบโอนผลการเรียนจากการศึกษาในระบบเข้าสู่การศึกษาในระบบ 2) การเทียบโอนผลการเรียนจากการศึกษานอกระบบเข้าสู่การศึกษาในระบบ 3) การเทียบโอนผลการเรียนจากการจัดการศึกษาโดยครอบครัวเข้าสู่การศึกษาในระบบ 4) การเทียบโอนผล

การเรียนรู้จากการจัดการศึกษาโดยศูนย์การเรียนรู้ การศึกษาหลักสูตรระยะสั้น หลักสูตรเฉพาะ การฝึกอาชีพ ประสบการณ์ทำงานเข้าสู่การศึกษาในระบบ และ 5) การเทียบโอนผลการเรียนจากการศึกษาตามหลักสูตรต่างประเทศเข้าสู่การศึกษาในระบบ

วิธีดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนแต่ละรูปแบบสถานศึกษาแต่ละแห่งสามารถกำหนดแนวปฏิบัติได้

2) สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน

รูปแบบและวิธีดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนมี

3 รูปแบบ

(1) การเทียบโอนผลการเรียนทั้งที่เป็นหมวดวิชา/กลุ่มสาระการเรียนรู้รายวิชา และไม่เป็นหมวดวิชา เข้าสู่หลักสูตรหลักเกณฑ์ และวิธีการจัดการศึกษาออกโรงเรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 พิจารณาจากเนื้อหาที่ได้เรียนมา

(2) การเทียบโอนผลการเรียนจากการศึกษาที่จัดเป็นหลักสูตรเฉพาะ หรือหลักสูตรที่ได้รับรองจากหน่วยงานรัฐ เข้าสู่เกณฑ์ฯ โดยพิจารณาจากมาตรฐานและจำนวนชั่วโมงหรือหน่วยกิต

(3) การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์เป็นการนำความรู้ ประสบการณ์ การฝึกงาน การประกอบอาชีพมาเทียบ การดำเนินงานกระทำโดยคณะกรรมการที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในสาขาที่ขอเทียบประสบการณ์ใช้เครื่องมือและวิธีการประเมินที่หลากหลาย รวมทั้งพิจารณาจากแฟ้มสะสมงาน การตัดสินผลการประเมินดำเนินการตามระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษา

อนึ่งไม่ว่าผู้เรียนจะขอประเมินเทียบโอนด้วยแนวทาง/วิธีใด ผู้เรียนจะต้องขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษาของสถานศึกษาที่ประสงค์จะเทียบโอนตามหลักสูตร หลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษาออกโรงเรียนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และต้องไม่เป็นนักเรียนหรือนักศึกษาในระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาหรือระดับที่เทียบเท่าของสถานศึกษาอื่นด้วย

3) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

การเทียบโอนผลการเรียน แบ่งได้ 2 รูปแบบ คือ

(1) การเทียบโอนผลการเรียนรายวิชา/กลุ่มวิชาจากการศึกษาในระบบและนอกระบบซึ่งใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 หรือหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพสูง พุทธศักราช 2546 เหมือนกัน สถานศึกษาใหม่สามารถรับโอนผลการเรียนได้ทุกรายวิชา

(2) การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์เข้าสู่หน่วยกิตตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สามารถดำเนินการได้ทุกหมวดวิชาโดยเทียบโอนได้ไม่เกิน 2 ใน 3 ของจำนวนหน่วยกิตตามโครงสร้าง สำหรับรายวิชาที่เรียนในหลักสูตรอื่นของกระทรวงศึกษาธิการที่อยู่ในระดับเดียวกันหรือเทียบเท่าและยังไม่จบหลักสูตรสามารถนำผลการเรียนมาเทียบโอนได้โดยปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษาและประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

4) สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

การเทียบโอนผลการเรียน แบ่งได้ 2 รูปแบบ คือ

(1) การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์
ประเภทสามัญศึกษา

การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์
ประเภทสามัญศึกษาของสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการ
ศึกษาเอกชน (สช.) ได้ใช้กฎเกณฑ์เดียวกับสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) เนื่องจากสถานศึกษาของ สช. ได้อาศัย/
ใช้หลักสูตรเดียวกับโรงเรียนของรัฐโดยทั่วไปคือหลักสูตรการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

(2) การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์
ประเภทอาชีวศึกษา

ผู้ที่ประสงค์จะขอเทียบโอนผลการเรียน
ต้องลงทะเบียนเป็นนักเรียนในโรงเรียนที่เปิดสอนตามหลักสูตร
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยต้องมีพื้นฐานความรู้และประสบการณ์ใน
รายวิชาหรือกลุ่มวิชาที่ขอเทียบโอนและต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปี
บริบูรณ์ การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ทำในรูปคณะ
กรรมการตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด

1.1.6 บัณฑิตเสริม ปัญหาอุปสรรค

บัณฑิตเสริม บัณฑิตเสริมสำหรับการเทียบโอนผลการ
เรียนมีดังนี้

1) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
เห็นความสำคัญและกำหนดสาระสำคัญให้มีการเทียบโอนผลการ
เรียนที่ผู้เรียนสะสมไว้ในระหว่างการศึกษาระบบ การศึกษานอก
ระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย โดยให้เทียบโอนผลการเรียนได้
ระหว่างรูปแบบเดียวกัน หรือต่างรูปแบบได้ไม่ว่าจะเป็นผลการเรียน
จากสถานศึกษาเดียวกันหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งจากการเรียนรู้นอก

ระบบ ตามอัยยาศัย การฝึกอาชีพ หรือจากประสบการณ์การทำงาน เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้เรียนรู้ตลอดชีวิต มาเทียบโอนผลการเรียนได้

2) มีการออกระเบียบ หลักเกณฑ์ วิธีการ และแนวปฏิบัติสำหรับให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้จัดทำแนวปฏิบัติและรายละเอียดในการเทียบโอนผลการเรียนระหว่างหลักสูตรและระหว่างรูปแบบการศึกษา เพื่อประกอบการพิจารณาเทียบโอนผลการเรียนสำหรับสถานศึกษาไว้แล้วซึ่งปรากฏในเอกสารแนวดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา ดำเนินการเมื่อปี 2546 ทำให้เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาต่างๆ นำไปใช้เป็นแนวทางในการเทียบโอนผลการเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งในปี 2549 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดทำแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการเทียบโอนผลการเรียนเข้าสู่การศึกษาในระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรับฟังความคิดเห็น และข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะทำให้สถานศึกษาสามารถนำแนวปฏิบัติการเทียบโอนผลการเรียนไปสู่การปฏิบัติจริงได้อย่างเป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น

3) หน่วยงานและสถานศึกษา เห็นความสำคัญของการเทียบโอนผลการเรียนของผู้เรียน

4) เป็นการเพิ่มคุณวุฒิให้กับผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ทั้งในระบบ นอกระบบ และการศึกษาดตามอัยยาศัย ซึ่งจะทำให้ใช้ระยะเวลาในการศึกษาสั้นกว่าปกติ

5) ผู้เรียนในสายอาชีพส่วนใหญ่จะมีประสบการณ์กับการทำงานและอาชีพที่ตนเองทำอยู่ หรือประกอบอาชีพเพื่อหารายได้ ความรู้และประสบการณ์เหล่านี้นักศึกษาสามารถนำมาเทียบโอนได้ทันที ซึ่งเป็นการเอื้อประโยชน์ให้กับนักศึกษา

ปัญหา อุปสรรค ปัญหาอุปสรรคที่รวบรวมได้ ได้แก่

1) สถานศึกษาบางแห่งยังไม่ได้จัดทำระเบียบการเทียบโอนผลการเรียนสำหรับใช้เป็นขั้นตอนการปฏิบัติของตนเอง

2) จากการติดตามการดำเนินงานเทียบโอนผลการเรียนของสถานศึกษา พบว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษาบางแห่งยังไม่มีแนวปฏิบัติที่ชัดเจนที่เป็นมาตรฐานเดียวกันตลอดจนเจ้าหน้าที่ซึ่งต้องทำหน้าที่ในการเทียบโอนผลการเรียนบางท่านขาดความรู้หรือความชัดเจนในการเทียบโอนผลการเรียน

3) จำนวนผู้รับบริการในการเทียบโอนผลการเรียนของแต่ละสถานศึกษาไม่สม่ำเสมอ หน่วยงานที่ดูแลงานการเทียบโอนผลการเรียนระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษา ขาดข้อมูลผลการเทียบโอนผลการเรียนภาพรวมในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและภาพรวมของประเทศ

4) นักศึกษาหรือผู้มีสิทธิในการเทียบโอนผลการเรียนไม่ทราบว่าตนเองมีสิทธิเทียบโอนผลการเรียนได้ ไม่เข้าใจในขั้นตอนการเทียบโอน รวมทั้งขาดหลักฐานที่จะนำมาประกอบการขอเทียบโอนผลการเรียน

5) การเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลให้ผู้ที่อยู่ในตลาดแรงงานรับทราบเกี่ยวกับการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเข้ามารับการศึกษาและเทียบโอนผลการเรียนได้ยังไม่แพร่หลายเท่าที่ควร

1.1.7 ผลการดำเนินงาน

1) ผลในด้านกฎหมาย ระเบียบ ประกาศ แนวปฏิบัติ

ผลการดำเนินงานที่ผ่านมาของการเทียบโอนผลการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา กระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการจัดทำกฎหมาย ระเบียบ และประกาศ หลักเกณฑ์การเทียบโอนผลการศึกษาที่ทำให้สถานศึกษาสามารถนำไปใช้เป็นกรอบแนวทางในการดำเนินการเทียบโอนผลการศึกษาได้อย่างชัดเจน โดยมีผลการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการเทียบโอนผลการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 สรุปได้ดังนี้

กฎหมาย ระเบียบ กระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการดังนี้

(1) กฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งระดับและการเทียบระดับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2546 ลงวันที่ 21 เมษายน พ.ศ. 2546

(2) กฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งระดับและประเภทของการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546 ลงวันที่ 21 เมษายน 2546

(3) ระเบียบสถานศึกษาว่าด้วยการวัดและประเมินผลการเรียนของสถานศึกษา ซึ่งสถานศึกษาทุกแห่งนำไปจัดทำเป็นระเบียบของสถานศึกษาและใส่สาระสำคัญเรื่องการเทียบโอนผลการศึกษาให้เป็น 1 หมวดของระเบียบซึ่งสถานศึกษาใช้เป็นกรอบแนวทางในการเทียบโอนผลการเรียน

(4) ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 พ.ศ. 2547

(5) ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักเกณฑ์การเทียบโอนผลการเรียนสายสามัญและการประเมินความรู้และประสบการณ์ตามแนวทางการเทียบโอนผลการเรียน ตามหลักสูตรและวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 พ.ศ. 2546

ประกาศ หลักเกณฑ์การเทียบระดับการศึกษาและการเทียบโอนผลการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้มีการประกาศหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการเทียบระดับการศึกษาและการเทียบโอนผลการเรียนหลายเรื่อง สรุปได้ดังนี้

(1) ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องการเทียบโอนผลการเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา ลงวันที่ 13 ตุลาคม 2546

(2) ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติการเทียบชั้นการศึกษาสำหรับนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการแลกเปลี่ยน ลงวันที่ 20 มีนาคม 2545

(3) ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องเกณฑ์การเทียบความรู้ภูมิของประเทศอังกฤษ ลงวันที่ 18 มกราคม 2545

(4) ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องเกณฑ์การเทียบความรู้ภูมิจากประเทศนิวซีแลนด์ ลงวันที่ 18 มกราคม 2545

(5) ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องเกณฑ์

การเทียบความรู้ภูมิจากประเทศนิวซีแลนด์ (เพิ่มเติมครั้งที่ 1) ลงวันที่ 3 กรกฎาคม 2546

(6) ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องการเทียบความรู้ภูมิจากโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทย ลงวันที่ 18 มกราคม 2545

(7) ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องการเทียบความรู้ภูมิต่างประเทศ ลงวันที่ 18 มกราคม 2545

(8) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้จัดทำแนวทางการเทียบโอนผลการเรียน เพื่อให้สถานศึกษาสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการเทียบโอนผลการศึกษาดังนี้

ก. สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำเอกสารแนวดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา (2546)

ข. สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดทำเอกสารแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการเทียบโอนผลการเรียนเข้าสู่การศึกษาในระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549)

(9) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้จัดทำคู่มือและแนวปฏิบัติการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์อาชีพสู่วุฒิการอาชีวศึกษาระดับ ปวช. เพื่อให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการเทียบโอนผลการเรียน

2) ผลด้านจำนวนผู้ขอรับ/ผู้ผ่านการเทียบโอนผลการเรียน

ผลการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น การเทียบโอนผลการเรียนของแต่ละสถานศึกษา สถานศึกษาเป็นผู้ดำเนินการเอง ข้อมูลผลการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนที่เป็นผลการดำเนินงานเชิงปริมาณว่า ที่ผ่านมามีผู้ขอรับการเทียบโอนผลการเรียนในแต่ละจังหวัดมีจำนวนเท่าไร ข้อมูลครั้งนี้ยังไม่มีหน่วยงานใดเป็นผู้รวบรวมข้อมูลอย่างชัดเจน ดังนั้น ในการวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานการเทียบโอนผลการเรียนในครั้งนี้จึงยังไม่มีข้อมูลจำนวนนักเรียนขอเทียบโอนผลการเรียน

สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนให้นักศึกษาใน 2 รูปแบบคือ 1) การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์จากการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และ 2) การเทียบโอนผลการเรียนรายวิชา/กลุ่มวิชา โดยในปีการศึกษา 2548 มีผู้ผ่านการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ รวม 2,917 ราย และในปีการศึกษา 2549 มีผู้ผ่านการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ 4,723 ราย รวมมีผู้เรียนที่ผ่านการเทียบโอนทั้งหมด 7,640 คน

1.2 การเทียบระดับการศึกษา

จากการที่กำหนดการศึกษาเป็น 3 รูปแบบ และยังให้ความสำคัญของการศึกษารวมถึงการเรียนรู้ที่เกิดจากการเรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อมและโอกาส โดยการเรียนรู้จากบุคคล ประสบการณ์สังคม และสภาพแวดล้อม หรือจากแหล่งเรียนรู้อื่นๆ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ยังได้กำหนด

ให้มีการนำความรู้ดังกล่าวมาเทียบระดับ โดยการประเมินเพื่อให้ได้รับรองคุณค่าผลการเรียนที่เกิดจากการเรียนรู้อีกครั้งให้ได้วุฒิทั้งในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายได้อีกด้วย

1.2.1 หลักการ แนวคิด การดำเนินการเทียบระดับการศึกษา
ได้อาศัยกฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งระดับและการเทียบระดับฯ พุทธศักราช 2546 และระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินเทียบระดับฯ พุทธศักราช 2546 การเทียบระดับการศึกษาเป็นการยอมรับคุณค่าของผลการเรียนรู้อีกครั้งที่เกิดจากการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย การประกอบอาชีพและจากประสบการณ์การทำงานของตนเองที่มีอยู่เป็นการให้ความสำคัญกับมวลประสบการณ์ความรู้ ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรมที่เป็นองค์รวมของบุคคล โดยอาศัยการประเมินแบบองค์รวม และมีขอบข่ายการประเมิน 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ความรู้พื้นฐาน ความรู้และทักษะด้านพัฒนาอาชีพ ความรู้และทักษะด้านพัฒนาคุณภาพชีวิต และความรู้และทักษะด้านพัฒนาสังคมและชุมชน

1.2.2 กฎหมาย ระเบียบ

กระทรวงได้ออกกฎและระเบียบเกี่ยวกับการเทียบระดับการศึกษาดังนี้

(1) กฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งระดับและการเทียบระดับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2546 ลงวันที่ 21 เมษายน 2546 ได้ระบุสาระสำคัญไว้ว่าการศึกษานอกระบบแบ่งออกเป็นสองระดับ คือ การศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับอุดมศึกษา ในส่วนของการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งออกเป็นสามระดับคือ 1) การศึกษาก่อนประถมศึกษา 2) การศึกษาระดับประถมศึกษา และ 3) การศึกษาระดับมัธยมศึกษา ซึ่งแบ่งออกเป็น

สองระดับ คือการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย โดยแบ่งออกเป็นประเภทสามัญศึกษาและประเภทอาชีวศึกษา การศึกษานอกระบบในส่วนที่เป็นการศึกษาที่จัดเป็นหลักสูตรเฉพาะหรือหลักสูตรฝึกอบรมตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมายและการศึกษาตามอัธยาศัย ผู้เรียนอาจนำผลการเรียน ความรู้ และประสบการณ์มาเทียบระดับการศึกษากับการศึกษาทั้งในระบบหรือการศึกษานอกระบบที่กล่าวถึงได้ ส่วนการดำเนินการเทียบระดับให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้กำหนดว่าจะใช้สถานศึกษาใดทำหน้าที่เทียบโอน โดยสถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการไม่เกินห้าคนที่เป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์ในสาขาวิชาการศึกษาระดับนั้นไม่น้อยกว่าสามคน และเป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์การวัดผลและการประเมินผลจำนวนหนึ่งคน ทั้งนี้ โดยพิจารณาจากจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาการศึกษา การวัดและการประเมินผล และเกณฑ์การจบหลักสูตรนั้น ๆ

(2) ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินเทียบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา พ.ศ. 2546 ระเบียบนี้ได้ให้ความหมายการเทียบระดับการศึกษาว่า เป็นการนำผลการเรียนความรู้ และประสบการณ์ที่ได้รับจากการศึกษานอกระบบที่จัดเป็นหลักสูตรเฉพาะ หรือหลักสูตรฝึกอบรมตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมายและการศึกษาตามอัธยาศัย การฝึกอาชีพหรือจากประสบการณ์การทำงานมาประเมินเพื่อเทียบระดับการศึกษาระดับใดระดับหนึ่งได้ มีการกำหนดคุณสมบัติผู้ขอรับการเทียบโอน จึงต้องให้เป็นนักเรียนหรือนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาในระบบหรือการศึกษานอกระบบที่แบ่งระดับเช่นเดียวกับการศึกษาในระบบ

การดำเนินงานให้สถานศึกษาดำเนินการเอง โดยสถานศึกษาจัดทำมาตรฐานการเรียนรู้ระดับการศึกษาที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และหลักสูตรสถานศึกษา การประเมินเทียบระดับการศึกษาให้ประเมินมวลประสบการณ์และความรู้ที่เป็นองค์รวมของบุคคลให้ครอบคลุมคุณลักษณะที่สำคัญทางด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ให้เป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้ระดับการศึกษาที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรนั้นๆ

(3) การประเมินเทียบระดับการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการโดยสำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียนได้ใช้ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินเทียบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา พ.ศ. 2546 ลงวันที่ 19 สิงหาคม 2546 เนื่องจากในระเบียบ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้มอบหมายให้สถานศึกษาในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียนเป็นหน่วยเทียบระดับการศึกษาเท่านั้น สาระการประเมินเทียบระดับได้กล่าวไว้แล้วในข้อ (2) และ (3)

1.2.3 ประกาศ หลักเกณฑ์

ในส่วนของการเทียบระดับการศึกษา ได้จัดทำคู่มือการดำเนินงานการประเมินเทียบระดับการศึกษา และมีคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการที่ สป 712/2548 เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการกลางเทียบระดับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพิจารณามาตรฐานการประเมินเทียบระดับการศึกษา ให้ความเห็นชอบหลักเกณฑ์ วิธีการ และเครื่องมือประเมินเทียบระดับ และให้ข้อเสนอเกี่ยวกับสถานศึกษาเพื่อทำหน้าที่ประเมินเสนอต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ พร้อมทั้งให้ความเห็นชอบผลการ

ประเมินเทียบระดับการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานเดียวกัน

1.2.4 โครงสร้างการบริหารจัดการ กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องกำหนดสถานศึกษาให้ทำหน้าที่เทียบระดับการศึกษา พุทธศักราช 2548 โดยให้สถานศึกษา/ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดจำนวน 21 แห่ง ทำหน้าที่ประเมินเทียบระดับในรูปแบบคณะกรรมการดำเนินการ

1.2.5 รูปแบบ วิธีดำเนินงาน การประเมินเทียบระดับการศึกษาใช้วิธีการประเมินหลากหลายวิธีประกอบกัน ตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ของหลักสูตร โดยใช้การสัมภาษณ์ การปฏิบัติจริง การทดสอบ และตรวจสอบหลักฐาน และพิจารณาวิธีการประเมินให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายของผู้เข้าประเมิน การประเมินทำในรูปแบบของคณะกรรมการ การตัดสิน การประเมิน ผลการประเมินแต่ละด้านจะต้องได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ผลการประเมินต้องผ่านทั้ง 4 ด้าน และทุกคนต้องเข้าร่วมกิจกรรมเข้าค่ายจึงจะผ่าน ผู้ผ่านการประเมินจะได้รับหนังสือรับรองผลการประเมินและประกาศนียบัตรในแต่ละระดับ

1.2.6 ปัญหา อุปสรรค มีดังนี้

- 1) เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินมีหลากหลาย มีความยุ่งยากในการใช้ มีกฎและเกณฑ์การให้คะแนนที่ละเอียดเกินไป การประเมินโดยการเขียนตอบไม่สัมพันธ์กับคุณลักษณะของผู้เข้ารับการประเมิน
- 2) การจัดทำแฟ้มสะสมงานไม่ชัดเจนและยังไม่สอดคล้องกับเกณฑ์การประเมิน การสัมภาษณ์ต้องใช้เวลามาก
- 3) การดำเนินการเทียบระดับการศึกษา ต้องจัดหา/ตั้งคณะกรรมการที่มีความสามารถเฉพาะด้านที่จะประเมิน นอกจาก

จะหาค่อนข้างยากแล้ว ยังต้องเป็นภาระในการจ่ายค่าตอบแทนที่เหมาะสมด้วย ในขณะที่ค่าใช้จ่ายไม่สัมพันธ์กับเงินที่เก็บจากผู้ขอรับการประเมิน

4) ยังขาดการประชาสัมพันธ์ แนะนำ/แนะแนว ให้กับผู้สนใจและต้องการได้รู้และเข้าใจในช่องทางของการประเมินเทียบระดับการศึกษาทุกระดับ สถานศึกษาทุกแห่งยังไม่ได้ดำเนินการในด้านนี้เท่าที่ควร

1.2.7 ผลการดำเนินงาน สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดประเมินเทียบระดับมาแล้ว 2 ครั้ง (พ.ศ. 2548-2549) มีผู้ผ่านการประเมินแล้วจำนวน 550 คน ทั้งในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ผลการประเมินในระยะแรกโดยหน่วยงานเป็นที่น่าพอใจ ผู้รับบริการและประชาชนโดยทั่วไปให้ความสนใจในแนวทางนี้

2. การเทียบโอนผลการศึกษาในต่างประเทศ

การศึกษาการเทียบโอนผลการศึกษาในต่างประเทศ 5 ประเทศ ประกอบด้วย ออสเตรเลีย มาเลเซีย สาธารณรัฐเกาหลี สหราชอาณาจักร และฝรั่งเศส สรุปได้ดังนี้

2.1 หลักการ แนวคิด

ประเทศออสเตรเลียให้ความสำคัญการเทียบโอนผลการเรียนโดยยึดหลักการ 4 ประการ คือ 1) การยอมรับประสบการณ์การเรียนรู้ในอดีต 2) การยอมรับประสบการณ์ในการประกอบอาชีพ 3) การรับผลการประเมินจากต่างประเทศ และ 4) การรับโอนหน่วยการเรียนรู้

ประเทศมาเลเซียสร้างความเชื่อมโยงระหว่างการศึกษาและการฝึกอบรม โดยเปิดโอกาสให้มีการเทียบเคียง เทียบโอนและถ่ายโอนผลการเรียนรู้ทั้งจากระบบการศึกษาและการฝึกอบรม ทั้งหน่วยงานภายในประเทศและต่างประเทศอย่างกว้างขวางทุกระดับการศึกษา

ประเทศสาธารณรัฐเกาหลีใช้การเทียบโอนผลการเรียนรู้เป็นกลไกการขยายโอกาสการศึกษาแก่ประชาชน และปลูกฝังการศึกษาต่อเนื่องในสังคม รวมทั้งเป็นการสร้างมาตรฐานการศึกษานอกระบบทุกระดับ ทุกประเภทการศึกษา เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันระดับโลก

ประเทศสหราชอาณาจักรใช้หลักการ 5 ประการในการเทียบโอนผลการเรียนรู้คือ 1) ให้ความสำคัญการเข้าถึง การเทียบโอน และการสร้างความก้าวหน้า 2) มุ่งเน้นผลการเรียนรู้ 3) สร้างความรู้ทักษะ และสมรรถนะที่ชัดเจน 4) ให้การรับรองที่ยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยนได้ และ 5) สร้างความร่วมมือในการทำงานและชีวิต

ประเทศฝรั่งเศสให้ความสำคัญการพัฒนารูปแบบใหม่ของการเทียบโอนผลการเรียนที่ให้โอกาสแก่ผู้รับการฝึกอบรม และประสบการณ์ในการทำงาน สนับสนุนการเทียบประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องของบุคคล มีการเทียบโอนผลการเรียนใน 3 ลักษณะ คือ 1) การเทียบโอนผลการเรียน 2) การเทียบโอนประสบการณ์ และ 3) การเทียบโอนการเรียนรู้ของบุคคลและผลการเรียน

2.2 กฎหมาย ระเบียบ

ประเทศออสเตรเลียมีข้อกำหนดให้การเทียบโอนผลการเรียนรู้ต้องดำเนินการตามเกณฑ์กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ (National

Qualification Framework) และต้องดำเนินการโดยสถาบันการศึกษาที่ได้รับการรับรองแล้วเท่านั้นทั้งรัฐและเอกชน

ประเทศมาเลเซียใช้หลักเกณฑ์คล้ายออสเตรเลีย คือกำหนดให้การเทียบโอนผลการเรียนรู้อยู่ตามโครงสร้างกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ (Malaysian Qualification Framework) แม้ว่าจะมีหลายหน่วยงานจัดการศึกษาและฝึกอบรม แต่สามารถเชื่อมโยงกันได้โดยใช้กรอบคุณวุฒิแห่งชาติเป็นเกณฑ์กลางในการเทียบเคียง

ประเทศเกาหลีกำหนดเกณฑ์บุคคลที่จะใช้ประโยชน์ระบบธนาคารหน่วยการเรียนรู้ (Credit Bank System) เป็น 4 กลุ่มคือ ผู้สำเร็จระดับมัธยมศึกษาตอนปลายซึ่งไม่เคยเรียนอุดมศึกษา ผู้ออกกลางคัน ผู้ทำงานอยู่แล้วและมีทักษะฝีมือ บุคคลที่ต้องการเทียบโอนผลการเรียนซึ่งอยู่ในตลาดแรงงานและผู้เรียนในสถาบันการศึกษา

ประเทศสหราชอาณาจักรกำหนดให้การเทียบโอนผลการเรียนเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องของบุคคล โดยกำหนดกรอบการดำเนินงาน 2 ลักษณะ คือ การรับโอนหน่วยการเรียนรู้กับการรับรองสถาบันการศึกษาและหน่วยฝึกอบรม กล่าวคือจะพิจารณาเทียบโอนหน่วยการเรียนรู้จากสถาบันที่ผ่านการรับรองเท่านั้น และให้การรับรองผลการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบ

ประเทศฝรั่งเศสมีกฎหมายการเทียบโอนผลการเรียนรู้อยู่ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1985 มีการพัฒนาและยกเลิกจนมีการใช้กฎหมายใหม่ในปี ค.ศ. 2002 ซึ่งกำหนดให้บุคคลได้รับสิทธิการเทียบโอนผลการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง โดยกำหนดระยะเวลาที่ทำการเทียบโอนจากประสบการณ์ 3 ปีขึ้นไปจากการทำงานเต็มเวลาที่สามารถนำทั้งประสบการณ์ส่วนบุคคลและการทำงานมาเทียบโอนโดยสามารถเทียบโอนได้ทั้งหมดในบัญชีรายการคุณวุฒิแห่งชาติและสามารถเทียบโอนได้ทั้งหมดเพื่อขอรับคุณวุฒิ

2.3 ประกาศ หลักเกณฑ์

ประเทศออสเตรเลียและประเทศมาเลเซียใช้หลักเกณฑ์ที่คล้ายคลึงกัน คือ การเทียบระดับการศึกษาใช้กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ เป็นเกณฑ์ในการเทียบระดับการศึกษาระหว่างสถานศึกษาที่ได้รับการรับรอง ขณะที่การเทียบผลการเรียนรู้จากประสบการณ์ การเรียนรู้ด้วยตนเองและอาชีพนั้น เปิดโอกาสให้สถานศึกษาดำเนินการได้เองอย่างคล่องตัว

สำหรับประเทศสาธารณรัฐเกาหลีจัดตั้งหน่วยงานกลางขึ้น โดยเฉพาะ เพื่อดำเนินการระบบธนาคารหน่วยการเรียนรู้หรือ Credit Bank System โดยมีสำนักงานการศึกษาเป็นกลไกสนับสนุนการเทียบระดับการศึกษาและการเทียบผลการเรียนรู้ อันเป็นการแบ่งเบาภาระของสถานศึกษา

ประเทศสหราชอาณาจักรและประเทศฝรั่งเศสมีการเทียบระดับการศึกษาระหว่างสถานศึกษาที่ใช้หลักสูตรตามกรอบคุณวุฒิของประเทศ ขณะที่การเทียบผลการเรียนรู้จากประสบการณ์อาชีพ การเรียนรู้ด้วยตนเอง หรือคุณสมบัติพิเศษอื่นใด มีการดำเนินงานอย่างกว้างขวางเป็นที่ยอมรับโดยเป็นความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา ศูนย์การเรียนรู้ และสถานประกอบการ

2.4 โครงสร้างการบริหารจัดการ

ประเทศออสเตรเลียมีกลไกจากรัฐบาลของแต่ละรัฐตามหน้าที่ของกระทรวงการศึกษา ในการกำหนดกรอบนโยบายและแนวปฏิบัติ ขณะที่สถาบันการศึกษามีอิสระในการจัดโครงสร้างระบบงานในการเทียบโอนผลการศึกษาฝึกอบรมทุกระดับและประเภทการศึกษา

ประเทศมาเลเซียใช้กลไกของสถาบันการศึกษาในการดำเนินงานเช่นกัน

ประเทศมาเลเซียใช้กลไกการบริหารจากกระทรวงและสถานศึกษาในการกำหนดโครงสร้างระบบงาน หรือสร้างความเชื่อมโยงระบบคุณวุฒิของแหล่งต่างๆ

ประเทศสาธารณรัฐเกาหลีมีโครงสร้างการบริหารงานจากกระทรวงศึกษาในการกำหนดนโยบาย ให้ความเห็นชอบโปรแกรมของสถานศึกษา และพิจารณามาตรฐานหลักสูตร โดยกระทรวงได้มอบให้สถาบันพัฒนาการศึกษาแห่งประเทศสาธารณรัฐเกาหลีรับผิดชอบในการบริหารจัดการ และพัฒนาระบบงาน โดยมีองค์ประกอบของฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

ประเทศสหราชอาณาจักรกำหนดให้สถานศึกษาจัดศูนย์การเรียนรู้ได้อย่างเป็นอิสระที่มีลักษณะ 1) ให้บริการได้ทั้งกลางวัน กลางคืน 2) ใกล้กับบ้านและวิถีชีวิต 3) เข้าถึง ICT และทรัพยากรที่จำเป็น 4) การเรียนรู้ด้วยตนเอง มีเส้นทางก้าวหน้าโดยเน้นการสร้างเครือข่ายโดยสถานศึกษา

ประเทศฝรั่งเศสกระจายอำนาจการเทียบโอนผลการศึกษาไปสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 28 เขต (95 จังหวัด) โดยสามารถเทียบโอนผลการศึกษาจากสถานศึกษาและจากผลการฝึกอบรม ประสบการณ์และการเรียนรู้ด้วยตนเอง และรายงานต่อกระทรวงการศึกษา

2.5 รูปแบบ วิธีการดำเนินงาน

ประเทศออสเตรเลียมอบให้สถาบันการศึกษาทุกแห่งทั้งรัฐและเอกชนที่ได้รับการรับรอง (Registered Training Organization)

ดำเนินการเทียบโอนโดยพิจารณาจาก 1) การศึกษาและฝึกอบรมทั้งในระบบและนอกระบบ 2) ประสบการณ์การทำงาน 3) ประสบการณ์ชีวิตทั่วไป และ 4) การเชื่อมโยงทั้ง 3 ส่วนข้างต้น โดยมีรูปแบบวิธีการหลากหลาย แต่เป็นไปตามเกณฑ์การประเมินเดียวกัน ซึ่งอาจรวมถึงตัวอย่างงานที่สำเร็จ การปฏิบัติงานในที่ทำงาน หลักฐานหรือข้อมูลจากหัวหน้างาน และหลักฐานการปฏิบัติงาน

ประเทศมาเลเซียใช้กรอบคุณวุฒิแห่งชาติในการเชื่อมโยงกับคุณวุฒิของสถาบันการศึกษา หน่วยงานฝึกอบรม และสถานประกอบการ ดังนั้น การเทียบโอนผลการเรียนจึงมีสถานศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการดำเนินงาน รวมทั้งในการจัดการศึกษาฝึกอบรมเพิ่มเติมในลักษณะการศึกษานอกโรงเรียน

ประเทศสาธารณรัฐเกาหลีใช้ระบบธนาคารหน่วยการเรียนรู้ (Credit Bank System) เป็นกลไกการเทียบโอนผลการเรียน โดยกระทรวงศึกษาธิการให้ความเห็นชอบโปรแกรมของสถาบันการศึกษา พิจารณามาตรฐานหลักสูตรขั้นสุดท้าย โดยการดำเนินงานส่วนใหญ่มอบให้หน่วยงานซึ่งรับผิดชอบโดยตรงคือ สถาบันพัฒนาการศึกษาแห่งสาธารณรัฐเกาหลี (Korea Education Development Institute) รับผิดชอบการบริหารจัดการและการพัฒนาระบบงาน การให้ความเห็นชอบข้อกำหนดในการสำเร็จการศึกษา รวมทั้งประสานกับสำนักงานการศึกษาจังหวัด ซึ่งเป็นศูนย์ข้อมูล และศูนย์ปฏิบัติการในระดับพื้นที่

ประเทศสหราชอาณาจักรใช้การเทียบโอนผลการเรียนเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตหรือการศึกษาต่อเนื่อง โดยสถานศึกษาจัดศูนย์การเรียนรู้ (Learning Centre) เพื่อให้บริการได้ทั้งกลางวันและกลางคืน มีการบริการที่ใกล้กับบ้านและที่ทำงาน

เหมาะสมกับวิถีชีวิต ให้เข้าถึง ICT และทรัพยากรที่จำเป็น สนับสนุน การเรียนรู้ด้วยตนเอง และสร้างเส้นทางความก้าวหน้า การดำเนินงานของสถานศึกษาเน้นการสร้างพันธมิตรและเครือข่าย เพื่อให้เกิด แนวร่วมและความเข้มแข็งทั้งระหว่างสถาบันการศึกษาและเครือข่าย ชุมชน

ประเทศฝรั่งเศสมีรูปแบบการเทียบโอนผลการเรียน 2 ลักษณะ คือ 1) การเทียบโอนผลการศึกษาของบุคคลระหว่างสถานศึกษา เป็น ความรับผิดชอบของสถานศึกษาแต่ละแห่งโดยใช้กรอบหลักของ ประเทศเป็นเกณฑ์กลาง 2) การเทียบโอนผลการเรียนจากการทำงาน การเรียนรู้ด้วยตนเองและการฝึกอบรม ดำเนินการโดยสำนักงานเขต การศึกษา 28 แห่งทั่วประเทศ โดยมีคณะกรรมการร่วม 2-4 คน จาก สถานศึกษาและสถานประกอบการมาร่วมดำเนินการ โดยมีขั้นตอน ของการส่งเอกสารเพื่อพิจารณาและประเมินความสามารถในรูปแบบ ต่างๆรวมทั้งเสนอแนะการศึกษาฝึกอบรมเพิ่มเติมตามความเหมาะสม

2.6 ปัจจัยเสริม ปัญหาอุปสรรค

ประเทศออสเตรเลียจัดทำแนวปฏิบัติในการประเมินผลการ เรียนรู้สำหรับผู้ประเมินไว้ในลักษณะชุดให้ความรู้ (Resource Kit of Assessors) นอกจากนั้น ยังมีแนวปฏิบัติบรรจุไว้ใน Website เพื่อ เป็นกลไกสนับสนุนให้ผู้ประเมินทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ สถานศึกษาทุกแห่งที่ได้รับการรับรองจากรัฐยังจัดระบบการรับรอง ประสบการณ์จากการประกอบอาชีพ (Trade Recognition) เพื่อเป็น การส่งเสริมให้บุคคลได้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม

ประเทศมาเลเซียมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ความรู้ความ เข้าใจให้บุคคลเห็นความสำคัญของการเชื่อมโยงการศึกษากับการ

ทำงาน โดยสร้างกลไกส่งเสริมให้เรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน และให้ผู้อยู่ในกำลังแรงงานเห็นความสำคัญของการพัฒนาทักษะตามมาตรฐานฝีมือแรงงานและการเทียบโอน

ประเทศสาธารณรัฐเกาหลีให้บริการ On-line ที่เผยแพร่ข่าวสารข้อมูลที่เป็นเกี่ยวกับแนวปฏิบัติ และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เช่น การวางแผนการเรียน การนับหน่วยการเรียน มาตรฐานหลักสูตร และคู่มือ โดยมีหน่วยงานกลางที่รับผิดชอบโดยตรงและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเป็นกลไกสำคัญ ในการสร้างโอกาสการศึกษาแก่บุคคล ซึ่งคาดว่าหากสามารถทำได้อย่างกว้างขวางขึ้นจะทำให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้อย่างสมบูรณ์

ประเทศสหราชอาณาจักรมีการจัดปัจจัยเสริมในด้านการรณรงค์สร้างความเข้าใจ จัดระบบ ICT การสร้างเครือข่ายพันธมิตร สร้างภาพลักษณ์ที่ดีของศูนย์การเรียน ตลอดจนมีระบบการให้คำปรึกษา การสนับสนุนการเรียน พี่เลี้ยงและการพัฒนาครู

ประเทศฝรั่งเศสมีระบบการแจ้งข่าวสารข้อมูลแก่ประชาชนจากสำนักงานเขตการศึกษา โดยใช้ระบบ ICT และกลไกการเทียบโอนผลการเรียนรู้โดยเอกสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อการสืบค้นข้อมูลและการเรียนรู้ด้วยตนเอง นอกจากนี้ มีการจัดทำ On-line Qualification Catalogue เพื่อเชื่อมโยงคุณสมบัติของหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้การเลื่อนไหลของแรงงานและการเทียบโอนผลการเรียนรู้ที่คล่องตัว มีเกณฑ์มาตรฐานที่ชัดเจน

ปัญหาอุปสรรคของประเทศต่างๆ คล้ายคลึงกัน คือ การเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายบุคคลยังไม่กว้างขวาง จำเป็นต้องมีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์สร้างความรู้ความเข้าใจ และพัฒนาปรับปรุงรูปแบบการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพง่ายแก่การเข้าถึงของบุคคล และ

เป็นที่ยอมรับในสังคมกว้างขวางขึ้น

2.7 ผลการดำเนินงาน

การดำเนินงานที่ผ่านมาของระบบการเทียบโอนผลการศึกษาระบบโรงเรียนของประเทศไทย ได้ช่วยให้บุคคลผู้ไม่สามารถเข้าศึกษาในระบบโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ต้องทำงานเพื่อประกอบอาชีพหารายได้ สามารถปรับปรุงทักษะ ความรู้ความสามารถ มีการศึกษาฝึกอบรม ในส่วนที่สอดคล้องกับงานที่ทำได้เป็นจำนวนมาก และได้รับความเชื่อถือจากผู้จ้างงานและสังคม โดยเฉพาะประเทศฝรั่งเศส ออสเตรเลีย และสหราชอาณาจักร แต่สำหรับประเทศมาเลเซีย และสาธารณรัฐเกาหลี ยังอยู่ระหว่างการขยายผลให้กว้างขวางเป็นที่ยอมรับมากขึ้น

สรุปและเสนอเพื่อประยุกต์ใช้สำหรับประเทศไทย

การเทียบโอนผลการเรียนรู้ในต่างประเทศมีส่วนคล้ายคลึงกับของประเทศไทยดังนี้ คือ

- 1) สามารถเทียบโอนผลการเรียนได้ทุกระดับตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจนถึงระดับมหาวิทยาลัย
- 2) สามารถเทียบโอนผลการศึกษาได้ทั้งจากหน่วยการเรียน ผลการประเมินคุณวุฒิจากประสบการณ์การเรียนรู้ในอดีต ประสบการณ์ในการประกอบอาชีพ ซึ่งก็คือการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยนั่นเอง
- 3) มีการออกกฎหมาย ระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการเทียบโอนผลการศึกษา
- 4) การดำเนินการเทียบโอนผลการศึกษาให้เป็นหน้าที่ของสถานศึกษาหรือสถาบันฝึกอบรมที่ผ่านการรับรองจากรัฐ

สิ่งที่มีการพัฒนาและควรนำมาประยุกต์ใช้สำหรับประเทศไทยได้แก่

1) ในประเทศต่างๆ ได้กำหนดให้มีระบบการสะสมหน่วยกิต (Credit bank system) ซึ่งผู้ขอเทียบโอนสามารถสะสมหน่วยกิตไว้ได้ ประเทศไทยอาจจะพิจารณาให้มีระบบนี้ได้เช่นเดียวกัน

2) ประเทศออสเตรเลียให้ความสำคัญกับการเรียนวิชาชีพในระดับมัธยมปลายในชั้นปีที่ 11 และ 12 โดยมีรายวิชาชีพที่หลากหลายให้นักเรียนได้เลือกเรียน นักเรียนสามารถโอนหน่วยการเรียนวิชาชีพนี้ไปเรียนต่อสายวิชาชีพในระดับสูงขึ้นไปได้ ประเทศไทยควรพิจารณาจัดให้วิชาบางวิชาที่เรียนในระดับมัธยมปลายเทียบโอนเข้าสู่อการเรียนในระดับมหาวิทยาลัยได้ นอกจากนี้ ออสเตรเลียยังมีการพัฒนาหรืออบรมผู้ที่ทำหน้าที่เทียบโอนผลการศึกษาโดยทำเป็นชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Resource Kit for Assessor) และทำ Web site ให้ศึกษาเพื่อให้ชัดเจนและปฏิบัติในแนวเดียวกัน ซึ่งประเทศไทยสามารถนำมาเป็นแนวทางได้

3) ประเทศฝรั่งเศสมีเขตการศึกษาจำนวน 28 เขต รับผิดชอบให้คำแนะนำปรึกษา และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนรู้ให้แก่ประชาชนอย่างกว้างขวาง ประเทศไทยอาจพิจารณาให้เขตพื้นที่การศึกษามีหน้าที่ในการเทียบโอนผลการเรียนด้วย

4) ประเทศสหราชอาณาจักรมอบให้สถานศึกษาจัดศูนย์การเรียน (Learning Centre) ทำหน้าที่ให้บริการเทียบโอนผลการศึกษา สำหรับประเทศไทย แต่ละสถานศึกษาอาจตั้งหน่วยงานเฉพาะเพื่อทำหน้าที่ในการดำเนินการเทียบโอนผลการศึกษา

5) ประเทศต่างๆ ได้พัฒนากรอบมาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติ (National Qualification Framework) เพื่อใช้เป็นแนวในการ

เทียบโอนผลการศึกษา ประเทศไทยอาจพิจารณาให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมพัฒนากรอบมาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการเทียบโอนผลการศึกษาทั่วประเทศ

6) ประเทศต่างๆ ได้ใช้ระบบ ICT ในการจัดระบบข้อมูลเพื่อการเทียบโอน เพื่อการสนับสนุนและส่งเสริมการเทียบโอนผลการศึกษาอย่างกว้างขวาง ตลอดจนการประชาสัมพันธ์ ประเทศไทยควรพัฒนาระบบ ICT เพื่อมาใช้ในการจัดระบบข้อมูลเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการเทียบโอน

7) ประเทศต่างๆ ได้มีการเชื่อมโยงคุณวุฒิด้านต่างๆ ทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ เพื่อความสะดวกในการเทียบโอนผลการเรียนเพื่อการทำงานและการศึกษาต่อ ประเทศไทยควรพิจารณาให้มีการเชื่อมโยงคุณวุฒิระหว่างในประเทศกับต่างประเทศ เพื่อความสะดวก และความรวดเร็วในการเทียบโอนผลการศึกษา

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษานี้มีข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. เนื่องจากการเทียบโอนผลการศึกษาเป็นเรื่องที่มีขอบเขตกว้างขวางมาก มีการเทียบโอนระหว่างการศึกษาทั้ง 3 รูปแบบ และดำเนินการได้ในหลายลักษณะ ดังนั้น ก่อนที่จะมีการนำกฎระเบียบแนวทางไปสู่การปฏิบัติ หน่วยงานในส่วนกลางและในระดับปฏิบัติการควรที่จะซักซ้อมความเข้าใจกันอย่างชัดเจน

2. จากผลการวิจัยพบว่า การดำเนินการเทียบโอนผลการศึกษาในเชิงปฏิบัติจะอยู่ที่สถานศึกษา หน่วยงานในส่วนกลางเป็นผู้กำหนด กฎ ระเบียบ แนวทางให้ ดังนั้น หลังจากที่สถานศึกษานำ

หลักการ แนวทางไปสู่การปฏิบัติได้ระยะหนึ่ง ควรจะมีการจัดสัมมนาระดมความคิดจากสถานศึกษาเพื่อให้ทราบปัญหาอุปสรรคในการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ

3. ควรมีการติดตามประเมินผลการเทียบโอนผลการศึกษาของสถานศึกษาเป็นระยะๆ เพื่อจะได้ทราบถึงความเป็นไปได้และปัญหาอุปสรรคที่พบโดยเฉพาะการดำเนินงานในช่วง 1-2 ปีแรก

4. ผลจากการศึกษาพบว่า ผู้เรียนหรือกลุ่มเป้าหมายจำนวนหนึ่งยังไม่รู้รายละเอียดของการเทียบโอนเช่นไม่รู้ว่ามีการเทียบโอนได้ไม่รู้ว่าจะเทียบโอนอย่างไร ไม่รู้ว่าจะใช้ความรู้หรือประสบการณ์ใดมาเทียบโอนได้ เพราะฉะนั้น ควรมีการประชาสัมพันธ์การเทียบโอนอย่างกว้างขวางเพื่อให้แน่ใจว่ากลุ่มเป้าหมายมีการรับรู้ถึงแนวทางและขั้นตอนการเทียบโอนอย่างชัดเจน

5. ควรมีการนำผลการเทียบโอนมาเผยแพร่ โดยหลังจากที่สถานศึกษาต่างๆ ดำเนินการเทียบโอนไปได้ระยะหนึ่งแล้ว ควรมีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ผลการดำเนินงานเทียบโอนผ่านสื่อต่างๆ รวมทั้งการจัดนิทรรศการ เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้เห็นตัวอย่าง

6. ในบางหน่วยงาน เช่น สำนักงานการศึกษาท้องถิ่น ไม่ได้มีการจัดทำระเบียบ ข้อบังคับ เกี่ยวกับการเทียบโอนของหน่วยงานเอง แต่ให้ใช้กฎ ระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ ในกรณีนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการเทียบโอนผลการศึกษาควรประสานงานให้คำแนะนำในการจัดทำแนวทางการเทียบโอน ตลอดจนให้มีโอกาสศึกษางานการเทียบโอนของสถานศึกษาที่ดำเนินการไปแล้ว

7. ควรทำความเข้าใจให้ผู้บริการ เจ้าหน้าที่ ผู้ปฏิบัติได้ตระหนักและให้ความสำคัญต่อการเทียบโอนผลการศึกษาให้มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในส่วนของการประเมินความรู้และประสบการณ์

ของผู้เรียน เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีโอกาสใช้ผลการเรียนรู้ และประสบการณ์ได้กว้างขวางยิ่งขึ้น

8. ในส่วนของการศึกษานอกโรงเรียนควรกระจายหน่วยการ ประเมินผลการศึกษาให้กว้างขวางยิ่งขึ้น โดยอาจจัดให้มีทุกจังหวัด เพื่อให้ผู้ประสงค์ขอเทียบโอนได้เข้าถึงโดยไม่ต้องเดินทางไกลไปยัง บางจังหวัดที่ทำหน้าที่เป็นศูนย์เทียบโอนอยู่ในปัจจุบัน

9. การประเมินความรู้และประสบการณ์ของผู้ขอเทียบโอน ควรดำเนินการเป็นองค์รวมให้มากยิ่งขึ้น กรณีผู้ที่มีความรู้และ ประสบการณ์มากอยู่แล้ว อาจจัดให้มีการประเมินเพียง 1-2 รายการ ก็อาจเพียงพอ

10. ควรนำวิธีการดำเนินงานที่ดีที่สุดที่ได้เรียนรู้จากการเทียบ โอนผลการศึกษาในต่างประเทศมาประยุกต์ใช้ เช่น

10.1 การให้มีระบบการเรียนแบบสะสมหน่วยกิต

10.2 การให้นำวิชาชีพรายวิชาที่นักเรียนเรียนใน ระดับมัธยมปลายมาเทียบโอนเพื่อศึกษาต่อในสายวิชาชีพระดับสูง ขึ้นไปได้

10.3 การให้เขตพื้นที่การศึกษาดูแลเรื่องการเทียบโอน

10.4 การให้แต่ละสถานศึกษาจัดตั้งศูนย์การเทียบ โอนผลการศึกษา

10.5 การพัฒนากรอบมาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติเพื่อ ใช้เป็นแนวทางการเทียบโอนผลการศึกษาของทั้งประเทศ

10.6 การพัฒนาผู้ทำหน้าที่เทียบโอนผลการศึกษา โดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการใช้ Website เพื่อให้เกิด ความเข้าใจชัดเจนและมีแนวปฏิบัติเดียวกัน

10.7 การนำระบบ ICT มาใช้จัดระบบข้อมูลเพื่อการเทียบโอนผลการศึกษา

10.8 การสร้างความเชื่อมโยงระหว่างสถาบันหรือองค์กรเกี่ยวกับการเทียบโอนผลการศึกษาทั้งภายในและต่างประเทศ เพื่อความสะดวกในการประเมินคุณวุฒิ ความรู้ และประสบการณ์ของผู้ขอเทียบโอนผลการศึกษา

บรรณานุกรม

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. เอกสารประกอบการใช้
หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545
และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช
2546. โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว 2547

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. พระราช
บัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่ม
เติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กรุงเทพมหานคร : บริษัท
พริกหวานกราฟฟิค จำกัด 2547

สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น
พื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. เอกสารแนวดำเนินการ
เทียบโอนผลการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับ
อุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา. 2546 (เอกสารอัด
สำเนา)

สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ สำนักงานคณะกรรมการ
การอาชีวศึกษา การเทียบโอนประสบการณ์ทางผ่านสู่
ความสำเร็จ (ม.ป.ป.)

สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน. คู่มือดำเนินงานการ
ประเมินเทียบระดับการศึกษา (ฉบับปรับปรุง).
กรุงเทพมหานคร : อักษรไทย (น.ส.พ. ฟ้าเมืองไทย) 2549

- ____ . คู่มือนักศึกษาระดับประถมศึกษา (มัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย) ประเมินเทียบระดับการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพมหานคร : บริษัทเอกพิมพ์ไทจำกัด (ม.ป.ป.)
- ____ . คู่มือผู้เข้าประเมินเทียบระดับการศึกษาตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. 2549 (เอกสารอัดสำเนา)
- ____ . แนวทางการดำเนินงานประเมินเทียบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา กรุงเทพมหานคร องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.). 2546
- ____ . แนวทางการเทียบโอนผลการเรียน ตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (ฉบับปรับปรุง) พ.ศ. 2548. กรุงเทพมหานคร : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.). 2548

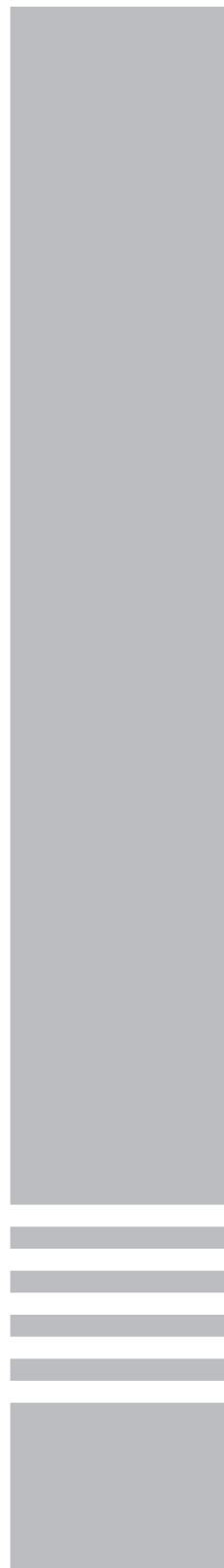
สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. หลักเกณฑ์การดำเนินการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ในโรงเรียนเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา. 2549 (เอกสารอัดสำเนา)

Australian Government, **Australian Qualifications and the Australian Qualification Framework**, AEI-International Education Network, www.studyiaustralia.gov.au

- _____. **Country Education Profiles : Australia 2006**.
www.aei.dest.gov.au **Country Reports on Regional Seminar
on Basic Education and Lifelong Learning**, February
28 - March 3, 2005, Chiangmai, Thailand.
- Epstein, Katie. **“Lifelong Learning and Credit Transfer”**. paper
presented at British Council Conference in Bangkok, 2006.
- Sellin, Burkert. **Sceneriors and Strategies for Vocational
Education and Lifelong Learning in Europe : Summary of
findings and conclusion, of the joint CEDEFOP/ETF project
(1998-2002)**. Luxemburg : the Office for Official
Publications of the European Communities, 2002.
- Stark, Michael. **“Lifelong Learning in the UK”**. Learning & Skills
Council, UK : paper presented at the British Council
Conference, Bangkok, 2003
- Triby, Emmanuel. “Changes and issues in the validation
of experience”, **Vocational training** , European Journal,
No 35
- UNESCO. **Global Education Digest 2004 : Comparing
Education Statistics Across the World**, Montreal, Quebec
: UNESCO Institute for Statistic, 2004.
- UNESCO. **Secondary Education Reform : Towards a Convergence
of Knowledge Acquisition and Skill Development**. Paris :
UNESCO, 2005

Zainai, B.M. **“TVET as the Catalyst to Lifelong Learning”**. Paper presented at the International Conference on TVET August 2006, Jahor Bahru, Malasia education. Gounv.fr/enspro/ <http://en.wikipedia.org/wiki/Education-in-Malasia> <http://www.euroeducation.net/prof/frances.htm> <http://www.teachernet.gov.uk/educationoverview/ukstem/structure> **Structure of education System in France** <http://www.unescobkk.org/elib/publications.Effective/.KOREA.pdf> **“The Korean Credit Bank System”**. : **Case Study Korea,**

תוכן

ภาคผนวก ก

หลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษาออกโรงเรียน
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2544 พ.ศ. 2546

ตัวอย่าง

ระเบียบศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนอำเภอ/เขต.....
ว่าด้วย หลักเกณฑ์การเทียบโอนผลการเรียนสายสามัญและการประเมิน
ความรู้และประสบการณ์ ตามแนวทางการเทียบโอนผลการเรียน
ตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษาออกโรงเรียน
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ พ.ศ. ๒๕๔๖

ตามที่กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศให้ใช้แนวทางการเทียบโอนผล
การเรียนตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษาออกโรงเรียน หลักสูตรการ
ศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ ลงวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๔๖ ในสถาน
ศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน สำนักงานปลัดกระทรวง
ศึกษาธิการนั้น ศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียน... จึงกำหนดระเบียบว่าด้วย
หลักเกณฑ์การเทียบโอนผลการเรียนสายสามัญและการประเมินความรู้และ
ประสบการณ์ตามแนวทางการเทียบโอนผลการเรียน ตามหลักเกณฑ์และวิธีการ
จัดการศึกษาออกโรงเรียน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ ไว้
ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า ระเบียบศูนย์บริการการศึกษาออก
โรงเรียน...ว่าด้วย หลักเกณฑ์การเทียบโอนผลการเรียนสายสามัญและการ
ประเมินความรู้และประสบการณ์ ตามแนวทางการเทียบโอนผลการเรียน ตาม
หลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษาออกโรงเรียน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช ๒๕๔๔ พ.ศ. ๒๕๔๖

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๔๖ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ใช้ระเบียบนี้ควบคู่กับประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง
แนวทางการเทียบโอนผลการเรียนตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษาออก
โรงเรียน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ ลงวันที่ ๘ กันยายน
๒๕๔๔

ข้อ ๔ ให้ใช้ระเบียบนี้สำหรับการเทียบโอนผลการเรียนจากหลักสูตร
ต่างๆ ของการศึกษาในระบบและการศึกษาในระบบที่แบ่งระดับเป็นระดับ

ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า และการประเมินความรู้และประสบการณ์ เข้าสู่หลักสูตรและวิธีการจัดการศึกษา นอกโรงเรียน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๔

ข้อ ๕ การกำหนดช่วงเวลาในการเทียบโอนผลการเรียนและการประเมินความรู้และประสบการณ์

๕.๑ การเทียบโอนผลการเรียนโดยพิจารณาจากหลักฐานการศึกษาที่ออกให้โดยสถานศึกษาในระบบและสถานศึกษานอกระบบที่แบ่งระดับเป็นระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า ให้นักศึกษายื่นหลักฐานการศึกษาเพื่อขอเทียบโอน ตามระยะเวลาที่สถานศึกษาประกาศกำหนด

๕.๒ การเทียบโอนผลการเรียนโดยการประเมินความรู้และประสบการณ์ให้ยื่นหลักฐานเพื่อขอประเมินความรู้และประสบการณ์ ในช่วงเวลาที่สถานศึกษากำหนด สถานศึกษาจะแจ้งวันเวลาดำเนินการประเมินความรู้และประสบการณ์ให้ทราบและแจ้งผลการประเมินความรู้และประสบการณ์ ให้ทราบก่อนวันปิดภาคเรียน ในภาคเรียนที่ขอเทียบโอน

กรณีที่นักศึกษาไม่สามารถยื่นหลักฐานเพื่อขอเทียบโอนผลการเรียนและขอประเมินความรู้และประสบการณ์ได้ภายในเวลาที่กำหนด สถานศึกษาจะพิจารณาเป็นรายกรณี

ข้อ ๖ การกำหนดอายุของผลการเรียน หลักฐานผลการเรียนจากหลักสูตรต่างๆ ของการศึกษาในระบบและการศึกษานอกระบบที่แบ่งเป็นระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าไม่กำหนดอายุของผลการเรียน ยกเว้นหลักฐานผลการเรียนในสาขาวิชาคอมพิวเตอร์จะต้องเป็นผลการเรียนที่เรียนมาแล้วไม่เกิน ๕ ปี นับจากวันที่อนุมัติผลการเรียนถึงวันที่ยื่นคำร้องขอเทียบโอนผลการเรียน

ข้อ ๗ การกำหนดจำนวนหมวดวิชาที่รับเทียบโอน นักศึกษาสามารถยื่นหลักฐานการศึกษาเพื่อขอเทียบโอนผลการเรียน และหลักฐานเพื่อขอประเมินความรู้และประสบการณ์ได้ไม่เกิน ๖ หมวดวิชา และนักศึกษาจะต้องมีเวลาเรียนในศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน...ไม่น้อยกว่า ๑ ภาคเรียน

ข้อ ๘ การให้ระดับผลการเรียนจากการเทียบโอน

๘.๑ การเทียบโอนผลการเรียนโดยพิจารณาจากหลักฐานการศึกษาที่ออกให้โดยสถานศึกษาในระบบและสถานศึกษานอกระบบที่แบ่งเป็นระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าที่ปรากฏระดับผลการเรียนจะให้ผลการเรียนตามที่ได้รับมาหรือคิดผลการเรียนเฉลี่ยตามหมวดวิชานั้นๆ

๘.๒ การเทียบโอนโดยการประเมินความรู้และประสบการณ์ ซึ่งสามารถดำเนินการวัดและประเมินผลเป็นคะแนนได้ จะให้ระดับผลการเรียนตามหลักเกณฑ์และวิธีการวัดและประเมินผลที่สถานศึกษากำหนดขึ้น

ข้อ ๙ การเทียบโอนผลการเรียนที่เป็นหมวดวิชา และ/หรือรายวิชา โดยการพิจารณาจากความสอดคล้องของมาตรฐาน วัตถุประสงค์ หรือเนื้อหาสาระระหว่างหมวดวิชาในหลักสูตรที่นำมาเทียบโอนผลการเรียน กับหมวดวิชาในหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ ซึ่งจะต้องสอดคล้องกันไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐ ให้ดำเนินการเทียบโอนตามตารางแนบท้ายระเบียบนี้ ทั้งนี้ หมวดวิชาและ/หรือรายวิชาที่นำมาเทียบโอนผลการเรียนต้องได้ระดับผลการเรียนผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำของหลักสูตรที่นำมาเทียบโอน

ประกาศ ณ วันที่ พ.ศ.

ตารางแนบท้ายระเบียบ

ระเบียบว่าด้วย หลักเกณฑ์การเทียบโอนผลการเรียนสายสามัญ
และการประเมินความรู้และประสบการณ์ ตามแนวทางการเทียบโอน
ผลการเรียน ตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียน
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
พ.ศ. 2546

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

หลักเกณฑ์และ วิธีการจัดการศึกษา นอกโรงเรียน ตามหลักสูตร การศึกษาระดับมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2544	หลักสูตรการศึกษา นอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2530	หลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ปรับปรุง พ.ศ. 2533)	หมายเหตุ
หมวดวิชาภาษาไทย	นักศึกษาจะต้องสอบได้ใน หมวดวิชาภาษาไทย (บังคับ)	นักศึกษาจะต้องสอบได้ 4 รายวิชา ใน 6 รายวิชา ต่อไปนี้ - ท 101, ท 102, ท 203, ท 204, ท 305, ท 306 หากนักศึกษาสอบไม่ผ่านบางรายวิชา ในรายวิชาดังกล่าว ให้พิจารณารายวิชาเลือกเสรีประกอบเป็นรายกรณี	
หมวดวิชา วิทยาศาสตร์	นักศึกษาจะต้องสอบได้ใน หมวดวิชาวิทยาศาสตร์ 2 (เลือก)	นักศึกษาจะต้องสอบได้ 4 รายวิชา ใน 6 รายวิชา ต่อไปนี้ - ว 101, ว 102, ว 203, ว 204, ว 305, ว 306 หากนักศึกษาสอบไม่ผ่านบางรายวิชา ในรายวิชาดังกล่าว ให้พิจารณารายวิชาเลือกเสรีประกอบเป็นรายกรณี	
หมวดวิชา คณิตศาสตร์	นักศึกษาจะต้องสอบได้ในหมวด วิชาคณิตศาสตร์ (บังคับ) และ คณิตศาสตร์ 1 หรือคณิตศาสตร์ 2	นักศึกษาจะต้องสอบได้ 4 รายวิชา ใน 8 รายวิชา ต่อไปนี้ - ค 101, ค 102, ค 203, ค 204, ค 011, ค 012, ค 021, ค 022 หากนักศึกษาสอบไม่ผ่านบางรายวิชา ในรายวิชาดังกล่าว ให้พิจารณารายวิชาเลือกเสรีประกอบเป็นรายกรณี	

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ต่อ)

หลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษา นอกโรงเรียน ตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544	หลักสูตรการศึกษา นอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2530	หลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ปรับปรุง พ.ศ. 2533)	หมายเหตุ
หมวดวิชาพัฒนา อาชีพ	นักศึกษาจะต้องสอบได้ในหมวด วิชาโลกของงานอาชีพ	รายวิชาที่เรียนมีเนื้อหาสาระไม่เพียงพอที่จะเทียบโอน	
หมวดวิชาพัฒนา สังคมและชุมชน	นักศึกษาจะต้องสอบได้ในหมวด วิชาพัฒนาคุณภาพชีวิต (สคช.) บังคับ	นักศึกษาจะต้องสอบได้ 4 รายวิชา ใน 6 รายวิชาต่อไปนี้ - ส 101, ส 102, ส 203, ส 204, ส 305, ส 306 หากนักศึกษาสอบไม่ผ่านบางรายวิชา ในรายวิชาดังกล่าว ให้พิจารณารายวิชาเลือกเสรีประกอบเป็นรายกรณี	
หมวดวิชาพัฒนา ทักษะชีวิต 1	ไม่มีหมวดวิชาที่เทียบโอนได้	นักศึกษาจะต้องสอบได้ 4 รายวิชา ในรายวิชา ต่อไปนี้ - พ 101, พ 102, พ 203, พ 204, พ 011, พ 012, พ 013, พ 014, พ 015, พ 016, พ 021, พ 022, พ 023, พ 024	

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ต่อ)

หลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษา นอกโรงเรียน ตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544	หลักสูตรการศึกษา นอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2530	หลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ปรับปรุง พ.ศ. 2533)	หมายเหตุ
หมวดวิชาพัฒนา ทักษะชีวิต 2	ไม่มีหมวดวิชาที่เทียบโอนได้	<p>นักศึกษาจะต้องสอบได้ 4 รายวิชา ใน 6 รายวิชา ต่อไปนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - ศ 101, ศ 102, ศ 203, ศ 204, ศ 305, ศ 306 <p>กรณีที่สอบได้ไม่ครบ 4 รายวิชา จะต้องสอบได้ 2 รายวิชา ในรายวิชาต่อไปนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - ศ 011, ศ 012, ศ 015, ศ 016 - ศ 0114 ถึง ศ 0116 - ศ 021 ถึง ศ 029 - ศ 0210 ถึง ศ 0220 	
หมวดวิชาภาษา ต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ)	นักศึกษาจะต้องสอบได้ในหมวด วิชาภาษาอังกฤษเพื่อการศึกษต่อ (อ.2) หรือหมวดวิชาภาษาอังกฤษ แบบเข้ม (อช.2)	<p>นักศึกษาจะต้องสอบได้ 4 รายวิชา ในรายวิชาต่อไปนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - อ 011, อ 012, อ 013, อ 014, อ 015, อ 016 <p>หากนักศึกษาสอบไม่ผ่านบางรายวิชา ในรายวิชาดังกล่าว ให้พิจารณารายวิชาเลือกเสรีประกอบเป็นรายกรณี</p>	

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

หลักเกณฑ์และ วิธีการจัดการศึกษา นอกโรงเรียน ตามหลักสูตร การศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544	หลักสูตรการศึกษา นอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย พุทธศักราช 2530	หลักสูตรระดับ มัธยมศึกษา ตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)	หลักสูตร ประกาศนียบัตร วิชาชีพ พุทธศักราช 2545 (ปรับปรุงครั้งที่ 1 พ.ศ. 2546)	หลักสูตร ประกาศนียบัตร วิชาชีพ พุทธศักราช 2538	หลักสูตรการศึกษา นอกโรงเรียน ระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพ พุทธศักราช 2539	หมายเหตุ
หมวดวิชาภาษาไทย	นักศึกษาจะต้องสอบ ได้ 4 วิชา ใน 6 วิชาต่อไปนี้ - ท 401, 402 - ท 503, 504 - ท 605, 606 หากนักศึกษาสอบ ผ่านไม่ครบ 4 วิชา ใน 6 วิชาดังกล่าว สามารถนำรายวิชา เลือกเสรีที่นักศึกษา สอบผ่านมานับรวมให้ ครบ 4 วิชา ก็ สามารถนำมาเทียบ โอนได้ 1 หมวด	นักศึกษาสอบได้ รายวิชา 4 วิชา ใน 6 วิชาต่อไปนี้ - ภาษาไทยเพื่อ อาชีพ 1 - ภาษาไทยเพื่อ อาชีพ 2 - ภาษาไทยเพื่อ อาชีพ 3 - ภาษาไทยเพื่อการ สื่อสาร - โครงการภาษาไทย - ศิลปการพูด	นักศึกษาสอบได้ รายวิชา ใน 3 วิชาต่อไปนี้ - ภาษาไทย 1 - ภาษาไทย 2 - ภาษาไทย 3	นักศึกษาสอบได้ รายวิชา ใน 2 วิชาต่อไปนี้ - ภาษาไทย 1 - ภาษาไทย 2 - ภาษาไทย 3	นักศึกษาสอบได้ 4 วิชา ใน 6 วิชาต่อไปนี้ - ภาษาไทย 1 - ภาษาไทย 2 - ภาษาไทย 3 - ภาษาไทย 4 - ภาษาไทย 5 - ภาษาไทย 6	

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

หลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษา นอกโรงเรียน ตามหลักสูตร การศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544	หลักสูตรการศึกษา นอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย พุทธศักราช 2530	หลักสูตรระดับ มัธยมศึกษา ตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)	หลักสูตร ประกาศนียบัตร วิชาชีพ พุทธศักราช 2545 (ปรับปรุงครั้งที่ 1 พ.ศ. 2546)	หลักสูตร ประกาศนียบัตร วิชาชีพ พุทธศักราช 2538	หลักสูตรการศึกษา นอกโรงเรียน ระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพ พุทธศักราช 2539	หมายเหตุ
หมวดวิชา วิทยาศาสตร์	นักศึกษาจะต้อง สอบได้หมวดวิชา วิทยาศาสตร์ 1 หรือ หมวดวิชา วิทยาศาสตร์ 2 อย่างใดอย่างหนึ่ง	นักศึกษาจะต้อง สอบได้ในรายวิชา วิทยาศาสตร์ (บังคับ) และวิทยาศาสตร์ (เลือก) อย่างน้อย 3 รายวิชา ดังนี้ - ว 021, ว 024, ว 025, ว 033, ว 043, ว 045, ว 047 หากนักศึกษาสอบไม่ ผ่านบางรายวิชา ให้ พิจารณารายวิชา ให้ เลือกเสรีประกอบ เป็นรายกรณี	นักศึกษาสอบได้ใน หมวดวิชา วิทยาศาสตร์	ไม่มีหมวดวิชาใด ที่เทียบโอนได้	ไม่มีหมวดวิชาใด ที่เทียบโอนได้	

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

หลักสูตรจัดการศึกษา นอกโรงเรียน ตามหลักสูตร การศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544	หลักสูตรการศึกษา นอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย พุทธศักราช 2530	หลักสูตรระดับ มัธยมศึกษา ตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)	หลักสูตร ประกาศนียบัตร วิชาชีพ พุทธศักราช 2545 (ปรับปรุงครั้งที่ 1 พ.ศ. 2546)	หลักสูตร ประกาศนียบัตร วิชาชีพ พุทธศักราช 2538	หลักสูตรการศึกษา นอกโรงเรียน ระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพ พุทธศักราช 2539	หมายเหตุ
หมวดวิชา คณิตศาสตร์	นักศึกษาจะต้อง สอบได้หมวดวิชา คณิตศาสตร์	นักศึกษาจะต้องสอบ ได้ 4 รายวิชา ใน 6 รายวิชา ต่อไปนี้ - ค 011, 012 - ค 013, 014 - ค 015, 016 หากนักศึกษาสอบ ไม่ผ่านบางรายวิชา ใน รายวิชาดังกล่าวข้างต้น ให้พิจารณาจาก ผลการเรียนใน รายวิชาข้างล่างนี้ ประกอบให้ครบ 4 รายวิชา - ค 021, 022, 023, 024, 025 และ 026 - ค 041, 042, 043, 044, 045 และ 046	เทียบโอนได้เฉพาะ นักศึกษาที่เรียนใน ประเภทวิชา อุตสาหกรรม ประเภท วิชาพาณิชยกรรม เฉพาะสาขาบัญชีและ คอมพิวเตอร์ธุรกิจ โดยจะต้องสอบได้ใน วิชาคณิตศาสตร์ ประยุกต์ 1 หรือ 2 และ คณิตศาสตร์ประยุกต์ 3, 4, 5 หรือ 8 วิชา ใดวิชาหนึ่งอีกทั้งวิชา	ไม่สามารถ นำรายวิชา คณิตศาสตร์ที่เรียน มาเทียบโอนได้	ไม่สามารถ นำรายวิชา คณิตศาสตร์ที่เรียน มาเทียบโอนได้	

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

หลักเกณฑ์และ วิธีการจัดการศึกษา นอกโรงเรียน ตามหลักสูตร การศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544	หลักสูตรการศึกษา นอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย พุทธศักราช 2530	หลักสูตรระดับ มัธยมศึกษา ตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)	หลักสูตร ประกาศนียบัตร วิชาชีพ พุทธศักราช 2545 (ปรับปรุงครั้งที่ 1 พ.ศ. 2546)	หลักสูตร ประกาศนียบัตร วิชาชีพ พุทธศักราช 2538	หลักสูตรการศึกษา นอกโรงเรียน ระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพ พุทธศักราช 2539	หมายเหตุ
หมวดวิชา ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ)	นักศึกษาจะต้องสอบ ได้ในหมวดวิชาภาษาอังกฤษ เพื่อการศึกษาต่อ มัธยมศึกษาตอนปลาย (อ.3) หรือ มหาวิทยาลัย (อ.3)	นักศึกษาจะต้องสอบ ได้ 4 วิชา ใน รายวิชาดังต่อไปนี้ - อ.017, อ.018, อ.019, อ.0110, อ.0111, อ.0112 หากนักศึกษาสอบ ไม่ผ่านบางรายวิชาให้ พิจารณารายวิชาให้ เลือกเสรีประกอบเป็น รายกรณี	นักศึกษาต้องสอบได้ 5 วิชา ใน 6 รายวิชา ดังต่อไปนี้ 1. ภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสาร 1 2. ภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสาร 2 3. การสนทนาภาษา อังกฤษ 1 4. การสนทนาภาษา อังกฤษ 2 5. ภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสาร ไม่ว่าอาชีพ 6. ภาษาอังกฤษใน สาขาอาชีพต่างๆ ได้แก่ภาษาอังกฤษ- ช่างอุตสาหกรรม ภาษาอังกฤษธุรกิจ ฯลฯ	นักศึกษา ประกาศนียบัตร วิชาชีพ พุทธศักราช 2538	นักศึกษาที่เรียน เพิ่มพอที่จะนำมา เทียบโอนได้	

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

หลักเกณฑ์และ วิธีการจัดการศึกษา นอกโรงเรียน ตามหลักสูตร การศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544	หลักสูตรการศึกษา นอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย พุทธศักราช 2530	หลักสูตรระดับ มัธยมศึกษา ตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)	หลักสูตร ประกาศนียบัตร วิชาชีพ พุทธศักราช 2545 (ปรับปรุงครั้งที่ 1 พ.ศ. 2546)	หลักสูตร ประกาศนียบัตร วิชาชีพ พุทธศักราช 2538	หลักสูตรการศึกษา นอกโรงเรียน ระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพ พุทธศักราช 2539	หมายเหตุ
หมวดวิชา พัฒนาทักษะชีวิต 1	นักศึกษาจะต้องสอบ ได้ 8 รายวิชา ใน 12 รายวิชา ดังต่อไปนี้ - พ 401, พ 402, พ 503, พ 504, พ 605, พ 606, พ 021, พ 022, พ 023, พ 024, พ 025, พ 026	นักศึกษาจะต้องสอบ ได้ 8 รายวิชา ใน 12 รายวิชา ดังต่อไปนี้ - พ 401, พ 402, พ 503, พ 504, พ 605, พ 606, พ 021, พ 022, พ 023, พ 024, พ 025, พ 026	นักศึกษาจะต้องสอบ ได้อย่างน้อย 8 รายวิชา ดังต่อไปนี้ - พ 2000 - 1601 - พ 2000 - 1602 - พ 2000 - 1603 - พ 2000 - 1604 - พ 2000 - 1605 - พ 2000 - 1606 - พ 2000 - 1608 - พ 2000 - 1609 - พ 2000 - 1611	รายวิชาที่เรียนมาไม่ เพียงพอที่จะนำมา เทียบโอน	รายวิชาที่เรียนมาไม่ เพียงพอที่จะนำมา เทียบโอน	

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

หลักสูตรและ วิธีการจัดการศึกษา นอกโรงเรียน ตามหลักสูตร การศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544	หลักสูตรการศึกษา นอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย พุทธศักราช 2530	หลักสูตรระดับ มัธยมศึกษา ตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)	หลักสูตร ประกาศนียบัตร วิชาชีพ พุทธศักราช 2545 (ปรับปรุงครั้งที่ 1 พ.ศ. 2546)	หลักสูตร ประกาศนียบัตร วิชาชีพ พุทธศักราช 2538	หลักสูตรการศึกษา นอกโรงเรียน ระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพ พุทธศักราช 2539	หมายเหตุ
หมวดวิชาพัฒนา ทักษะชีวิต 2 (ศิลป ดนตรี นาฏศิลป์)	นักศึกษาที่เรียนใน หมวดวิชาอาชีพ หรือ สาขาศิลปกรรม หรือ สอบได้รายวิชา ต่อไปนี้ - ศ 011, 012 - ศ 021, 022 - ศ 031, 032 หรือนักศึกษาที่เรียน ในหมวดวิชาอาชีพ	นักศึกษาจะต้องสอบ ได้ 8 รายวิชา จาก รายวิชาต่อไปนี้ - ศ 011 ถึง ศ 018 - ศ 0113 ถึง ศ 0122 - ศ 021 ถึง ศ 029 - ศ 0210 ถึง ศ 0227 - ศ 031 ถึง ศ 036	ไม่มีหมวดวิชาที่จะ เทียบโอนได้	ไม่มีหมวดวิชาที่จะ เทียบโอนได้	ไม่มีหมวดวิชาที่จะ เทียบโอนได้	

ภาคผนวก ข

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
เรื่อง การเทียบความรู้วุฒิจากต่างประเทศ

**ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
เรื่อง เกณฑ์การเทียบความรู้วุฒิของประเทศอังกฤษ**

กระทรวงศึกษาธิการขอประกาศการเทียบความรู้วุฒิประเภทสามัญของประเทศอังกฤษเท่ามัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้ทราบทั่วกัน ดังนี้

วุฒิที่เทียบความรู้เท่ามัธยมศึกษาตอนต้น

1. สำเร็จการศึกษาในระดับ Form 3 หรือ Year 9
2. ประกาศนียบัตร GCE 'O' level หรือ GCSE หรือ IGCSE สอบได้ไม่ต่ำกว่า 4 วิชา ไม่ซ้ำกัน แต่ละวิชาได้เกรด A - C ไม่ต่ำกว่านี้

วุฒิที่เทียบความรู้เท่ามัธยมศึกษาตอนปลาย

1. วุฒิประกาศนียบัตร GCE 'O' level หรือ GCSE หรือ IGCSE สอบได้ไม่ต่ำกว่า 5 วิชา ไม่ซ้ำกัน แต่ละวิชาได้เกรด A - C ไม่ต่ำกว่านี้
2. วุฒิประกาศนียบัตร GCE 'A' level สอบได้ไม่ต่ำกว่า 3 วิชา ไม่ซ้ำกัน แต่ละวิชาสอบได้เกรด A, B, C, D หรือ E ไม่ต่ำกว่านี้
3. วุฒิประกาศนียบัตร GCE 'A' level แต่ละวิชาสอบได้เกรด A, B, C, D หรือ E ไม่ต่ำกว่านี้ โดยนับเวลารวมกันกับวุฒิประกาศนียบัตร GCE 'O' level, GCSE หรือ IGCSE แต่ละวิชาสอบได้เกรด A, B หรือ C ไม่ต่ำกว่านี้ รวมทั้งสิ้นไม่ต่ำกว่า 5 วิชา และนับวิชาระดับ A ซ้ำกับระดับอื่นได้
4. วุฒิประกาศนียบัตร General Certificate of Education ระดับ Advanced Supplementary หรือ GCE 'AS' level โดยมีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้
 - 4.1 ให้พิจารณาวุฒิประกาศนียบัตร GCE 'AS' โดยใช้เกณฑ์การตัดสินผลการเรียนเป็นรายวิชา แต่ละวิชามีผลการตัดสินผ่านได้เกรด A - E ไม่ต่ำกว่านี้

4.2 วุฒิประกาศนียบัตร GCE ‘AS’ จำนวน 2 วิชา เท่ากับ GCE ‘A’ level จำนวน 1 วิชา

4.3 วุฒิประกาศนียบัตร GCE ‘AS’ สอบได้ไม่ต่ำกว่า 6 วิชา โดยวิชาไม่ซ้ำกัน

4.4 ให้พิจารณาวุฒิประกาศนียบัตร GCE ‘AS’ ตามเกณฑ์ข้อ 4.1 และ 4.2 โดยนับรวมกับวุฒิประกาศนียบัตร GCE ‘A’ level มีผลการตัดสินผ่านได้เกรด A - E ไม่ต่ำกว่านี้ นับรวมกันไม่ต่ำกว่า 3 วิชา โดยไม่ซ้ำกัน

4.5 ให้พิจารณาวุฒิประกาศนียบัตร GCE ‘AS’ ตามเกณฑ์ข้อ 4.1 และ 4.2 โดยนับรวมกับวุฒิประกาศนียบัตร GCE ‘A’ level มีผลการตัดสินผ่านได้เกรด A - E ไม่ต่ำกว่านี้ หรือรวมกับ GCE ‘O’ level หรือ IGCSE หรือ GCSE มีผลการตัดสินผ่านได้เกรด A - C ไม่ต่ำกว่านี้ รวมทั้งสิ้นไม่ต่ำกว่า 5 วิชา วิชาในระดับ ‘A’ และ ‘AS’ ซ้ำกับระดับอื่นได้ ยกเว้นระดับ ‘A’ ไม่ซ้ำกับระดับ ‘AS’

5. วุฒิประกาศนียบัตร Advanced International Certificate of Education (AICE) โดยมีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

5.1 ให้พิจารณาวุฒิประกาศนียบัตร AICE (Full Credit) และ AICE (Half Credit) โดยใช้เกณฑ์การตัดสินผลการเรียนเป็นรายวิชา แต่ละวิชา มีผลการตัดสินผ่านได้เกรด A - E ไม่ต่ำกว่านี้

5.2 วุฒิประกาศนียบัตร AICE (Half Credit) จำนวน 2 วิชา เท่ากับ AICE (Full Credit) จำนวน 1 วิชา

5.3 วุฒิประกาศนียบัตร AICE (Half Credit) สอบได้ไม่ต่ำกว่า 6 วิชา โดยวิชาไม่ซ้ำกัน

5.4 ให้พิจารณาวุฒิประกาศนียบัตร AICE (Half Credit) ตามเกณฑ์ข้อ 5.1 และ 5.2 โดยนับรวมกับวุฒิประกาศนียบัตร AICE (Full Credit) มีผลการตัดสินผ่านได้เกรด A - E ไม่ต่ำกว่านี้ นับรวมกันไม่ต่ำกว่า 3 วิชา โดยไม่ซ้ำกัน

5.5 ให้พิจารณาวุฒิประกาศนียบัตร AICE (Half Credit) ตามเกณฑ์ข้อ 5.1 และ 5.2 โดยนับรวมกับวุฒิใดวุฒิหนึ่งได้ ดังนี้

5.5.1 นับรวมกันทั้งสิ้นไม่ต่ำกว่า 3 วิชา โดยมีผลการตัดสินผ่านได้เกรด A - E ไม่ต่ำกว่านี้ ได้แก่ วุฒิประกาศนียบัตร AICE (Full Credit) หรือวุฒิประกาศนียบัตร GCE 'A' level หรือวุฒิประกาศนียบัตร GCE 'AS' level

5.5.2 นับรวมกันทั้งสิ้นไม่ต่ำกว่า 5 วิชา โดยมีผลการตัดสินผ่านได้เกรด A - C ไม่ต่ำกว่านี้ ได้แก่ วุฒิประกาศนียบัตร GCE 'O' level หรือวุฒิประกาศนียบัตร IGCSE หรือวุฒิประกาศนียบัตร GCSE

สำหรับวิชาในประกาศนียบัตร AICE (Half Credit) และ AICE (Full Credit) ซ้ำกับระดับอื่นได้ ยกเว้นวิชาในประกาศนียบัตร AICE (Half Credit) ต้องไม่ซ้ำกับ AICE (Full Credit)

ประกาศ ณ วันที่ 18 มกราคม พ.ศ. 2545

(นายจรูญ ชูลาก)
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
เรื่อง เกณฑ์การเทียบความรู้จากประเทศนิวซีแลนด์

กระทรวงศึกษาธิการขอประกาศการเทียบความรู้จากประเทศนิวซีแลนด์ เท่อมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้ทราบทั่วกัน ดังนี้

1. วุฒิ Form 6
2. วุฒิ Form 6 รวมกับ Unit Standards
3. วุฒิ Unit Standards
4. วุฒิ Form 6 รวมกับวุฒิ Form 7

ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามเกณฑ์การพิจารณาเทียบความรู้ ดังนี้

1. สำเร็จการศึกษา Form 6 และได้รับ Sixth Form Certificate ที่แสดงรายวิชาไม่ต่ำกว่า 5 รายวิชา ซึ่งออกโดย New Zealand Qualifications Authority (NZQA)

2. สำเร็จการศึกษา Form 6 รวมกับ Unit Standards ตามระบบใหม่ (National Qualifications Framework) โดยได้รับ Sixth Form Certificate ซึ่งออกโดย NZQA และได้รับ Record of Learning ซึ่งออกโดย NZQA ที่แสดงจำนวนหน่วยกิต (Credits) และแสดงจุดประสงค์ (Unit Standards) สำหรับการศึกษาตามระบบใหม่ เมื่อเทียบจำนวนรายวิชา 1 รายวิชา ต้องได้ไม่ต่ำกว่า 3 หน่วยกิต (Credits) เมื่อนับรายวิชารวมกันทั้งสองระบบแล้วไม่ต่ำกว่า 5 รายวิชา และรายวิชาต้องไม่ซ้ำกัน

3. สำเร็จการศึกษา Unit Standards ตามระบบใหม่ และได้รับ Record of Learning ซึ่งออกโดย NZQA ที่แสดงจำนวนหน่วยกิต (Credits) และแสดงจุดประสงค์ (Unit Standards) โดยเทียบจุดประสงค์ในขอบเขตที่เป็นวิชาเดียวกัน

ต้องได้ไม่ต่ำกว่า 7 หน่วยกิต ใน level 2 เป็นอย่างต่ำ จะเทียบได้เท่ากับ 1 รายวิชา
นับรวมแล้วไม่ต่ำกว่า 5 รายวิชา โดย NZQA เป็นผู้ออกหนังสือรับรองชื่อรายวิชา

4. สำเร็จการศึกษา Form 6 รวมกับ Form 7 และได้รับ Sixth Form Certificate และ Higher School Certificate ที่ออกโดย NZQA และได้รับหลักฐาน
แสดงผลการสอบ University Entrance & Bursaries นับรายวิชารวมกันไม่ต่ำกว่า
5 รายวิชา

ประกาศ ณ วันที่ 18 มกราคม พ.ศ. 2545

(นายจรรยา ชูลาภ)
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

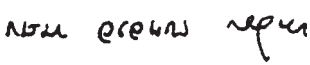
ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
เรื่อง เกณฑ์การเทียบความรู้จากประเทศนิวซีแลนด์
(เพิ่มเติมครั้งที่ 1)

กระทรวงศึกษาธิการเห็นสมควรแก้ไขและเพิ่มเติมประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์การเทียบความรู้จากประเทศนิวซีแลนด์ ประกาศ ณ วันที่ 18 มกราคม พ.ศ. 2545 เพื่อให้เหมาะสมสอดคล้องกับระบบการศึกษาของประเทศนิวซีแลนด์ ที่เปลี่ยนแปลงไป ดังนี้

1. ในข้อ 2 ให้เพิ่มเติมข้อความว่า “ใน Level 2 เป็นอย่างต่ำ” ต่อท้ายข้อความต้องได้ไม่ต่ำกว่า 3 หน่วยกิต (Credits)...เป็นความว่า “สำเร็จการศึกษา Form 6 รวมกับ Unit Standards ตามระบบใหม่ (National Qualifications Framework) โดยได้รับ Sixth Form Certificate ซึ่งออกโดย NZQA และได้รับ Record of Learning ซึ่งออกโดย NZQA ที่แสดงจำนวนหน่วยกิต (Credits) และแสดงจุดประสงค์ (Unit Standards) สำหรับการศึกษาตามระบบใหม่เมื่อเทียบจำนวนรายวิชา 1 รายวิชา ต้องได้ไม่ต่ำกว่า 3 หน่วยกิต (Credits) ใน Level 2 เป็นอย่างต่ำ เมื่อนับรายวิชารวมกันทั้งสองระบบแล้วไม่ต่ำกว่า 5 รายวิชา และรายวิชาต้องไม่ซ้ำกัน

2. ในข้อ 4 ให้ตัดข้อความ “และ Higher School Certificate” และเพิ่มเติมข้อความต่อท้ายว่า “และรายวิชาใน Form 6 ซ้ำกับ Form 7 ได้” เป็นความว่า “สำเร็จการศึกษา Form 6 ได้รับ Sixth Form Certificate รวมกับ Form 7 ได้รับหลักฐานแสดงผลการสอบ University Entrance & Bursaries นับรายวิชารวมกันไม่ต่ำกว่า 5 รายวิชา และรายวิชาใน Form 6 ซ้ำกับ Form 7 ได้”
นอกนั้นคงเดิม

ประกาศ ณ วันที่ 3 กรกฎาคม พ.ศ. 2546

(คุณหญิงเกษมา วรวรรณ ณ อุทยา)
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

**ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
เรื่อง การเทียบความรู้จากโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทย**

ตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้เทียบความรู้จากโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทยเท่ามัธยมศึกษาตอนปลาย ในช่วงเวลาที่โรงเรียนได้รับการรับรองมาตรฐานนั้น กระทรวงศึกษาธิการขอประกาศรายชื่อวุฒิต่างๆ พร้อมข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทยที่ได้รับการเทียบความรู้เท่ามัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อทราบทั่วกัน ดังตารางต่อไปนี้

ตารางเทียบความรู้เท่าเทียมมศึกษาดอนปลายของโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทย

ลำดับ ที่	รายชื่อสถานศึกษา	ระบบ การศึกษา	ชื่อวุฒิ/ชื่อประกาศนียบัตร	หลักสูตร	องค์กรที่รับรอง มาตรฐาน
1	โรงเรียนร่วมฤทธิวิเทศศึกษา (Ruamrudee International School)	สหรัฐอเมริกา เยอรมัน	High School ที่ได้รับ High School Diploma Maturitaet หรือ Maturitaetszeugnis	โรงเรียน ประเทศ สวิสเซอร์แลนด์	WASC รัฐบาลสวิส
2	โรงเรียนสถานศึกษานานาชาติ (International School Bangkok)	สหรัฐอเมริกา	High School ที่ได้รับ High School Diploma	โรงเรียน	WASC
3	โรงเรียนบางกอกพัฒนา (Bangkok Patana School)	อังกฤษ	IGCSE, GCSE, GCE 'O' level และ 'A' level และ IB High School ได้รับ Bangkok Patana Academic Diploma	อังกฤษ โรงเรียน	WES สช.ศท.
4	โรงเรียนนานาชาติ เชียงใหม่ (Chiangmai International School)	สหรัฐอเมริกา	High School ที่ได้รับ High School Diploma	โรงเรียน	WASC
5	โรงเรียนนานาชาติ เอกมัย (Ekamai International School)	สหรัฐอเมริกา	High School ที่ได้รับ High School Diploma	โรงเรียน	WASC

ตารางเทียบความรู้เท่าเทียมมศึกษาดอนปลายของโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทย (ต่อ)

ลำดับ ที่	รายชื่อสถานศึกษา	ระบบ การศึกษา	ชื่อวุฒิ/ชื่อประกาศนียบัตร	หลักสูตร	องค์กรที่รับรอง มาตรฐาน
6	โรงเรียนนานาชาติ เซนต์จอห์น (St. John's International School)	อังกฤษ	IGCSE, GCSE, GCE 'A' level	อังกฤษ	WES
7	โรงเรียนนานาชาติใหม่ แห่งประเทศไทย (New International School of Thailand)	อังกฤษ	IGCSE, GCSE, GCE 'O' level และ 'A' level และ IB	อังกฤษ	ECIS
8	โรงเรียนประชาคมนานาชาติ (International Community School)	สหรัฐอเมริกา	High School ที่ได้รับ High School Diploma	โรงเรียน	WASC
9	โรงเรียนนานาชาติ ภาคตะวันออก (International School Eastern Seaboard)	สหรัฐอเมริกา	High School ที่ได้รับ High School Diploma	โรงเรียน	WASC
10	โรงเรียนดิออลอเมริกันสคูลออฟแบงค็อก (The American School of Bangkok) (โรงเรียนนานาชาติดิอะเมริกัน เดิม)	สหรัฐอเมริกา	High School ที่ได้รับ High School Diploma	โรงเรียน	WASC และ สช. ศป.

ตารางเทียบความรู้เท่ามัยมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทย (ต่อ)

ลำดับที่	รายชื่อสถานศึกษา	ระบบการศึกษา	ชื่อวุฒิ/ชื่อประกาศนียบัตร	หลักสูตร	องค์กรที่รับรองมาตรฐาน
11	โรงเรียนนานาชาติจิววาล (Universal International School)	อังกฤษ	IGCSE, GCSE, GCE 'O' level และ AICE	อังกฤษ	สช. ศธ.
12	โรงเรียนนานาชาติอเมริกันแปซิฟิก (The American Pacific International School) (โรงเรียนนานาชาติเอกราชวิทยา เดิม)	สหรัฐอเมริกา	High School ที่ได้รับ High School Diploma	โรงเรียน	สช. ศธ.
13	โรงเรียนนานาชาติไทย-จีน (Thai-Chinese International School)	สหรัฐอเมริกา	High School ที่ได้รับ Grade 12 Certificate	โรงเรียน	สช. ศธ.
14	โรงเรียนนานาชาติดัลลิตซ์ (Dulwich International School)	อังกฤษ	GCSE และ IB	อังกฤษ	WES
15	โรงเรียนนานาชาตินครพ่ายพ (Nakorn Payap International School)	สหรัฐอเมริกา	High School ที่ได้รับ High School Diploma	โรงเรียน	WASC
16	โรงเรียนนานาชาติรวมกันแห่งที่ 1 (International School of the Regents)	อังกฤษ	IGCSE, GCSE, GCE 'A' และ 'AS' level	อังกฤษ	สช. ศธ.

ทั้งนี้ จะต้องมียุทธศาสตร์แสดงระยะเวลาที่โรงเรียนได้รับการรับรอง
มาตรฐานการศึกษา มาประกอบด้วย

หมายเหตุ สช.ศธ. = สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
กระทรวงศึกษาธิการ

WASC = Western Association of Schools and Colleges

WES = World-Wide Education Services

ECIS = European Council of International Schools

ประกาศ ณ วันที่ 18 มกราคม พ.ศ. 2545

(นายจรรยา ชูลาภ)
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

ภาคผนวก ก

กฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งระดับ
และประเภทของการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พ.ศ. 2546

กฎกระทรวง

ว่าด้วยการแบ่งระดับและประเภทของการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๖

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๖ วรรคสอง และมาตรา ๗๔ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการออกกฎกระทรวงไว้ ดังนี้

ข้อ ๑ การศึกษาในระบบที่เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แบ่งออกเป็นสามระดับ ดังนี้

(๑) การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา โดยปกติเป็นการจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่มีอายุสามปีถึงหกปี เพื่อเป็นการวางรากฐานชีวิตและการเตรียมความพร้อมของเด็กทั้งร่างกายและจิตใจ สติปัญญา อารมณ์ บุคลิกภาพ และการอยู่ร่วมในสังคม

(๒) การศึกษาระดับประถมศึกษา เป็นการศึกษาที่มุ่งวางรากฐานเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทั้งในด้านคุณธรรม จริยธรรม ความรู้ และความสามารถขั้นพื้นฐาน โดยปกติใช้เวลาเรียนหกปี

(๓) การศึกษาระดับมัธยมศึกษา แบ่งเป็นสองระดับ ดังนี้

(ก) การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในด้านต่างๆ ต่อจากระดับประถมศึกษา เพื่อให้รู้ความต้องการ ความสนใจและความถนัดของตนเองทั้งในด้านวิชาการและวิชาชีพ ตลอดจนความสามารถในการประกอบกิจการและอาชีพตามควรแก่วัย โดยปกติใช้เวลาเรียนสามปี

(ข) การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นการศึกษาที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาตามความถนัดและความสนใจ เพื่อเป็น

พื้นฐานสำหรับการศึกษาต่อหรือการประกอบอาชีพ รวมทั้งการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และทักษะทางสังคมที่จำเป็น โดยปกติใช้เวลาเรียนสามปี

ข้อ ๒ การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตามข้อ ๑ (๓) (ข) แบ่ง เป็นสองประเภท ดังนี้

(๑) ประเภทสามัญศึกษา เป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้ เรียนตามความถนัด ความสนใจ ศักยภาพ และความสามารถพิเศษเฉพาะด้าน เพื่อ เป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

(๒) ประเภทอาชีวศึกษา เป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนา ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพให้เป็นการกำลังแรงงานที่มีฝีมือ หรือศึกษา ต่อในระดับอาชีพขั้นสูงต่อไป

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๖

(นายปองพล อติเรกสาร)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ภาคผนวก ง

กฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งระดับ
และการเทียบระดับการศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัย
พ.ศ. 2546

กฎกระทรวง

ว่าด้วยการแบ่งระดับและการเทียบระดับการศึกษาออกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. ๒๕๕๖

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๖ วรรคสี่ และมาตรา ๗๔ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัยออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ การศึกษานอกระบบให้แบ่งออกเป็นสองระดับ ดังนี้

(๑) การศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งออกเป็นสามระดับ คือ

(ก) การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา

(ข) การศึกษาระดับประถมศึกษา

(ค) การศึกษาระดับมัธยมศึกษา แบ่งออกเป็นสองระดับ คือ

การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยแบ่งออกเป็นประเภทสามัญศึกษาและประเภทอาชีพศึกษา

(๒) การศึกษาระดับอุดมศึกษา แบ่งออกเป็นสองระดับ คือ

(ก) การศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา

(ข) การศึกษาระดับปริญญา

ข้อ ๒ การศึกษานอกระบบที่จัดเป็นหลักสูตรเฉพาะหรือหลักสูตรฝึกอบรมตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย และการศึกษาตามอัธยาศัย ผู้เรียนอาจนำผลการเรียน ความรู้และประสบการณ์มาเทียบระดับการศึกษากับการศึกษาในระบบหรือการศึกษานอกระบบตามข้อ ๑ ได้

ข้อ ๓ การเทียบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา ให้สถานศึกษาที่รัฐมนตรีกำหนด แต่งตั้งคณะกรรมการจำนวนไม่เกินห้าคน ทั้งนี้ ต้องเป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์ในสาขาวิชาของการศึกษาระดับนั้นจำนวนไม่น้อยกว่าสามคน และผู้มีความรู้และประสบการณ์ด้านการวัดผลและประเมินผลจำนวนหนึ่งคน ดำเนินการประเมินเทียบระดับการศึกษาตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด ทั้งนี้ โดยพิจารณาจาก จุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดผลและประเมินผล และเกณฑ์การจบหลักสูตรนั้น

ให้คณะกรรมการตามวรรคหนึ่งเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานกรรมการและให้หัวหน้าสถานศึกษาตามวรรคหนึ่งแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของสถานศึกษานั้นจำนวนหนึ่งคนเป็นเลขานุการ

ข้อ ๔ กรรมการตามข้อ ๓ อยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

ในกรณีที่กรรมการดำรงตำแหน่งครบตามวาระแล้ว แต่ยังมีได้มีการแต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่ ให้กรรมการที่พ้นจากตำแหน่งตามวาระปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อน จนกว่ากรรมการที่ได้รับแต่งตั้งใหม่จะเข้ารับหน้าที่

ข้อ ๕ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามข้อ ๔ กรรมการพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๕) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่

เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

ในกรณีที่กรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ สถานศึกษาที่รัฐมนตรีกำหนดอาจแต่งตั้งกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่างได้ และให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งตนแทน

ในกรณีที่มีการแต่งตั้งกรรมการเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งไว้แล้ว

ข้อ ๖ การประชุมของคณะกรรมการให้เป็นไปตามข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อ ๗ ให้มีคณะกรรมการเทียบระดับการศึกษาระดับอุดมศึกษาคณะหนึ่ง ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาต่างๆ ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการแต่งตั้งจำนวนสามคน และผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาต่างๆ ซึ่งรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัยแต่งตั้งจำนวนเจ็ดคน เป็นกรรมการ

ให้คณะกรรมการเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานกรรมการ และให้ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย เป็นกรรมการและเลขานุการ

ข้อ ๘ วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และการประชุมของคณะกรรมการเทียบระดับการศึกษาระดับอุดมศึกษา ให้นำข้อ ๔ ข้อ ๕ และข้อ ๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๙ ให้คณะกรรมการเทียบระดับการศึกษาระดับอุดมศึกษา มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ออกระเบียบ กำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการเทียบระดับการศึกษา ทั้งนี้ โดยพิจารณาจากจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดผลและประเมินผล และเกณฑ์การจบหลักสูตรนั้น

(๒) พิจารณาดำเนินการประเมินเทียบระดับการศึกษาระดับอุดมศึกษา

(๓) ตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

(๔) ดำเนินการอื่นใดตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย

ข้อ ๑๐ การศึกษานอกระบบที่มีระดับเดียวกันกับการศึกษาในระบบให้
ถือว่า มีมาตรฐานการศึกษาเท่าเทียมกัน

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๖

(นายปองพล อติเรกสาร)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

(นายปองพล อติเรกสาร)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ รักษาราชการแทน

รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย

ภาคผนวก จ

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
เรื่อง กำหนดสถานศึกษาให้ทำหน้าที่เทียบระดับการศึกษา

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
เรื่อง กำหนดสถานศึกษาให้ทำหน้าที่เทียบระดับการศึกษา

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ประกอบกับข้อ 3 แห่งกฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งระดับและการเทียบระดับการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2546 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดให้สถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียนทำหน้าที่เทียบระดับการศึกษาระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า โดยให้สถานศึกษาแต่ละแห่งมีเขตบริการการเทียบระดับการศึกษา ดังนี้

1. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดลำปาง บริการเทียบระดับการศึกษาจังหวัดลำปาง แม่ฮ่องสอน ลำพูน และเชียงใหม่
2. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดน่าน บริการเทียบระดับการศึกษาจังหวัดน่าน เชียงราย พะเยา และแพร่
3. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบูรณ์ บริการเทียบระดับการศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ พิษณุโลก ตาก สุโขทัย และอุตรดิตถ์
4. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดกำแพงเพชร บริการเทียบระดับการศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร นครสวรรค์ อุทัยธานี และพิจิตร
5. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา บริการเทียบระดับการศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา นนทบุรี ปทุมธานี และอ่างทอง
6. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดสระบุรี บริการเทียบระดับการศึกษาจังหวัดสระบุรี ลพบุรี สิงห์บุรี และชัยนาท
7. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี บริการเทียบระดับ

การศึกษาจังหวัดเพชรบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร และประจวบคีรีขันธ์

8. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดชลบุรี บริการเทียบระดับการศึกษาจังหวัดชลบุรี ระยอง จันทบุรี และตราด

9. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดราชบุรี บริการเทียบระดับการศึกษาจังหวัดราชบุรี สุพรรณบุรี นครปฐม และกาญจนบุรี

10. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดสมุทรปราการ บริการเทียบระดับการศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ฉะเชิงเทรา นครนายก สระแก้ว และปราจีนบุรี

11. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดอุดรธานี บริการเทียบระดับการศึกษาจังหวัดหนองคาย อุดรธานี หนองบัวลำภู และเลย

12. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดสกลนคร บริการเทียบระดับการศึกษาจังหวัดสกลนคร มุกดาหาร นครพนม และกาฬสินธุ์

13. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดร้อยเอ็ด บริการเทียบระดับการศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ขอนแก่น และมหาสารคาม

14. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดนครราชสีมา บริการเทียบระดับการศึกษาจังหวัดนครราชสีมา สุรินทร์ ชัยภูมิ และบุรีรัมย์

15. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดอุบลราชธานี บริการเทียบระดับการศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ศรีสะเกษ และยโสธร

16. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดสุราษฎร์ธานี บริการเทียบระดับการศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี ชุมพร และระนอง

17. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดนครศรีธรรมราช บริการเทียบระดับการศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช พัทลุง และตรัง

18. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดกระบี่ บริการเทียบระดับการศึกษาจังหวัดกระบี่ ภูเก็ต และพังงา

19. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดปัตตานี บริการเทียบระดับการศึกษาจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส

20. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดสงขลา บริการเทียบระดับการศึกษาจังหวัดสงขลา และสตูล

21. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 1 บริการเทียบระดับการศึกษาเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร

การดำเนินงานประเมินเทียบระดับการศึกษา ให้ถือปฏิบัติตามกฎหมาย
กระทรวงว่าด้วยการแบ่งระดับและประเภทของการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546
กฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งระดับและการเทียบระดับการศึกษานอกระบบและ
การศึกษิตตามอัธยาศัย พ.ศ. 2546 ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการ
ประเมินเทียบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับ
ต่ำกว่าปริญญา พ.ศ. 2546 แนวทางการดำเนินงานประเมินเทียบระดับการ
ศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา และคู่มือ
การดำเนินการประเมินเทียบระดับการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2544 ที่สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน สำนักงานปลัด
กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

ประกาศ ณ วันที่ 15 กรกฎาคม พ.ศ. 2548

(นายอดิศักดิ์ โพธารามิก)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ภาคผนวก ง

หลักเกณฑ์การประเมินเกี่ยวกับไอพลาและความรู้และประสบการณ์
ท้ายระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียน
ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ
พุทธศักราช 2545 พ.ศ. 2547

**หลักเกณฑ์การประเมินเทียบโอนความรู้และประสบการณ์
ทำระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียน
ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545
พ.ศ. 2547**

1. นักเรียนที่ประสงค์จะขอประเมินเทียบโอนความรู้หรือประสบการณ์ ต้องลงทะเบียนเพื่อประเมินเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ ตามวัน เวลา ที่สถานศึกษากำหนด โดยชำระเงินค่าลงทะเบียนตามระเบียบหรือประกาศที่เกี่ยวข้องกับการเก็บเงินบำรุงการศึกษา และต้องได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาหรือผู้ควบคุมการฝึก แล้วแต่กรณี

2. นักเรียนจะต้องนำหลักฐานที่เชื่อถือได้ว่า ได้ผ่านการศึกษาบรมหรือฝึกงาน หรือทำงาน หรือมีอาชีพในรายวิชาที่ขอประเมินเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ไปแสดงประกอบการลงทะเบียนสอบ ก่อนชำระเงินเพื่อลงทะเบียนประเมิน

3. ให้สถานศึกษามอบหมายให้คณะกรรมการประเมินความรู้และประสบการณ์ ซึ่งประกอบด้วย หัวหน้าแผนกวิชา หรือหัวหน้าคณะวิชา ผู้สอนหรือครูฝึกในสาขานั้น และผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาชีพ รวมกันแล้วไม่น้อยกว่า 3 คน เป็นผู้จัดทำเครื่องมือประเมินให้ครอบคลุมมาตรฐานและเนื้อหาวิชาที่สำคัญในแต่ละบทเรียน หรือแต่ละเรื่อง ของรายวิชา พร้อมกับกำหนดเกณฑ์การประเมินและเกณฑ์การตัดสินผลการประเมินไว้ด้วย โดยใช้เกณฑ์เช่นเดียวกับการประเมินผลการเรียนรายวิชาในสถานศึกษา

4. คณะกรรมการประเมินควรดำเนินการให้สอดคล้องกับการเรียนการฝึกของรายวิชาดังกล่าว หากรายวิชานั้นมีเฉพาะภาคทฤษฎีหรือภาคปฏิบัติให้ประเมินอย่างเดียว ถ้ามีทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติรวมกัน ให้ประเมินทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติควบคู่กันไป บางส่วนอาจประเมินเช่นเดียวกับการประเมินผลการเรียนรายวิชาในสถานศึกษาโดยอนุโลม

5. กำหนดเวลาทำการประเมินรายวิชา ตามข้อ 4. ไม่น้อยกว่าเวลาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

6. สถานศึกษา กำหนดวัน เวลา สถานที่ประเมิน และแจ้งให้นักเรียนทราบล่วงหน้า

7. การขอประเมินเทียบโอนความรู้และประสบการณ์จะกระทำในภาคเรียนเดียวกันทั้งหมด หรือจะขอประเมินในแต่ละภาคเรียนจนหมดหรือครบตามจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดให้ หรือจะขอประเมินเป็นบางรายวิชาเท่านั้นก็ได้

8. การประเมินเทียบโอนดังกล่าวให้เป็นไปตามความสมัครใจของนักเรียนแต่ละราย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ ศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี สังข์ศรี

ตำแหน่ง

ศาสตราจารย์ ระดับ 10 แขนงวิชาการศึกษานอกระบบ
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

วุฒิการศึกษา

ศึกษาศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยม) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน
ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Cert. in Adult / Non - formal Education, Australian National University
Ph.D. (Adult / Non - formal Education), Monash University, Australia

ประสบการณ์

ด้านการบริหาร

กรรมการและเลขานุการสาขาวิชาศึกษาศาสตร์
รองผู้อำนวยการสำนักบริการการศึกษา
กรรมการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
กรรมการวิจัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ผู้อำนวยการสำนักบริการการศึกษา
ผู้ช่วยอธิการบดี

ด้านการสอน

รับผิดชอบการจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรี
และปริญญาโทของสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ โดยเฉพาะด้านการ
ศึกษานอกระบบ และยังช่วยสอนทางด้านการวิจัยและประเมินผล
การศึกษา รับผิดชอบหลักสูตรปริญญาเอกการศึกษาทางไกล และ
การศึกษานอกระบบ

เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ปริญญาโท และปริญญาเอก ทั้งแก่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร

เป็นกรรมการพัฒนาหลักสูตรระดับปริญญาโทและเอกของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ

เป็นอาจารย์พิเศษบรรยายเรื่องการศึกษาจากระบบการศึกษาตลอดชีวิต การศึกษาทางไกล แก่หน่วยงานภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย

เป็นกรรมการการสอบวิทยานิพนธ์ปริญญาโทและปริญญาเอกของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ เช่น Monash University, Deakin University ประเทศออสเตรเลีย

เขียนตำรา บทความทางวิชาการทางด้านการศึกษาออกโรงเรียน การศึกษาตลอดชีวิต และการศึกษาทางไกล

ด้านการวิจัย

ทำการวิจัยทางด้านการศึกษานอกระบบ การศึกษาตลอดชีวิต การศึกษาทางไกล การอ่านออกเขียนได้ สตรี การศึกษาสำหรับแรงงาน ชุมชนแห่งการเรียนรู้ แหล่งการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ชื่อ ดร.ศิริพรรณ ชุมนุช**ตำแหน่ง**

ที่ปรึกษาด้านมาตรฐานอาชีวศึกษาช่างอุตสาหกรรม (ระดับ 10)
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

วุฒิการศึกษา

- พ.ศ. 2525 - ปริญญาเอก สาขา Occupational Educ. (ทุนรัฐบาล)
สถาบัน CORNELL UNIVERSITY
ประเทศสหรัฐอเมริกา
- พ.ศ. 2522 - ปริญญาโท สาขา Occupational Educ.(ทุนรัฐบาล)
สถาบัน OKLAHOMA STATE UNIVERSITY
ประเทศสหรัฐอเมริกา
- พ.ศ. 2518 - ปริญญาตรี สาขา Trade & Ind. Educ.
(ทุน International Student)
สถาบัน OKLAHOMA STATE UNIVERSITY
ประเทศสหรัฐอเมริกา

ประสบการณ์

- พ.ศ. 2547 - ปัจจุบัน
ที่ปรึกษาด้านมาตรฐานอาชีวศึกษา
ช่างอุตสาหกรรม ระดับ 10 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
- พ.ศ. 2546
ผู้เชี่ยวชาญด้านวางแผนการศึกษา ระดับ 9 กรมอาชีวศึกษา
- พ.ศ. 2542 - 2546
ผู้อำนวยการกองแผนงาน กรมอาชีวศึกษา
- พ.ศ. 2525 - 2542
เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน กองแผนงาน กรมอาชีวศึกษา
- พ.ศ. 2513 - 2525
อาจารย์สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเพาะช่าง

พ.ศ. 2526 - ปัจจุบัน

อาจารย์พิเศษสถาบันเทคโนโลยี

พระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

งานสำคัญที่รับผิดชอบในปี 2548-2549

- งานพัฒนาระบบคุณวุฒิวิชาชีพ การจัดทำแผนปฏิบัติการ ร่วมกับกลุ่มอุตสาหกรรมยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนากำลังคน งานความร่วมมือกับต่างประเทศ (ออสเตรเลีย อังกฤษ ฝรั่งเศส และสวีเดน) เพื่อการพัฒนาคุณภาพการอาชีวศึกษา และการพัฒนามาตรฐานการอาชีวศึกษา

ผลงาน/เอกสารวิชาการสำคัญ

- 1) Thailand : the Cost and Financing of Technical and Vocational Education, 2005
- 2) VTET Teachers' Education in Thailand, SEAMEO VOCTECH, 2004
- 3) Regional Competency Standard : Challenge for VTET Quality Improvement, SEAMEO VOCTECH Journal, 2003
- 4) รายงานการศึกษาการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพช่างอุตสาหกรรม : กรณีศึกษาจากโครงการความร่วมมือไทย-ฝรั่งเศสเพื่อพัฒนาการอาชีวศึกษาต่อเนื่อง (Thai-French Continuing Vocational education), กุมภาพันธ์ 2547
- 5) รายงานการสังเคราะห์การศึกษาวิจัยเพื่อส่งเสริมการพัฒนาระบบคุณวุฒิวิชาชีพ, มกราคม 2547
- 6) ทฤษฎี หลักการ และแนวนโยบายการปฏิรูปการอาชีวศึกษา, กรกฎาคม 2546
- 7) Access, Equity, and Relevancy of Vocational Education in Thailand, paper presented at UNESCO-UNEVOC Seminar, Mongolia, 2003

- 8) กระบวนการและยุทธศาสตร์การเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับผู้มีอายุสูงกว่า 16 ปี ของประเทศสหราชอาณาจักร
- 9) การปฏิรูปการอาชีวศึกษาในประเทศสหราชอาณาจักรและประเทศอิสราเอล
- 10) คู่มือการวางแผนพัฒนาสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา
- 11) ร่าง พ.ร.บ.การอาชีวศึกษา

ชื่อ ดร.ชลทิพย์ เอี่ยมสำอางค์

ตำแหน่ง

ผู้อำนวยการสถานศึกษา ระดับ 9
 ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคกลาง
 สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ

วุฒิการศึกษา

กศ.บ. (คณิตศาสตร์ - ฟิสิกส์) มศว.บางเขน
 กศ.ม. (ประชากรศึกษา) มหาวิทยาลัยมหิดล
 กศ.ด. (วิจัยและพัฒนาหลักสูตร) มศว.ประสานมิตร
 (Research and Curriculum Development)

ประวัติการทำงาน

- 11 มิ.ย. 2517 ครูตรีโรงเรียนประจวบวิทยาลัย
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
- 1 ต.ค. 2519 อาจารย์ 1 โรงเรียนประจวบวิทยาลัย (กรมสามัญศึกษา)
- 10 พ.ค. 2520 อาจารย์ 1 ช่วยราชการกองการศึกษาผู้ใหญ่
กรมสามัญศึกษา
- 24 มี.ค. 2522 นักวิชาการศึกษา 4 หัวหน้างานแผนงาน
และงบประมาณ กองแผนงานและวิจัย
กรมการศึกษานอกโรงเรียน
- 9 ส.ค. 2531 นักวิชาการศึกษา 7
หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมการจัดการศึกษานอกโรงเรียน
กองส่งเสริมปฏิบัติการ กรมการศึกษานอกโรงเรียน
- 30 มิ.ย. 2536 ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการอุทยานวิทยาศาสตร์
พระจอมเกล้า ณ หว้ากอ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
- 11 ส.ค. 2537 ผู้อำนวยการกองการเจ้าหน้าที่ ทำหน้าที่ผู้อำนวยการ
อุทยานวิทยาศาสตร์ พระจอมเกล้า ณ หว้ากอ
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

- 13 ม.ค. 2538 ผู้อำนวยการศูนย์ ระดับ 8 อุทยานวิทยาศาสตร์
พระจอมเกล้า ณ หว้ากอ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
- 2 เม.ย. 2542 ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน
กรุงเทพมหานคร 4
- 14 ก.ค. 2542 ผู้อำนวยการศูนย์ ระดับ 9
ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 4
- 1 ต.ค. 2543 ผู้อำนวยการศูนย์ ระดับ 9
ศูนย์การศึกษาทางไกลไทยคม
กรมการศึกษาออกโรงเรียน
- 15 ต.ค. 2546 ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาทางไกลไทยคม
ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการสถาบันการศึกษาทางไกล
- 25 มิ.ย. 2547 ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียง

ชื่อ รองศาสตราจารย์ ดร.สมคิด พรหมจ้อย**ตำแหน่ง**

รองศาสตราจารย์ ระดับ 9 แขนงวิชาวัดและประเมินผลการศึกษา
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

วุฒิการศึกษา

ปริญญาตรี	กศ.บ. (คณิตศาสตร์) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก 2522
ปริญญาโท	กศ.ม. (วัดผลการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2526
ปริญญาเอก	ค.ด. (การวัดและประเมินผลการศึกษา) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2535
ประกาศนียบัตร	Cert.in Educational Planning, Management, Innovation and Technology INNOTECH, Philippines 2528

ผลงานทางวิชาการ

- 1) การศึกษาแนวทางการพัฒนาการศึกษาในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ
ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2540-2544) ปีที่พิมพ์ 2539
- 2) การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2540-2544)
ปีที่พิมพ์ 2540
- 3) การประเมินโครงการเงินกู้รัฐบาลเดนมาร์ก : โครงการปรับปรุงรูปแบบ
โครงสร้างสถานศึกษา ปีที่พิมพ์ 2548
- 4) การประเมินโครงการผลิตสุกร ปีที่พิมพ์ 2548
- 5) การประเมินโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์พืช ปีที่พิมพ์ 2548
- 6) การประเมินโครงการผลิตไม้ดอกไม้ประดับ ปีที่พิมพ์ 2548
- 7) การประเมินโครงการผลิตน้ำพืชผักและผลไม้ ปีที่พิมพ์ 2548
- 8) การประเมินโครงการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ปีที่พิมพ์ 2548
- 9) การประเมินโครงการจัดหาเครื่องมืออุปกรณ์งานฟาร์มและระบบน้ำ
เพื่อการเกษตร ปีที่พิมพ์ 2548

รางวัลที่เคยได้รับ

ได้รับรางวัลผลงานวิจัยดี เงินทุนวิจัยรัชดาภิเษกสมโภชประจำปี 2534 ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในการทำวิจัย เรื่อง การประเมินโครงการพัฒนาและส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (พสวท.) ระยะที่ 1 (พ.ศ. 2527-2533)

ชื่อ รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณดี แสงประทีปทอง

ตำแหน่ง

รองศาสตราจารย์ ระดับ 9 แขนงวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

วุฒิการศึกษา

กศ.ด. (การทดสอบและวัดผลการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ค.ม. (สถิติการศึกษา) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
กศ.บ. (คณิตศาสตร์)

ประสบการณ์ในการวิจัย/ประวัติการได้รับทุน

- 1) รายงานการวิจัยและพัฒนารูปแบบการปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน กลุ่มโรงเรียนจังหวัดสิงห์บุรี และ อ่างทอง 2544 ทุนอุดหนุนการวิจัยจาก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
- 2) การวิจัยและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมนักวิจัย 2545 ทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
- 3) การทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ตัวอย่างประสบการณ์ที่คัดสรร 2546 ทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
- 4) การติดตามโครงการนำร่องการฝึกอบรมครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน :โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย โรงเรียนเจ้าพระยาวิทยายาคม โรงเรียนโยธินบูรณะ 2547 ทุนอุดหนุนการวิจัย จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
- 5) การประเมินโครงการมหกรรมกีฬามหามงคล วันฉัตรมงคล 5 พฤษภาคม 2547 ทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ
- 6) การประเมินผลโครงการส่งเสริมกีฬาและการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ 76 จังหวัด 2548 ทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ

- 7) การพัฒนาแบบประเมินเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านสมรรถนะในการปฏิบัติงาน 2549 ทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 8) การติดตามและประเมินผลการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้เขตพื้นที่การศึกษา 2549 ทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษาและพิจารณารายงาน

ดร.อำรุง จันทวานิช
ดร.สมเกียรติ ชอบผล

ดร.สวัสดิ์ ตีชีน
ดร.รุ่งเรือง สุชาภิรมย์
นางสุรางค์ โพธิ์พฤษาวงศ์

เลขาธิการสภาการศึกษา
รองเลขาธิการคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน
ผู้ทรงคุณวุฒิ
ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ
ผู้อำนวยการสำนักประเมินผล
การจัดการศึกษา

ผู้ดำเนินการวิจัย

ศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี สังข์ศรี

ดร.ศิริพรรณ ชุมนุม

ดร.ชลทิพย์ เอี่ยมสำอางค์

รองศาสตราจารย์ ดร.สมคิด พรหมจ้อย

รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณดี แสงประทีปทอง

ศาสตราจารย์ระดับ 10
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ที่ปรึกษาด้านมาตรฐานอาชีวศึกษา
ช่างอุตสาหกรรม
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
ผู้อำนวยการ
ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคกลาง
สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน
รองศาสตราจารย์ระดับ 9
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
รองศาสตราจารย์ระดับ 9
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ผู้รับผิดชอบโครงการ

นางเพ็ญจันทร์ นครินทร์

นางสาวจิรศรี อนวัชกุล

หัวหน้าโครงการ

บรรณาธิการ

นางเพ็ญจันทร์ นครินทร์

นางสาวจิรศรี อนวัชกุล